

18

Hestalán
hollenskra hjóna

26

Selja ferðafólki afurðir
sínar og sögu staðarins

28–30

Fjár- og stóðréttir
haustið 2018

Bændablaðið

16. tölublað 2018 • Fimmtudagur 23. ágúst • Blað nr. 521 • 24. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is



Vinirnir Viktor Jens Gunnarsson og Gylfi Þór Bjarnason kampakátir við gamla sjóbúð sem stendur við bæinn Borgir á suðvesturhluta Grímseyjar þar sem Gylfi á heima. – *Sjá nánar um vaxandi ferðapjónustu í Grímsey á bls. 38*

Mynd / María Helena Tryggvadóttir

Sala íslenskra raforkufyrirtækja á syndaflausnum fyrir mengandi orkuiðnað í Evrópu hefur rokið upp:

87% raforku á Íslandi sögð framleidd með kjarnorku, kolum, olíu og gasi

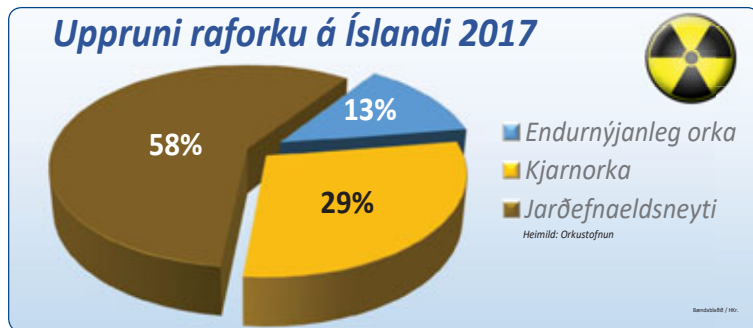
– Koltvísýringslosunin CO₂ jafnast á við losun frá 16 álverum eða 2,8 milljónum bíla og geislavirkur úrgangur er 16,4 tonn

Frá því í desember 2011 hafa íslensk orkufyrirtæki gefið út og selt upprunaábyrgðir raforku. Það ár voru seldir slíkir pappírir sem námu um það bil 2 teravattstundum [TWst] vegna raforkuframleiðslu á Íslandi en heildarframleiðslan nam 16,8 TWst. Nú er salan komin í nær 17 teravattstundir, eða um 87% af rúmlega 19 TWst framleiðslu samkvæmt gögnum Orkustofnunar.

Samkvæmt gögnum sömu stofnunar var nánast öll raforkuframleiðsla frá endurnýjanlegum orkugjöfum árið 2011. Úr jarðvarma 27% og vatnsorku 73% en einungis 0,01% er framleidd með jarðefnaeldsneyti. Meirihluti raforku í Evrópu átti hins vegar uppruna sinn í jarðefnaeldsneyti og kjarnorku.

Íslensk raforka framleidd með kjarnorku og jarðefnaeldsneyti

Íslenska orkuframleiðslumyndin skekkist verulega 2011 þegar orkufyrirtækin hófu sölu upprunaábyrgða, eða syndaflausna eins og nær væri að kalla það. Þá fóru allt í einu að birtast á orkureikningum að 89%



raforkuframleiðslunnar væru unnin með endurnýjanlegum orkugjöfum, en 6% voru sögð framleidd með jarðefnaeldsneyti og 5% með kjarnorku.

Árið 2012 var öll raforkuframleiðsla á Íslandi, eða 100%, sögð vera framleidd með endurnýjanlegum orkugjöfum. Í gögnum Orkustofnunar var samt sagt að einungis 63% væri endurnýjanleg orka. Kjarnorkuhlutinn í íslensku raforkunni var þá kominn í 16% og jarðefnaeldsneyti í 21%.

Árið 2013 var endurnýjanlega orkan komin niður í 39% en kjarnorkuhlutfallið upp í 24% og jarðefnaeldsneytið í 37%.

Árið 2014 varð aukning í raforkuframleiðslu með vatnsafla og heldur minni sala var á

hreinleikavottorðum. Þá var hreina endurnýjanlega orkan 45% og kjarnorkuhlutfallið minnkaði í 23% og jarðefnaeldsneytishlutinn í 32%.

Eftir umfjöllun Bændablaðsins sumarið 2015 lýstu stjórnmalámennd undrun sinni yfir þessu. Sögðust flestir koma af fjöllum og átti að afnema þennan skrípaleik hið snarasta, enda talið vont mál fyrir hreinleika mynd Íslands. Minnkaði hlutfall kjarnorku í íslensku raforkunni í 12% það ár og jarðefnaeldsneytis í 17%. Endurnýjanlega orkan fór þá upp í 71%.

Á árinu 2016 var haldið áfram að selja hreinu ímynd þjóðarinnar og væntanlega fyrir góðan pening. Í staðinn þurftu Íslendingar „bara“ að taka á sig þann stimpil að vera

aðeins að framleiða 21% hreina raforku á meðan 59% raforkunnar var sögð framleidd með kolum, olíu og gasi og 20% með kjarnorku.

Einungis 13% eftir af hreinni raforku árið 2017

Á árinu 2017 gerðu menn svo enn betur í að ata íslensku raforkuna út í kolum, olíu, gasi og kjarnorku með sölu syndaflausna fyrir óvístvæn orkufyrirtæki úti í Evrópu. Var hlutfall hreinnar endurnýjanlegrar raforku á Íslandi þá komið niður í 13% af heildarframleiðslunni. Þá var raforka framleidd með kolum, olíu og gasi sögð vera 58% af heildinni og 29% var sögð framleidd með kjarnorku. Samanlagt er þetta 87%. Koldíoxíð sem Íslendingar voru sagðir spúa út í andrúmsloftið í fyrra vegna raforkuframleiðslu nam 447,12 g/kWh og geislavirkur úrgangur 0,87 mg/kWh.

Árið 2017 nam raforkuvinnsla á landinu samtals 19.239 GWh (tæpar 20 Teravattstundir) og jókst um 690 GWh, eða um 3,7% frá fyrra ári. Það þýðir að hér voru framleidd 19.239.000.000 kWh, eða 19,2 milljarðar kílóvattstunda. Þar af voru seld hreinleikavottorð sem nemur 16,737 GWh.

Geislavirkur úrgangur 16,7 tonn

Ef við setjum þetta í samhengi við þá mengun sem Íslendingar tóku á sig í fyrra fyrir erlend orkuver og verksmiðjur, þá sitjum við uppi eftir vottorðasöluna á síðasta ári með 8.602.141.680.000 grömm, eða rúmlega 8,6 milljónir tonna ígildis af koldíoxíði og 16.737.930.000 milligrömm af geislavirkum úrgangi, eða 16,74 tonn.

Mengun vegna raforkuframleiðslu jafnast á við 16 álver

Til samanburðar segir vísindavefur Háskóla Íslands að álver Alcoa á Reyðarfirði losi 530.000 tonn af koldíoxíði (CO₂) á ári, eða álíka og 172.000 bifreiðar sem ganga fyrir jarðefnaeldsneyti. Álverið skilur hins vegar ekki eftir sig neinn geislavirkan úrgang svo vitað sé og ekki bílarnir heldur. Raforkuframleiðsla Íslendinga er því samkvæmt opinberum gögnum að skilja eftir sig meiri losun gróðurhúsalofttegunda en 16 álver í Reyðarfirði eða 2,8 milljónir bíla. Ofan á það kemur svo geislavirki úrgangurinn.

/HKr.

– *Sjá nánar bls. 21*

FRÉTTIR

Kjarnafæði og Norðlenska hefja viðræður um samruna

–Um 320 manns starfa hjá félögunum

Tvö af stærstu matvælaframleiðslufyrirtækjum á Norðurlandi, Norðlenska og Kjarnafæði hafa komist að samkomulagi um að hefja viðræður um samruna félaganna. Viðræður eru með fyrirvara um gerð áreiðanleikakannana, samþykki Samkeppniseftirlits og samþykki hluthafafundar Búsældar, eigenda Norðlenska.

Kjarnafæði er í eigu bræðranna Eiðs og Hreins Gunnlaugssonar, þeir stofnuðu félagið í mars 1985 og störfuðu við það tveir ásamt fjölskyldum fyrsta kastíð.

Betur í stakk búin sameinuð

Eigendur félaganna tveggja, Kjarnafæðis og Norðlenska, meta stöðuna á þann veg að sameinað félag sé betur í stakk búíð að veita viðskiptavinum sínum og birgjum, ekki síst bændum, gæðapjónustu á góðu verði. Verði af fyrirhuguðum samruna verður til öflugt félag í íslenskrum matvælaframleiðslu sem að baki sér hafi sterk og vel þekkt vörumerki. Um 320 ársverk eru unnin hjá félögunum tveimur, m.a. á Akureyri, Svalbarðseyri, Húsavík og Höfn í Hornafirði.

Um 190 starfsmenn hjá Norðlenska og um 130 hjá Kjarnafæði

Norðlenska varð til aldamótaárið 2000 með samruna Kjötíðnaðarstöðvar KEA og Kjötíðunnar Húsavíkur og bætti við sig ári síðar þremur kjötvinnslum Goða.



Eiður Gunnlaugsson, stjórnarformaður Kjarnafæðis.

Myndir / MBB

Eigandi Norðlenska er Búsæld, félag kjötframleiðenda í Eyjafirði, Þingeyjarsýslum og á Austur- og Suðausturlandi, en að baki Búsældar standa um 500 bændur á þessum svæðum. Um 190 ársverk eru unnin hjá félaginu. Stórgripasláturhús og kjötvinnsla er á Akureyri, á Húsavík fer fram sauðfjárlátur og kjötvinnsla fyrir sauðfjárlátur og þá er rekið sláturhús á Höfn í Hornafirði auk þess sem söluskristofa er starfrækt í Reykjavík.

Hjá Kjarnafæði starfa um 130 manns og eru höfuðstöðvar þess á Svalbarðseyri þar sem starfsemi þess fer að mestu fram. Til viðbótar á Kjarnafæði SAH-Afurðir á

Blönduósi, tók við rekstri þess árið 2016, en hann hafði þá verið fyrri eigendur sínum þungur í skauti um árabíl. Kjarnafæði hafði frá árinu 2005 átt liðlega þriðjungshlut í SAH-Afurðum á Blönduósi. Kjarnafæði á einnig 34% hlut í Sláturfélagi Vopnfirðinga þar sem rekið er sauðfjárláturhús.

Erfitt rekstrarumhverfi

Fimm sláturleyfishafar á norðanverðu landinu, Kjarnafæði, SAH-Afurðir, Norðlenska, Fjallalamb og Sláturfélag Vopnafjarðar, sem Kjarnafæði á ríflega 30% hlut í hafa tapað



Ágúst Torfi Hauksson, framkvæmdastjóri Norðlenska.

Myndir / MBB

umtalsverðum fjármunum undangengin ár, samanlagt tap þeirra nam á bilinu 800 til 900 milljónir króna, að því er fram kom hjá Eiði Gunnlaugssyni í Bændablaðinu í ágúst í fyrra.

„Það segir sig sjálft að þetta gengur ekki lengur, það verður að taka á málinu fyrir en seinna,“ sagði Eiður á þeim tíma.

Rekstrarumhverfi kjötafurðastöðva hefur verið erfitt síðustu ár líkt og fjallað hefur verið um í Bændablaðinu og kemur skýrt fram í nýútkominni úttekt á afurðastöðvum sem KPMG vann fyrir atvinnuvega- og nýsköpunaráðuneytið.

Ítrekað hefur komið fram í máli stjórnenda beggja félaganna að staðan sé afar þröng hjá fyrirtækjum sem sækja tekjur sínar eingöngu, eða að stórum hluta, í sölu á innlendum kjötvörum.

Með þekkt vörumerki innanborðs

Verði samruninn að veruleika verður sameinað fyrirtæki með sterka flóru vörumerkja á innlendum markaði fyrir kjötafurðir.

Helstu vörumerki Norðlenska eru Norðlenska, Goði, Húsavíkurhangikjöt, KEA og Bautabúrið og helsta vörumerki Kjarnafæðis er Kjarnafæði. /MBB



Hamarsréttur á Vatnsnesi.

Myndir af réttum

Göngur eru á næsta leiti en af því tilefni óskar Bændablaðið eftir ljósmyndum af öllum réttum landsins.

Tilgangurinn er að nota myndirnar á nýrri upplýsingasíðu á netinu sem er í smíðum. Myndir af bæði fjár- og stóðréttum óskast sendar á netfangið tb@bondi.is eða merktar inni á Facebook með myllumerkinu „#réttir2018“ ásamt upplýsingum um heiti rétta og myndasmiðs. Skilyrðin eru að myndirnar sýni réttirnar og umhverfi þeirra. Áskilinn er réttur til að birta myndirnar á netinu.

Gisting á Sögu og bókarverðlaun

Dregið verður úr nöfnum þeirra ljósmyndara sem senda réttarmyndir og fær einn þeirra að launum gistingu fyrir tvo á Hótel Sögu ásamt morgunmat. Þrír myndasmiðir til viðbótar fá senda veglega bókargjöf.

Bændablaðið birtir lista yfir fjár- og stóðréttir í miðopnu blaðsins og á síðu 30. Fjárréttir á listanum eru alls 181 talsins og stóðréttir 18. Það er vinsælt að fara í réttir en þeir sem hyggjast leggja land undir fót eru hvattir til að fara gætilega og taka tillit til fólks og búfænaðar.

/TB

Alifuglakjötið trónir á toppi kjötsölunnar á Íslandi

– Var langvinsælasta kjöttegundin á markaðnum í júlí og líka síðustu 12 mánuði

Alifuglakjöt var mest selda kjötafurðin í júlí samkvæmt tölum MAST og var salan 8,6% meiri en í sama mánuði í fyrra.

Heildarsalan á kjöti í júlí var tæp 2.302 tonn. Þar af voru seld 842,5 tonn af alifuglakjöti eða 36,6% af heildinni.

Svinakjötið var næst vinsælast í júlí

Í öðru sæti var svinakjöt. Af því voru seld tæp 626,2 tonn, eða 27,2% af heildinni. Var salan á svinakjöti í júlí 14,5% meiri en í sama mánuði 2017.

Samdráttur í kindakjötssölunni

Kindakjötið var svo í þriðja sæti með tæplega 426,8 tonn, eða rúmlega 18,5% af heildarsölunni. Tekið er þó fram í tölum MAST að salan á kindakjötinu miðast við sölu frá afurðastöðvum til kjötvinnsla og verslana. Þá var samdráttur í sölu kindakjöts í júlí 2018 miðað við sama mánuð 2017. Nam samdrátturinn 3,7%.

Veruleg aukning í sölu á nautgripakjöti

Í fjórða sæti kjötsölunnar í júlí



Vinsældir alifuglakjötsins eru komnar langt fram úr öðrum kjöttegundum sem framleiddar eru á Íslandi.

Mynd / HKR

var svo nautgripakjöt. Af því voru seld rúmlega 390,1 tonn, eða tæp 17% af heildarsölunni. Athygli vekur að salan á nautakjöti í júlí var 21,7% meiri en í sama mánuði í fyrra og slagar þar upp í hlutfallsaukninguna í svinakjötssölunni.

Hrossakjötið rak svo lestina með tæplega 16,1 tons sölu, eða tæplega 0,7% hlutdeild af

kjötsölunni á Íslandi í júlí. Jókst salan þó á hrossakjöti í júlí 2018 um 2,4% miðað við júlí 2017.

Langmesta árssalan er í alifuglakjöti

Þegar litið er á kjötsöluna yfir heilt ár kemur í ljós að salan á alifuglakjötinu er umtalsvert meiri en sala á öðrum kjöttegundum. Þar

er salan 9.662,6 tonn, eða 33,9% af 28.513,7 tonna heildarsölu á kjöti. Er alifuglakjötið þar langt fyrir ofan aðrar kjöttegundir.

Kindakjötið í öðru sæti yfir heilt ár

Í öðru sæti er kindakjöt með 6.932,9 tonn, eða 24,3% af heildarsölunni. Eins og áður er þar verið að tala um sölu kindakjöts frá afurðastöðvum til kjötvinnsla og verslana.

Svinakjötið að ný kindakjötssölunni

Svinakjötið er í þriðja sæti og er að sigla alveg upp að hliðinni á kindakjötinu í sölu. Af svinakjöti voru seld rúm 6.616 tonn eða 23,2% af heildarsölunni. Á þessum tveim kjöttegundum munar því aðeins 1,1% á heilu ári.

Í fjórða sæti er nautgripakjötsalan með rúm 4.690,4 tonn, eða 16,4% af heildinni.

Hrossakjötssalan rekur svo lestina með rúm 611,8 tonn eða 2,1% af heildarsölunni á kjöti. Það vekur þó athygli að hlutfallsleg ársaukningin er langmest í sölu á hrossakjöti, eða 9,2%, á meðan alifuglakjötið er með 4,5% aukningu. /HKR

Nú í nýjum umbúðum!

HEIMILIS- KOKKURINN ELSKAR

Pykkvabæjar



FRÉTTIR



249 nýnemar hefja nám við Lbhí í haust. Námsárin eru dýrmætur tími sem skapar oft vinabönd um ókomna tíð.

Skólastarf að hefjast að nýju:

249 nemendur að hefja nám við Lbhí

Einn af fyrstu haustboðunum er að sjá nemendur ganga til náms í morgunsárið með tösku á baki. Landbúnaðarháskóli Íslands (Lbhí) er þar engin undantekning en skólasetningar fara fram þessa dagana. Þann 20. ágúst var haldinn nýnemadagur á Hvanneyri og verður skólinn að Reykjum settur þann 27. ágúst.

Í vetur verða 456 nemendur í námi við skólann. Þar af eru 65% konur og 35% karlar. Um 60 nemendur eru í búfræði og komast færri að en vilja eins og Bændablaðið fjallaði um í síðasta blaði. Þá eru um 75 nemendur á garðyrkjubrautum á

Reykjum og um 190 nemendur á háskólabrautum. Um 120 nemendur eru á starfs- og endurmenntunarbrautum skólans. Þar að auki sækja nokkrir hópar námskeiðsröðina Reiðmanninn víða um land.

Nýnemadagurinn var vel lukkaður. Þar voru mættir nemendur í búfræðideild og nemendur sem eru að hefja BS og MS nám. Farið var yfir ýmis praktísk mál og ávarpaði rektor nýnemahópinn. Þá voru kennarar og starfsfólk kynnt til leiks áður en hópnum var skipt upp og Hvanneyri skoðuð í krók og kima. Skólastarfið hefst svo af fullum krafti á næstu dögum. /BR



Hjá Sláturfélagi Suðurlands verður við breytta verðskrá greitt hæsta verð fyrir alla þá gripi sem vega meira en 260 kíló.

SS breytir verðskrá fyrir nautgripi:

Lækka þyngdarviðmið fyrir hæstu greiðslurnar

Verðskrá Sláturfélags Suðurlands (SS) fyrir nautgripakjöt tók nýverið breytingum. Helstu breytingar eru að þyngdarviðmiðið á ungnautum – fyrir þann greiðsluflokk sem mest er greitt fyrir – hefur verið lækkað úr 280 kílóum niður í 260 kíló. Þannig er borgað hæsta verð fyrir alla þá gripi sem vega meira en 260 kíló.

Samkvæmt heimildum af vef Landssambandi kúabænda (LK) lækkar verð að sama skapi fyrir gripi undir 200 kílóum. Þá lækkar verð fyrir kýr um tvö prósent, en fyrir ungar kýr lækkar það um tvö prósent.

Brugðist við nýju kjötmati

Benedikt Benediktsson, framleiðslustjóri hjá SS, segir að gerðar hafi verið nokkrar breytingar frá því að EUROP-matið tók gildi snemma árs. Þær snúist bæði um það sem reynslan sýni um flokkun svo og samkeppni á markaði.

Á vef LK (<http://naut.is/gu-upplýsingar/verðskra-nautgripakjots/>) má bera saman verð fyrir nautgripi eftir flokkum hjá sláturleyfishöfum, en verðskrár eru þar jafnan uppfærðar jafnóðum og breytingar verða.

/smh



Verð á svínakjöti til neytenda hefur hækkað umtalsvert undanfarin fimm ár. Bændur fá minna í sinn hlut, eða 11% lægra verð en þeir fengu árið 2013.

Mynd / MBP

Verð á svínakjöti hefur hækkað en bændur fá minna í sinn hlut:

Milliliðir greinilega að taka meira til sín

– segir Ingvi Stefánsson, formaður Félags svínabænda

Verð á svínakjöti til neytenda hefur hækkað umtalsvert undanfarin fimm ár. Á sama tíma hefur verð sem bændur fá fyrir afurðir sínar lækkað um 11%. „Milliliðirnir hafa greinilega verið að taka meira til sín,“ segir Ingvi Stefánsson, svínabóndi á Teigi í Eyjafjarðarsveit og formaður Félags svínabænda.

„Þessi þróun hefur átt sér stað á sama tíma og innflutningur á svínakjöti hefur margfaldast að magni.“

Samhliða auknum innflutningi segir Ingvi svínabændur skynja sterkt hvað neytendur eru ósáttir við hvað upprunamerkingum kjöts sem það kaupir í verslunum er ábótavant.

„Í mínum huga liggja okkar stærstu sóknarfæri í því að koma á regluverki sem tryggir að neytendur viti alltaf um uppruna þess kjöts sem það kaupir. Neytendur eru oft í góðri trú að grípa með sér bakka af kjöti sem lítur út fyrir að eiga uppruna sinn hér á landi en á daginn kemur að langur vegur er því frá,“ segir hann.

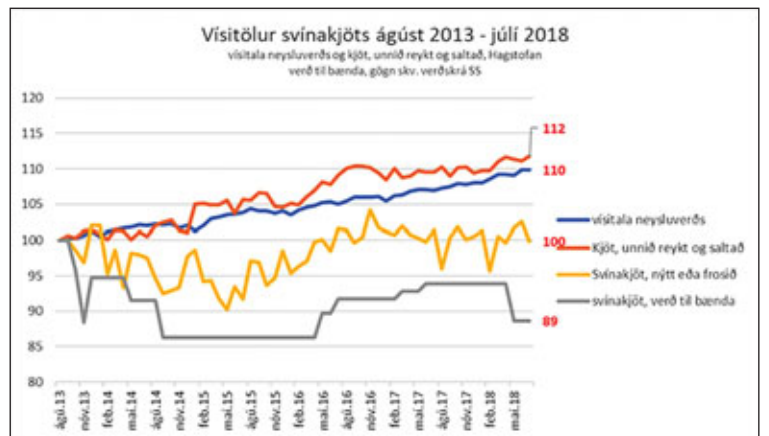
Lakari kröfur um aðbúnað ytra

Ingvi segir að samkeppni íslenskra svínabænda við innflutt kjöt sé enn að aukast með gildistöku nýs tollasamnings við Evrópusambandið og einnig hafi hertar kröfur verið teknar upp hér á landi um aðbúnað svína. Þær kröfur kalli á betri aðbúnað svína hér á landi, heilnæmi afurða og notkun sýklalyfja sé mun strangari hér en í þeim löndum þar sem kjötið er flutt inn frá.

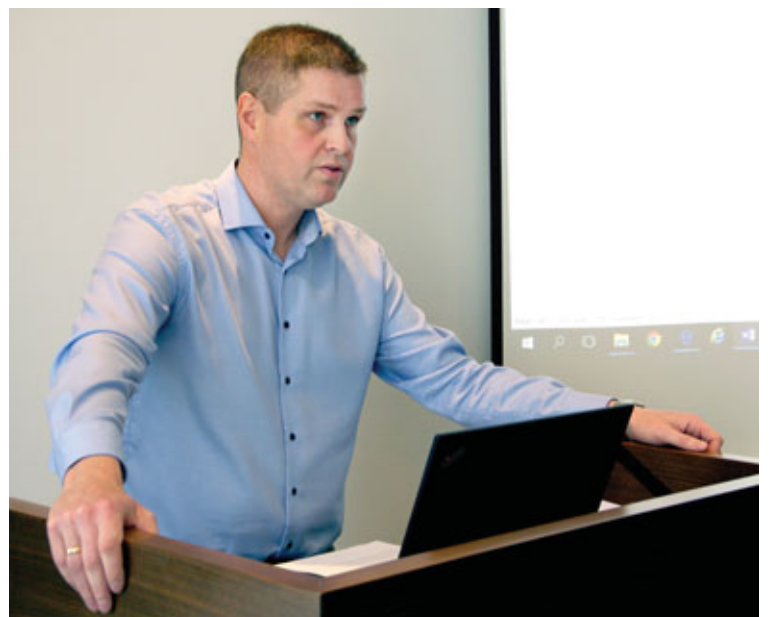
„Við erum sátt við auknar kröfur og finnst jákvætt að þær séu gerðar, það eru einnig okkar hagsmunir að aðbúnaður sé eins og best verður á kosið og lyfjanotkun haldið í algjöru lágmarki. Óneitanlega þykir okkur samt ósanngjarnt að innflutningur sé aukinn á sama tíma frá löndum þar sem mun lakari kröfur eru gerðar um aðbúnað svína,“ segir hann.

Tvískinnungur hjá stjórnvöldum

Ingvi segir tvískinnung í gangi hjá stjórnvöldum þegar að þessum málum komi, auknar kröfur séu gerðar til innlendra svínabænda á



Eins og sjá má á línuriti frá Hagstofunni hefur verð sem svínabændur fá fyrir afurðir sínar lækkað um 11% á fimm ára tímabili, frá árinu 2013.



Ingvi Stefánsson, svínabóndi á Teigi í Eyjafjarðarsveit og formaður Félags svínabænda.

Mynd / HKR.

sama tíma og erlent kjöt flæði yfir markaðinn frá löndum sem ekki uppfylli þær kröfur sem gerðar séu til innlendu bændanna.

„Samkeppnin verður svo skökk okkur í óhag,“ segir hann.

Aðbúnaðarreglugerðin sem tók gildi 2015 hefur í för með sér að svínabændur þurfi að leggja út í kostnaðarsamar breytingar á búum sínum. Ingvi metur stöðuna á þann veg að innan fárra ára muni svínabændur enn hafa fækkað og verði harla fáir eftir um hituna. Nú þegar séu innan við 10 framleiðendur innan Félags

svínabænda og nokkrir að auki utan félags með lítinn rekstur.

Ingvi segir svínabændur hafa áhyggjur af MRSA bakteríu sem finna megir í öllum hinum vestræna heimi og hafi nýverið stungið sér niður í Noregi sem hafi verið laus undan henni til þessa. Þar var brugðið á það ráð að skera niður stofninn á þeim búum sem hún kom upp á.

„Við höfum spurst fyrir um hvernig bregðast eigi við hér á landi komi bakterían upp. Svör höfum við ekki fengið þar um, það er allt í lausu lofti.“

/MPB

ORMSSON Sparidagar

fyrir heimilin í landinu

Standa nú sem hæst!

AEG

Þvottavélar og þurrkarar



20%
Gerðu góð kaup!

AEG
vrn. HT911 444 415
Uppþvottavél
FSILENCM4 FS STÁL
Verð áður: 119.900,-
Sparidagaverð: 95.920,-



SAMSUNG
UE75MU6175

75"



75"

Ekta UHD 4K smart
sjónvarp á kr. 299.000,-
Ath. takmarkað magn
Verð áður: 349.900,-

Tefal



30%

Þetta merki hefur verið hjá Ormsson í 28 ár.
Það köllum við meðmæli.

AEG
SB14PS

Blandari / 1000w
1000W / 1.65L glerkanna sem þolir mikinn hita, allt að 90°C / Titanium húðaður hnifur / 5 stillingar / Getur brotið klaka / Kanna má fara í uppvottavél
Verð áður: 21.900,-
Sparidagaverð: 16.425,-



25%

SAMSUNG
Þvottavélar, þurrkarar, uppvottavélar,
frysti- og kælikápar á SPARIDAGVERÐI

SAMSUNG



UE65MU6275UXXC
Ultra HD / Stærð: 65" - 163cm / 3840 x 2160 /
Curved / Motion Rate: 100 / PQL: 1400 / HDR

Verð áður kr. 269.900,-
SPARIDAGVERÐ: 199.900,-

brabantia

Prífilegu
ruslaföturnar.
Margar gerðir
og úrval lita.

25%



de BUYER

4 potta sett

Hágæða skaftpottar úr ryðfríu stáli.
Virkar á öll helluborð. Má fara í uppvottavél.
4 stærðir: 14 cm / 16 cm / 18 cm / 20 cm

25%



ROMMELSBACHER

Samlokugrill

Vörur frá þessum
framleiðanda þykja
einstaklega sterkar
og endingagóðar.

25%



Pioneer hljómtækjastæða



PIX-EM26-B
CD, Útvarp 20 stöðva
minni, Loftnet, Audio-
In, MP3 stuðningur,
Hljómstillir, USB tengi.

Verð áður kr. 25.900,-
SPARIDAGVERÐ: 18.900,-

Pioneer Skullcandy HEYRNARTÓL
Í ÚRVALI



25%

Nintendo

Allir leikir á tilboðs-borði
Kr.990.-

FYRIR HEIMILIN Í LANDINU

ORMSSON

LÁGMÚLA 8 · SÍMI 530 2800



Opnunartímar:
Virka daga kl. 10-18
Laugardaga kl. 11-15



ormsson



Netverslun
ORMSSON.IS



ORMSSON
Greiðslukjör
Vaxtalaust
í allt að 12 mánuði

ORMSSON KEFLAVÍK SÍMI 421 1535	ORMSSON PRISTUR-ÍSAFIRÐI SÍMI 456 4751	KS SAUBÁRKROKI SÍMI 455 4500	SR BYGG SIGLUFIRÐI SÍMI 467 1559	ORMSSON AKUREYRI SÍMI 461 5000	PENNINN HÚSAVÍK SÍMI 464 1515	ORMSSON VÍK -EGILSSTÖÐUM SÍMI 4712038	ORMSSON PAN-NESKAUPSSTAÐ SÍMI 477 1900	ORMSSON ÁRVIRKINN-SELFOSSI SÍMI 480 1160	GEISLI VESTMANNAEYJUM SÍMI 481 3333	TÆKNIBORG BORGARNESI SÍMI 422 2211	OMNIS AKRANESI SÍMI 433 0300	BLÓMSTURVELLIR HELLISSANDI SÍMI 436 6655
--------------------------------------	--	------------------------------------	--	--------------------------------------	-------------------------------------	---	--	--	---	--	------------------------------------	--

Bændablaðið

— Mál gagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is — Bjarni Rúnarsson br@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is
Vefur blaðsins: www.bbl.is — Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is
Prófarkalestur. Guðrún Kristjánsdóttir — Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir — Prentun: Landsprent ehf. — Upplag: sjá forsíðu — Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Mikil tækifæri

Framan af síðustu öld var umfang landbúnaðar afgerandi í lífi landsmanna. Með auknum gjaldeyriskjörum af sölu á saltfiski og öðrum afurðum sjávarútvegs fór þéttbýlið að draga til sín vinnuafli úr sveitunum og samhliða hófst tæknibylting í sveitum með tilkomu vélknúinna dráttarvéla. Á þeim tíma og að segja má allt fram undir 1970 var mataræði Íslendinga ekki sérlega flókið. Það var að mestu byggt á kindakjöti, fiski, kartöflum og lítils háttar af öðru grænmeti. Hænsnakjöt var óvída á borðum, hvað þá eitthvað sem kalla mátti kjúklingakjöt. Svipaða sögu var að segja af svinakjöti.

Í dag hefur orðið umpólun í matarvenjum Íslendinga. Nú er alifuglakjöt orðið ráðandi í kjötneyslunni og svinakjöt er að verða jafnfætis kinda- eða lambakjötsneyslunni. Margir aðrir kostir hafa svo komið inn á matborðið eins og pítsa, súsi, hamborgarar, alls konar austurlenskir réttir, grænmetisfæði og hvað það nú allt heitir.

Íbúatala landsmanna hefur tekið miklum breytingum frá 1703 þegar Íslendingar voru taldir vera 50.358. Ýmsir erfiðleikar ollu því að fram til ársins 1800 fækkaði landsmönnum í 46.176 og heita má að þjóðin hafi nánast verið í útrýmingarhættu. Eftir það fór landsmönnum hægt og bitandi að fjölga og voru þeir orðnir 77.967 árið 1900. Árið 1950 var talan komin í 141.042 og í 279.049 árið 2000. Í dag eru íbúar landsins samkvæmt nýjustu tölum Hagstofu Íslands ríflega 353 þúsund.

Fjöldi landsmanna skiptir miklu máli þegar rétt er um þessa höfuðvatvinnuvegi landsmanna í matvælaframleiðslu. Neysla hefur aukist verulega auk þess sem gríðarlegur fjöldi ferðamanna hefur bæst inn í flórana á allra síðustu árum. Ef menn ætla að flytja inn alla þá neysluaukningu verður líka að huga að fæðuöryggi og auknum gjaldeyrisútlátum. Þá skiptir einnig máli að samsetning þjóðarinnar hefur mikið breyst og er töluverður hluti þjóðarinnar nú af erlendum uppruna með annan reynsluheim og neysluvenjur. Þetta þarf allt að hafa í huga þegar menn skipuleggja matvælaframleiðsluna og þróa nýjar afurðir.

Lambalæri á sunnudögum, þverskorin ýsa með mörfloti á mánudögum, kjötbollur á þriðjudögum, fiskibollur á miðvikudögum, kjötfarsböggjar með hvítkáli á fimmtudögum, saltkjöt á föstudögum og gúllas á laugardögum, er ekki endilega sá matseðill sem gæti gengið í dag. Meira að segja skurður á kjöti skiptir verulegu máli. Tilkoma verslunarkerðjunnar Costco inn á íslenskan markað undirstrikaði það svo rækilega. Að þessum breytta veruleika verða bændur og afurðastöðvar að laga sig, hvort sem mönnum líkar það betur eða verr, rétt eins og sjómenn og fiskvinnslur.

Það er neytandinn sem hefur alltaf fyrsta og síðasta orðið þegar kemur að vali á matvælum. Inn á hann er ekki hægt að þröngva neinni fæðu, allavega ekki meðan enginn skortur er á henni í landinu. Íslenskir bændur hafa sýnt það í gegnum tíðina að þeir kunna vel að bregðast við breyttum aðstæðum. Þá er nauðsynlegt að öll virðisbættan geri það líka. Þróun í neyslu á kjöti ætti að geta gefið bændum vísbendingu um hvert stefnir og hvar sé vænlegt að bregða niður fæti.

Ef menn vilja breyta hlutfalli einstakra kjöttegunda á markaðnum, þá verður það varla gert nema með vel ígrundaðri þróunarvinnu og framsetningu á afurðum. Þetta snýst allt á endanum um samkeppni um áhuga neytandans. Hann hefur alltaf rétt fyrir sér, hvað sem mönnum kann annars að finnast um hans smekk. Ef mönnum tekst að samhæfa framleiðslu við þarfir neytenda þarf engu að kvíða um framtíð íslensks landbúnaðar. /HKr.

Gengið til samninga við ríkið

Oddný Steina Valsdóttir

formaður Landssamtaka sauðfjárbænda
oddny@bondi.is

Nú eru viðræður ríkis og bænda um endurskoðun sauðfjársamningsins nýlega hafnar. Þar er öllum ljós forsaga málsins. Hrun í afurðaverði hefur sett bændur í þá stöðu að kalla eftir breytingum á ákveðnum þáttum samnings fyrr en gert hafði verið ráð fyrir. Málið hefur átt sér langa forsögu og mörgum í fersku minni þær aðgerðir sem voru til umræðu síðastliðið haust. Þá féll ríkisstjórnin og engum aðgerðum var komið í verk.

Niðurstaðan varð sú að 30–40% hrun í afurðaverði var veruleiki okkar bænda. Heildartap greinarinnar haustið 2017 var um 2.000 milljónir ef borið er saman við það afurðaverð sem var árið 2015. Ríkisstjórn Katrínar Jakobsdóttir með Kristján Þór Júlíusson landbúnaðarráðherra tók til starfa 29. nóvember. Eitt af forgangsmálum ríkisstjórnarinnar var að bregðast við stöðu bænda með því að koma með fjármagn á aukafjárlögum. Það kom sér vel fyrir marga bændur og ber að þakka velvilja ráðamanna. Hins vegar var nokkuð umdeilt hvernig útfærsla var beitt við að útdeila fjármunum — þar var bændum skipt í hópa sem auðvitað veldur óánægju og sundrunu.

Afurðaverðið er forgangsmál

Forgangsmál Landssamtaka sauðfjárbænda frá því að þessi staða varð ljós, eða allt frá því síðla vetrar 2017, hafa snúist um þá tekjustöð sem sauðfjárræktin byggir á, þ.e. afurðaverðið. Allar aðgerðir sem við höfum lagt til og talað fyrir þennan tíma hafa snúist um að byggja undir þessa stöð.

Við höfum sagt mikilvægt að skoða umhverfi og þann ramma sem afurðastöðvarnar búa við sem leitt geti til hagræði og aukinnar skilvirkni í ferlinu. Þá höfum við lagt áherslu á aðgerðir sem aflétta framleiðsluspennu og þrýstingi á markað. Í því samhengi er þó mikilvægt að taka fram að samtökin hafa metið æskilega fækkun vera í kringum 8%. Við byggjum það mat á þeim gögnum sem fyrir

liggja um ásetning, birgðastöðu og sölutölur. Við u.þ.b. 12% samdrátt í framleiðslu metum við vera jafnvægispunkt á milli framleiðslu og sölu á betri markaði. Í umræðunni vill brenna við að fækkunarþörf í greininni sé stórlega ofmetin.

Væntingar Landssamtaka sauðfjárbænda voru þær að ríkisstjórnin kæmi á ákveðnum kerfisbreytingum, í samvinnu við bændur, sem myndu stuðla að bættum hag greinarinnar. Þá yrði fundin lausn á því ójafnvægi sem ríkti á milli innlendrar sölu og þess hluta framleiðslunnar sem er fluttur út.

Mikill meirihluti fyrir samþykktum tillögum um aðgerðir

Það má segja að við leggjum af stað um miðjan janúar með okkar tillögur. Þær mótað fram eftir vetri bæði með samtali við ráðherra og ekki síður með samtali milli bænda. Á aðalfundi LS í byrjun apríl eru samþykktar þær aðgerðir sem bændur vilja að farið verði í fyrir haustið. Auðvitað hafa aðilar ólíka skoðun á þessum tillögum sem fram komu — en bændur komu frá fundinum með mikinn meirihlutastuðning fulltrúa við þessar tillögur.

Áhersla á að ákvörðun um útfærðar aðgerðir lægju fyrir í vor

Áhersla samtakanna var að ákvörðun um útfærðar aðgerðir ættu að liggja fyrir strax í vor. Ráðherra fól Samráðshóp um endurskoðun búvörusamninga að fjalla um þessar bráðaaðgerðir. Sú nefnd tók til starfa í lok apríl og skilaði af sér sínum niðurstöðum 3. júlí. Í framhaldi af því var farið að skipa í samninganefnd ríkis og bænda. Þeirri vinnu lauk ekki fyrr en 10. ágúst og þá loksins var hægt að boða formlegan fund þar sem til umræðu eiga að vera bráðaaðgerðir vegna stöðu sauðfjárbænda.

Forsendubrestur ástæða beiðni um að taka upp samning

Allar forsendur í þessu máli voru ljósar þegar LS sendi ráðherra minnisblað um aðgerðir og fyrstu tillögur til þessarar ríkisstjórnar þann 20. janúar sl. Ráðherra hefur bent á að það taki tíma að vinna hlutunum farveg í stjórnsýslunni.



Sérstaklega þegar um er að ræða beiðni um að taka upp samning sem nýlega var farið að vinna eftir. Auðvitað er það engin óskastaða — en því skal haldið til haga að það varð forsendubrestur sem gerði það að verkum að ekki var hjá því komist að grípa inn í samninginn.

Í þessu samhengi er einnig rétt að líta til þess sem nágrannalöndin hafa gert til að bregðast við áföllum þar í landi. Stjórnvöld bæði í Svíþjóð og Noregi hafa þegar tekið ákvörðun um að koma til móts við landbúnaðinn til að bregðast við forsendubrestum.

Tillögur bænda fá hljómgrunn

Það er kannski ekki til mikils að rýna í baksýnispegilinn í þessum efnum. Fram undan er að eiga samtal við stjórnvöld um leiðir til að höndla stöðuna fyrir haustið. Góðu fréttirnar eru að þær aðgerðir sem við bændur höfum lagt til fá hljómgrunn í tillögum Samráðhópsins. Það er því hægt að vinna hratt og vel út frá þeim forsendum — en ljóst er að þær aðgerðir sem þarf að fara í kalla á breytingar á lögum og reglugerðum, það hefur legið fyrir allan tímann. Með því hugarfari förum við í samningarviðræður, lausnamiðuð og einbeitt í að ná fram umbótum sem létta stöðuna. Við skynjum vilja hjá nýskipaðri samninganefnd til að ná árangri. Á því byggjum við en verðum að vinna hratt, það er ekki í boði að draga niðurstöðu varðandi bráðaaðgerðir fram eftir hausti. Það er ljóst að staðan er þröng og tíminn er að renna út. Því er mikilvægt að bændur hafi hugfast að greinin hefur í öllu falli samning sem gildir til 2026.

ÍSLAND ER LAND ÞITT



Horft yfir Fossárvík að bænum Lindarbrekku í Berufirði og inn í Berufjarðardal. Berufjörður er fallegur um 20 km langur fjörður á Austfjörðum á milli Hamarsfjarðar og Breiðdalsvíkur. Upp úr honum ganga þrír megin dalir, Búlandsdalur, sem liggur fyrst þvert á fjörðinn sunnanverðan skammt innan við Djúpavog og síðan inn í fjalllendið sunnan við Búlandstind. Því næst er Fossárdalur upp af Fossárvík og Berufjarðardalur inn úr botni fjarðarins.

Mynd / Hörður Kristjánsson



Ragnar Bragason, bóndi á Heydalsá við Steingrímsfjörð, stóð uppi sem sigurvegari og Íslandsmeistari. Í öðru sæti varð Elvar Stefánsson í Bolungarvík og Guðmundur Gunnarsson á Kjarlaksvöllum í Saurbæ í þriðja sæti. Þetta er í fyrsta skipti sem Ragnar sigraði í keppninni, en þeir sem voru með honum á verðlaunapallinum hafa báðir landað titlinum áður, einu sinni hvor.

Myndir / Dagrún Ósk Jónsdóttir

Íslandsmeistaramótið í hrútaðómum í Sauðfjarsetri á Ströndum: Fimmtíu keppendur tóku þátt í hrútaþuklinu í ár

Ragnar Bragason, bóndi á Heydalsá við Steingrímsfjörð, er Íslandsmeistari í hrútaþukli að afloknu Íslandsmeistaramótinu í hrútaðómum sem fór fram á Sauðfjarsetrinu á Ströndum fyrir stuttu.

Sunnudaginn 19. ágúst fór Íslandsmeistaramótið í hrútaðómum fram á Sauðfjarsetri á Ströndum og var mikið um dýrðir. Fjöldi fólks kom þar saman að skoða hrútana, fylgjast með þuklurunum, skrafa og skeggræða í dásendar veðurbliðu.

Um fimmtíu keppendur tóku þátt í mótinu að þessu sinni og áætla starfsfólk Sauðfjarsetursins að yfir 300 manns hafi heimsótt Sævang yfir daginn og skemmt sér konunglega. Keppt er í tveimur flokkum, annars vegar vanir hrútaðómarar sem kunna að stiga hrúta eftir öllum kúnstarinnar reglum og er keppt um Íslandsmeistaratitil í þeim flokki. Í hinum riðlinum keppa óvanir hrútaþuklarar sem eiga að raða þessum sömu fjórum veturgömlu hrútum í gæðaröð og rökstyðja matið. Áður en keppnin hefst er dómnefnd jafnan búin að velja fjóra dálítið misjafna hrúta úr stærri hópi fyrir keppendur að leggja mat á, en að þessu sinni var Sigríður Ólafsdóttir, ráðunautur frá Viðidalstungu, yfirdómari.

Á hrútaðómunum var einnig haldið líflambahappdrætti þar sem í vinninga voru frábær líflömb frá bændum á Ströndum



Í flokki óvanra hrútaþuklara sigraði Elin Þóra Stefánsdóttir í Bolungarvík, í öðru sæti var Marínó Bjarnason á Eysteinseyri í Tálknafirði, í þriðja sæti voru Guðlaug Elíasdóttir og Hrefna Sigurgeirsdóttir í Minni Hlíð, Bolungarvík. Líklegt er að þau keppi öll um Íslandsmeistaratitilinn að ári.

og við Djúp. Lömbin voru frá bæjunum Broddanesi, Húsavík, Bassastöðum,

Miðhúsum og Skjaldfönn. Góð þátttaka var í happdrættinu. /VH



Hadda Borg Björnsdóttir í Þorpum við Steingrímsfjörð að þukla á hrútnum Gása frá Húsavík sem Matthías Lýðsson, bóndi og eigandi hans, heldur í. Indriði á Skjaldfönn fylgist með. Hadda er eina konan sem hefur unnið Íslandsmeistaratitilinn í hrútaðómum, það var árið 2016, og jafnframt sú langyngsta sem hefur landað þeim titli.



Hörður á Böðmóðsstöðum í Árnessýslu er með hattinn að þreifa á hrútnum Guðna, sem heitir eftir forsetanum og var talinn bestur hrútanna. Bjarki Garðarsson heldur í og Hafdís Sturlaugsdóttir í Húsavík fylgist með ásamt hjónunum Maríu Maack og Finni Árnasyni á Reykhólum.

MÆLT AF MUNNI FRAM

208

Nýr hagrörðingur verður kynntur til sögu í þessum þætti. **Guttormur Sigfússon** er svo sem enginn nýgræðingur í vísnaðaröð, ágætlega kynntur á síðum Austurgluggans, tímarits þeirra Austlendinga. Guttormur býr í Fellabæ hvar hann fæst við sín hugðarefni, kveðskap, lagasmíð og margt fleira:

*Ljóðagerð ég lasta síst
þó langar fylgi vökur.
Af viðleitninni vandi hlýst
og vafasamar stökur.*

Þessa vísu orti hann um oflátung einn sem ætlaði sér mikinn frama en gerði ekki til þess góða reisu:

*Hæpna valdir lífsins leið,
að launum saupstu dreggjjar,
þinnar ævi þandir skeið
þils á milli og veggjar.*

Um alkóhólista einn sem bjó lengst af með Bakkusi orti **Guttormur**:

*Oftast varstu ögn við skál,
andinn lítið virkur.
Lífsins braut var löngum hál,
líka svarta myrkur.*

Um kærulausan einstakling orti **Guttormur**:

*Illa grundar efnistöð,
öllu glundrar saman,
lætur blunda lífsins rök
ljúft við stundargaman.*

Um seinheppinn einstakling er þessi vísa:

*Einföld lögmál oftast braut,
ýmsum þótti fyndinn.
Mat sá ekki mikla þraut
að míga upp í vindinn.*

Guttormur gegndi formennsku í H.F.H. í 8 ár, en lét af því starfi tímabundið. Við þau tímamót orti hann:

*Þykir nokkrum framin fórn
þó flutt sé burtu okið.
Átta vetra ógnarstjórn
er nú bráðum lokið.*

Til að halda verðmætum vinskap við **Magnús Halldórsson** á Hvolsvelli, þá fær hann verðskuldað hér inni. Sumarið sem brátt er á enda runnið hefur verið Magga nokkurt ból á köflum:

*Dumbungur og drungað loft
deyfir sálargleði,
og hefur valdið æði oft
ólund manns í geði.*

*Suðurland á nú við ýmsa þraut,
eitt var jú Skaftárhlaupið.
Talsvert af geitungi, tíðin blaut
og túristar ofan í kaupið.*

Heldur bjartara er yfir **Einari Kolbeinssyni**, þó ekki væri hann alglaður í gærðag:

*Sumarveðrið síst ég skil
að svona skuli vera,
alltaf rigning af og til
og ekkert hægt að gera.*

Seinnipartinn í gær stytta þó upp, og skáldbóndinn brestur út til að slá hána:

*Fagursprotna fann ég há
fyrir egg nú lenda,
og liggja í valnum lítill strá
laus í báða enda.*

Þessi vísnavaðall frá Einari gekk einmitt yfir meðan ég var að amla saman þessum þætti. Lét ég þess getið af hógvæð, að nóg væri nú kveðið í þetta sinn:

*Sú er ekki saga ný;
-sjá ég hef jú máttinn
til þess góði að yrkja í
allan heila þáttinn.*

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggd1@gmail.com



FRÉTTIR

Hússtjórnarskólinn á Hallormsstað: Nemendur kynnist afurðum skógarins

Í Hússtjórnarskólanum á Hallormsstað er lögð áhersla á að nemendur kynnist afurðum skógarins, hvort sem hráefnin eru nýtt í matreiðslu eða textíl.

Náttúran er uppspretta falletgra lita og hægt að nýta jurtir til jurtalitunar. Hallormsstaðaskógur fer brátt að skryðast haustlitum þar sem fallægir gulir, rauðir og brúnir litatónar laufanna gefa skóginum ævintýrlegan blæ.

Nemendur skólans fá kennslu í jurtalitun og lita sinn eigin lopa sem jafnvel endar sem lopapeysa. Jurtir gefa af sér ýmsa litatóna en gulur er algengastur. Ólíkar aðferðir við jurtalitun geta kallað fram falda eiginleika jurtarinnar.



Hússtjórnarskólinn á Hallormsstað.

Allt þetta gefur óteljandi litabrigði sem gera jurtalitun einstaka. Við skólann starfar Päivi Vaarula, vefnaðarkennari og textillistamaður frá Finnlandi.

Päivi hefur unnið með jurtalitun frá 1981 og nýtir hana til að lita eigin textílvörk. Päivi hefur kynnst því að lita íslenska ull, jurtalita með sveppum, jurtaprentun á silkiefni og nú í sumar jurtalitun á fiskiroði.

Haustönn skólans hefst 27. ágúst og eru örfá pláss laus en nánari upplýsingar má finna á vefsíðunni www.hushall.is.



Päivi Vaarula, vefnaðarkennari og textillistakona.



Undirbúningsnefnd Hrútagadsins skipa Axel Jóhannesson frá Gunnarsstöðum, Silja Rún Stefánsdóttir frá Leifsstöðum, Ingibjörg Sigurðardóttir frá Rauфарhöfn og Baldur Stefánsson frá Klifshaga.

Lofa skemmtilegum Hrútagadei á Rauфарhöfn 6. október

Laugardaginn 6. október verður Hrútagadurinn árlegi á Rauфарhöfn. Dagskráin er með hefðbundnu sniði þar sem glæsilegir lambhrútar ganga kaupum og solum, sumir á uppboði.

Þá er ýmislegt gert til skemmtunar og meðal annars keppt í stígvélakasti. Einnig verður fegurðarkeppni gimbra. Á föstudagskvöldinu verða tónleikar með Stefáni Jakobssyni úr Dimmu þar sem hann flytur föstudagslögina ásamt Andra Ívarssyni. Á laugardagskvöldinu verður

þrusustuð á skemmtidagskrá með Hundi í óskilum, og hljómsveitin Trukkarnir sjá svo um að hrista dansgólfið fram á nótt. Undirbúningsnefndin lofar skemmtilegri helgi á Rauфарhöfn, en nefndina skipa Axel Jóhannesson frá Gunnarsstöðum, Silja Rún Stefánsdóttir frá Leifsstöðum, Ingibjörg Sigurðardóttir frá Rauфарhöfn og Baldur Stefánsson frá Klifshaga. Allar upplýsingar má finna á facebook-síðu Hrútagadsins, [facebook.com/Hrutagadurinn](https://www.facebook.com/Hrutagadurinn). /GBJ

Fræðasetur um forystufé og Forystufjárfélag Íslands: Fundur um forystufé

Sunnudaginn 26. ágúst munu Fræðasetur um forystufé og Forystufjárfélag Íslands halda sameinginlegan fund á Svalbarði í Þistilfirði kl. 15.00. Á fundinum verða tvo mál helst á dagskrá. Annars vegar útkoma úr rannsókn á forystufé í Norður-Pingeyjarsýslu á áhættuafgerð gagnvart riðu og hins vegar ræktunarmarkmið forystufjár.

Í tilkynningu um fundinn segir að í opinberri ræktunartefnu sauðfjár sé eftirfarandi klause: „Stefnt skal að framræktun og verndun forystufjár innan hins íslenska sauðfjárkyns. Tryggja þarf ætternisskráningu forystufjár og stýra hrútanotkun þannig að skyldleikarækt aukist hægt.“

Fram kemur í tilkynningunni að í dag sé forystufé viðurkennt sem sér fjárstofn og þarf að móta ný ræktunarmarkmið. Eyþór Einarsson ráðunautur verður á



Fræðasetur um forystufé í Þistilfirði.

fundinum og leiðir umræður og vinnu við ákvörðun ræktunarmarkmiða forystufjár. Gott væri ef ræktendur forystufjár veltu því fyrir sér hvað æskilegt er við ræktun forystufjár og komi því á framfæri á fundinum.

Forystufé er ekki til annars staðar í heiminum en á Íslandi og þarf að huga vel að varðveislu þess og þeim eiginleikum sem það hefur. Skýr ræktunarmarkmið eru undirstaða þess að hægt sé að viðhalda og framrækta þennan sérstaka fjárstofn. /VH



Uppskeran í ár lofar góðu hjá bændum í Hornafirði. Rigningar hafa ekki sett strik í reikninginn þar um slóðir.

Myndir / Sveinn Rúnar Ragnarsson

Uppskerutið í Hornafirði:

Gæsir sækja í kartöflugarðana

Nú er genginn í garð sá tími sem útiræktendur á grænmeti sækja uppskeru í garða sína.

Bændurnir í Akurnesi í Hornafirði eru nýbyrjaðir að taka upp kartöflur til geymslu en nýjar kartöflur hafa verið sendar á sumarmarkað síðan í lok júlí. Sveinn Rúnar Ragnarsson segir að útlitið sé nokkuð gott.

„Kartöflurnar lita bara vel út og það stefnir í svipað góða uppskeru og í fyrra. Við höfum verið heppin gagnvart rigningum í sumar, þær náðu ekki til okkar.“

Hins vegar segir Sveinn að sáningartímabilið hafi verið lengra en yfirleitt vegna bleytu, en fyrstu kartöflur voru settar niður í lok apríl en þær síðustu fóru niður 3. júní.

Stærstur hluti framleiðslunnar er Gullauga, eða um 70–80%, en fyrstu kartöflurnar sem koma á markað eru Premia. Til viðbótar eru Akurnesbændurnir með Rauðar íslenskar og Helgu.

Samtals ætti uppskera bæjarins að vera um 250 tonn á ársgrundvelli. Langstærsti hluti framleiðslunnar fer í verslanir á höfuðborgarsvæðinu og á veitingastaði.

Gæsin ógnar uppskerunni

Margur bóndinn kannast við tjón sem gæsir og áltir valda á uppskeru, sérstaklega í kornrækt. Gæsin sækir í auknum mæli í meðlætið sömuleiðis því Sveinn segir



Gæsirnar traðka niður grösina og valda skemmdum á uppskerunni. Færst hefur í vöxt að gæsir leiti í kartöflugarða.

Mynd / Sveinn Rúnar Ragnarsson



Rigning hefur ekki verið kartöflu-bændum í Hornafirði til ama í sumar og lítur uppskeran bætilega út.

að undanfarin ár hafi færst í vöxt að gæsir leggist í kartöflugarðana og valdi þar skemmdum.

„Þær koma bæði á vorin og aftur á haustin. Á vorin plokka þær upp útsæðið og skemma fyrstu lafin en á haustin traðka þær niður grösina og skemma þar með vöxt kartöflunnar auk þess sem þær éta eitthvað af þeim.“

Sveinn segir að til að bregðast við áganginum þurfi þau að hefja upptöku um miðjan ágúst svo að gæsirnar nái ekki að valda tjóni. Þá væri einnig til bóta að flyta gæsaveiðitímabilinu til að koma í veg fyrir tjón í gördum bænda. /BR



Fólk í dreifbýli þarf ekki síður að vera á varðbergi og gera ráðstafanir til að verjast innbrotspjófum. Eins getur verið gott að virkja nágrannavörslu og láta vita af óeðlilegum mannaferðum.

Mynd / Lögregluembættið á Suðurnesjum

Innbrot til sveita:

Ástæða til að vera á varðbergi gagnvart þjófum

Nú í byrjun mánaðar bar á því á tveimur stöðum á landinu að þjófar fóru um sveitir og höfðu á brott verðmæti af sveitabæjum.

Fyrst bárust fregnir af fólki sem knúði á dyr á bæjum í Landbroti í Skaftharhreppi. Ef einhver kom til dýra bar viðkomandi upp bön um gistingu, en ef enginn sinni kallinu létu þjófarnir greipar sópa. Svipað mál kom einnig upp í Skagafirði. Þar bankaði ferðamaður upp á hjá fólki og sagðist vera að leita að gistingu. Sum staðar gekk fólk hreinlega inn

á viðkomandi inni í húsum sínum. Lögreglan á Norðurlandi vestra hefur ekki náð tali af viðkomandi. Ekki er vitað hvað manninum gekk til, eða hvort að hann hafi endilega haft nokkuð saknæmt í huga yfir höfuð.

Læsum verðmætin inni

Full ástæða er fyrir hvern og einn að fara yfir sín öryggismál og hafa hibi lí sin að jafnaði læst, sem og útihús þar sem verðmæti er að finna.

Sú tíð sem áður þekktist að innbrot séu ekki stunduð til sveita virðist vera liðin undir lok. Mikil verðmæti liggja í tækjabúnaði og öðrum innanstokksmunum á heimilum og vinnustöðum bænda og engin ástæða til að geyma slíkt í ólæstum húsum. Á tímum þar sem umferð heim á bæi hefur aukist mikið vegna aukinnar þjónustu við bændur og aukna umferð ferðamanna um sveitir er ekki hægt að ætlast til að nágrannar og aðrir íbúar veiti mannaferðum sérstaka eftirtækt. /BR

ISUZU
D-MAX

STERKUR PALLBÍLL VERÐUR STERKARI

Sparneytnari, hagkvæmari og hljóðlátari ISUZU D-MAX

Isuzu D-Max BASIC dísil, beinskiptur. Verð: **4.990.000 kr.**
Isuzu D-Max PRO dísil, sjálfskiptur. Verð: **5.850.000 kr.**

164 hestöfl – 3.500 kg dráttargeta. Eyðsla frá 7,0 l/100km*

GE bílar
Reykjanesbæ
www.gebilar.is
420 0400

Bílasalan Bílás
Akranesi
www.bilas.is
431 2622

Bílasala Akureyrar
Akureyri
www.bilak.is
461 2533

Bilaverkstæði Austurlands
Egilsstöðum
www.bva.is
470 5070

IB ehf.
Selfossi
www.ib.is
480 8080

BL sölumboð
Vestmannaeyjum
481 1313
862 2516

BL ehf
Sævarhöfða 2 / 110 Reykjavík
525 8000 / www.bl.is



POLARIS



STORMUR_{EHF}

Kletthálsi 15 • Sími 577 1717

FJÓRRHJÓLADAGAR

160.000 kr.- Aukahlutapakki

eða 100.000 kr.- í afslátt

Til 7.9.2019



**SPORTSMAN
570 X2
1.990.000 kr.**



**SPORTSMAN 6X6
BIG BOSS 570 LE
2.650.000 kr.-**



**SPORTSMAN
TOURING 570 EPS
1.890.000 kr.-**



**SPORTSMAN
X2 570 EPS LIMITED
2.350.000 kr.-**

VERÐ M/VSK

WWW.STORMUR.IS

FRÉTTIR

Stuðningsgreiðslur til 277 sauðfjárbænda frestast:

Vorbókum var ekki skilað í tæka tíð

Matvælastofnun hafði ekki borist vorbækur í Fjárvis frá 277 sauðfjárbændum þann 20. ágúst, sem þýðir að þeir munu ekki fá stuðningsgreiðslur til sín greiddar þann 1. september.

Í tilkynningu frá Matvælastofnun kemur fram að í samningum bænda og ríkis sem tók gildi 1. janúar 2017 séu skilyrði fyrir stuðningsgreiðslum til bænda að þeir þurfi að vera þátttakendur í afurðaskýrsluhaldi og skuli skila fullnægjandi skýrsluhaldi innan tímamarka. Þannig er kveðið á um það í reglum um stuðning við sauðfjárrækt að sauðfjárbændur skuli skila vorbók í Fjárvis eigi síðar en 20. ágúst ár hvert, ella skuli stuðningsgreiðslur frestast frá og með 1. september það ár.

Matvælastofnun, sem sér um stuðningsgreiðslurnar fyrir ríkið, ber því að fresta greiðslum til þeirra bænda sem ekki skiluðu vorbókunum.

Frestast fram í október þegar vorbókum hefur verið skilað

„Þessi fjöldi kemur verulega á óvart í ljósi þess að skilafresti var frestað um mánuð frá fyrra ári til að gefa bændum rýmri tíma til að ganga frá skýrsluhaldinu, sem og auðvitað að þetta mun þýða frestun á stuðningsgreiðslum.

Næsta útgreiðsla stuðningsgreiðslna er 1. október, sem er þá síðasta greiðsla til sauðfjárbænda á þessu ári, en sauðfjárbændur fengu greiddar nóvember- og desembergreiðslur fyrirfram fyrr á árinu í samræmi við reglugerð um stuðning við sauðfjárrækt.

Þeir bændur sem höfðu ekki skilað vorbók á tilsettum tíma fá septembergreiðslu greidda í október þegar þeir hafa skilað inn vorbókinni,“ segir í tilkynningu Matvælastofnunar.

/smh



Nýverið tóku t.a.m. Ferskar kjötvörur upp á því að pakka vörumerkjum sínum í nýjar umbúðir og minnka þannig plastnotkun til mikilla muna.

Matvælafyrirtæki taka upp umhverfisvænni umbúðir

— Minna plast og minni matarsóun

Aukinn áhugi virðist vera meðal matvælaframleiðenda að pakka vörum sínum í umhverfisvænni umbúðir. Nýjar lausnir eru sífellt að brjótast fram á sjónarsviðið og finna matvælaframleiðendur fyrir skyldu sinni til að draga markvisst úr plastnotkun og gera umbúðir sínar endurvinnanlegar og umhverfisvænar.

Nýverið tóku t.a.m. Ferskar kjötvörur upp á því að pakka vörumerkjum sínum í nýjar umbúðir og minnka þannig plastnotkun til mikilla muna.

„Fyrir u.þ.b einu ári var kynnt ur fyrir okkur vélakostur sem býður upp á að pakka matvörum á pappaspjald. Með þeirri þökkunaraðferð er að minnsta kosti 70% minna plast sem okkur

fannst mjög áhugavert. Við nánari skoðun á þessum möguleika sáum við að með því að fara þessa leið munum við minnka plastnotkun hjá okkar fyrirtæki um allt að 30 tonn á ári,“ segir Ingibjörn Sigurbergsson, framkvæmdastjóri Ferskra kjötvara.

Ingibjörn segir jafnframt að samhliða minni plastnotkun náist fram lengri geymslutími á vörum með minni matarsóun, hvort sem það er í verslunum eða á heimilum neytenda.

Þessar aðgerðir eru til komnar vegna þeirrar umræðu sem hefur átt sér stað í samfélaginu um of mikla plastnotkun og aukna meðvitund fólks um áhrif þess á umhverfið. Einnig hefur átt sér stað mikil umræða um mikilvægi þess að draga markvisst úr matarsóun. /BR



Horft yfir fundarsalinn á Hótel Grand.

Mynd / umhverfis- og auðlindaráðuneytið

Vinna hafin við endurskoðun laga um mat á umhverfisáhrifum

Fyrsta skrefið í endurskoðun laga um mat á umhverfisáhrifum var tekið þriðjudaginn 14. ágúst á samráðsfundi umhverfis- og auðlindaráðherra. Markmið fundarins var að leita eftir sjónarmiðum fundargesta á málinu en til fundarins var boðið félagasamtökum, framkvæmdaradilum, sveitarfélögum, stofnunum, háskólaþingi og öðrum hagsmunaaðilum.

Samkvæmt tilkynningu á vef umhverfis- og auðlindaráðuneytisins var húsfullir á fundinum, sem haldinn var á Grand Hótel og var með svokölluðu þjóðfundarsniði.

Í tilkynningunni kemur fram að eftir inngangserindi ráðherra tóku fundargestir þátt í samtali með áður nefndu þjóðfundarsniði á borðum, þar sem leitast var við að svara ákveðnum grundvallarspurningum varðandi

mat á umhverfisáhrifum. Spurt var um með hvaða hætti hægt sé að tryggja sem best lýðræðislega aðkomu almennings, félagasamtaka og hagsmunaaðila að ferli við mat á umhverfisáhrifum – og hvernig hægt sé að auka skilvirkni í ákvarðanatöku við mat á umhverfisáhrifum.

Að baki liggur verndun umhverfisins

Guðmundur Ingi Guðbrandsson, umhverfis- og auðlindaráðherra, sagði í sínu erindi að lög um mat á umhverfisáhrifum væri mikilvægt tæki við ákvarðanatöku í málum sem varða umhverfi og náttúru – enda sé þeim meðal annars ætlað að tryggja aðkomu almennings að henni. „Í stjórnsáttmála ríkisstjórnarinnar er talað um að gera málsmeðferð skilvirkari og tryggja rétt samtaka

almennings að ákvörðunum á fyrri stigum leyfisveitingarferlis án þess að ganga á rétt þeirra. Þarna er ákveðið leiðarljós sem kannski má stytta ofan í tvö orð: lýðræði og skilvirkni. Að baki liggur síðan auðvitað verndun umhverfisins,“ sagði Guðmundur Ingi.

Í tilkynningu ráðuneytisins kemur fram að á næstunni verði skipaður starfshópur til að vinna að endurskoðun laganna. „Samhliða verður ráðinn sérfræðingur sem mun hafa það verkefni að greina núverandi löggjöf og skoða sambærilega löggjöf og ferli umhverfismats í okkar nágrannaríkjum. Þá verður á næstu dögum opnað fyrir samráð í Samráðsgátt Stjórnarráðsins þar sem kallað verður eftir hugmyndum almennings og hagaðila um hvaða breytinga sé þörf á lögum um mat á umhverfisáhrifum,“ segir í tilkynningunni.

/smh

Úrskurðarnefnd um upplýsingamál:

Matvælastofnun skal afhenda upplýsingar um sauðfjárbændur og greiðslur til þeirra

Úrskurðarnefnd um upplýsingamál kvað upp úrskurð þann 31. júlí um að Matvælastofnun skyldi afhenda aðila upplýsingar sem viðkomandi óskaði eftir aðgangi að og varðar búskap sauðfjárbænda og greiðslur til þeirra.

Deilt var um rétt kæranda til aðgangs að upplýsingum í vörslu Matvælastofnunar um eftirlit stofnunarinnar með gæðastýrðri sauðfjárframleiðslu.

Kærandi á rétt á upplýsingum um landbótaáætlanir

Kærandi hafði fengið aðgang að hluta umbeðinna gagna en um tilteknar upplýsingar í svonefndum landbótaáætlunum kom fram í hinni kærðu ákvörðun að um einkamálefni viðkomandi bónda væri að ræða. Úrskurðarnefndin komst að þeirri niðurstöðu að kærandi ætti rétt á áætlunum án útstrikana. Nefndin lagði fyrir Matvælastofnun að taka beiðni kæranda til nýrrar meðferðar varðandi þau gögn sem ekki hafði verið tekin fullnægjandi afstaða til upplýsingaréttar kæranda. Það felur í sér að veita beri upplýsingar um eftirfarandi atriði:

1. Nöfn og staðsetningu allra býla eða framleiðslueininga í sauðfjárframleiðslu sem hljóta greiðslur samkvæmt



Deilt var um rétt kæranda til aðgangs að upplýsingum í vörslu Matvælastofnunar um eftirlit stofnunarinnar með gæðastýrðri sauðfjárframleiðslu.

búvörusamningum, sundurliðað eftir ærgildum.

2. Upplýsingar um heildargreiðslur til hvers bús fyrir sig samkvæmt búvörusamningi fyrir sauðfjárrækt fyrir árið 2015 eða 2016.
3. Upplýsingar um það hvort framleiðslan standist ákvæði

landnýtingarþáttar gæðastýringarinnar árið 2015 eða 2016.

Úrskurðurinn var birtur 7. ágúst og má lesa á vef Stjórnarráðs Íslands, á slóðinni <https://www.stjornarradid.is/gogn/urskurdir-og-alit/-stakur-urskurdur/2018/08/07/747-2018>.

/smh



Mest seldu fjórhjól á Íslandi síðastliðin 3 ár!

Goes **Iron & Cobalt**
Fjölhæf fjórhjól á góðum verðum

Verð frá
1.259.000 með vsk



Austurvegur 69 - 800 Selfoss // Lönsbakki - 601 Akureyri // Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir // Sími 480 0400 // jotunn@jotunn.is // www.jotunn.is

NJARÐARNES 4



NJARÐARNES 4

HAUSTTILBOÐ FRÍR FLUTNINGUR OG GRAFSKRIFT INNIFALIN

113
41x60 cm frá sökkli



66 cm sökkull
GRÁR - 125 þúsund

103
76x55 cm frá sökkli



103M
68x47 cm frá sökkli



80 cm sökkull
GRÁR - 175 þúsund

110
100x57 frá sökkli



130 cm sökkull
GRÁR - 265 þúsund
með lugt og vasa 335 þúsund

120 cm sökkull
GRÁR - 219 þúsund
með lugt og vasa 289 þúsund

101
100x57 frá sökkli



150 cm sökkull
GRÁR - 265 þúsund

s: 466 2800 / 899 9370 sala@minnismarki.is minnismarki.is

FRÉTTIR

Heyútflutningur til Noregs:

Búast við fyrsta skipi um mánaðamótin

Eins og áður hefur verið fjallað um er unnið að því að koma á koppinn heysölu frá Íslandi til Noregs í kjölfar uppskerubrests sem þar hefur orðið í sumar.

Norska matvæla-stofnunin, Mattilsynet, gerði á dögnum breytingar á skilyrðum til innflutnings á þá vegu að nú má selja hey frá þeim bæjum sem hafa verið lausir við riðu og garnaveiki síðustu 10 árin.

Áður fyrr var talað um að varnarhólf bæjarins hafi þurft að vera hreint í 10 ár en eftir endurskoðun eru tækifæri gefin fyrir fleiri að selja hey.

Eins og önnur viðskipti innan EES-svæðisins

Viðskipti með hey eru meðhöndluð á sama hátt og önnur viðskipti innan Evrópska efnahagssvæðisins. Áður var talað um viðskipti við Ísland sem „þriðja landi“ líkt og Bandaríkin eða Kanada.

Áhætta við að flytja inn hey frá Íslandi er talin miðlungs eða lág á öllu landinu að því gefnu að riða eða garnaveiki hafi ekki greinst á viðkomandi bæ síðustu 10 ár. Enn minni áhætta er svo talin vera á innflutningi frá bæjum þar sem búfjáraburður hefur ekki verið notaður síðustu tvö árin.

Gengur vel að safna saman heyi

Í fyrstu er gert ráð fyrir að skip leggist að bryggju á Akureyri og Sauðárkróki. Benedikt Hjaltason segir að útflutningurinn sé alltaf að færast nær því að verða að raunveruleika, en huga þurfi að ótal atriðum.



Heyi rúllað við Ketubjörg á Skaga.

Mynd / HKr.

„Það er verið að vinna í því að útvega skip og við vonumst til að það komi til landsins rétt eftir mánaðamótin, fyrst á Sauðárkrók og svo á Akureyri í kjölfarið,“ segir Benedikt.

Hann segir að söfnun á rúllum hafi gengið vel og nú þegar sé búið að fá vilyrði fyrir 8.000 rúllum á Austurlandi, 6.800 í Þingeyjarsýslu og rúmlega 30.000 á Eyjafjarðarsvæðinu.

Ingólfur Helgason hefur umsjón með heysölunni í Skagafirði. Hann tekur undir með Benedikt um að málin séu að þróast í góðan farveg. Umfangið muni ráðast af því hvernig gengur með fyrstu farmanna. Búið sé að safna u.þ.b. 15.000 rúllum saman í Skagafirði og nágrenni og unnið verði að því næstu daga að koma þeim að höfninni.

„Ekkert hefur verið ákveðið ennþá um fleiri viðkomustaði en áhugi er fyrir því að að fara inn á Hólmavík og Hvammstanga. Þau mál muni ráðast af því hvernig gengur en áhugi og framboð af heyi er á báðum stöðum,“ segir Ingólfur. /BR

Menntaskólinn að Laugarvatni:

145 nemendur í skólanum í vetur

Alls verða 145 nemendur í Menntaskólanum að Laugarvatni í vetur í þriggja ára kerfi skólans en það er svipaður fjöldi og var lengi vel í fjögurra ára kerfinu.

„Skólinn er í stöðugri þróun. Við erum áfram með bekkjakerfi en það losnar mikið um það kerfi á lokaári nemenda, þriðja árinu, og er það ár meira í líkingu við áfangakerfi þar sem nemendur geta valið áfanga mun meir en var áður. Áfangar fyrstu tveggja áraanna eru alfarið bundnir á brautum þar sem bekkjakerfið er í fullu gildi þau námsárin og nokkrir áfangar eru svo bundnir á þriðja árinu þar sem línur margra námsgreina eru nokkuð langar og þarf góðan undirbúning í þeim fyrir áframhaldandi nám í háskólum og sérskólum hérlendis sem erlendis,“ segir Halldór Páll Halldórsson skólameistari.

Kynjafræði skyldugrein á fyrsta ári

„Í nýju kerfi skólans er kynjafræði skyldugrein á fyrsta ári á báðum brautum í nýja kerfinu, á félags- og hugvísindabraut og náttúruvísindabraut, en var áður eingöngu skylda á félagsfræðibraut á fjórða ári. Eins er bundinn áfangi



Halldór Páll Halldórsson, skólameistari Menntaskólans á Laugarvatni, sem segir lífsstíl að vera „ML-ingur“. Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson

sem heitir „Lokaverkefni“ á þriðja árinu í nýja kerfinu hvar allir þriðja árs nemendur velja sig niður á verkefni og skila nokkurs konar „mini“ bakkalár ritgerð en þó geta skilin verið með afar fjölbreyttum hætti. „Sem fyrr er íþróttalíf, kórastarf og félagslíf afar öflugt í ML. Hér myndast ævilöng vinátta samferðamanna og er það mikils virði. Það er lífsstíl að vera „ML-ingur,“ bætir Halldór Páll brosandir við. /MHH



Staðan í sauðfjárræktinni er greinilega mjög alvarleg. Þó að umræður hafi verið öflugar og áhugaverðar þá virtust sumir fundarmenn ekki geta horft á það sem fram fór. Myndir / BR

Fundur í Víðihlíð:

Ráðamenn taka púlsinn á sauðfjárbændum

Fjölmennur fundur sauðfjárbænda á Norðurlandi vestra fór fram í Víðihlíð miðvikudaginn 15. ágúst. Á fundinn mættu Kristján Þór Júlíusson, landbúnaðar- og sjávarútvegsráðherra, Haraldur Benediktsson, sem veitti samráðshópi um endurskoðun búvörusamninga formennsku ásamt Unni Brá Konráðsdóttur, fyrrverandi forseta Alþingis og nýkjörins formanns samninganefndar um endurskoðun sauðfjársamningsins.

Á fundinum fóru Kristján Þór og Haraldur yfir skýrslu samráðshópsins og útlistuðu atriði skýrslunnar og tillögur samráðshópsins. Líflegar umræður sköpuðust á fundinum og komu fundarmenn fram með athugasemdir gagnvart skýrslunni, sem og málefnum sauðfjárræktarinnar er varða afurðaverð.

Vilja ekki að sauðfjársamningur sé grunnur að byggðastefnu

Meðal þess sem kom fram í máli fundarmanna var gagnrýni á þann veg að það eigi ekki að vera hlutverk sauðfjársamnings að halda uppi byggðastefnu í landinu. Kallað var eftir öðrum aðgerðum til að koma slíku til vegar.

Málefni afurðastöðva ofarlega á baugi

Fundarmönnum var tíðrætt um málefni afurðastöðva og m.a. talaði Jón Kristófer Sigmarsson um að verðmyndun til bænda hefði gjörbreyst á undanförunum árum. Þær gætu ekki tekið við nýjum viðskiptavinum og þar með væri frjálst flæði ekki til staðar, hendur manna væru hreinlega bundnar.

Fram kom í máli Haraldar og Kristjáns Þórs að varasamt væri að



Framsögumenn á fundinum voru Kristján Þór Júlíusson, landbúnaðar- og sjávarútvegsráðherra og Haraldur Benediktsson, alþingismaður og bóndi. Sigríður Ólafsdóttir frá Víðidalstungu var fundarstjóri í Víðihlíð.



Meðal þeirra sem tóku til máls var Jóhann Ríkharðsson, bóndi á Brúnastöðum.

pólitíkin væri að skipta sér af innri málefnum sauðfjárræktarinnar, og vísaði Haraldur þar til landbúnaðarsögu Nýja-Sjálands. Þar hafi landbúnaðarkerfið verið margbrotið og pólitíkin ákveðið að sópa út öllum pólitískum stuðningskerfum á einu bretti. Kristján Þór tók undir með Haraldi og sagði að stjórnmálamenn ættu ekki að blanda sér í hagsmunatök sauðfjárbændanna sjálfra. Bændur eigi sjálfir að taka á málum sem snúa að afurðastöðvunum.

„Þegar bóndinn, framleiðandinn, er búinn að selja fyrirtæki framleiðslu

sína þá þurfi bóndinn að reyna að selja vöruna sem hann á ekki lengur. Þetta er í mínum huga eins og að trillu- eða togarasjómaðurinn veiði fiskinn, fari í land og fari svo að reyna að selja fiskinn sem hann er nýbúinn að leggja inn í frystihús. Þetta finnst mér sérstakt að upplifa,“ sagði Kristján Þór Júlíusson í ræðustól.

Útflutningsskylda möguleg lausn

Meðal þess sem kom fram í fyrirspurnum fundarmanna til ráðherra var hvort að endurvekja ætti útflutningsskylduna. Kristján Þór sagðist ekki vilja loka á slíkt. Hann segir þó að það sé erfitt að koma henni í gegnum þingið. Hann segist ekki vera sannfærður um að útflutningsskylda sé draumalausn fyrir sauðfjárbændur.

Jóhannes Ríkharðsson, bóndi á Brúnastöðum, talaði um mikilvægi þess að tryggja það að afurðastöðvar flyttu út þær afurðir sem gengju af umfram innanlandsmarkað. Slíkt þurfi að tryggja með lagasetningu eða öðrum leiðum. Þannig náist afurðaverð upp á við. /BR

Fulltrúar bænda og ríkisvalds:

Setjast að samningaborði

Um miðjan ágúst varð fullskipað í samninganefnd vegna endurskoðunar sauðfjársamnings. Fyrsti fundur var haldinn í byrjun vikunnar og ráðgert er að hittast aftur á næstu dögum.

Fulltrúi landbúnaðarráðherra í nefndinni er Unnur Brá Konráðsdóttir, fyrrverandi þingkona og forseti Alþingis. Aðrir fulltrúar ríkisvaldsins eru þeir Þórhallur Arason, sem situr í nefndinni fyrir hönd fjármálaráðherra, og Arnar Freyr Einarsson, sérfræðingur í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu.



Samninganefnd bænda er samsett af fulltrúum BÍ og LS.

Áður höfðu bændur tilnefnt sitt fólk í samninganefndina en frestur til þess rann út 1. ágúst. Fulltrúar þeirra eru Sindri Sigurgeirsson,

formaður BÍ, Oddný Steina Valsdóttir, formaður Landssamtaka sauðfjárbænda og Einar Ófeigur Björnsson, stjórnarmaður í BÍ.

Fyrsti fundur samninganefndar var haldinn mánudaginn 20. ágúst í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu.

„Fyrsti fundur gekk vel. Við leggjum áherslu á að koma þeim bráðaaðgerðum sem hafa verið kynntar og ræddar til framkvæmda sem fyrst. Það er mjög mikilvægt,“ segir Sindri Sigurgeirsson, formaður BÍ og fulltrúi í samninganefndinni. /TB/BR

Eymundur í Vallanesi heiðraður á Ítalíu fyrir búskap sinn:

Til fyrirmyndar varðandi umhverfisvernd og varðveislu líffræðilegs fjölbreytileika

Eymundur Magnússon, bóndi í Vallanesi á Fljótsdalshéraði, var heiðraður á dögunum þegar Háskóli matarvísindanna (University of Gastronomic Sciences) í Pollenzo á Ítalíu veitti honum viðurkenningu fyrir það framtak að hafa plantað skógi og skjólbeltum og þannig skapað skilyrði til lífrænnar ræktunar í sínu heimalandi.

Eymundur var einn þriggja sem fengu viðurkenningu við hátíðlega athöfn í Pollenzo og er sérstaklega horft til einstaklinga sem miða að sjálfbærni í störfum sínum og eru öðrum til fyrirmyndar varðandi umhverfisvernd og varðveislu líffræðilegs fjölbreytileika. Nicola del Vecchio er ungur bóndi í Molise á Ítalíu sem er sérstaklega heiðraður fyrir að endurvefja ræktun á sínu svæði og fyrir þátttöku í að efla staðbundna matvælaframleiðslu. Sómalinn Mohamid Abdikadir var heiðraður fyrir að leggja sitt af mörkum til verkefnis Slow Food sem heitir „10 þúsund garðar í Afríku“, en hann hefur sjálfur komið að því að koma á fót um 100 matjurtagörðum. Það verkefni hefur þann tilgang að gera almenningi kleift að rækta eigin mat og sporna gegn hungri.

Slow Food-verkefni

Háskóli matarvísindanna er runninn undan rifjum Slow Food-hreyfingarinnar. Hann var stofnaður árið 2004 að frumkvæði Carlo Petrini, stofnanda og forseta Slow Food, en hann er nú stjórnarformaður skólans. Hann afhenti verðlaunin, sem heita „Premio Langhe Cerretto“, ásamt



Eygla og Eymundur við athöfnina í Cerretto-víngerðinni.

Myndir / Hanna Friðriksdóttir

Bruno Cerretto, eiganda Cerretto-víngerðarinnar í Alba, en verðlaunin er samstarfsverkefni háskólans og víngerðarinnar.

Aður voru rithöfundar heiðraðir sem skrifuðu um matarmenningu en nú hefur sjónum verið beint að einstaklingum sem starfa í landbúnaði.

Aukið aðgengi almennings að matjurtaræktun

Að sögn Eyglóar Bjarkar Ólafsdóttur, sem rekur Móður Jörð í Vallanesi með manni sínum Eymundi, var veiting viðurkenninganna hluti



Eymundur með félögum sínum tveimur sem einnig hlutu viðurkenningu; Mohamid Abdikadir (annar frá vinstri) og Nicola del Vecchio (þriðji frá vinstri) – auk þeirra Bruno Cerretto, eiganda Cerretto-víngerðarinnar (lengst til vinstri), og Carlo Petrini, forseta Slow Food (lengst til hægri).

dagskrár á viðburði sem heitir Ræktað og varðveitt, sem stóð yfir í tvo daga. „Það var efnt til hringborðsumræðu með yfirskriftinni Byltingin í matjurtagarðinum, þar sem rætt var um mikilvægi þess að auka aðgengi almennings að matjurtaræktun og auka þátttöku fólks í framleiðslu matvælna sem það neytir. Alice Waters var sæmd doktorsnafnbót við háskólann en hún hefur unnið ótullega að stofnun matjurtagarða víðs vegar um Bandaríkin og talað fyrir hollu mataræði barna og unglinga þar í landi. Hún á og rekur veitingastaðinn Chez Panisse í Berkeley og hefur gefið út fjölda bóka,“ segir Eygló.

„Á Vesturlöndum þjóna slík garðaverkefni einnig samfélagslegum tilgangi, sem er að auka skilning á því hvernig matur verður til, auka matvælaöryggi, draga úr flutningi á matvælum og tengja fólk betur við upprunann. Ekki sist sálræn jákvæð áhrif af því að vera úti í náttúrunni, í garðyrkju,“ bætir Eygló við.

Hún jatar því að viðurkenningin hafi mikla þýðingu fyrir þau og mikið gildi. „Sem dæmi greindu ítalskir fjölmiðlar frá verðlaununum og helgina sem viðburðurinn var haldinn var birt grein um þau í La Stampa-blaðinu í Tórinó.

Það voru um 300 gestir við verðlaunaafhendinguna sem fram fór í Cerretto-víngerðinni og var öll hin glæsilegasta. Við höfum fengið mjög sterk og jákvæð viðbrögð frá ferðamönnum sem og Íslendingum í kjölfarið og svona viðurkenning hjálpar vissulega til að undirstrika gildi þess starfs sem hér hefur verið unnið og er ánægjulegt í alla staði.“

Ætlaði fyrst bara að framleiða mjólk

Eymundur hóf búskap í Vallanesi 1979 sem kúabóndi og í upphafi ætlaði hann bara að framleiða mjólk. Vallanes var þá nánast óræktað og við það að rækta jörðina fann Eymundur að akuryrkjan höfðaði mjög sterkt til hans. Grænmetisræktun bættist þannig fljótt við og svo kornræktin. Áhugi hans á því að koma eigin vörum á markað varð þannig til þess að hann stofnaði vörumerkið Móður Jörð og fyrstu vörurnar undir þeim merkjum komu í verslanir 1987. Skógræktin hefur verið hluti af ræktunaráhuga og byrjaði hann strax árið 1983 að rækta skjólbelti, en eiginleg skógrækt hófst 1989 í Vallanesi.

Vallanes hefur verið lífrænt vottað land frá 1994 og vörurnar þaðan merktar sem slíkar. Nýverið var opnuð verslun og veitingastofa í Vallanesi í húsi sem byggt var úr ösp af staðnum og þar er boðið upp á mat úr afurðum staðarins í takt við árstíðirnar. Undanfarin ár hefur Móðir Jörð aukið áherslu á fullvinnslu og má finna vörur þeirra í flestum matvöruverslunum. /smh

HEYSÝNATAKA, EFNAMÆLINGAR OG FÓÐURRÁÐGJÖF Í BOÐI BÚSTÓLPA

Við bjóðum viðskiptavinum okkar upp á fría þjónustu við heysýnatöku, efnamælingar á sýnunum og fóðurráðgjöf. Sérfræðingar RML annast verkefnið fyrir okkar hönd.

Pantanir berist fyrir 6. september á netfangið elvar@bustolpi.is



HJARTAD Í
ÍSLENSKUM LANDBÚNAÐI

Bústólpi ehf - fóður og áburður • Oddeyartanga • 600 Akureyri
bustolpi@bustolpi.is • Sími 460 3350 • www.bustolpi.is

HLUNNINDI & VEIÐI



Bolta sjóbirtingur kominn á land í Staðará á Snæfellsnesi fyrir fáum dögum.
Mynd / Gunnar Fannberg

Boltar í Staðará á Snæfellsnesi

Staðará á Snæfellsnesi á upptök sín í Hagavatni og fellur til sjávar í Vatnsflóa. Í Hagavatni veiðist sjóbirtingur, bleikja og stöku lax.

„Við vorum í Staðará og veiddum vel af vænum sjóbirtingi,“ segir Gunnar Fannberg Gunnarsson, sem var á veiðislóðum við Staðará en áin þýkir mjög góð sjóbirtingsá.

„Já, flott veiði hjá okkur og síðan mætti veiðimaðurinn snjalli, Magnús Anton, og það var sama mokið, stórir sjóbirtingar, feitir og fallegir,“ sagði Gunnar Fannberg að lokum. Staðará er mjög góð veiði, fiskurinn er vænn og veiðimenn fá vel í soðið. Einn og einn lax veiðist líka þar.

Gluggar og hurðir fyrir íslenskar aðstæður

Í yfir 20 ár hefur Viking Window AS selt tréglugga og hurðir á Íslandi



Viking
Viking Window AS

Gluggar og hurðir með eða án álkápu
Margir litir í boði
Afhendist glerjað og tilbúið til uppsetningar
Afgreiðslutími 5-8 vikur



Vesturhrauni 3 - 210 Garðabær - Sími: 480-0000
sala@afvelar.is - www.afvelar.is

KÆLI- & FRYSTI-BÚNAÐUR



Fyrir allar gerðir af sendi- og flutningabílum.

BÍLAR

Kæli- & frystibúnaður frá Carrier í miklu úrvali.

HURÐIR fyrir kæla

Hentar afar vel fyrirtækjum í landbúnaði, sjávarútvegi og iðnaði.



Hafðu samband í síma 587 1300 og við sérsníðum lausn sem hentar þér!

KAPP ehf

VÉLA-KÆLI & RENNIVERKSTÆÐI

Miðhraun 2 | 210 Garðabær | Sími 587 1300 | kapp@kapp.is | www.kapp.is



María með eitt af dýrunum sem hún skaut í ferðinni, blesótta antilópu, eða „blesbuck“.

Ég lét drauminn rætast

Gunnar Bender

gunnarbender@gmail.com



„Já, það er rétt, ég lét draum minn rætast um að fara til Afríku og skjóta nokkur dýr,

mig hafði lengi dreymt um að gera það og þetta var frábær ferð,“ sagði María Björg Gunnarsdóttir, sem var að koma úr ævintýraferð til Afríku með fleiri góðum veiðimönnum.

„Valur Gunnarsson frá Höfn skipulagði ferðina og þetta gekk

mjög vel. Ég skaut fjögur dýr, eitt fannst en allt kjötið af þessum dýrum sem við skutum er gefið fátækum á svæðinu. Það er gaman að gera þetta einu sinni á ævinni og þetta er frábært ævintýri,“ sagði María Björg, stuttu eftir að hún kom heim úr ferðinni.

Flottur 70 sentímetra lax í Leirá

Bændablaðið var á veiðislóðum fyrir skömmu og hitti veiðimenn sem voru að veiðum í Leirá í Leirársveit. En veiðin hefur verið ágæt í ánni og nokkrir laxar veiðst og sjóbirtingar líka.

„Við fengum leyfi í Leirá í Leirársveit fyrir skömmu. Höfðum oft keyrt framhjá ánni sem lætur lítið fara fyrir sér þegar maður ekur hratt eftir þjóðveginum en þegar betur er að gáð, þá leynir þessi á vel á sér. Það eru ansi margir flottir hyljir í ánni, bæði á neðra og efra svæðinu. Áin er, eins og flest allar ár á Vesturlandi, háð rigningu og þó að það hefði ekki rignt mikið dagana á undan þá var alveg ágætt vatn í ánni.

Þegar við mættum var háflóð og ákváðum við því að fara í ósinn. Það eru mjög fallegir hyljir fyrir neðan brú og brúarhylurinn, sem liggur í boga fyrir neðan veg, er bæði fallegur og mjög veiðilegur og svo eru 7 aðrir hyljir þar fyrir neðan sem eru þekktir fyrir að gefa líka góða veiði. Við notuðum allan fyrri part veiðitímans fyrsta daginn á neðra svæðinu og notuðum aðallega Frances flugur og skiptum oft um og notuðum líka fleiri góða kosti.

Seinni part dagsins vorum við á svæðunum frá miðju og upp að hyl nr. 19 sem heitir Fossinn og fórum svo upp að efsta svæðinu sem heitir Sundlaugin og er númer



Guðný S. Jóhannesdóttir við veiðar í Leirá í Leirársveit.

Mynd / G.Bender

24. Veiðrið var frábært, það var smávegis norðanátt en lægði svo vel á milli og gott að kasta flugunni og vindurinn allan tímann í bakið.

Við vorum í rólegheitum við veiðar og eyddum góðum tíma í hverjum hyl og stoppuðum lengi á svæðunum í kringum hyl nr. 12 sem heitir Hestagirðing, en þar höfðu veiðst nokkrir laxar áður en við komum. Þar er góður staður fyrir laxinn að liggja við bakkann í skjóli fyrir sólinni í góðum straum, kjöraðstæður og þar renndum við nokkrum gerðum af flugum en

lónbúinn var ekki viðlátinn.

Það var svo undir lokin að Hörður Alexander Eggertsson fékk einn góðan í Fossinum (19) sem að mældist 70 cm.

„Mér datt í hug að fara aftur í Fossinn og prufaði þar heimagerða flugu, ég var bara búinn að taka nokkur köst þegar hann tók.

Hann tók vel í og þar sem ég var einn upp frá, þá gaf ég mér góðan tíma við að preyta hann og var með hann í um korter þangað til ég dró hann að landi. Þetta var flottur lax, hængur,“ sagði Hörður Alexander.

Flugunni kastað fyrir fiskana á Lýsunni

Silungurinn vakir víða um hylinn en tekur ekki mikið, veiðimenn eru staddir á Vatnasvæði Lýsu á Snæfellsnesi og fiskurinn er fyrir hendi, en hann mætti taka betur fluguna.

Veiðimaður skiptir um flugu, hann kastar henni fimlega en fiskurinn virðist ekki hafa áhuga ennþá. Hann gengur neðar í hylinn og kastar fram sömu flugunni, hann fær gott högg. Hann kastar aftur og þriggja punda urriði tekur fluguna, veðurfarið er gott, fiskurinn vakir en mætti taka betur.

En það er leyndardómurinn í veiðinni að fá fiskinn til að taka agn veiðimanna. Það þarf að finna hann, hann finnst ekki alltaf.

„Einu sinni þurfti að skipta um fimmtíu flugur, ég fékk ekki högg, svona er bara veiðin,“ segir veiðimaður sem var að veiða á



Það er fallegt á Vatnasvæði Lýsu og fiskurinn leynist víða um svæðið.

Vatnasvæði Lýsu. Þetta væri bara þolinmæði og svo kastaði hann aftur og aftur og aftur.

Býr í þér sköpunarkraftur og ævintýraþrá?



Örfá pláss laus
Haustönn 2018 hefst 27. ágúst
hushall.is

Framleiðnisjóður
landbúnaðarins auglýsir

Framleiðnisjóður landbúnaðarins auglýsir hér með eftir umsóknum um styrki til stuðnings við nýsköpun, vöruþróun kynningar- og markaðsstarf til stuðnings íslenskrí sauðfjárrækt. Sjá nánar inn á heimasíðu sjóðsins www.fl.is, undir Markaðssjóður/verklagsreglur.

Styrkþegar geta verið einstaklingar, hópar, félög, samtök, rannsóknarstofnanir, háskólar eða fyrirtæki. Styrkhæf eru þau verkefni sem talin eru styrkja íslenska sauðfjárrækt og falla undir það að teljast nýsköpun, vöruþróun, kynningar- eða markaðsstarf.

Reglur um styrkina og umsóknareyðublöð er að finna á www.fl.is/markaðssjóður. Aðeins er tekið við umsóknum á eyðublöðunum sem þar er að finna.

Umsóknum skal skilað til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnes, merktum: *Markaðssjóður*.

Nánari upplýsingar eru veittar á skrifstofu sjóðsins í síma 430 4300 og á netfangið fl@fl.is.

Umsóknarfrestur er til 1. október n.k.



Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyri – 311 Borgarnes
Sími 430-4300

Benelli. BERETTA. FRANCHI. Bettinsoli

Topp merkin í haglabyssum

A400 Xtreme Unico Camo Max5 | Beretta
SBE III Comfortech Camo-MAX5 | Benelli
Raffaello Be Diamond | Benelli
Diamond Omega E cal.: 12/76 | Bettinsoli
Affinity Compact Synth | Franchi

Vesturröst

Sérverslun veiðimannsins - Laugavegi 178 - Sími: 551 6770 - www.vesturröst.is

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 6. september

Startarar og Alternatorar
í flestar gerðir véla og tækja

Vélavit
Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA K 760
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230

HUSQVARNA
Steinsagarblöð og kjarnaborar



ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

STEEKUR Jarðarber

– gómsæt uppskera

Ein af þeim krásjurtum sem rækta má með góðum árangri hér á landi eru jarðarber. Ræktun þeirra krefst að vísu góðra skilyrða eða vermireits ef uppskeran á að vera góð, en þeir sem ná góðum árangri geta fengið góða uppskeru.

Nú er upplagður tími til að undirbúa jarðarberjaræktun næsta árs með því að fá græðling eða renglu hjá nágrannanum, vini eða bara kaupa plöntu í næstu gróðrarstöð.

Þurfa sól

Þegar rækta á jarðarber þarf fyrst að huga að staðsetningunni. Berin þurfa mikla sól, því meiri sól, því meiri uppskera. Jarðvegurinn má heldur ekki vera of þurr og nauðsynlegt er að vökva reglulega í þurrkatíð. Plönturnar þola samt ekki að standa þar sem vatn safnast fyrir því að þá fúna ræturnar og skemmast.

Gróðursetja skal plönturnar með tuttugu til þrjátíu sentimetra millibili og gæta þess að setja þær ekki of djúpt. Byrja skal á því að grafa holur og bleyta jarðveginn vel áður en plönturnar eru gróðursett.

Jarðarberjarplöntur gefa yfirleitt best af sér á öðru ári og ekki er ráðlegt að nýta plönturnar lengur en fjögur til fimm ár. Með því að þreifa rótarhálssinn má finna hvað plantan er orðin gömul. Harður og trénaður rótarhálss gefur til kynna að hún sé komin til ára sinna og rétt að skipta um plöntu.

Umhirða og áburður

Jarðarberjarækt krefst nokkurrar natni. Það verður að reyta burt allt illgresi um leið og það stingur upp kollinum og gera ráðstafanir til að verja berin fyrir sniglum og jafnvel geitungum. Gott er að gefa plöntunum áburð að minnsta kosti tvisvar yfir sumarið, á vorin og um miðjan júlí því á haustin þroska plönturnar blómvöxt næsta árs og þá kemur áburðurinn sér vel.

Taka má renglur af plöntum og gróðursetja þær í reit þar sem þær eru geymdar yfir veturinn, þannig verða alltaf nýjar plöntur til gróðursetningar á hverju vori. Móðurplantan má ekki mynda of margar renglur því að það dregur úr magni berja. Renglur sem ekki á að framrækta er best að klippa burt reglulega allt sumarið.

Uppskeyra og geymsla

Berin eru viðkvæm og því verður að vanda til verka þegar þau eru tínd. Taka skal varlega um stilkinn fyrir ofan berið og toga það varlega af stilknum og honum snúið um leið. Ef geyma á berin er gott að tina þau snemma morguns eða á svölum skýjuðum degi. Ber sem tínd eru þegar heitt er í veðri merjast frekar og geymast verr. Ber sem hafa verið tínd á réttan hátt má geyma í ísskáp í nokkra daga.

Ef frysta á berin á að skola þau vel með því að láta vatn renna á þau í sigti. Síðan eru berin lögð á eldhúspappír og látin þorna. Því næst er þeim komið fyrir í íláti og smávegis af sykri er stráð yfir, ílátið lokað og hrist varlega. Að lokum er ílátið sett í frýsti.

Haft er eftir enskum sautjándu aldar rithöfundum að Guð hefði eflaust getað skapað betri ber en jarðarber en einfaldlega ekki gert það.

/VH

NYTJAR HAFSINS

Danir meðal stærstu fiskútflytjenda

Kjartan Stefánsson
kjartanst@simnet.is



Danir eru ekki ríkir af auðlindum en með hugviti hafa þeir skapað öflugt atvinnulíf og fjölbreyttar framleiðsluvörur sem byggist gjarnan á aðföngum erlendis frá. Sjávarútvegur er þar engin undantekning. Danir skáka Íslendingum í útflutningsverðmæti sjávarafurða.

Þótt sjávarútvegur vegi ekki þungt í atvinnulífi Danmerkur veiða Danir engu að síður töluvert af fiski líkt og fleiri norrænar þjóðir. Á árinu 2017 nam afli þeirra 910 þúsund tonn um verðmæti 3,4 milljarðar danskra króna (um 57 milljarðar íslenskir). Til samanburðar má geta þess að íslensk skip veiddu tæpar 1,2 milljónir tonna á árinu 2017 að verðmæti um 110 milljarðar króna.

Bræðslufiskur vegur þungt

Ísland var 19. stærsta fiskveiðipjóð heims árið 2016 miðað við magn samkvæmt tölum FAO en Danmörk var í 22. sæti. Þótt ekki muni miklu á heildarveiði þjóðanna er hins vegar mikill munur á samsetningu aflans.

Fyrir það fyrsta er megnið af því sem Danir veiða bræðslufiskur, það er fiskur sem gagnert er veiddur til framleiðslu á fiskimjöli og lýsi. Um 600 þúsund tonn af veiðum þeirra 2017 var landað til bræðslu, eða um tveir þriðju af heildarveiðinni, að verðmæti um 723 milljónir danskir (um 10 milljarðar íslenskir). Hér er einkum um að ræða tegundir sem Íslendingar veiða ekki, svo sem sandsíli og brislingur. Þess ber að geta að kvóti Dana í sandsíli á árinu 2017 var óvenjustór miðað við árin á undan.

Síldin verðmætust

Þorskur vegur ekki þungt í dönskum fiskveiðum ólíkt því sem gerist hér á landi. Á síðasta ári veiddu Danir aðeins rúm 18 þúsund tonn af þorski að aflaverðmæti 327 milljónir danskir (5,4 milljarðar íslenskir). Á sama tíma veiddu Íslendingar 245 þúsund tonn af þorskinum að verðmæti 49 milljarðar.

Síld er sú tegund sem skilar Dönum mestum aflaverðmætum. Þeir veiddu tæpar 130 þúsund tonn af þeirri tegund að verðmæti 485 milljónir danskir (um 8 milljarðar íslenskir).

Þá skipa flatfiskar stóran sess í afla Dana. Þeir veiddu til dæmis um 22 þúsund tonn af rauðsprettu í fyrra en Íslendingar veiddu það ár tæpar 7 þúsund tonn af sprettunni. Loks má nefna að veiðar á kræklingi skipta tugum þúsunda tonna. Þær veiðar fara aðallega fram í Limafirði.

Fiskeldi í Danmörku er þónokkurt og er í kringum 45 til 50 þúsund tonn á ári.

Tvöfalt meiri útflutningur en frá Íslandi

Danir eru mjög stórir í viðskiptum með útfluttar sjávarafurðir, mun stærri en við Íslendingar. Nýlegar tölur sýna að Danir eru áttundi stærsti úrflytjandi sjávarafurða í heiminum í verðmætum talið.

Á árinu 2017 fluttu Danir út um 1,1 milljón tonna af sjávarafurðum fyrir 26,9 milljarða danskra króna (um 445 milljarðar íslenskir). Til



Stærsta löndunarhöfnin í Danmörku er Skagen sem liggur nyrst á Jótlandi. Þar lönduðu dönsk skip 393 þúsund tonn árið 2017 að verðmæti 922 milljónir danskra króna (rúm 15 milljarðar íslenskir).



Sandsíli.

samanburðar nam útflutningur sjávarafurða frá Íslandi á sama tíma í kring um 220 milljörðum króna að eldisfiski meðtöldum.

Hvernig má það vera að útfluttar sjávarafurðir Dana séu tvöfalt hærri í verðmætum en útflutningur Íslendinga þegar aflaverðmæti Íslands er tvöfalt hærre? Skýringin felst í því að Danir flytja inn gríðarlegt magn af fiski og öðru sjávarfangi sem hráefni til vinnslu afurða sem fluttar eru út.

Innflutningur Dana á fiski og öðru sjávarfangi nam þannig rúmum 1,2 milljónum tonna á árinu 2017 (svipað og heildarafli Íslendinga) að verðmæti 19 milljarðar danskra króna (um 314 milljarðar íslenskir).

Helmingur er landanir erlendra skipa

Megnið af þessum innflutningi er

afla erlendra uppsjávarskipa sem þau landa í dönskum höfnum. Þannig er tæpar helmingur af innfluttu hráefni í tonnum talið bræðslufiskur, um 30% eru ferskt eða frosið hráefni til vinnslu og restin eru unnar afurðir sem fara til frekari vinnslu sem eykur verðmæti þeirra.

Helstu tegundir sem Danir flytja inn til vinnslu fyrir utan bræðslufisk eru síld, grálúða, þorskur, lax og rækja.

Fiskvinnslufyrirtækin eru flest staðsett á Norður-Jótlandi og framleiðsla þeirra er með ýmsu móti. Fyrst skal telja fiskimjölsiðnaðinn sem setur mark sitt á danskan sjávarútveg en flakavinnsla er einnig umtalsverð. Þá er þar fjölbreytt framleiðsla á niðursoðnum eða niðurlögðum vörum. Ennfremur er þónokkur framleiðsla á reyktum fiski, og þar er eldislax frá Noregi mikilvægt hráefni.

Mest flutt inn frá Noregi

Innflutningur Dana á fiski er frá mörgum löndum. Sundurliðun fyrir árið 2017 liggur ekki fyrir en árið 2016 var Noregur í efsta sæti með um 340 þúsund tonn en Svíar koma þar á eftir með 193 þúsund tonn. Eins og að líkum lætur er mikið flutt inn af fiski frá Grænlandi og Færeyjum; 137 þúsund tonn annars vegar og 97 þúsund tonn hins vegar. Frá Íslandi koma í kringum 50 þúsund tonn.

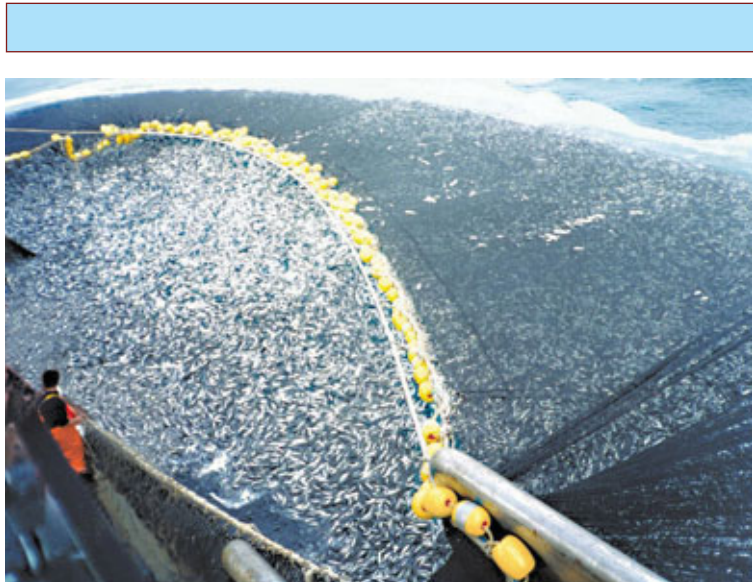
Hráefni frá Svíþjóð, Færeyjum og Íslandi er að langmestu leyti bræðslufiskur. Megnið frá Grænlandi er sjávarfang til vinnslu eða eða einhverskonar meðhöndlunar, svo sem grálúða og rækja. Líklegt er að stór hluti grálúðunnar sé fluttur inn til endursölu án mikillar vinnslu. Tæpar helmingur innflutnings frá Noregi er hráefni til manneldisvinnslu, þar af tæpar 60 þúsund tonn af eldislaxi.

Skagen stærsta löndunarhöfnin

Stærsta löndunarhöfnin í Danmörku er Skagen sem liggur nyrst á Jótlandi. Þar lönduðu dönsk skip 393 þúsund tonn árið 2017 að verðmæti 922 milljónir danskra króna (rúm 15 milljarðar íslenskir). Auk þess landar þar fjöldi erlendra fiskiskipa afla sínum. Getur afli erlendra skipa verið helmingur eða meira af því sem kemur á land í Skagen. Hanstholm er í öðru sæti en þar lönduðu dönsk skip 246 þúsund tonn um verðmæti 864 milljónir danskir (rúm 14 milljarðar íslenskir).

Á þessum tveim stöðum er fiskimjölsiðnaðurinn í blóma. Á Skagen er einn af leiðandi fiskimjölsframleiðandi í heiminum, fyrirtækið FF Skagen sem rekur einnig dótturfyrirtæki í Hanstholm. Þess má geta að framkvæmdastjóri FF Skagen er Íslendingurinn Jóhannes Pálsson.

FF Skagen samstæðan veitir árlega um 1,7 milljörðum danskra króna að jafnvirði um 28 milljörðum íslenskra króna. Verksmiðjur FF Skagen taka á móti um 500 þúsund tonn af hráefni á ári, sem er gríðarlegt magn á íslenskan mælikvarða. Á árinu 2016 tóku allar fiskmjölsverksmiðjur á Íslandi á móti um 436 þúsund tonn af hráefni til bræðslu en á árinu 2015 nam heildarmóttakan um 780 þúsund tonn.



Sjávarnyttjar hafa náð nýju hámarki, samkvæmt því sem segir í skýrslu FAO.

Skýrsla FAO um fiskveiðar á heimsvísu: Tveir af hverjum þremur fiskum enda sem brottkast

Samkvæmt nýrri skýrslu FAO, Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, lendir einn af hverjum þremur fiskum sem veiddur er í heiminum sem fæða. Tveir af hverjum þremur fiskum sem veiddir eru enda sem brottkast eða skemmast áður en þeir eru borðaðir. Ástæða þess að veiddur fiskur nýtist illa samkvæmt skýrslu FAO er að meðafli og undirmálsfiski sé oft hent sérstaklega við veiðar hjá stórum togurum. Önnur ástæða er vanþekking á geymsluaðferðum eða skortur á kælibúnaði.

Sjávarnyttjar hafa náð nýju hámarki samkvæmt því sem segir í skýrslunni, The state of Worlds Fisheries and Aquaculture. Munar þar mestu um aukið fiskeldi í Kína þaðan sem helmingur af eldisfiski á heimsmarkaði kemur í dag. FAO gerir ráð fyrir að fiskeldi í sjó á heimsmælikvarða eigi eftir að aukast um 30% til ársins 2030. Í skýrslunni segir að þrátt fyrir að afli heimsveiði úr sjó hafi nánast staðið í stað frá 1980 sé þriðji hver nytjastofn ofnýttur og að fjöldi nytjastofna sem flokkast sem ofnýttur sé alltaf að aukast. *NH*

SKÓGRAÆKT & LANDGRÆDSLÁ



Uppgræðsluvæði á Rangárvöllum. Mynd / Landgræðsla ríkisins

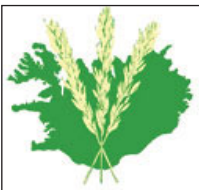
Tillögugerð um kolefnisjöfnun sauðfjárræktarinnar

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið og umhverfis- og auðlindaráðuneytið hafa samið við Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, Landgræðslu ríkisins og Skógræktina um að vinna tillögur um samstarf ríkisins og sauðfjárbænda um kolfnisbindingu.

Gert er ráð fyrir að það leiði til kolefnisjöfnunar greinarinnar sbr. aðgerðaáætlun Landssamtaka sauðfjárbænda þar að lútandi sem kynnt var í október 2017.

Tillögurnar skulu fela í sér hvernig verkefni koma til greina sem og hvernig stuðningi ríkis og framlagi bænda verði hátað. Þá á að fjalla um forgangsörðun verkefna og eftir atvikum skilyrði um landnotkun sem og meta kostnað við kolefnisjöfnunina.

Gert er ráð fyrir að verkefnið muni, líkt



og gert var ráð fyrir í aðgerðaáætlun Landsamtaka sauðfjárbænda, felast í uppgæðslu, skógrækt og endurheimt votlendis.

Skipuð hefur verið verkefnisnefnd og í henni sitja Aðalsteinn Sigurgeirsson (Skógræktin), Borgar Páll Bragason (Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins) og Gústav Magnús Ásbjörnsson (Landgræðsla ríkisins). Nefndin á að skila tillögum fyrir 1. nóvember 2018. Ef bændur hafa ábendingar eða hugmyndir sem gætu varðað tillögurnar eða útfærslu á þeim er þeim bent á að senda tölvupóst nefndarmenn:

Aðalsteinn Sigurgeirsson, adalsteinn@skogur.is
Borgar Páll Bragason, bpb@rml.is
Gústav Magnús Ásbjörnsson, gustav@land.is



CFORCE 850

Fjörgengis, tveggja cylindra, 64 hestöfl. Rafmagnstýri, bein innspýting, spil, dráttarkrókur. Hátt og lágt drif með læsingu, álfelgur. Tveggja manna, traktorsskráð.

1.766.129,- án vsk.
2.190.000,- m vsk.



CFORCE 550
1.168.548,- án vsk.
1.449.000,- m vsk.



CFORCE 820
1.524.194,- án vsk.
1.890.000,- m vsk.



Urðarhvarfi 4 / 203 Kópavogi / sími 557 4848 / www.nitro.is
Glérargötu 36 / 600 Akureyri / Sími 415-6415 / hesja.is



Glæsilegar þýskar kerrur

Traustur undirvagn - ál skjólborð
Gæða kerrur - Góð verð
Komið og kynnið ykkur úrvalið



FLUGUMÝRI 8 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is



FISKISTOFA

Traust - Framsækni - Virðing

Veidieftirlitsmenn í Stykkishólmi og á Höfn í Hornafirði

Fiskistofa óskar eftir að ráða tvo metnaðarfulla og jákvæða starfsmenn í veiðieftirlit, einn á hvorn stað.

Mannauður Fiskistofu er grunnstoðin í starfsemi hennar og er lögð mikil áhersla á starfsþróun, teymisvinnu og þekkingarmiðlun.

Starfandi veiðieftirlitsmenn eru nær eingöngu karlar og er því athygli kvenna sérstaklega vakin á starfinu í þeim tilgangi að jafna kynjahlutföll í starfsgreininni, sbr. 3. mgr. 26. gr. laga nr. 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla.

Helstu verkefni:

- Eftirlit á sjó, en í því felst m.a. lengdarmæling á fiski og tillögugerð um lokanir veiðisvæða, eftirlit með aflasamsetningu, veiðarfærum, hlutfalli smáfisks í afla og brottkasti afla. Þá fylgjast veiðieftirlitsmenn einnig með því að afladagbækur séu rétt útfylltar og séu í samræmi við veiðar og afla um borð.
- Eftirlit í landi, en það felur m.a. í sér eftirlit með löndun, vigtun og skráningu afla, eftirlit með veiðarfærum og aflasamsetningu, lengdarmælingar á afla og eftirlit með færslu afladagbóka. Eftirlit með löndunum erlendra skipa og úttektir á afurðum vinnsluskipa, eftirlit með lax- og silungsveiði ásamt skrifstofustörfum s.s. skýrslugerð þegar vettvangsstörfum lýkur, að fylgjast með löndunum og skráningum í aflaskráningarkerfi Fiskistofu og öflun gagna vegna brotamála sem upp koma.

Menntunar- og hæfniskröfur:

- Haldgöð reynsla af störfum í sjávarútvegi.
- Góð íslensku-, ensku- og tölvukunnátt er áskilin.
- Gott heilsufar.
- Sjálfstæði, fagmennska og nákvæmni í vinnubrögðum.
- Sanngirni og háttvísi.
- Mjög góð hæfni í samskiptum nauðsynleg.
- Menntun sem nýtist í starfi s.s. skipstjórnarréttindi, stúdentspróf eða iðnmenntun æskileg.

Nánari upplýsingar um störfin veitir **Sævar Guðmundsson, deildarstjóri, í síma 569-7900.**

Ferilskrá sem hefur m.a. að geyma ítarlegar upplýsingar um menntun, fyrri störf og umsagnaraðila sem og **kynningarbréf** þar sem hæfni viðkomandi umsækjanda í starfið er rökstudd sendist í gegnum heimasíðu fiskistofu, www.fiskistofa.is

Umsóknarfrestur er til og með 3. september 2018.

Laun taka mið af kjarasamningi ríkisins við SFR. Öllum umsóknum verður svarað þegar ákvörðun um ráðningu hefur verið tekin.

Athygli er vakin á því að umsóknir munu gilda í 6 mánuði frá því að umsóknarfrestur rennur út, með vísan til 3. tl. 2. mgr. 2. gr. regla nr. 464/1996 um auglýsingar á lausum störfum, með síðari breytingum, sem settar eru samkvæmt heimild í 2. mgr. 7. gr. laga nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

Fiskistofa er þjónustu- og eftirlitsstofnun með sex starfstöðvar um land allt og eru höfuðstöðvar á Akureyri. Stofnunin annast stjórnýslu á sviði sjávarútvegs og lax- og silungsveiði ásamt því að safna og vinna úr upplýsingum um þá málaflokka. Nánari upplýsingar um Fiskistofu má finna á www.fiskistofa.is.

HROSS & HESTAMENNSKA



Hin 14 ára gamla Védís Huld og Krapí.
Mynd/Árny Oddbjörg Oddsdóttir

Fimmfaldur meistari

Landslið Íslands í hestaíþróttum reið nokkuð feitum hesti frá Norðurlandamóti íslenska hestsins sem fram fór í Svíþjóð á dögunum.

Védís Huld Sigurðardóttir hlaut fimm gull á mótinu; í fimmgangi unglinga, gæðingaskeiði unglinga, 100 m flugskeiði unglinga, 250 m skeiði unglinga og samanlögðum fimmgangsgreinum unglinga. Hún sat hestinn Krapa frá Fremri-Gufudal.

Védís Huld er einungis 14 ára og býr á Sunnuhvoli í Ölfusi þar sem fjölskyldan stundar saman hrossarækt, tamningar, þjálfun og reiðkennslu.

Íslenska liðið hlaut fimmtán verðlaun á mótinu, átta gull, átta silfur og þrjú brons í hinum ýmsu greinum á mótinu.

– Sjá nánar á bls. 32.

Minni hrossa-útflutningur

Útflutningur hrossa er minni en síðustu ár, samkvæmt tölum frá Worldfengur, upprunaættbók íslenska hestsins.

Það sem af er árinu hafa 585 hross verið flutt til 17 lands. Mun það vera rúmum 100 hrossum færra en höfðu verið útflutt í fyrra og rúmum 200 hrossum færri en árið 2016, en þá höfðu 759 hross yfirgefið landið á sama tíma.

Flest hross fóru til Þýskalands, eins og alla jafna, eða 250 talsins. Þá fóru 72 hross til Sviss, 64 til Danmerkur og jafnmörg til Svíþjóðar. Eitt hross fór til Möltu en það mun vera eina íslenska hrossið skráð á eyjunni.

Af þeim hrossum sem hafa farið utan á þessu ári hafa 35 þeirra hlotið fyrstu verðlaun í kynbótadómi, 23 stóðhestar og 12 hryssur.

Hæst dæmda útflutta hross ársins er hryssan Paradís frá Steinsholti, en hún var önnur í flokki 5 vetra hryssa á Landsmóti hestamanna í sumar.

Þá hefur stóðhesturinn Þeyr frá Akranesi verið fluttur til Svíþjóðar. Stóðhesturinn Glaumur frá Geirmundarstöðum fór til Danmerkur, en hann er einn af hæst dæmdu afkvæmum Spuna frá Vesturkoti.

Leiðrétting: Refillinn var 15 metra langur

Í síðasta blaði sögðum við frá sýningu Söguseturs íslenska hestsins. Þar var fjallað um sagnarefil, sem lýsir sögu íslenska hestsins síðustu 100 ár, og hann sagður 5 metra langur. Hið rétta er að hann er 15 metra langur. Leiðrétist það hér með. /ritstj.



Yvonne og Jaap Groven segja að umönnun og góð eftirfylgni á efnilegum stóðhesti byggir helst á góðri samvinnu milli þeirra og Þórarins Eymundssonar, þjálfara og knapa hans.
Mynd/ghp

Þráinn frá Flagbjarnarholti er draumareiðhestur þjálfara síns:

Hestalán hollenskra hjóna

Þráinn frá Flagbjarnarholti, 6 vetra gamall stóðhestur, hlaut hæstu aðaleinkunn kynbótahrossa á Landsmóti hestamanna 2018. Fyrr í vor hlaut hann hæstu einkunn sem gefin hefur verið á kynbótasýningu. Þessi brúnskjótti ljúflingur er í eigu hjónanna Yvonne og Jaap Groven sem hafa stundað íslenska hestamennsku í Hollandi í tugi ára.

„Við fengum það strax á tilfinninguna að það væri eitthvað einstakt við Þráin. Sú tilfinning hefur aldrei horfið. Hann var mjög stoltur sem folald, hreyfingarnar voru fallegar og karakterinn sérstakur. Hann var alltaf ráðandi í hjörðinni en um leið afar ljúfur,“ segir Yvonne Groven, sem ræktaði og á Þráin frá Flagbjarnarholti ásamt eiginmanni sínum, Jaap.

Hjónin eru nokkuð afkastamiklir ræktendur og eiga um 60 hross í Hollandi, en hluti ræktunarstarfsins fer þó fram hérlandis.

„Fyrir um 15 árum fengum við gullið tækifæri til að kaupa helmingshluti í tveimur mætum ræktunarmerum, Þyrlu og Drottningu frá Ragnheiðarstöðum. Við höfum því fengið eitt folald á ári á Íslandi,“ segir Jaap.

Báðar eru hryssurnar undan Krás frá Laugarvatni, og eru því sammæðra fyrrum töltmeistararum Rás frá Ragnheiðarstöðum. Drottning var alsystir Rásar, undan Orra frá Þúfu, en Þyrla undan Svart frá Unalæk. Þyrla er móðir Þráins. Faðir hans er Álfur frá Selfossi.

Þráinn hlaut hæstu aðaleinkunn kynbótahrossa á Landsmótinu, 8,92, sem er aðeins skör frá metdómi hans fyrr um vorið, þegar hann hlaut hæsta kynbótadóm sem kveðinn hefur verið upp, 8,95.

Þráinn er með 8,70 fyrir sköpunlag og hlaut 9,06 fyrir kosti á Landsmótinu, þ.á.m. 9,5 fyrir skeið og vilja og geðslag en einkunnina 9 fyrir tölt, fegurð í reið, fet og hægt tölt.

Með fyrirvara um flutning

Þórarinn Eymundsson á veg og



Þráinn hlaut einkunnina 9,06 fyrir kosti, m.a. 9,5 fyrir skeið og vilja og geðslag og 9 fyrir tölt, fegurð í reið, fet og hægt tölt.



Þráinn vakti eftirtækt eigenda sinna strax á unga aldri fyrir ljúfa næveru. Hann var þó alltaf ráðandi í hjörð sinni. Hér er folinn 2 vetra gamall.

vanda að tamningu Þráins. Hjónin segja að umönnun og góð eftirfylgni á svo efnilegum stóðhesti byggir helst á góðri samvinnu milli þeirra og Þórarins.

„Við höfðum t.d. þann fyrirvara þegar hann tók við Þráni, að hann myndi keyra suður og sækja hestinn sjálfur. Við höfum séð svo margt rangt gerast við flutning á

hestum. Við vildum að Tóti vissi nákvæmlega hvað hesturinn hefði gengið í gegnum frá fyrsta degi.“

Haggaðist ekki í hávaðaroki

Þórarinn tók fyrirvaranum, sótti folann og sá fljótlega að þarna var kominn fram spennandi foli.

„Hann tamdist auðveldlega.

Einhvern tímann í febrúar var búið að frumtemja hann og ég farinn að sækja meira gangtegundirnar, þá var ég sannfærður um að ef hann fengi ekki einkunnina 9 fyrir tölt 4 vetra þá fengi hann 9,5. Þá var hann þannig á tölti að mig óraði ekki fyrir því að skeiðið yrði svona opið. Ég vissi þó að þetta væri alhliðahestur. Þegar kom undir vorið fór ég aðeins að fikta meira við rýmið og prófa að hleypa honum og sjá hvað gerist. Þá dettur hann strax í skeið og eftir 2–3 skipti var hann farinn að brunskeiða.

Í staðinn fyrir að fara í 9–9,5 fyrir tölt þá fór hann í 8,5 fyrir tölt og 8,5 fyrir skeið í kynbótadómi 4 vetra gamall sem er mjög gott,“ segir Þórarinn og rifjar upp heimsókn mætra Skagfirðinga í hesthúsið þennan fyrsta vetur þeirra saman.

„Það var leiðindaveður þennan dag, mjög hvasst, en ég var í stuði til að sýna þeim einhvern góðan hest. Ég lagði á hann í rokinu og hallaði mér upp í vindinn og fór af stað. Þeir fóru inn í bíl og keyrðu niður á völlu. Ég reið þar á tölti. Þessir menn voru einmitt að rifja það upp hvað hann hefði verið góður á tölti og haggaðist ekki á töltinu. Hann lét vindinn ekkert á sig fá, þó aðeins 4 vetra.“

Hann segir söguna lýsandi dæmi um Þráin, sem sé í öllu falli draumareiðhestur. „Hann er fallegur, hreyfingagóður og geðgóður. Stundum eru vel dæmdir hestar ekkert endilega eftirlætis reiðhesturinn manns þó þeir skili gangtegundum vel. En það er gaman þegar þetta fer saman.“

Ekki á leið til Hollands

Þórarinn hlakkar til að vinna meira með þessum mæta stóðhesti.

„Það skiptir mestu máli með svona hesta að hugsa vel um þá, þjálfar þá rétt og vel. Við eigum eflaust eftir að fara meira í brautina, í keppnir og sýningar og slíkt. En fyrst um sinn verður stærsta hlutverk hans að sinna íslenskri hrossarækt.“

Hjónin taka undir orð Þórarins og segja hestinn ekki á leið til Hollands að sinni. /ghp



ÚRELDINGARBÆTUR Í SVÍNARÆKT

Matvælastofnun auglýsir eftir umsóknum um úreldingabætur í svínarækt.

Í samræmi við reglugerð um almennan stuðning við landbúnað nr. 1180/2017, VIII. kafla skal umsóknum um úreldingabætur skilað inn rafrænt á þjónustugátt Matvælastofnunar undir eyðublaði 7.22 eigi síðar en 25. september n.k.

Markmið stuðningsins er að hraða endurbótum í svínarækt til samræmis við kröfur í gildandi reglugerð um velferð svína, með síðari breytingum.

Rétthafar úreldingabóta eru þeir framleiðendur sem uppfylla skilyrði 3. gr. reglugerðarinnar og hafa haldið gylltur á árunum 2014–2016.

Eftirfarandi fylgiskjöl skulu fylgja umsókn:

- a. Upplýsingar um kvaðir og önnur eignarhöft á þeirri fasteign sem óskað er eftir að úrelða.
- b. Samþykki leigusala, ef við á.
- c. Samþykki sameigenda, ef við á.
- d. Samþykki veðhafa, ef við á.
- e. Staðfesting löggilts endurskoðanda á fjárhæðum skulda.
- f. Staðfesting Matvælastofnunar um notkun hússins.



Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta
Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI
MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

Bændablaðið
á bbl.is og líka á Facebook

DANUBE *Getum við orðið að liði?* **Unic**
Við erum með allar lausnir fyrir þvottahús,
Hótel, Gistiheimili og Sjúkrastofnanir.

Þurrkarar Þvottavélar

Strauvélar

Hótelín, þvottagrindur, taupokar ofl.

iceFAKTA ehf.
Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík
Símar: 567 4577 / 892 8925
icefakta@icefakta.is / www.icefakta.is

HEFST 23. ÁGÚST Í BRÚARVOGI 1-3

LAGERSALA

LÍFLANDS OG TOP REITER

Jakkar, peysur, reiðbuxur, kuldagallar, reiðstígvél,
reiðskór, skeifur, hjálmar, hanskar, legghlífar,
keppnisfatnaður, hnakkar, úlpur, gæludýravörur o.m.fl.

ALLT AÐ 80% AFSLÁTTUR

Frábærir afslættir af vörum frá þekktum vörumerkjum
eins og Top Reiter, Mountain Horse, Animo, Wellensteyn,
Euro-Star, Horka og Ariat ásamt fleiri merkjum.

Opnunartími lagersölu í Brúarvogi 1-3 er frá
10-18 virka daga og 10-16 laugardaga.

TOP REITER **LÍFLAND**

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogur - Sími 550 3000 - Gsm 892 6000

Gott framboð af áhugaverðum jörðum
og tækifærum í ferðaþjónustu.

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is
María Magnúsdóttir hdl. lögg. fasteignasali - Sjöfn Ólafsdóttir lögg. fasteignasali

HVAMMSHÓLAR

ROTÞRÆR ÁN SITURLAGNA
SITURTANKUR Í STAÐ SITURLAGNA
SKOLPHREINSISTÖÐVAR

FYRIR:
HÓTEL
HEILSÁRSHÚS
SUMARHÚS

GRÆNT ALLA LEIÐ

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAMEISTARI +354 660 4085 SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

FRÉTTASKÝRING

Skógareldar taldir vanmetinn áhrifavaldur í loftslagshlýnun

– Skapa ófullkominn bruna og skila örsmáum sötögnum upp í efstu lög lofthjúpsins og losa út hættuleg efni fyrir heilsu manna

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is



Miklir hitar og þurrkar víða um lönd í sumar hafa vakið marga til umhugsunar um hvort mannkynið sé jafnvel búíð að metta andrúmsloftið svo mjög af koltvísýringi (CO₂) með aðgerðum sínum að vart verði aftur snúið úr þessu. Víst er að brennsla á kolum, olíu og gasi til raforkuframleiðslu er mikill áhrifavaldur í losun manna á gróðurhúsalofttegundum en minna hefur þó farið fyrir umræðu um mikil áhrif skógarelda og eldgosa.

Áætlað hefur verið að skógareldar losi allt að 30 tonn af koltvísýringi út í andrúmsloftið af hverjum hektara sem brennur. Þar við bætist að þessi bruni er mjög ófullkominn og losun á tjöru, sötögnum og lifrænum efnum út í andrúmsloftið er því óhemju mikil. Hlutfallsleg mengun ýmissa efna eins og sótts af völdum skógarelda er því mun meiri en verður við tiltölulega hreinan bruna með hátæknibúnaði eins og t.d. í sprengihreyflum bíla.

Miklir skógareldar um allan heim

Í sumar hafa skógareldar verið mjög tíðir um nær allan heim, meira að segja í norðlægum löndum eins og Svíþjóð. Tíðni slíkra skógarelda fer vaxandi og tímabil skógarelda lengist ár frá ári vegna hlýnnar loftslags. Þá fer árlegt tjón af völdum skógarelda stöðugt vaxandi. Var tjónið í Bandaríkjunum einum árið 2017 talið nema 10 milljörðum dollara. Þann 8. ágúst sl. var talið að tjón vegna skógarelda í Bandaríkjunum á þessu ári væri orðið meira en 11,5 milljarðar dollara. Þá höfðu um 68.000 hektarar brunnið í Norður-Kaliforníu og 1.000 heimili eyðilagst.

Vaxandi þéttbýli skapar aukna hættu á skógareldum í dreifbýli

Árið 2017 var versta skógareldaár sögunnar í Evrópu fram að þeim tíma, samkvæmt tölum framkvæmdastjórnar Evrópu-sambandsins. Þá brunnu yfir 800.000 hektarar skóglendis í Portúgal, á Spáni og á Ítalíu fyrir utan fjölda skógarelda í öðrum Evrópulöndum. Segir stjórnin að



Barist við skógarelda í Kaliforníu í Bandaríkjunum.

aukin þéttbýlisvæðing Evrópu hafi skapað aukna hættu á skógareldum í dreifbýlinu, ekki síst á yfirgefnum landbúnaðarsvæðum. Þar vaxi gróður nú óhindrað sem verði síðan kjörið eldsneyti fyrir skógarelda. Gaf framkvæmdastjórnin m.a. út tillögur í nóvember á síðasta ári um hvernig taka ætti á vaxandi skógareldahættu vegna þéttingar byggðar.

Í Evrópu loguðu líka miklir skógareldar nú í sumar í Attica í Grikklandi, í Svíþjóð og í Bretlandi. Þó ekki hafi mikið verið fjallað um eldana í Bretlandi, þá brunnu 1.813 hektarar í tveim stærstu eldunum. Eldar brunnu líka í Finnlandi, Noregi og Danmörku í þurrkunum í sumar. Svíar þurftu að kalla eftir aðstoð frá nágrannaríkjum og gerðu m.a. tilraunir með að varpa sprengjum úr JAS 39 Gripen orrustubotum á eldana til að eyða súrefni. Hafa eldarnir í sumar verið bornir saman við mestu skógarelda þar í landi árið 1888 þegar skógur brann á 2000 ferkílómetra svæði.

Eldar hafa logað glatt í Kanada og Bandaríkjunum

Í lok júní 2018 hafði verið tilkynnt um 560 mismikla skógarelda í Bresku Kólumbíu á Vesturströnd Kanada. Neyðarástandi var lýst yfir um tíma í Norður-Kaliforníuríki í Bandaríkjunum 4. ágúst sl. Samkvæmt tölum skógareldavarna-deildar Kaliforníuríkis og alríkis-eldvarnastofnunar Bandaríkjanna höfðu þann 14. ágúst síðastliðinn

5.283 eldar logað á 3.659 ferkílómetra svæði og eldar loguðu víðar.

Mengun frá skógareldum í Síberíu barst til Ameríku

Í Síberíu brunnu yfir 320 hektarar í skógareldum í júlí og barst reykurinn yfir Norður-Ameríku. Var talað um að fólk á jörðu niðri í Prince George í bresku Kólumbíu fyndi kannski ekki fyrir reyknum, en reykur í háloftunum gæti skapað fallegt sólarlag.

Mikil hætta í Ástralíu í kjölfar hlýjasta vetrar í sögunni

Í Ástralíu hefur verið meira um skógarelda á þessu ári en venja er til í kjölfar hlýjasta vetrar í sögunni sem var jafnframt sá niundi þurrasti. Mesti hættutími bruna í Ástralíu er þó ekki runninn upp, enda er aðal sumartíminn fram undan.

Skógareldar taldir skila 30 tonnum af CO₂ á hektara

Áætlað var eftir það sem kallað var „Black Saturday bushfires“ í Victoríuríki í Ástralíu 2009, að koltvísýringismengun frá skógarbruna næmi 30 tonnum af CO₂ á hektara. Bruni á 130.000 hekturum skiluðu því nærri 4 milljónum tonna af CO₂ út í andrúmsloftið. Skógareldar í Ástralíu brenna yfir 500.000 ferkílómetra skóglendis á hverju ári. Voru þeir taldir standa fyrir um

3% af losun gróðurhúsalofttegunda CO₂, CH₄, N₂O í Ástralíu. Er árlegir skógareldar í Ástralíu taldir nema um 6–8% af skógareldum á heimsvísu.

Í Ástralíu er brennsla kola til raforkuframleiðslu samt langstærsti mengunarvaldurinn og skilar um 200 milljónum tonna af CO₂ út í andrúmsloftið á ári. Brennsla kola til raforkuframleiðslu er einnig gríðarleg víðar um heim, eins og í Evrópu. Á sama tíma hafa ríki heims uppi háleit markmið með að draga úr loftmengun með því að skipta hefðbundnum ökutækjum sem nota jarðfænaeldsneyti út fyrir rafknúna bíla. Vandinn er hvernig menn ætla að framleiða alla þá raforku sem til þarf ef á sama tíma á að loka kola-, olíu-, gas- og kjarnorkuverum.

Eftir mikla þurrka víða um heim í sumar eru uppistöðulón vatnsaflsvirkjana víða hálfótóm. Þar horfir því fram á orkuskort næsta vetur. Vegna þessa eru menn í alvöru farnir að ræða um endurskoðun á áformum um að loka kjarnorkuverum. Jafnvel að huga þurfi að byggingu nýrra kjarnorkuvera ef búast megi við framhaldi á slíku þurrkaástandi í framtíðinni.

Ýmislegt utan sviga í loftslagsumræðunni

Í öllu tali um losun CO₂ skýtur líka skökku við að iðnaður og raforkuframleiðsla er yfirleitt fyrir utan sviga í samningaviðræðum um að draga úr mengun. Það þarf því ekki heldur að búast við að menn hafi á slíkum samkomum mikinn áhuga á að tala um óútreiknanleg fyrirbæri eins og skógarelda sem erfitt er að setja í seljanlega kvóta.

„Stýrðir“ skógareldar

Ekki kvikna allir skógareldar af eldingum eða vegna óhappa þegar fólk er í sakleysi sínu að grilla helgarsteikina. Stórir eldar eru nefnilega kveiktir af ásetningi á ári hverju beinlínis til að eyða skógum. Á finu máli heita það „stýrðir“ skógareldar. Það hefur m.a. verið gert í stórum stíl í Indónesíu til að rýmka fyrir ræktun pálmatrjáa fyrir pálmaloðiðnaðinn. Einnig á Amason-svæðinu m.a. vegna nautgriparæktar.

Í Indónesíu var vítað um 17.399 skógarelda af ýmsum stærðum sem logað höfðu á tímabilinu 7. til 14. ágúst 2018.

Íslendingar eru svo sem ekkert alsaklausir af slíkri iðju í gegnum

tíðina frekar en aðrar þjóðir, m.a. við að eyða sínu á beitarlöndum. Slíkt má þó heita aflagt á Íslandi í dag samhliða aukinni umhverfisvitund.

Fylgjast má með stöðu skógarelda frá degi til dags á vefsíðu Global Forest Wats Fire (<https://fires.globalforestwatch.org>).

Ófullkominn bruni og brúnt kolefni

Samkvæmt rannsóknum Umhverfis-verndarstofnunar Bandaríkjanna og Tæknistofnunar Georgíuríkis sem birtar voru í tímaritinu Nature Geoscience þann 22. maí 2017 er skógarbruni meiri mengunarvaldur og hættulegri en áður var talið. Bent er á að hlutfallslega meira sé af brúnu kolefni (brown carbon) í reyk frá skógareldum en svörtu kolefni. Slíkar agnir eigi greiðari leið upp í efri hluta lofthjúpsins og valdi þar með meiri loftslagsáhrifum. Voru þessar niðurstöður sagðar studdar gögnum NASA Radiation Sciences Program og NASA Tropospheric Composition Program.

Gervihnettir NASA og NOAA fylgjast vel með skógarbruna um allan heim og af myndum frá þeim má kortleggja þessa bruna. Ekki bara í Bandaríkjunum, heldur um allan heim. Þannig sást m.a. vel á myndum þessara gervihnatta reykurinn frá Mýraeldunum í Hraunahreppi í Borgarbyggð sem loguðu í þrjá daga vorið 2006.

Hættulegt heilsu manna

Hefur háskólinn í Huntsville Alabama UAH sýnt fram á mikil tengsl skógarbruna við heilsufarsleg vandamál. Telja vísindamenn háskólans að um 20% af heilsuvanda vegna loftgæða stafi af reyk frá „stýrðum“ skógareldum í andrúmsloftinu. Það er skógareldum sem kveiktir eru til að eyða skógi til ræktunar nytjajurta eða vegna dýraldis.

Bent er á að agnir sem eru minni en 2,5 micron eða minna en fjórðungur af þvermáli mannhárs, séu nógu smáar til að smjúga auðveldlega niður í lungu fólks og valda þar skaða. Umhverfisverndarstofnun Bandaríkjanna, EPA, áætla að brennsla á lífmassa standi fyrir yfir 25% af reyk- eða rykögnum af þessari stærð í Bandaríkjunum á ári. Yfir sumartímann, þegar skógar- og gresjueldar eru mestir, getur hlutfallið verið allt að 52%. Í sumum strjálbýlum héruðum í norðvesturhluta Bandaríkjanna hafa jafnvel yfir 80% sumardaga verið mettaðir af reykmenngun sem inniheldur þessar örsmáu agnir. Þá eru að minnsta kosti 20,1% hlutfall örsmárra rykagna frá bruna lífmassa úr trjám og grasi að meðaltali í andrúmsloftinu alla daga ársins, samkvæmt niðurstöðum UAH háskóla sem birtar voru í tímaritinu Environmental Science and Technology 2017.

Helstu svæðin í Bandaríkjunum sem verða fyrir áhrifum, bæði stýrðra og óskipulagðra skógarbruna, eru í Norður-Dakota Minnesota og Iowa sem og í ríkjum Kansas og Nebraska í austri og austari hluta Suður-Dakota. Reykurinn berst þó líka til annarra ríkja. Dæmi eru einnig um að reykagnir frá skógarbruna í Kanada, Alaska og Síberíu hafi borist inn yfir Bandaríkin, að sögn stjórmda rannsókna UAH háskóla.



Þétting byggðar og yfirgefnar sveitir eru farnar að valda framkvæmdastjórn Evrópusambandsins áhyggjum. Hömlulaus gróðurvöxtur á fyrnum ræktarlöndum verður kjörið eldsneyti fyrir skógarelda.

Miklar þversagnir í umræðu og aðgerðum Íslendinga í loftslagsmálum:

Engin kaup á kolefniskvóta áformuð hjá ríkinu þrátt fyrir fullyrðingar um slíkt

– Ávintýrlegur bókfærður innflutningur á koltvísýringi og geislavirkum úrgangi með sölu hreinleikavottorða úr landi

Fullyrt hefur verið að Ísland þurfi að kaupa kolefniskvóta fyrir milljarða ef ekki náist að efna skilyrði Parísarsamkomulags og Kyoto sáttmálans í tæka tíð. Þessi mál virðast þó fullkomlega í lausu lofti ef marka má nýlegt svar umhverfisráðuneytisins við fyrirspurn Bændablaðsins. Samt er ljóst að margir hugsa sér gott til glóðarinnar í sérkennilegum viðskiptum með mjög svo huglæga kolefniskvóta í framtíðinni.

Athygli hefur vakið sala íslenskra orkufyrirtækja á hreinleikavottorðum til erlendra orkuvera sem reka sína starfsemi á brennslu jarðefnaeldsneytis. Bændablaðið vakti fyrst athygli á þessu máli sumarið 2015 og aftur núna. Vegna sölu þessara vottorða eiga Íslendingar á pappírnum ekki lengur nema 13% hreina orku úr endurnýjanlegum auðlindum og þurfa í staðinn að taka á sig stimpil um gríðarlega kolefnislosun og geislavirka mengun. Virðist það vera algjörlega á skjön við hástemmd áform umhverfisfyrirvalda um að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda á Íslandi. Vegna þessa er heldur varla lengur hægt að halda því fram kinnroðalaust að rafknúin farartæki á Íslandi aki um á hreinni orku.

Kolefnisgjald á bifreiðar er einn angur þessa máls sem kemur hvað harðast niður á fólki á landsbyggðinni, m.a. vegna hækkunar á flutningsgjöldum. Gjaldið fer hins vegar beina leið í það sem sumir kalla botnlausu hit ríkissjóðs eins og verulegur hluti þeirra 70 til 80 milljarða króna sem teknir eru af umferðinni og renna ekki til að styrkja innviði samgöngukerfisins. Samt er ætlunin að hækka þetta gjald enn frekar. Þá er líka unnið að því í stjórnkerfinu að afnema allar eyrnamerkingar á sköttum og gjöldum á umferð. Í framhaldinu mun því enginn geta lengur gert kröfu um að skattar og gjöld af umferð renni til samgöngumála.

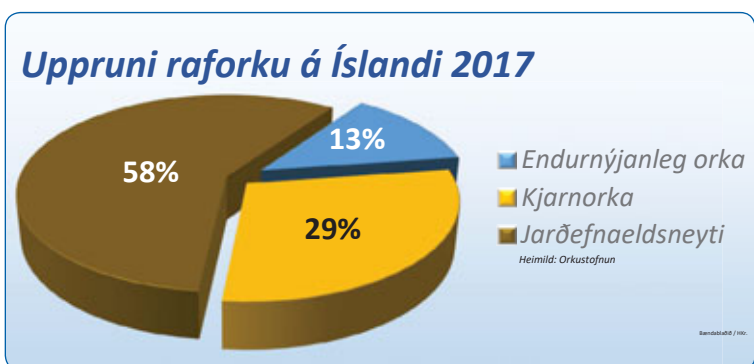
Alið á ótta um kolefniskvótakaup fyrir milljarða

Mjög hefur verið alið á ótta um nauðsyn þess að íslenska ríkið neyðist til að fara út í kaup á kolefniskvóta fyrir milljarða króna ef ekki verði m.a. dregið snarlega úr notkun bifreiða sem ganga fyrir jarðefnaeldsneyti. Einnig hefur verið vísað til þess að rafbílavæðing sé of hæg. Hefur það líka verið notað sem rök fyrir framgöngu nýs Votlendissjóðs sem hefur áform um að endurheimta votlendi með því að moka ofan í framræsluskurði. Vætanlega mun mokstur í skurðina vera fjármagnaður að stórum hluta með sölu kolefnisjöfnunarvottorða og framlagi úr ríkissjóði.

„Ríkissjóður mun að óbreyttu þurfa að kaupa kolefniskvóta fyrir milljarða“

Í Morgunblaðinu 21. júlí var talað við Huga Ólafsson, skrifstofustjóra í umhverfisráðuneytinu, um kaup á kolefniskvóta. Varla er hægt að skilja orð hans öðruvísi en að áform séu þegar uppi um að ríkið kaupi kolefniskvóta, ekki mikið seinna en eftir tvö ár. Þar segir orðrétt:

„Ríkissjóður mun að óbreyttu þurfa að kaupa kolefniskvóta fyrir milljarða króna á næsta áratug.



Þetta er niðurstaða Orkustofnunar eftir að búið var að setja inn áhrifin af sölu hreinleikavottorða til erlendra orku- og iðnfyrirtækja sem nota kol, olíu, gas og kjarnorku í sinni orku. Einungis 13% íslensku raforkunnar er í opinberum gögnum sögð framleidd með endurnýjanlegri orku.



Svona var staðan áður en sala hreinleikavottorða eða syndaflausna fyrir kolakynnta og kjarnorkuknúna erlenda orkuframléiðslu hófst árið 2011. Þá var endurnýjanleg orkan sögð standa fyrir 99,99% af raforkuframléiðslu Íslendinga, en jarðefnaeldsneyti 0,01%.

Ástæðan er losun gróðurhúsalofttegunda umfram markmið stjórnvalda um 20% minni losun 2020 en árið 2005.

Hugi Ólafsson, skrifstofustjóri í umhverfisráðuneytinu, segir óvist hversu mikil losunin verði umfram spár. Hún verði gerð upp í einu lagi fyrir árin 2013–2020. Síðan taki að óbreyttu við frekari kaup á kvóta. Sá kvóti verði keyptur á hnattrænum markaði innan Kýótó-bókunarinnar. Þau kaup fari hugsanlega fram í gegnum þróunaraðstoð sem miðar að minni losun í þróunarríkjum.

Ekki hefur komið til tals að kaupa kolefniskvóta segir ráðuneytið!

Vegna þessarar umræðu sendi Bændablaðið umhverfisráðuneytinu fyrirspurn um málið til að fá svör við því hvernig staðan væri á þessum málum. Spurt var um hugsanleg kaup á kolefniskvóta og hver tæki þá við greiðslum fyrir slíkan kvóta og í hvað þeir fjármunir færu. Ráðuneytið svaraði spurningum blaðsins fljótt og vel og á starfsfólk ráðuneytisins hrós skilið fyrir það. Í svarinu segir orðrétt:

„Ekki hefur komið til tals að Ísland kaupi kolefniskvóta vegna Parísarsamningsins, sem varðar markmið árin 2021–2030. Skuldbindingar Íslands þá liggja ekki fyrir og ekki hefur heldur verið að fullu gengið frá bókhaldsreglum Parísarsamningsins, en vonir standa til að það gæti orðið í árslok. Alls ótímabært er að ræða kaup á kvótum í því samhengi og Ísland mun leitast við að verða innan markmiða þar. Á hinn bóginn er afar líklegt að Ísland muni ekki standast skilyrði Kýótó-bókunarinnar, sem er í gildi til 2020.

Ísland þarf ekki að kaupa kvóta strax vegna þessa, en gæti beðið fram að uppgjöri á bókuninni, sem er um 2022/23. Ef Ísland kaupir kvóta þar væri einkum um að ræða einingar sem verða til vegna loftslagsvænna verkefna í þróunarríkjum (sk. Clean Development Mechanism)

er hugsunin sú að ríki sem eiga erfitt með að ná sínum markmiðum heima fyrir geti stutt verkefni í öðrum ríkjum sem miða að minnkun losunar þar (s.s. byggingu orkuvera sem virkja endurnýjanlega orku eða gassöfnun á urðunarstöðum). Greiðslur vegna slíkra kvóta eiga að fara að mestu til þeirra sem vinna að viðkomandi verkefnum og eru því hluti af fjármögnun þeirra. Mörg ríki hafa stutt slík verkefni og aflað sér kvóta þannig, þótt þau séu e.t.v. ekki endilega í þröngri stöðu varðandi skuldbindingar. Ísland hefur ekki stefnt sérstaklega að kvótakaupum, en er í þeirri stöðu að þurfa að huga að þeim nú á næstu misserum.“

Gert ráð fyrir auknu fjármagni til skógræktar og engin kvótakaup

– Hefur komið til tals í ríkisstjórn að verja fjármunum sem annars færu að óbreyttu í kaup á kolefniskvóta, í bindingu kolefnis á Íslandi, t.d. með skógrækt?

„Reiknað er með að Ísland nái markmiðum í Parísarsamningnum (sem til að byrja með verða sett fyrir tímabilið 2021–2030) með því að draga úr losun og auka kolefnisbindingu, en ekki með kvótakaupum. M.a. er gert ráð fyrir auknu fjármagni til skógræktar og kolefnisbindingar í fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar.

Hvað stöðuna varðandi Kýótó-bókunina varðar, þá liggur fyrir að hægt er að mæta skuldbindingum þar með því að draga úr losun, auka bindingu eða kaupa kvóta. Þar sem skammur tími er til stefnu þar til 2. skuldbindingartímabili Kýótó-bókunarinnar lýkur er nokkuð ljóst að ekki er hægt að draga mjög róttækt úr losun á aðeins tveimur árum. Einnig er ljóst að aðgerðir í skógrækt og landgræðslu munu ekki

ná að bjarga þeirri stöðu, þar sem ávinningur þar dreifist á langan tíma, en er ekki allur bókfærður um leið við gróðursetningu trjáa eða aðrar aðgerðir. Það er því sértækt verkefni að skoða stöðuna varðandi Kýótó-bókunina nú og tryggja að Ísland standi við skuldbindingar sínar þar.

Markmið ríkisstjórnarinnar er að Ísland nái sínum skuldbindingum framvegis, auk markmiðs um kolefnishlutleysi 2040, með aðgerðum innanlands, en ekki kvótakaupum, eins þótt slík kaup geti stutt við loftslagsvæn verkefni á alþjóðavísu.“

Framleiðsla á metangasi í landbúnaði í væntanlegri aðgerðaráætlun?

– Hefur verið metið af stjórnvöldum hver ávinningurinn yrði í minnkun losunar gróðurhúsalofttegunda ef metangas sem verður til m.a. í landbúnaði og við urðun á sorpi yrði nýtt í meira mæli en gert er sem eldsneyti?

„Þar liggja vissulega fyrir athuganir, auk þess sem unnið hefur verið að slíkum verkefnum árum saman við meðferð úrgangs, einna lengst á vegum Sorpu á Alfsnesi. Vilji er til að stíga fleiri skref í þá átt, m.a. í landbúnaði og tillögur þess efnis verða í væntanlegri aðgerðaáætlun í loftslagsmálum. Almennt mat á hugsanlegum ávinningi af mögulegum aðgerðum er að finna í skýrslu Hagfræðistofnunar Háskóla Íslands frá 2017. Það mat þarf hins vegar að uppfæra þegar almennar aðgerðir (s.s. að minnka losun vegna metans á urðunarstöðum og frá búfjáraburði) verða útfærðar sem stjórnvaldsaðgerðir (s.s. reglusetning eða styrkir til einstakra verkefna),“ segir í svari umhverfisráðuneytisins. /HKr.

Námskeið í ágúst/sept 2018

Lau.25.ágúst kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.25.ágúst kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.25.ágúst kl.09:00-16:00 / Skyndihjálp

Sun.26.ágúst kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni
Sun.26.ágúst kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar

Lau.1.sept kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar
Lau.1.sept kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.1.sept kl.09:00-16:00 / Skyndihjálp

Sun.2.sept kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Sun.2.sept kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.8.sept kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.8.sept kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.8.sept kl.09:00-16:00 / Skyndihjálp

Sun.9.sept kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Sun.9.sept kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar

Lau.15.sept kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni
Lau.15.sept kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar

Lau.22.sept kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.22.sept kl.09:00-16:00 / Vistakstur

Námskeið í okt/nóv 2018

Lau.6.okt kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.6.okt kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.13.okt kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar
Lau.13.okt kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.13.okt kl.09:00-16:00 / Skyndihjálp

Lau.20.okt kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.20.okt kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.27.okt kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.27.okt kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar

Lau.3.nóv kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.3.nóv kl.09:00-16:00 / Vistakstur

Lau.10.nóv kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.10.nóv kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.17.nóv kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.17.nóv kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar
Lau.17.nóv kl.09:00-16:00 / Skyndihjálp

Lau.24.nóv kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.24.nóv kl.09:00-16:00 / Lög og reglur

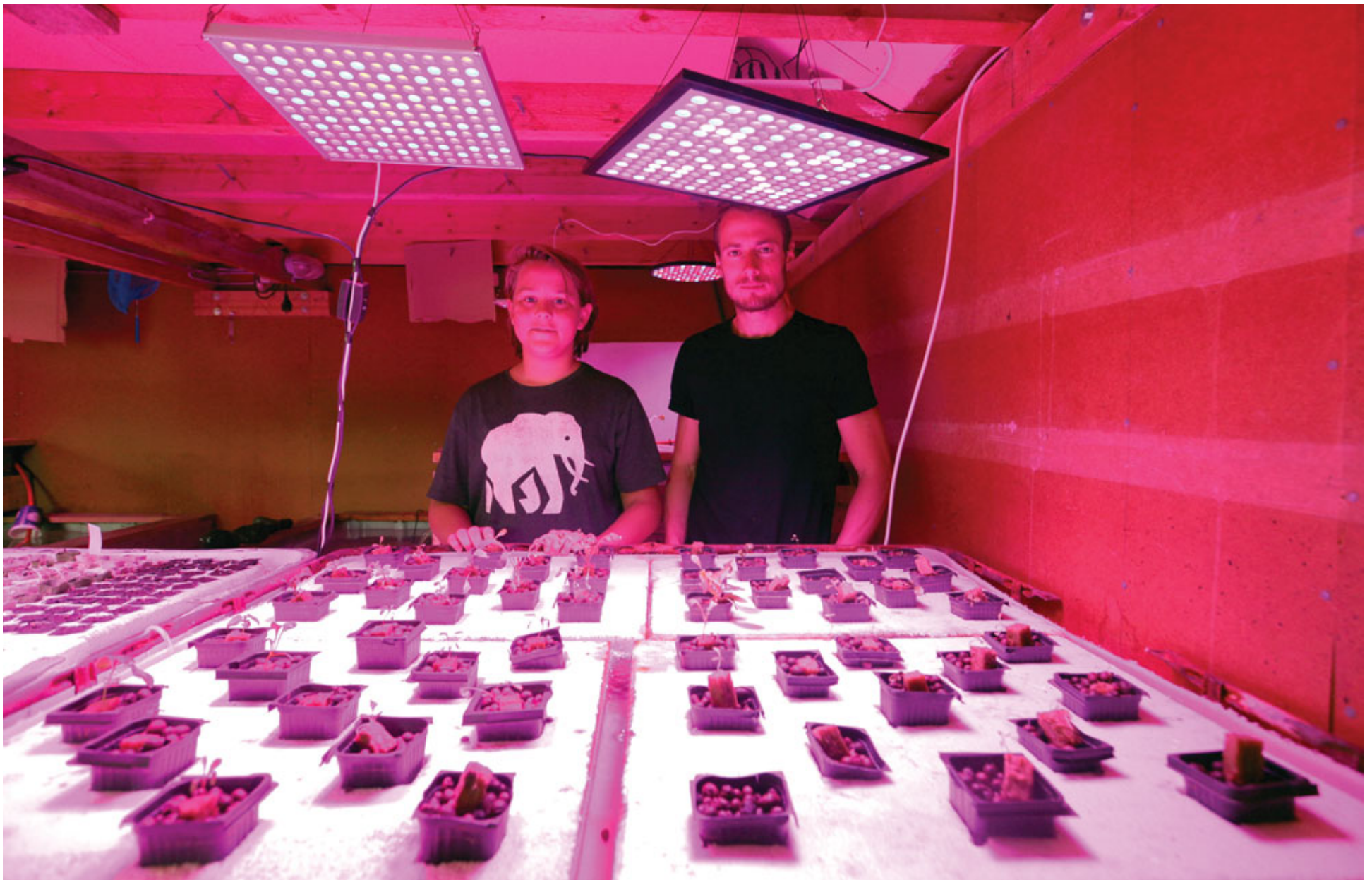
Fyrirtæki geta óskað eftir sérnámskeiðum fyrir hópa

Skráning á námskeiðin fer fram á vefsíðu okkar bilprof.is

Ath. Ökuskólinn í Mjódd áskilur sér rétt til að fella niður auglýst námskeið, náist ekki næg þátttaka.

Ökuskólinn í Mjódd • Parabakka 3 • 109 Reykjavík • s:567 0300 • mjodd@bilprof.is

FRUMKVÖDLAR & NÝSKÖPUN



Bjarni Halldórsson og Chris Wilkins í ræktunarrýminu.

Inniræktun er skynsamleg, bæði efnahags- og umhverfislega:

„Hydroponics“ í hænsnakofa

Ástralski hugvitsmaðurinn Chris Wilkins hefur komið upp aðstöðu til að rækta matjurtir og fiska í gömlu hænsnahúsi á Valbjófsstað í Fljótssdal. Hann segir inniræktun áhugaverðan valkost fyrir

Íslendinga sem búi við langa dimma vetur og flytji inn mikið af matvælum en framleiði ódýrt rafmagn úr endurnýjanlegum orkugjöfum. Wilkins segir ræktunina byggja

á hringrás vatns í lokuðu kerfi, hydroponics á ensku, þar sem við sögu koma fiskar, bakteríur og plöntur og hvert styrkir annað. Fiskurinn framleiðir úrgang sem bakteríurnar éta til að framleiða áburð fyrir plönturnar sem hreinsa vatnið áður en það fer aftur til fiskanna. Með þessu þarf ekki að kaupa neinn áburð og nær enginn úrgangur fellur til.“

Stefnan er að koma bæði plöntunum og fiskunum í sölu, hvort heldur sem er til neytenda sem sækist eftir ferskvöru eða veitingahúsa. Í ræktuninni má finna myntu, basilíku, spínat og fleiri salatjurtir en í eldinu urriða, bleikju, krabbadýr og gullfiska.

Ísland kjörið fyrir inniræktun

Wilkins er menntaður pípulagningamaður og með háskólagráðu í umhverfisfræðum og hefur sett upp áveitukerfi fyrir ræktun í Ástralíu og Finnlandi. Þar fékkst hann einkum við skrautplöntur en hefur í sumar prófað sig áfram með matjurtir. Hann telur Ísland kjörið fyrir slíka framleiðslu.

„Ég hef ekki fundið annað land þar sem inniræktun er jafn skynsamleg. Aðstæður hér eru ófgakenndar og ekki hægt að rækta utanhúss á veturna því þeir eru langir og dimmir og jafnvel á sumrin er ræktunartíminn stuttur.“

Plássíð til ræktunar hugsað í rúmmetrum en ekki fermetrum

Plönturnar fá bæði ljós og hita frá LED lýsingu sem komið hefur verið upp í húsinu.

„Ljósinn framleiða þá lýsingu sem plönturnar þurfa og hliðarafurð ljósanna, hitinn, nýtist til að hita húsið þannig að rafmagnnið nýtist mjög vel. Í Ástralíu kostar rafmagnið



Affall af plöntunum rennur í fiskabúr. Á myndinni sést ekki þriðja og efsta hæðin sem er með matjurtum.

fimm sinnum meira en á Íslandi en þar er hægt að rækta utandyra allt árið þannig þar er engin skynsemi í inniræktun.“

Wilkins segir að Íslendingar flytji inn mikið af matvælum og að erlendis hafi matvælaframleiðsla mikil áhrif á umhverfið og þar sem tæknin sé fyrir hendi sé bæði efnahagslega og umhverfislega skynsamlegt að rækta inni í landi þar sem rafmagn er ódýrt og fengið úr endurnýjanlegum orkugjöfum

Tækifæri fyrir unga frumkvöðla

Bjarni Halldórsson, 13 ára heimamaður á Valbjófsstað, hefur aðstoðað Wilkins við uppsetningu ræktunarinnar og kalla þeir verkefnið Microfarm Iceland. is. Wilkins segir áhuga sinn byggja á að setja upp kerfið og spreyta sig á matjurtunum en vonast til að hönnunin geti nýst ungum frumkvöðlum og orðið til þess að efla íslenskar sveitir.

„Bjarni er frumkvöðull og

mögulega yngsti bóndi landsins. Saman langar okkur að skapa vettvang fyrir unga frumkvöðla og leyfa þeim að spreyta sig á næstu mánuðum við að byggja upp rekstur þar sem vinna þarf við framleiðsluna, finna viðskiptavinum, selja vöruna og læra um allt það sem viðkemur rekstri sprotafyrirtækja.

Það er auðveldlega hægt að setja upp fleiri örbýli í gámum. Að sinna slíkri ræktun tekur tíu tíma á viku en á móti fær eigandinn mat og afurð til að selja. Slíkt getur til dæmis orðið aukabúgrein með sauðfjárrækt.“

Styrkur frá Fljótssdalshreppi

Fljótssdalshreppur veitti verkefninu á Valbjófsstöðum álitlegan fjárstyrk til að koma því á laggirnar.

„Þetta hefði ekki verið mögulegt án styrksins. Það er frábært að sveitarstjórnin haf sýnt möguleikum þess skilning og brugðist skjótt við þannig að hægt væri að kaupa tækin sem þurfti til ræktunarinnar.“ segir Wilkins að lokum. /VH

Tækniþróunar-sjóður

Styrkir til nýsköpunar

Umsóknarfrestur til 17. september 2018

Tækniþróunarsjóður styrkir nýsköpunarverkefni sem geta aukið samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs.

Nánari upplýsingar eru á tths.is



Tækniþróunarsjóður



ATVINNUVEGA- OG
NÝSKÖPUNARRÁÐUNEYTIÐ



rannís
www.rannis.is

Fræðasetur um forystufé:

Alltaf til forystu

Nýlega var afhjúpað myndverk á pallinum við Fræðasetur um forystufé. Hönnuður verksins er Mjöll Sigurðis Magnúsdóttir, fædd 1999. Mjöll hefur unnið að ýmsu útgefnu efni og fyrir utan þennan skúlptúr þá má nefna 20 ára afmælismerki Dalvíkurbyggðar árið 2018.

Mjöll segir að verkið sé hugsað þannig að undirstaðan er rekaviðarbitur sem stendur upp á rönd, þar eftir er tálguð fjöll upp úr rekaviðnum. „Fjöllin er vegna tengingarinnar við forystufé sem leiðir kindahöppinn oft heim af fjalli og við fé á Íslandi sem rekið er á fjöll á vorin. Fyrir ofan fjöllin er síðan steypa sem myndar klauf og það táknað ennfreður það síðarnefnda, að forystuféð fer fyrir höpunum. Hornin koma síðan af forystukindinni þotu, en hún var niu vetra forystukind af Tröllaskaga.

Móðir Þotu var frá bænum Tunguseli á Langanesi og faðir hennar frá Klifshaga í Óxarfirði. Kjörumhverfi Þotu voru hæstu fjöll Tröllaskagans og þar þaut hún um og fékk einmitt nafn sitt af því. Þota var mjög veðurnæm og fann á sér þegar veðrabreytingar voru í nánd. Hún var alltaf mætt heim á hlað daginn fyrir vond veður.

Dalvískir trillusjómenn notfærðu sér þennan næma veðurfræðing og tóku upp báta sína og hættu við að fara á sjó þegar fréttist að hún væri komin heim því það var óbrigðult merki um að óveður væri í aðsigi.

Rekaviðurinn í verkinu tengist



Mjöll Sigurdís Magnúsdóttir við verk sitt, Alltaf til forystu, sem var afhjúpað við Fræðasetur um forystufé í Þistilfirði fyrir í sumar.
Mynd / Daníel Hansena

siðan landnámi Íslands og íslenska
fjórstofninum þar með. Það voru einmitt
víkingarnir sem komu fyrst með sauðfé
til landsins svo að þar hófst þetta allt
saman.“

Mjöll lauk stúdentsprófi af listnámsbraut Verkmenntaskólans á Akureyri vorið 2018. Uppbygginga-sjóður Norðausturlands styrkti verkefnið.



Fulltrúar þeirra safna á Suðurlandi sem kynntu verkefni sín á Hótel Selfossi fimmtudaginn 31. maí. Með þeim eru þrír starfsmenn Samtaka sunnlenskra sveitarfélaga sem stýra verkefninu en það eru Þóroddur Freyr, Guðlaug Ósk Svansdóttir og Ingunn Jónsdóttir.

Hönnun á fræðsluefni kynnt fyrir söfn og sýningar á Suðurlandi

Nýlega kom hópur saman á Hótel Selfossi til að kynna hugmyndir sínar að hönnun fræðsluefnis fyrir söfn og sýningar á Suðurlandi.

Um er að ræða verkefni á vegum Samtaka sunnlenskra sveitarfélaga sem tengist Sóknaráætlun Suðurlands.

„Markmið verkefnisins er að

koma betur á framfæri efnivið safna og settra á Suðurlandi, sérstaklega gagnvart börnum á grunnskólaaldri. Verkefnið felur einnig í sér markmið um að efla samstarf og vörubróun safna og sýninga á svæðinu,“ segir Þórður Freyr Sigurðsson, sviðstjóri þróunarsviðs Samtaka sunnleikra sveitarfélaga. /MHH

/MHH

Verkefnið Glæðum Grímsey:

Sjö milljónir til sjö verkefna

Sjö milljónum króna hefur verið úthlutað úr verkefninu Glæðum Grimsey til jafnmargra samfélagsesflandi verkefna í eyjunni. Glæðum Grimsey er hluti af stærra verkefni Bygðastofnunar sem nefnist Brothættar byggðir.

Hæsta styrkinn fékk Gullsól fyrir verkefnið Stækkun á palli, eða 1.150.000 kr. Básavík fékk 750 þúsund kr. fyrir verkefnið Lagfæring á ytra byrði og Kvenfélagið Baugur fékk styrk að upphæð 500 þúsund kr. fyrir Sumarsólstöðuhátíð.

*Sæpotur, matur, menning og
Grímseyjarpeysa*

Sigurður Henningsson hlaut 375 þúsund krónur í styrk fyrir verkefni sem snýst um sæpotuferðir og Guðrún Inga Hannesdóttir fékk 325 þúsund krónur vegna verkefnisins Matur og menning í



Fjögur þeirra sem fengu úthlutað úr verkefninu Glæðum Grímsey.

Grimsey. Steinunn Stefánsdóttir fékk 230 þúsund kr. styrk fyrir verkefnið Grimseyjarpeysan og Grimseyjarskóli fékk 170 þúsund kr. fyrir verkefnið Eyjasamstarf.

Verkefnið Brothættar byggðir
miðar að viðtæku samráði og
því að virkja þekkingu og getu
íbúa byggðarlaga til að móta
framtdóarsýn, markmið og lausnir.
Enn fremur að virkja frumkvæði
og samtakamátt íbúa og auka
vitund þeirra um eigin þátt í þróun
samfélagsins. *MÞÞ*



VERTU Í GÓÐU SAMBANDI Í GÖNGUNUM

BJÓÐUM SÉRSTAKT HAUSTTILBOÐ Á **MOTOROLA T80 EXTREME** TALSTÖÐVUNUM



PMR 446 OPIÐ KERFI
ALLT AÐ 10 KM DRÆGNI
8 RÁSIR OG 121 UNDIRRÁS.
SKANNAR Á MILLI RÁSA
LCD SKJÁR
BELTISKLEMMI

MOTOROLA T80 PMR
Tilboðsverð til jóla
18.950 KR M.VSK
Tvær saman í pakka



...VIÐ MÆLUM MEÐ ÞVÍ **BESTA**



Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300





STYRKUR - ENDING - GÆÐI

HÁGÆÐA DANSKAR ELDHÚSINNRETTINGAR



Nettoline fær 5 stjörnur frá dönskum gagnrýnendum



VIÐ HÖNNUM OG TEIKNUM



ÚRVAL INNRETTINGA



GOTT SKIPULAG



VÖNDUB GÆÐAVARA

OPIÐ:

Mán. - fim. kl. 09 til 18

Föstudaga kl. 09 til 17

Lokað á laugardögum í sumar



Askalind 3 • 201 Kópavogur • Sími: 562 1500 • friform.is



UTAN ÚR HEIMI



Lirfur haustherorma éta allan gróður sem að kjafti kemur.

Vaxandi útbreiðsla herorma í Asíu

Í yfirlýsingu frá Alþjóðamatvælastofnuninni, FAO, segir að lirfur haustherorma muni ógna matvælaöryggi milljóna smábænda í Asíu á næstu árum.

Ormarnir hafa náð fótfestu á Indlandi og munu á næstu árum dreifa sér til svæða í Suðaustur-Asíu og suðurhluta Kína og valda verulegum skaða á uppskeru, að sögn sérfræðinga FAO.

Lirfa haustherorma, þeirra fyrstu í Asíu, varð fyrst vart á Indlandi fyrir tveimur árum og síðan þá hefur þeim fjölgað hratt og útbreiðslusvæði þeirra stækkað með ógnarhraða.

Éta allan gróður

Viðkoma haustherorma er hröð í heitu loftslagi. Úr púpu herlifranna skriður fluga sem getur ferðast allt að 100 kílómetra á sólarhring til að finna sér hýsilplöntu til að verpa í. Eftir þrjá til fimm daga skriður úr eggjunum ný kynslóð herlifra sem í tvær til þrjár vikur éta allan gróður sem að kjafti kemur. Púpustig herormanna er ein til tvær vikur og líftími flugunnar ellefu til fjórtán dagar.

Meðal nytjaplantna sem geta orðið illa úti af völdum herlifra eru maís, hrisgrjón, kálplöntur, bómull og um það bil áttatíu aðrar tegundir.

Samkvæmt yfirlýsingu FAO er hættu á að lirfurnar valdi miklu tjóni

á hrisgrjóna- og maísuppskeru í Suðaustur-Asíu og suðurhluta Kína á þessu ári. Aðallega á svæðum þar sem smábændur reida sig á uppskeruna sér og sínum til framdráttar.

Viða í Asíu sjá smábændur um ræktun á um 80% landbúnaðarlands og er áætlað að yfir 200 milljón hektarar séu notaðir til ræktunar á hrisgrjónum og maís og um 90% af hrisgrjónum í heiminum eru framleidd í Asíu.

Upprunnir í Suður-Ameríku

Haustherormar eru upprunnir í Suður-Ameríku. Þeirra varð fyrst vart í Afríku 2016 og síðan hafa þeir farið eins og eldur í sinu um álfuna sunnan Sahara og valdið miklum uppskeruskaða og dreift sér til Asíu.

Nafnið herormar er dregið af því að lirfurnar eiga það til að feta sig þúsundum saman á milli gróðursvæða og þá helst um graslendi og yfir á ræktunarsvæði. Lirfurnar éta aðallega á nóttinni og í skýjuðu veðri og geta á stuttum tíma étið allt lauf plantnanna sem þær leggjast á og skilja ekkert eftir nema beran stöngulinn.

Viða er innflutningsbann á landbúnaðarvörur þar sem herormar eru landlægir.

Sérfræðingar FAO vonast til að geta nýtt reynslu sína í baráttu sinni við herormana í Afríku til að hefja útbreiðslu þeirra í Asíu. /VH



Ánægðir grænmetisbændur hjá Lier Grønt í Noregi með kínakálsuppskeru á akri sem er nánast illgresislaus.

Norsk vél losar bændur við að nota eitrefni í landbúnaði:

Notkun gufu við ræktun utandyra gefur góða raun

– Virkar vel við að eyða illgresi, sveppum og þráðormum í jarðvegi

Fyrir á árinu greindi Bændablaðið frá gufuvélinni Soilprep frá norska fyrirtækinu Soil Steam International sem kom á markað í sumar og hefur þróunarvinna á tækinu tekið 20 ár.

Vélin veldur byltingu við ræktun á grænmeti og berjum utandyra með því að læsa gufu á 30 sentímetra dýpi í jarðveginum, nær hún að eyða illgresi, sveppum og þráðormum með góðum árangri. Þetta getur þýtt allt að 40 prósent meiri uppskeru á þeim svæðum sem gufuvélin er notuð.

Þrátt fyrir mikla þurrka og erfð skilyrði fyrir marga bændur í Noregi í sumar hefur komist á reynsla við notkun vélarinnar sem virðist gefa góða raun.

„Í lok maí og byrjun júní fóru fram tilraunir á mínum sveitabæ í Lier. Með Soilprep var um sjö metra breitt belti gufað á landi sem er um 300 metra langt. Eftir þetta ferli ræktuðum við kínakál á



Uppskeran á kínakáli var um 15% meiri í ár hjá grænmetisbóndanum Martin Sørum í Lier eftir að landsvæðið fékk gufumeðferð gegn illgresi og þráðormum áður en plantað var.

svæðinu. Það sem við sjáum núna er að svæðið sem hefur fengið gufumeðferð er nánast laust við illgresi á uppskerutímabilinu. Það sem við sjáum er örlítið illgresi í öðrum enda svæðisins en það er skiljanlegt og þjuggumst við alveg eins við því þar sem erfitt var fyrir vélina á ná inn á það. Við sjáum núna að uppskeran er um 15% meiri en verið hefur og þökkum við það gufumeðferðinni,” segir Martin Sørum, framkvæmdastjóri hjá fyrirtækinu Lier Grønt. /ehg



Uppskeyra á kínakáli í Noregi á akri sem fékk gufumeðferð til að halda illgresi og þráðormi í skefjum, hér má vel sjá skilin sem verða á milli þess svæðis sem fékk meðferð með gufuvél og svæðis sem ekki fékk meðferð.

Rétu græjurnar!

Við sérhæfum okkur í öryggisbúnaði m.a. heyrnarhlífum og samskiptabúnaði. Hugaðu að heyrninni, hún er mikilvæg! Hafðu samband. Við veitum þér faglega aðstoð.



DYNJANDI
allt fyrir öryggið

Skeifunni 3h || Sími: 588 5080 || dynjandi.is

Ólöglegt skógarhögg í Brasilíu:

Innfæddur umhverfisverndarsinni myrtur

Róstur milli innfæddra í skógum Amason og skógarhöggsmanna fer vaxandi. Undanfarin ár hafa innfæddir tekið málín sífellt meira í sínar hendur í baráttunni við ólöglegt skógarhögg og til að verja búsvæði sitt.

Fulltrúar innfæddra segja yfirvöld ekkert gera til að stöðva ólöglegt skógarhögg og hafa því reynt að vekja athygli á málstað sínum og gripið til aðgerða og skæra til að stöðva fellingu skóganna. Meðal annars með því að kveikja í flutningabilum og teija skógarhöggið á annan hátt.

Í kjölfarið hefur fjöldi umhverfissinna og innfæddra sem hafa látið sig málið varða fundist látnir undanfarin ár. Talið er að margir hinna látnu hafi verið myrtir af málaliðum tengdum fyrirtækjum sem stunda skógarhögg.

Brasilíski umhverfisverndar-

Sônia Guajajara, leiðtogi Guajara-fólksins og umhverfisverndarsinni, er talin hafa verið myrt af málaliðum fyrirtækis sem stundar ólöglegt skógarhögg í Brasilíu.



sinninn og leiðtogi Guajara-fólksins fannst látni við árbakka skammt frá þorpi Guajara-fólksins fyrir skömmu. Talið er að hún hafi verið myrt af málaliðum aðila sem stunda ólöglegt skógarhögg. Atvikið er ekki einangrað því frá aldamótunum 2000 hafa 80 manns af þjóðflokki Guajara-fólksins fundist myrt á svipuðum slóðum. /VH



Sandblásturskútur
2 stærðir
Verð frá 39.320 + vsk



Sandblásturskútur m/ryksugu
80L
Verð 53.200 + vsk



ALK 150
ÞETTA SEM VIRKAR - og er einstaklega gott í hesthúsið, fjárhúsið og fjósið. Umhverfisvænt sterkt alkalískt hreinsiefni fyrir erfið óhreinindi. Alhliða hreinsiefni fyrir gólf, vegg, áhöld, vélar og fl.
Verð 5L 2.895 + vsk
20L 8.295 + vsk



Sandblásturskassi m/ryksugu
3 stærðir
Verð frá 361.900 + vsk



METRIC
205 TOOLS



Sandblásturskassi m/ryksugu
Verð 146.900 + vsk



Þvottakör
3 stærðir
Verð frá 8.900 + vsk



Verkfæraskápur m/205 verkfærum
Verð 99.900 + vsk



- ✓ HREINSIEFNI
- ✓ SANDBLÁSTURSSANDUR
- ✓ SANDBLÁSTURSKASSAR
- ✓ SANDBLÁSTURSKÚTAR
- ✓ VÉLAHLUTAPVOTTAVÉLAR
- ✓ PVOTTAKÖR
- ✓ LOFTPRESSUR
- ✓ HÁPRÝSTIDÆLUR
- ✓ DÆLUR
- ✓ O.m.fl.



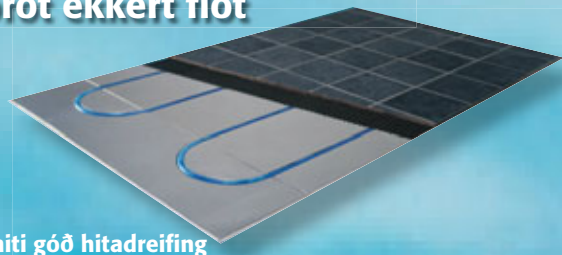
JAKÓ
vélar og efnavörur sf.
Auðbrekku 23, Kópavogi
s. 564 1819, www.jako.is

SENDUM FRÍTT UM ALLT LAND MEÐ FLYTJANDA

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA
SÍÐAN 1985

Gólfhitakerfi

Ekkert brot ekkert flot



- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hítasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur límdar beint á gólf
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flísar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnæði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt



Hringas ehf.

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is

Styrkir þróunarverkefna í nautgriparækt, sauðfjárrækt og garðyrkju

Framleiðnisjóður landbúnaðarins auglýsir hér með eftir umsóknum um styrki til rannsókna og þróunarverkefna í nautgriparækt, sauðfjárrækt og garðyrkju samkvæmt reglugerð um almennan stuðning við landbúnað nr. 1180/2017.

Í **nautgriparækt** eru þau verkefni styrkhæf sem talin eru styrkja íslenska nautgriparækt og fela í sér rannsóknir og þróunarverkefni.

Í **sauðfjárrækt** eru hver þau verkefni styrkhæf sem talin eru styrkja íslenska sauðfjárrækt og falla undir það að vera kennsla, rannsóknir, leiðbeiningar og/eða þróun í sauðfjárrækt.

Í **garðyrkju** eru styrkhæf ráðgjafarverkefni, kynningarverkefni, rannsóknar- eða tilraunaverkefni, vöruþróunarverkefni og endurmenntunarverkefni.

Reglur um styrkina og umsóknareyðublöð er að finna á **www.fl.is/þróunarfé**. Aðeins er tekið við umsóknum á eyðublöðunum sem þar er að finna

Umsóknum skal skilað til **Framleiðnisjóðs landbúnaðarins**, Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi merktum: *Umsókn um þróunarfé*.

Umsóknarfrestur er til 1. október n.k.

Nánari upplýsingar eru veittar á skrifstofu sjóðsins í síma 430 4300 og á netfangið fl@fl.is.



Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyri – 311 Borgarnes
Sími 430-4300

ÍÐNAÐARHURÐIR BÍLSKÚRSHURÐIR



- Íslensk framleiðsla, smíði og samsetning.
- Allar hurðir smíðaðar samkvæmt máli.
- Áratuga reynsla starfsmanna í hurðum.
- Hágæða hráefni.
- Þolir íslenskt veðurfar.
- Sér meðhöndlaðar brautir gegn ryði og álagi.
- Stuttur afgreiðslutími.



ISH HURÐIR

IS Hurðir | Sími 564 0013 | www.ishurdir.is | ishurdir@ishurdir.is



MULTI ONE®

Oft veltir lítil vél þungu hlassi

Ný sending af MultiOne 6.3 SD fjölnotavélum

Nú bjóðum við MultiOne 6.3 SD vélar á enn betra verði en áður og með fleiri aukahluti innifalda. Um er að ræða frábærar fjölnotavélar með **1200 kg lyftigetu**.

Á MultiOne 6.3 SD situr stjórnandi í aftari hluta þessara lipru og sveigjanlegu véla. **Vélarnar afhendast með skóflu, aukaballest að aftan og taðgreip.**

Hafðu samband við sölumann í síma 590 5116 eða sendu línu á iab@klettur.is og kynntu þér þína möguleika.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10 / 104 REYKJAVÍK / 590 5100 / klettur.is



KLETTUR

Bændurnir á Brjánslæk fjárfestu í kjöt- og matvælavinnslu:

Selja ferðafólki afurðir sínar og sögu staðarins

– Kaffihús var rekið í gamla bænum í sumar og þar er líka stefnt að opnun gistiheimilis

Tíu ára afmælisfundur Beint frá býli, félags heimavinnsluaðila, var haldinn á Brjánslæk á Barðaströnd síðastliðið vor. Það var vel við hæfi, en nýlega var þar reist myndarleg kjötvinnsla sem ætlunin er að taka að fullu í gagnið nú í haust.

Kannski er Brjánslækur á Barðaströnd helst kunnur fyrir það að þar leggst Breiðafjarðarferjan Baldur að bryggju á leið sinni frá Stykkishólmi. Brjánslækur er hins vegar fornt höfuðból og kirkjustaður. Þá er talið að Hrafna-Flóki hafi haft vetursetu í nágrenni Brjánslækjar, en þar eru friðlýstar tóftir sem heita Flókatóftir.

Gistiheimili og kaffihús

Sauðfjárbúskapur er gamalgróinn á Brjánslæk og þar reka þau Halldóra Ingibjörg Ragnarsdóttir og Jóhann Pétur Ágústsson stórt fjárbú, með um 800 vetrarfóðraðar kindur, og selja afurðir sínar að hluta til beint frá býli. Síðasta haust reis kjötvinnslan og í sumar opnuðu þau gistiheimili og kaffihús þar sem ætlunin er að selja sögu staðarins og sauðfjárafurðir úr nýju matvælavinnslunni.

„Elstu tvö fjárhúsin sem hér standa eru frá 1956 og svo var byggt við 1974,“ segir Jóhann blaðamanni þegar hann ber að garði. Vandræðaástand var að skapast á bænum því vætu- og kuldatið á Barðaströndinni gerði bændum það illmögulegt að setja lömbin út og langt var liðið á sauðburð. „Svo erum við með þetta hús hér sem eingöngu var byggt undir sauðburð,“ heldur Jóhann áfram.

„Við erum rosalega heppin með mannskap hér á sauðburðinum og erum með sama fólkið hér ár eftir ár,“ segir Jóhann og neitar því ekki að þetta sé mikill álagstími á svo stóru búi. „Fjölskyldur okkar beggja koma til hjálpar á þessum tíma. Yfirleitt þarf ekkert að segja fólkinu neitt sérstaklega til hvað það á að gera, það gengur bara í þau verk sem þarf að vinna.“

Einskær áhugi á heimavinnslu

Það tók um fimm ár að reisa kjötvinnsluna á Brjánslæk, það er að segja frá því að fyrst var farið að tala um það. Hún var svo tvö ár í smíðum. „Við fórum bara út í þetta af einskærum áhuga á því að geta að einhverju leyti unnið okkar skrokka sjálf og selt héðan beint frá býli – búið til einhverja sérstöðu. Þá ekki síst að leggja áherslu á fullorðið fé, því það segir sig sjálft að það getur orðið mesti virðisaukinn af slíkri vinnslu,“ segir Jóhann og Halldóra bætir við að það eigi allt eftir að koma í ljós með hvernig þetta allt verður.

Þau Jóhann og Halldóra byrjuðu reyndar haustið 2017 á því að prófa sig áfram með hangikjötsvinnslu fyrir jólatörnina, það vakti talsverða lukku að þeirra sögn. „Næsta haust ætlum við svo að taka miklu meira heim og vinnum örugglega úr þessu sem við eigum enn í frosti hérna heima.“



Halldóra og Jóhann ætla að prófa sig áfram í vöruþróun. Mynd / Úr einkasafni



Prestsbústaðurinn var byggður 1912, en byrjað á endurbyggingu hans 2002. Kirkjan sem nú stendur á Brjánslæk var reist 1908. Myndir / smh

Þá erum við að hugsa um grafna hryggvöðva og prófa okkur áfram í vöruþróun. Maður veit auðvitað ekkert með vissu fyrirfram hvað selst og hvað selst ekki,“ segir Jóhann.

Hugmyndin um kjötvinnsluna breyttist

Jóhann segir að frá því að þau byrjuðu að hugsa um að reisa kjötvinnslu hafi hugmyndin um hvernig hún yrði breyst talsvert þangað til farið var að reisa hana. „Við fórum og skoðuðum víða kjötvinnslur hjá öðrum sem hafa farið í gegnum slíkt ferli – og lærðum mikið af því. Bæði voru það frumkvöðlarnir sem voru fyrstir til að reisa sér heimakjötvinnslu en einnig þeir sem hafa nýlega gert það,“ segir Halldóra. Jóhann bætir því við að alls staðar þar sem þau komu hafi þau spurt um það hvað þau hefðu gert öðruvísi ef þau hefðu fengið tækifæri til þess. „Þá fengum við gagnlegustu svörin – til dæmis um það sem við ættum að forðast.“

Við höfum verið að víða að okkur tækjum í vor, eftir að hafa lagað það sem við fengum ábendingar um frá Matvælastofnun að mætti vera í betra lagi. Við erum nýbúin að fá góða kjötsög og nýja vakúmpökkunarvél – hér fyrir utan er svo gamli reykkoftinn okkar,“ segir Jóhann. „Við erum með góða hakkavél líka og förum örugglega

út í það að gera heimareykt bjúgu, sem okkur skilst að sé mjög vinsæl vara,“ segir Halldóra. „Við ætlum að halda áfram að læra og kaupa okkur aðgang að netnámskeiðum hjá Mátis sem verið er að bjóða upp á, til dæmis í úrbeiningu. Það er ansi góð leið til að afla sér aukinnar þekkingar,“ bætir hún við.

Mikil fjárfesting

Þau Halldóra og Jóhann segjast hafa fundið fyrir miklum velvilja og almennum áhuga bænda á verkefninu. „Það væri gaman að sjá fleiri fara út í svipaða hluti, en fjárfestingin er þó gríðarlega mikil. Við erum komin í um 14 milljónir með öllu sem við höfum keypt. Framleiðnisjóður landbúnaðarins styrkti okkur um þrjár milljónir, sem er fullur styrkur, og menningarsjóður Vestfjarða um milljón,“ segir Jóhann. Halldóra bætir við að það sé sjálfsgagt að benda bændum á þessa möguleika. „Þess ber þó að geta að það er hellings vinna að sækja um styrki í svona sjóði og við leituðum okkur hjálpar við það,“ segir hún.

Jóhann segir að ýmislegt hafi breyst í ferlinu. „Okkur var til dæmis sagt í byrjun að við þyrftum ekki að hafa fituskilju í frænnslinu en síðan kom fram að það gæti breyst – þannig að við ákváðum bara að gera ráð fyrir henni strax í niðurfallakerfinu.“



Jóhann í fjárhúsunum á Brjánslæk.



Tvö ár tók að reisa kjötvinnsluna en þau Halldóra og Jóhann voru búin að ganga með hugmyndina í kollinum í þrjú ár áður en framkvæmdir hófust.

Okkur gekk annars mjög vel að vinna með starfsfólki Matvælastofnunar og við fengum alveg skýr fyrirmæli á mannamáli hvað þyrfti að gera á hvaða tímapunkti. Við nutum góðs af því að hafa verið mjög vel á nótunum frá byrjun og vorum alltaf í góðum samskiptum við Matvælastofnun. Það eru of margir sem fara bara af stað upp á eigin spýtur og ekki í nógu miklu samráði með Matvælastofnun – það fólk er miklu líklegra til að rekast á vegg og jafnvel hefur maður heyrt af því að fólk hafi lent í einhvers konar útistöðum við starfsfólk Matvælastofnunar út af einhverjum slíkum misskilningi. Við létum prenta fyrir okkur gæðahandbók, sérstaklega fyrir okkar matvælavinnslu, og erum mjög ánægð með útkomuna af hendi Elfu Bjarkar Sævarsdóttur – en hún sá líka um að útbúa upplýsingaskilti hér inni í vinnslunni um hreinlæti og meðhöndlun matvæla,“ segir Jóhann.



Forsíða gæðahandbókarinnar.

Bæði góð og slæm staðsetning

„Það má segja að staðsetning okkar hér á Barðaströndinni sé bæði góð og slæm,“ segir Halldóra spurð um hvort þau muni ekki njóta góðs af siglingum Baldurs. „Hún er óhentug vegna þess hversu langt er að sækja afurðirnar okkar í sláturhúsin. Með markaðssetninguna veit maður ekki

alveg hvað verður, en við ætlum að reyna að stíla inn á að nýta okkur ferðamannastrauminn sem fer hér um á sumrin með ferjunni – fá fólk til að stoppa hér svo við getum selt þeim afurðir okkar og sögu staðarins. Svo eru hér í nágrenninu orlofsbyggðir nokkuð stórar og við munum reyna að ná til fólksins sem þar dvelur,“ segir Jóhann.

Kaffihús var opnað á Brjánslæk þann 21. júní í sumar, í gamla prestsbænum á Brjánslæk sem stendur aðeins ofar í landinu við gömlu kirkjuna, og sýning um Hrafna-Flóka Vilgerðarson. „Það er talið að hann hafi gefið Íslandi nafn sitt, þegar hann hafði hér vetursetu. Við fengum styrk úr Uppbyggingasjóði Vestfjarða til að standa straum af kostnaði við uppsetningu á slíkri sýningu. Þá er leyfi komið til að opna gistiheimili í húsinu, en við erum ekki búin að opna það,“ segir Halldóra.

Surtarbrandssýning í gamla bænum

Umhverfisstofnun hefur haft umsjón með sýningu um surtarbrand í gamla bænum, en Surtarbrandsgil er friðlýst náttúruvætti í landi Brjánslækjar og stendur stofnunin fyrir skipulögðum göngum þangað fyrir ferðafólk. Uppganga í gilið er óheimil nema í fylgd landvarðar.

/smh



Horft yfir Brjánslæk af heimreiðinni að gamla prestsbústaðnum. Fremst er nýja kjötvinnslan, fjárhúsin þar á bak við og vinstra megin.

Parfagreining fyrir Beint frá býli:

Marka þarf skýra stefnu og gera aðgerðaráætlun

– Talinn veikleiki að ekki er starfandi launaður verkefnastjóri fyrir félagið

Tæplega þrjú prósent þeirra bænda sem framleiða búvörur á Íslandi selja afurðir sínar beint frá býli. Á aðalfundi Beint frá býli, félagi heimavinnsluaðila, í apríl kynnti Oddný Anna Björnsdóttir ráðgjafi niðurstöður þarfagreiningar á félaginu sem hún vann með Brynju Laxdal hjá Matarauði Íslands. Þar kemur meðal annars fram að tækifæri til framþróunar fyrir félagið séu margvísleg, en byrja þarf á að marka skýra stefnu, setja mælanleg markmið og gera aðgerðaráætlun.

Félagar í Beint frá býli eru um 90 talsins og það fagnar tíu ára afmæli á þessu ári. Taldi stjórnin að þörf væri á að leggja línurnar fyrir framtíðina og leitaði til Matarauðs Íslands um samvinnu við slíka þarfagreiningu. Markmiðið var að finna leiðir til að styrkja og efla félagið og félaga þess á sem flestum sviðum. Í greiningunni var horft til nýsköpunar, vöruþróunar, framleiðslu-, sölu-, markaðs- og kynningarmála, dreifingar og símenntunar.

Langflestir selja þær afurðir sem þeir framleiða

Helstu niðurstöður koma fram í svokallaðri SVÓT-greiningu verkefnisins þar sem gerð er grein fyrir helstu styrkleikum, veikleikum, ógnunum og tækifærum félagsins, en skýrsluna má finna á vef Matarauðs Íslands undir Viskubrunnur.

Meðal styrkleika félagsins eru að í því býr tíu ára þekkingar- og tengslanet heimavinnsluaðila og segir Oddný sig hafa upplifað mikla ástríðu, metnað og hugsjón í samtölum sínum við félagsmenn sem margir væru frumkvöðlar á sínu sviði og dugnaðarforkar. Það er talinn styrkur að félagið eigi sér gæðamerki og sömuleiðis að langflestir selji þær afurðir sem þeir framleiði – og gætu selt meira. Eins að meirihlutinn sagðist geta aukið framleiðslugetuna án mikils tilkostnaðar. Mikill áhugi er á vöruþróun og félagið rekur sameiginlegar markaðs- og sölusiður á vef- og samfélagsmiðlum. Þá gekk félagið í Bændasamtök Íslands á þessu ári – sem talið er að styrki félagið.

Veikleiki að ekki er starfandi launaður verkefnastjóri

Veikleikarnir felast meðal annars í því að félagsmenn skortir samstöðu. Þeir þurfi að skynja sig sem heild og vera virkari félagsmenn. Ein skýring er sú að stjórnin vinnur í sjálfbodavinnu sem bætist ofan á hefðbundin bústörf og félagið hafi ekki haft fjárhagslega burði til að ráða utanaðkomandi verkefnastjóra til starfa sem sinnir miðlægum markaðsmálum og auðkenningu félagsins. Félagsmenn eyða að jafnaði litlum tíma í markaðssetningu á stafrænum miðlum.

Aðeins fjórðungur félagsmanna notar gæðamerki Beint frá býli, Frá fyrstu hendi, sem ætti í raun að vera aðalsmerki félagsmanna. Sumir viðmælendur töldu að fjárhagslegur ávinningur af sölu beint frá býli væri minni en ætla mætti, vegna þess að kostnaður sé hlutfallslega hár í gegnum virðisbætur, þá sérstaklega tengt slátrun og eftirliti.

Kerfislegar ógnanir

Meðal ógnana sem tiltekna eru má nefna að viðmælendur telja að laga- og reglugerðarumgjörð sé bændum í smáframleiðslu óhagstæð að ýmsu leyti og að ekki sé nægt samræmi í túlkun og framfylgni á reglum milli eftirlitsaðila og landshluta. Verið er að skoða þær ábendingar sem fram komu hjá yfirvöldum. Þá er nefnt að eftirlitskerfið sé dýrt og slátrarkostnaður vegna heimtöku á kjöti hefur hækkað.



Oddný Anna Björnsdóttir.



Þrátt fyrir að stjórnvöld vilji leggja áherslu á lífrænan búskap er aðeins eitt sláturhús sem hefur lífræna vottun, en það sé ógn við frekari sókn smáframleiðenda inn á þann vettvang. Þá er bagalegt að félagsmenn beint frá býli geti ekki treyst því að kæli- og frystivörur komist óskemmdar á áfangastað og eins eru dæmi um að sendingar hafi týnst, en þó fundist aftur.

Óánægja er með háa álagningu smárra endursöluaðila sem leiðir til þess að varan verður of dýr fyrir neytandann eða að bóndinn þurfi að taka á sig skerðingu. Þá er skortur á vinnuafli og það vinnuafli sem er í boði er kostnaðarsamt.

Nýta meðbyrinn til að byggja upp sterkt vörumerki

Tækifæri eru margvísleg fyrir Beint frá býli-bændur. Byrja þarf á að marka skýra stefnu, setja mælanleg markmið og gera aðgerðaráætlun. Lagt er til að gerðar verði kostnaðargreiningar fyrir vinnslu og sölu beint frá býli og bera saman við hefðbundnar leiðir. Huga þarf að frekari samvinnu smáframleiðenda og mynda svæðisbundin tengslanet og

samnýtingu kjötvinnsla. Mælt er með að félagar nái betri samningsstöðu, varðandi ýmis viðskipti, með því að semja sem einn aðili.

Bent er á að nú sé lag að nýta meðbyrinn og meðvitundina í samfélaginu um milliliðalaus viðskipti milli bænda og neytenda til að styrkja þessa starfsemi enn frekar, byggja upp sterkt vörumerki og setja aukinn kraft í markaðs- og kynningarmál. Efla þarf kunnáttu á sölu- og markaðsaðgerðum á samfélagsmiðlum og uppfærða félagsmenn um markaðstækifæri sem eru í boði, sem og áherslu á aðgreiningu vara því þær seljast jafnan á hærri verði. Upplýsingar ættu að liggja fyrir um verkferlana til að setja á fót eigin starfsemi. Mælt er með að félagsmenn nýti sér gæðahandbók félagsins við gerð sinnar eigin. Þá kemur fram að um 62% aðspurðra höfðu áhuga á að skoða möguleika á sláturhúsi á hjólum sem vert væri að skoða, sérstaklega í ljósi umræðna um fækkun sláturhúsa.

Djúpvíðtöl við 28 félaga

„Aðferðin sem var notuð við þarfagreininguna var að taka símavíðtöl við um þriðjung félagsmanna, 28 bændur, svokölluð djúpvíðtöl sem tóku að jafnaði um 60–90 mínútur. Viðmælendur fengu spurningalistann og upplýsingar um verkefnið sendar fyrir víðtalið. Reynt var að tryggja sem jafnasta dreifingu milli landshluta og búgreina,“ segir Oddný.

Hún segir að í víðtölunum hafi verið notast við spurningalista sem var flokkaður í nokkra liði: 1. bakgrunnsbreytur, 2. vörur-, vöruþróun og gæðamál, 3. sala og dreifing, 4. markaðs- og kynningarmál, 5. stuðningur og fræðsla og 6. tölulegar breytur. Samtals voru þetta í kringum 50 spurningar og voru svör viðmælenda skrifuð niður jafnöðum.

Upplýsingarnar verði notaðar til stefnumótunar

„Ég tók víðtölin og vann úr þeim í janúar og febrúar og aflaði frekari upplýsinga með fundum og samtölum við sérfræðinga og lestri fjölda gagna.

Frumniðurstöður voru kynntar fyrir stjórn í mars. Við Brynja unnum svo að lokaskýrslunni með öflun enn frekari upplýsinga sem ég kynnti á aðalfundi samtakanna í apríl og var skýrslan í kjölfarið gefin út með samþykki stjórnar. Tilgangurinn er að félagið nýti þær upplýsingar sem þar koma fram við stefnumörkun, markmiðasetningu og gerð aðgerðaáætlunar.

Okkar von er að þær nýtist einnig þeim aðilum sem tengjast þessari starfsemi beint og óbeint til að finna leiðir til að styrkja og efla þessa starfsemi enn frekar. Sérstakar þakkir beinast til þeirra sem tóku þátt, starfsmanna Mátis, Matvælastofnunar, heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga og annarra sem aðstoðuðu við gerð greiningarinnar,“ segir Oddný.

Margt sem vert er að skoða vel

Í nýrri stjórn Beint frá býli situr Sölvi Arnarsson í Efstadal í Bláskógarbyggð og er gjaldkeri. Hann segir að stjórnin hafi ekki fundað um greiningu Oddnýjar og Brynju. „Það var tekin ákvörðun um að funda í haust þegar róast hjá okkur sem sitjum í stjórn Beint frá býli, öll rekum við fyrirtæki og sumarið því háannatími í rekstri hjá okkur.

Eftir að hafa skoðað greininguna, sé ég sem nýgræðingur við stjórnun á Beint frá býli að þar kemur margt fróðlegt fram sem vert er að skoða vel. Ég get ekki á þessu tímamarki sagt að við munum gera þetta eða hitt í málefnum félagsins. Þar sem meirihluti stjórnar er það nýr væri það óábyrgt. Eina sem ég get svarað núna eru minar persónulegu skoðanir með frekar takmarkaða sýn yfir stöðu mála hjá félaginu. Ég tel að stjórn þurfi að ná utan um þau gögn (vinnu og skýrslur) og það starf sem unnið hefur verið síðustu 10 ár í félaginu. Gögnin eru mörg og kannski sum orðin úrelt en samt finnst mér ný stjórn þurfa að renna yfir það til að geta gert sér grein fyrir hvar félagið er statt í dag.

Auðvitað þarf stefnan að vera skýr, klárlega væri gott ef framtíðarmarkmið lægju fyrir svo hægt væri að gera aðgerðaráætlun, tala nú ekki um ef félagið hefði efni á því að halda úti starfsmanni til að sinna



Sölvi Arnarsson.

verkefnum félagsins. Greining þeirra er vel unnin og mikið hjálpartöl fyrir stjórn í þeirri vinnu sem fram undan er. Sé ekki annað en að stefnumótun félagsins vinnist út frá henni þar sem hún endurspeglar sýn félaganna,“ segir Sölvi.

Félagið á að plægja jarðveginn

Sölvi segir að það sé hans skoðun að Beint frá býli sé hagsmunafélag sem vinnur fyrir þá bændur sem vilja selja beint frá býli. „Ég tel að félagið eigi ekki að koma beint að sölu á vörum fyrir bændur nema þá að plægja jarðveginn fyrir nýja aðila og halda utan um þá sem fyrir eru. Með inngöngu Beint frá býli í Bændasamtökin hafa opnast fleiri dyr til að vinna að framtíðarstefnu fyrir félagið. Ég nefni sem dæmi Opinn landbúnað og ferðaþjónustu bænda sem eru keimlik félög, vinna jafnvel fyrir sömu aðilana og eru með sömu markmið. Ættu þessi félög ekki að vinna meira saman?

Allt þetta mun ný stjórn skoða og get ég ekki sagt annað en það séu spennandi tímar fram undan á 10 ára afmælisári félagsins.“ /smh

can-am

RÉTTU TÆKIN Í VEIÐINA

ELLINGSEN

FÍSKISLÓÐ REYKJAVÍK / TRYGGVABRAUT 1-3 AKUREYRI / 580 8500 / SÍÐAN 1916 / WWW.ELLINGSEN.IS

WWW.ELLINGSEN.IS

Suðvesturland

Fossvallarétt við Lækjarbotna (Rvk/Kóp)	sunnudaginn 16. sept., kl. 11.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	sunnudaginn 16. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 30. sept.
Kjósarétt í Kjós	sunnudaginn 16. sept. kl. 15.00, seinni réttir sun. 7. okt. kl. 15.00
Krýsuvíkurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.	laugardaginn 22. sept. kl. 13.00
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	laugardaginn 15. sept. kl. 14.00

Vesturland

Arnarhólsrétt í Helgafellssveit	sunnudaginn 16. sept. kl. 11.00
Bláfeldarrétt í Staðarsveit, Snæf.	laugardaginn 22. sept.
Brekkurétt í Norðurárdal, Mýr.	sunnudaginn 9. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 23. sept.
Brekkurétt í Saurbæ, Dal.	sunnudaginn 16. sept.
Fellsendarétt í Miðdölum, Dal.	sunnudaginn 16. sept.
Flekudalsrétt á Fellsströnd, Dal.	laugardaginn 15. sept.
Fljótstungurétt á Hvitársíðu, Mýr.	sunnud. 9. sept., seinni réttir lau. 22. sept.
Fróðárrétt í Fróðárhreppi	Ekki réttað lengur.
Gillastaðarétt í Laxárdal, Dal.	sunnudaginn 16. sept.
Grafarrétt í Breiðuvík, Snæf.	laugardaginn 15. sept.
Grimsstaðarétt á Mýrum, Mýr.	þriðjudaginn 11. sept., seinni réttir mán. 24. sept. og mán. 1. okt.
Hellnarétt í Breiðuvík, Snæf.	laugardaginn 22. sept.

Hítardsrétt í Hítardal, Mýr.	mánudaginn 10. sept., seinni réttir sun. 23. sept. og mán. 1. okt.
Hornsrétt í Skorradal, Borg.	sunnudaginn 9. sept. kl. 10.00
Hólmarétt í Hörbudal, Dalabyggð	mánudaginn 24. sept.
Hrafnkelsstaðarétt í Grundarfirði	laugardaginn 15. sept. kl. 15.00
Kaldárbakkarétt í Kolb., Hnappadalssýslu	sunnudaginn 2. sept. kl. 11.00
Kirkjufellsrétt í Haukadal, Dal.	laugardaginn 15. sept.
Klofningsrétt í Beruvík, Snæf.	sunnudaginn 23. sept.
Langholtsrétt í Eyja- og Miklaholtshr.	mánudaginn 17. sept. kl. 16.00, seinni réttir lau. 29. sept.

Ljarskógarétt í Laxárdal, Dal.	laugardaginn 8. sept.
Mýrar í Grundarfirði	laugardaginn 15. sept. kl. 15.00
Mýrdalsrétt í Hnappadal	þriðjudaginn 18. sept., seinni réttir sun. 7. okt.
Nesmelsrétt í Hvitársíðu, Mýr.	laugardaginn 1. sept. kl. 15.00
Núparétt í Melasveit, Borg.	sunnudaginn 9. sept. kl. 13.00, seinni réttir lau. 22. sept.
Oddsstaðarétt í Lundareykjadal, Borg.	miðvikudaginn 5. sept. kl. 9.00, seinni réttir sun. 30. sept.
Ólafsvíkurrétt í Ólafsvík, Snæfellsnesi	laugardaginn 15. sept. kl. 13.00
Ósrétt á Skógarströnd, Dal.	föstudaginn 28. sept.
Rauðsgilsrétt í Hálsasveit, Borg.	sun. 16. sept., seinni réttir sun. 30. sept.
Reynisrétt undir Akrafjalli, Borg.	laugard. 22. sept., seinni réttir lau. 29. sept.
Skarðsrétt á Skarðsströnd, Dal.	sunnudaginn 16. sept.
Skerðingsstaðarétt í Hvammsveit, Dal.	sunnudaginn 16. sept.
Svarthamarsrétt á Hvalfj.str., Borg.	sunnudaginn 9. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 30. sept.
Svignaskarðsrétt, Svignaskarði, Mýr.	mánudaginn 10. sept. kl. 10.00, seinni réttir mán. 24. sept.

Tungurétt á Fellsströnd, Dal.	laugardaginn 15. sept.
Vörðufellsrétt á Skógarströnd, Dal.	laugardaginn 15. sept.
Þverárrétt Eyja- og Miklaholtshr, Snæf.	sunnudaginn 16. sept. kl. 10.30, seinni réttir lau. 29. sept. kl. 16.00
Þverárrétt í Þverárhlið, Mýr.	mánudaginn 10. sept. kl. 7.00, seinni réttir mán. 24. sept. og mán. 1. okt.
Þæfusteinsrétt á Hellissandi/Rífi, Snæf.	laugardaginn 15. sept.
Ölkeldurétt í Staðarsveit, Snæf.	laugardaginn 22. sept.

Vestfirðir

Arnardalsrétt í Arnardal í Skutulsfirði	laugardaginn 22. sept.
Eyrarrétt á Eyri í Kollafirði, Reykhólahrepp, A-Barð.	laugardaginn 8. sept.
Grundarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.	föstudaginn 21. sept.
Hjardardalsrétt í Hjardardal í Dýrafirði	laugardaginn 22. sept.
Hraunsrétt við Hraun í Hnífsdal í Skutulsfirði	laugardaginn 22. sept.
Innri-Múlarétt á Barðaströnd, V.-Barð.	sunnudaginn 23. sept. kl. 14.00
Kinnarstaðarrétt í Reykhólahr., A-Barð.	laugardaginn 22. sept. kl. 11.00
Kirkjubólsrétt í Steingrímsfirði, Strand.	sunnudaginn 16. sept. kl. 14.00, seinni réttir sun. 30. sept.
Kirkjubólsrétt við Kirkjuból í Engidal í Skutulsfirði	laugardaginn 22. sept.
Kjósarrétt í Árneshreppi, Strand.	laugardaginn 22. sept., kl. 12.00
Kröksfjarðarnesrétt í Reykhólasv., A-Barð.	lau. 15. sept. kl. 16.00 og lau 22. sept.
Melarétt í Árneshreppi, Strand.	laugardaginn 15. sept., kl. 16.00
Minni-Hlið í Hlíðardal	laugardaginn 15. sept.
Skarðsrétt í Bjarnarfirði, Strand.	laugardaginn 22. sept. kl. 14.00
Skeljavíkurrétt í Steingrímsfirði, Strand.	föstudaginn 7. sept. kl. 16.00, seinni réttir lau. 22. sept.
Staðarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.	föstudaginn 21. sept.
Staðarrétt í Steingrímsfirði, Strand.	sunnudaginn 9. sept. kl. 14.00, seinni réttir sun. 23. sept.

Stóra-Fjarðarhorn, Kollafirði í Strandabyggð	sunnudaginn 16. sept. kl. 16.00, seinni réttir lau. 29. sept.
Syðridalsrétt í Bolungarvík	laugardaginn 15. sept.
Traðarrétt við Tröð í Bjarnardal í Öndurfirði	laugardaginn 22. sept.

Norðvesturland

Auðkulurétt við Svínavatn, A.-Hún.	laugardaginn 8. sept. kl. 8.00
Beinakeldurétt, A.-Hún.	þriðjudaginn 11. sept. kl. 9.00

Fossárrétt í A.-Hún.	laugardaginn 8. sept., seinni réttir lau. 15. sept.
Hamarsrétt á Vatnsnesi, V.-Hún.	laugardaginn 8. sept.
Hlíðarrétt / Bólstaðarhlíðarrétt, A.-Hún.	sunnudaginn 9. sept. kl. 16.00
Hrútatungurétt í Hrútafirði, V.-Hún.	laugardaginn 8. sept. kl. 9.00
Hvalsárrétt í Hrútafirði, Strand.	laugardaginn 15. sept. kl. 16.00, seinni réttir sun. 30. sept., kl. 13.00
Miðfjarðarrétt í Miðfirði, V.-Hún.	laugardaginn 8. sept. kl. 13.00
Kjalarlandsrétt, A.-Hún.	laugardaginn 8. sept., seinni réttir lau. 15. sept.

Rugludalsrétt í Blöndudal, A.-Hún.	laugardaginn 1. sept. kl. 16.00
Skrapatungurétt í Laxárdal, A.-Hún.	sunnudaginn 9. sept. kl. 9.00, seinni réttir sun. 16. sept. kl. 9.00

Stafnsrétt í Svartárdal, A.-Hún.	laugardaginn 8. sept. kl. 8.30
Sveinsstaðarétt, A.-Hún.	sunnudaginn 9. sept. kl. 10.00
Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	föstudaginn 7. sept. kl. 12.30, seinni réttir lau. 8. sept. kl. 9.00

Valdarásrétt í Fitjárdal, V.-Hún.	föstudaginn 7. sept. kl. 9.00
Víðidalstungurétt í Víðidal, V.-Hún.	laugardaginn 8. sept. kl. 10.00
Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	laugardaginn 8. sept.

Mið-Norðurland

Akureyrarrétt við Hrapptaði, Eyjafirði	Upplýsingar liggja ekki fyrir.
Árskógsrétt á Árskógsströnd, Eyjafirði	laugardaginn 8. sept.
Dalvíkurrétt, Dalvík	laugardaginn 8. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skagafirði	laugardaginn 8. sept.
Flókadalsrétt í Fljótum, Skagafirði	laugardaginn 15. sept.
Héðinsfjarðarrétt í Héðinsfirði	sunnudaginn 9. sept.
Hlíðarrétt í Vesturdal, Skagafirði	sunnudaginn 16. sept.
Hofsrétt í Vesturdal, Skagafirði	laugardaginn 15. sept.
Holtsrétt í Fljótum, Skagafirði	laugardaginn 15. sept.
Hraunarétt í Fljótum, Skagafirði	föstudaginn 7. sept.
Hraungerðisrétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 8. sept.
Kleifnarétt í Fljótum, Skagafirði	laugardaginn 8. sept.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skagafirði	sunnudaginn 9. sept.
Mælifellsrétt í Skagafirði	sunnudaginn 9. sept.
Miöruvallarétt í Eyjafjarðarsveit	sunnudaginn 9. sept.
Ósbrekkurétt í Ólafsfirði	föstudaginn 14. sept. og lau. 15. sept.
Reistarárrétt í Hörgársveit, Eyjafirði	laugardaginn 8. sept.
Reykjarrétt í Ólafsfirði	laugardaginn 8. sept. og sun. 9. sept. Fljótafé í Stíflurétt 10. sept.

Sauðárkróksrétt (Króksrétt), Skagafirði	laugardaginn 8. sept.
Selnesrétt á Skaga, Skagabyggð	laugardaginn 8. sept.
Siglufjarðarrétt í Siglufirði	laugardaginn 15. sept.
Silfrastaðarétt í Blönduhlið, Skagafirði	mánudaginn 10. sept.
Skarðarétt í Gönguskörðum, Skagafirði	laugardaginn 8. sept.
Skálárrétt í Hrollleifsdal, Skagafirði	laugardaginn 15. sept.
Staðarbakkarétt í Hörgárdal, Eyjafirði	föstudaginn 14. sept. kl. 10.00
Staðarrétt (Reynisstaðarrétt), Skagafirði	sunnudaginn 9. sept.
Stíflurétt í Fljótum, Skagafirði	föstudaginn 14. sept.
Tungurétt í Svarfaðardal	sunnudaginn 9. sept. kl. 13.00
Unadalsrétt í Unadal við Hofsófs, Skagafirði	laugardaginn 15. sept.
Vatnsendarétt, Eyjafirði	sunnudaginn 9. sept.
Vallarétt, Eyjafjarðarsveit	sunnudaginn 9. sept. kl. 10.30
Þorvaldsdalsrétt í Hörgársveit, Eyjafirði	laugardaginn 8. sept., seinni réttir lau. 15. sept.
Þórustaðarétt á Moldhaugnahálsi, Eyjafirði	laugardaginn 15. sept.
Þverárrétt í Öxnadal, Eyjafirði	mánudaginn 17. sept. kl. 10.00

Þverárrétt ytri, Eyjafjarðarsveit	sunnudaginn 2. sept. kl. 10.00
-----------------------------------	--------------------------------

Helstu réttir í Landnámi Ingólfs Arnarsonar

Brúsastaðarétt í Þingvallasveit	sunnudaginn 16. sept., kl. 17.00
Fossvallarétt við Lækjarbotna	sunnudaginn 16. sept., kl. 11.00
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit	laugardaginn 15. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	sunnudaginn 16. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 30. sept.
Húsmúlarétt við Kolviðarhól	laugardaginn 15. sept. kl. 14.00, seinni réttir lau. 29. sept. kl. 14.00
Kjósarrétt í Kjós	sunnudaginn 16. sept. kl. 15.00, seinni réttir sun. 7. okt. kl. 15.00
Krýsuvíkurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.	laugardaginn 22. sept. kl. 13.00
Selfatarétt í Grafningi	mánudaginn 17. sept. kl. 10.00
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	sunnudaginn 16. sept. kl. 9.00
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	laugardaginn 15. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	sunnudaginn 16. sept. kl. 16.00

Samkvæmt fjallskilasamykkkt fyrir Landnám Ingólfs Arnarsonar nr.733/2012 eru seinni leitir tveim vikum síðar og er því réttað aftur í flestum framangreindum réttum dagana 30. sept.–2. október. Hafa skal í huga að tímasetningar leita og rétta geta breyst, einkum vegna veðurs.



Fjárréttir haustið 2018

Bændablaðið birtir yfirlit um fjár- og stóðréttir. Listinn er unninn með þeim hætti að leitað er til sveitarfélaga um upplýsingar. Víða hafa bændur og ráðunautar lagt hönd á plóginn. Á örfáum stöðum eru gloppur í listanum þar sem umbeðnar upplýsingar hafa ekki borist.

Á listanum er að finna upplýsingar um réttardaga og sumum tilvikum tímasetningar. Víða eru fyrri og seinni réttir og eru dagsetningar tilteknar í listanum þar sem við á.

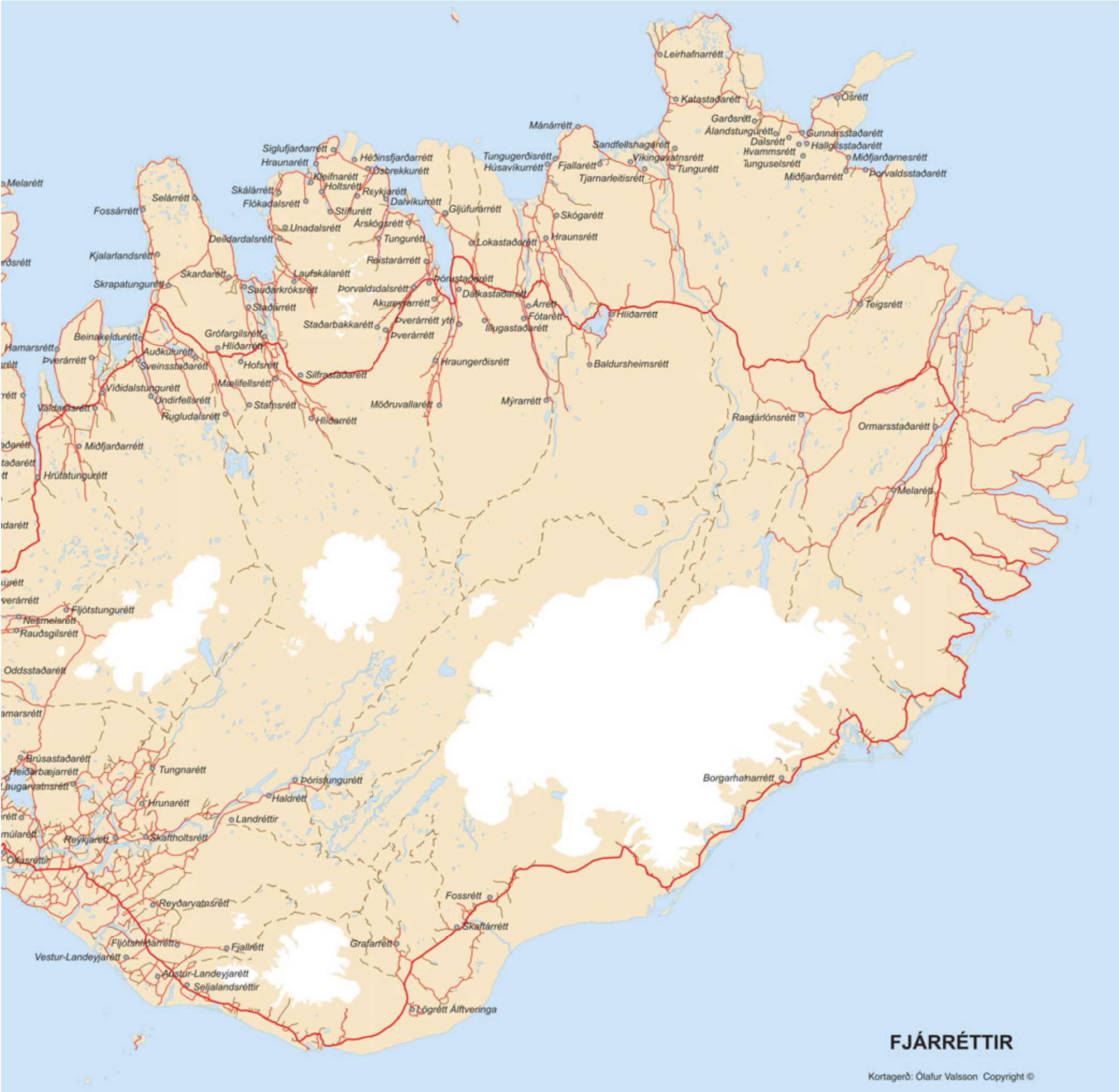
Upplýsingar um dagsetningar rétta birtast hér á opnunni, skipt eftir landshlutum en í stafrófsröð innan hvers landshluta. Listi yfir

helstu stóðréttir á landinu er birtur á blaðsíðu 30.

Leitið til heimamanna

Rétt er að minna á að villur geta slæðst inn í lista af þessu tagi og eins geta náttúruöflin orðið til þess að breyta þarf tímasetningum á smalamennsku og þar með réttarhaldi. Eru lesendur því hvattir til að hafa samband við heimamenn á hverjum stað til að fullvissa sig um réttar dag- og tímasetningar.

Upplýsingar um viðbætur og leiðréttingar sendist á netfangið tb@bondi.is. Uppfærslur á listanum eru gerðar jafnóðum og eru aðgengilegar á vef Bændablaðsins, bbl.is. /TB



Norðausturland			
Álandstungurétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	mánudaginn 10. sept. kl. 8.00		
Árrétt í Bárðardal	sunnudaginn 9. sept. kl. 8.00		
Baldursheimsrétt í Mývatnssveit, S.-Þing.	sunnudaginn 2. sept. kl. 9.30		
Dalsrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	laugardaginn 15. sept. kl. 8.00		
Dálkstaðarétt á Svalbarðsströnd, S.-Þing	laugardaginn 8. sept.		
Fjallalækjarselsrétt í Þistilfirði	sunnudaginn 2. sept.		
Fótarétt í Bárðardal	mánudaginn 3. sept. kl. 9.00		
Garðsrétt í Þistilfirði	sunnudaginn 2. sept.		
Gljúfurárrétt í Grýtabakkahr., S.-Þing.	sunnudaginn 9. sept. kl. 9.00, seinni réttir sun. 16. sept.		
Gunnarsstaðarétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	laugardaginn 15. sept. kl. 8.00		
Hallgilsstaðarétt á Langanesi	sunnudaginn 16. sept.		
Hlíðarétt í Mývatnssveit, S.-Þing	sunnudaginn 2. sept. kl. 10.00		
Hraunsrétt í Aðaldal, S.-Þing.	sunnudaginn 9. sept. kl. 10.00		
Húsavikurrétt	laugardaginn 8. sept. kl. 14.00		
Hvamssrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	föstudaginn 14. sept. kl. 15.00		
Illugastaðarétt í Fnjóskadal S.-Þing.	sunnudaginn 2. sept. kl. 9.00		
Katastaðarétt í Núpasveit, N.-Þing.	sunnudaginn 9. sept. kl. 8.30		
Landsrétt í Öxarfirði, N.-Þing.	fimmtudaginn 6. sept.		
Leirhafnarrétt í Núpasveit, N.-Þing	sunnudaginn 16. sept. kl. 10.00		
Lokastaðarétt í Fnjóskadal, S.-Þing.	sunnudaginn 9. sept. kl. 9.00		
Mánárrétt á Tjörnesi	sunnudaginn 9. sept.		
Miðfjarðarnesrétt á Langanesi	sunnudaginn 2. sept.		
Miðfjarðarétt	föstudaginn 21. sept.		
Mýrarétt í Bárðardal, S.-Þing.	laugardaginn 1. sept. kl. 8.00		
Ösrétt á Langanesi	sunnudaginn 16. sept.		
Sandfellshagarétt í Öxarfirði, N.-Þing.	þriðjudaginn 4. sept.		
Skógarétt í Reykjahverfi, S.-Þing.	laugardaginn 8. sept. kl. 14.00		
Svalbarðsrétt	laugardaginn 8. sept.		
Tjarnarleitisrétt í Kelduhverfi, S.-Þing.	sunnudaginn 16. sept.		
Tungugerðisrétt á Tjörnesi	laugardaginn 8. sept.		
Tungurétt í Öxarfirði, N.-Þing.	sunnudaginn 2. sept.		
Tunguselsrétt á Langanesi	sunnudaginn 2. sept.		
Viðikersrétt í Bárðardal, S.-Þing.	sunnudaginn 2. sept. kl. 16.00		
Víkingavatnsrétt í Kelduhverfi, S.-Þing.	laugardaginn 15. sept.		
Þorvaldsstaðarétt, Langanesbyggð	sunnudaginn 9. sept.		
Austurland			
Melarétt í Fljótadal, N.-Múl.	laugardaginn 22. sept. kl. 13.00		
Ormarsstaðarétt í Fellum, Fljótsdalshéraði	sunnudaginn 23. sept. kl. 13.00		
Hauksstaðarétt, Vopnafirði	sunnudaginn 9. sept.		
Teigsrétt, Vopnafirði	sunnudaginn 9. sept.		
Suðausturland			
Borgarhafnarrétt, Suðursveit, A.-Skaft.	laugardaginn 8. sept. kl. 15.30		
Fossrétt á Siðu, V.-Skaft.	föstudaginn 7. sept.		
Grafarétt í Skaftártungu, V.-Skaft.	laugardaginn 15. sept.		
Lögrétt Álfhveringa í landi Holts og Herjólfssæða	Upplýsingar liggja ekki fyrir.		
Skaftárrétt, V.-Skaft.	laugardaginn 8. sept.		
Suðurland			
Austur-Landeyjaréttir hjá Grenstanga, Rang.	sunnudaginn 16. sept. kl. 14.00		
Brúsastaðarétt í Þingvallasveit, Árn.	sunnudaginn 16. sept. kl. 17.00		
Fjallrétt við Þórólfsfell, Rang.	mánudaginn 10. sept.		
Fljótshlíðarétt í Fljótshlíð, Rang.	sunnudaginn 16. sept.		
Fossvallarétt við Lækjarbotna	sunnudaginn 16. sept. kl. 11.00		
Haldréttir í Holtamannafrétti, Rang.	sunnudaginn 9. sept. kl. 9.00		
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit, Árn.	laugardaginn 15. sept. kl. 15.00		
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	sunnudaginn 16. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 30. sept.		
Hrunaréttir í Hrunamannahreppi, Árn.	föstudaginn 14. sept. kl. 10.00		
Ísland			
Húsmúlarétt við Kolviðarhól, Árn.	laugardaginn 15. sept. kl. 14.00, seinni réttir lau. 29. sept. kl. 14.00		
Kjósarrétt í Kjós	sunnudaginn 16. sept. kl. 15.00, seinni réttir sun. 7. okt. kl. 15.00		
Krýsuvikurrétt v. Suðrstrandarveg, Gullbr.	laugardaginn 22. sept. kl. 13.00		
Landréttir við Áfangagil, Rang.	fimmtudaginn 20. sept.		
Laugarvatnsrétt, Árn.	sunnudaginn 9. sept. kl. 17.00		
Reyðarvatnsréttir á Rangárvöllum	laugardaginn 15. sept.		
Reykjaréttir á Skeiðum, Árn.	laugardaginn 15. sept. kl. 9.00		
Selftaraétt í Grafningi	mánudaginn 17. sept. kl. 10.00		
Seljalandsréttir undir Eyjafjöllum, Rang.	laugardaginn 15. sept., seinni smölun lau. 6. okt.		
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	sunnudaginn 16. sept. kl. 9.00		
Skaftholtsréttir í Gnúpverjahreppi, Árn.	föstudaginn 14. sept. kl. 11.00		
Tungnaréttir í Biskupstungum	laugardaginn 8. sept. kl. 9.00		
Vestur-Landeyjaréttir við Forsæti, Rang.	sunnudaginn 16. sept. kl. 14.00		
Þóristunguréttir, Holtamannafr., Rang	sunnudaginn 9. sept. kl. 9.00		
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	laugardaginn 15. sept. kl. 14.00		
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	sunnudaginn 16. sept. kl. 16.00		

SÖGUR & SAGNIR ÚR SVEITINNI

Tvær vitrar tíkur

Sigurður bóndi Magnússon á Karlsfelli átti tík eina, sem var mjög elsk að honum og vildi ekki fara með neinum öðrum. Einu sinni um haustíma kom hún inn í baðstofu til hans, settist fyrir framan fætur hans og horfir upp á hann nokkra stund, og virtist honum hún vera mjög raunaleg. Síðan hleypur hún ofan og hefur ekki sést síðan.

En fáum dögum eftir fór Sigurður í kaupstaðarferð austur á Djúpavog og drukknaði í þeirri ferð á Hamarsfirði 25. dag októbermánaðar 1858. Eftir frásögn ekkju Sigurðar, Guðrúnu Ásmundsdóttur, sem enn er á lífi 1898.

Þá er Jón bóndi Bjarnason bjó á Viðborði á Mýrum var þar tík ein, sem Buddha var kölluð, og sýndi hún mörg greindarmerki. Þá er húsbóndi hennar var að heiman var hún von að fara í þá átt sem hún átti von á honum heim, og sitja þar gólandi á einhverri hæð. Tók hún oft til að morgni þótt hann kæmi ekki heim fyrr en að kvöldi.



Einu sinni var von á honum austan úr Djúpavogskaupstað, og héldu allir að hann mundi koma vanalegan ferðamannaveg yfir Fljótin. En Buddha hljóp snemma morguns inn fyrir bæinn, settist þar á klett og var alltaf að góla, eins og hún ætti von á húsbónda sínum á aukaveginum inn fyrir Fljót, enda kom hann þá leið um kvöldið af því að jökulhlaup mikið var í Fljótunum og þau ófær ytra. Eftir frásögn Steinunnar, dóttur Jóns Bjarnasonar.

/Úr bókinni Forustu Flekkur



Stóðréttir haustið 2018

Mikill áhugi er fyrir stóðréttum ekki síður en fjárréttum. Hér er listi yfir þær stóðréttir sem upplýsingar lágu fyrir um þegar blaðið fór í prentun. Listi yfir

fjárréttir er á blaðsíðum 28 og 29 ásamt korti sem sýnir staðsetningu réttanna.

Fyrirvari er gerður á að einhverjar villur kunni að hafa slæðst inn og

verður þá reynt að bæta úr því í næsta blaði eftir því sem kostur er. Sömuleiðis eru ábendingar vel þegnar ef einhverjar réttir hafa orðið útundan í upptalningu blaðsins. /TB

Auðkúlurétt við Svinavatn, A.-Hún.	laugardaginn 22. sept. kl. 16.00	Skarðarétt í Gönguskörðum, Skag.	laugardaginn 15. sept.
Árhólarétt í Unadal, Skag.	föstudaginn 28. sept.	Skrapatungurétt í A.-Hún.	sunnudaginn 16. sept. kl. 11.00
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	föstudaginn 28. sept.	Staðarrétt í Skagafirði.	laugardaginn 15. sept. kl. 16.00
Flókadalssrétt, Fljótum, Skag.	föstudaginn 28. sept.	Tungurétt í Svarfaðardal, Eyf.	laugardaginn 6. okt. kl. 12.00
Hlíðarrétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún.	sunnudaginn 16. sept. kl. 16.00	Unadalssrétt í Unadal við Hofsós, Skag.	föstudaginn 28. sept.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skag.	laugardaginn 29. sept.	Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	laugardaginn 22. sept. kl. 9.00
Melgerðismelarétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 6. okt. kl. 13.00	Víðidalstungurétt í Víðidal, V.-Hún.	laugardaginn 6. okt. kl. 11.00
Miðfjarðarrétt í Miðfirði, V. - Hún.	laugardaginn 8. sept. kl. 9.00	Þverárrétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 6. okt. kl. 10.00
Selnesrétt á Skaga, Skag.	lau. 8. sept. og lau. 15. sept.	Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	laugardaginn 29. sept. kl. 12.30

VÍKURVAGNAR EHF.

MIKIÐ ÚRVAL KERRUVARAHLUTA



RAFMAGNSBÚNAÐUR
BREMSUR
BEISLI
DEKK
LJÓS
LED LJÓS



STYRKUR, ÞJÓNUSTA OG ÁREIÐANLEIKI

Víkurvagnar ehf. – Hyrjarhöfði 8. – 110 Reykjavík
Sími 577-1090 – www.vikurvagnar.is – sala@vikurvagnar.is



Nýtt háskólaráð Lbhí

Háskólaráð Landbúnaðarháskóla Íslands er endurnýjað á tveggja ára fresti samkvæmt starfsreglum skólans. Í því sitja 6 manns auk rektors. Þann 28. júní sl. voru tveir nýir fulltrúar starfsmanna kosnir á háskólafundi í ráðið ásamt tveimur varamönnum. Aðalmenn verða þeir Bjarni Diðrik Sigurðsson, prófessor við auðlinda- og umhverfiseild og Jóhannes Kristjánsson, kennari við starfs- og endurmenntunardeild. Varamenn þeirra eru Berglind Orradóttir, aðstoðarforstöðu- maður Landgræðsluskóla Sameinuðu þjóðanna, og Þórey Ólöf Gylfadóttir, lektor við auðlinda- og umhverfiseild Lbhí.

Fulltrúi nemenda í háskólaráði er Sunna Þórarinsdóttir, nemi í búvísindum við Lbhí, og fulltrúi mennta- og menningarmálaráðu-

neytisins er Gunnfríður Elín Heiðarsdóttir, sviðsstjóri hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins. Tveir fulltrúar eru tilnefndir að auki í háskólaráð af fulltrúunum sem að framan eru taldir. Þeir eru Guðrún Eik Skúladóttir, bóndi á Tannstaðabakka í Hrútafirði og Halldór Þorgeirsson, fráfarandi forstjóri UNFCCC og formaður Loftslagsráðs. Hrönn Jörundsdóttir, sviðsstjóri Mælitækja og innviða hjá Mátis, verður varamaður Halldórs og Guðrúnar Eikar.

Skipan nýs rektors hjá Lbhí er ekki lokið en nú er valnefnd að störfum sem metur hæfi umsækjenda. Í henni sitja Skúli Skúlason, prófessor við Háskólann á Hólum (formaður), Anna Karlsdóttir, lektor í landfræði og ferðamálafræði við Háskóla Íslands og Magnús Diðrik Baldursson, skrifstofustjóri skrifstofu rektors við HÍ.

Tafir á uppsetningu aðflugsbúnaðar á Akureyrarflugvelli: Framkvæmdatíminn er núna og ekki eftir neinu að bíða

– Meiri tafir geta haft ófyrirsjáanlegar afleiðingar fyrir ferðaþjónustuna

„Framkvæmdatíminn er núna og ekki eftir neinu að bíða,“ segir Halla Björk Reynisdóttir, forseti bæjarstjórnar Akureyrar. Bæjarráð skipaði Höllu og Hlyn Jóhannsson í starfshóp um aðstöðu fyrir flugfarþega í tengslum við millilandaflug. Óskaði bæjarráð eftir að Markaðsskrifstofa Norðurlands og Akureyrarflugvöllur skipi einnig fulltrúa í hópinn.

Bæjarráð fjallaði um aðflugsbúnað á Akureyrarflugvelli og aðstöðu fyrir flugfarþega í tengslum við millilandaflug á fundi nýverið. Þar var samþykkt bókun þar sem bæjarráð harnar þá stöðu sem uppsetning ILS aðflugsbúnaðar við Akureyrarflugvöll er komin í. „Frekari tafir á uppsetningu búnaðarins geta haft í för með sér ófyrirsjáanlegar afleiðingar fyrir starfsemi ferðaþjónustu á Akureyri og Norðurlandi öllu,“ segir í bókun bæjarráðs sem skorar á ríkisvaldið og ISAVIA að hefja framkvæmdir án frekari tafa og efna með þeim hætti áður gefin loford.

Þarf að vinna hratt

„Staðan er sú varðandi aðflugsbúnaðinn, að ef það á að takast að koma honum upp áður en áætlað millilandaflug hefst í vetur þarf að vinna hratt. Það er nauðsynlegt að fá sem fyrst staðfestingu frá ríkinu um að fjármagn verði sett í uppsetningu á þessum aðflugsbúnaði. Það er öllum ljóst, bæjaryfirvöldum, ferðaþjónustunni og öðrum sem hagsmuna eiga að gæta, mikilvægi þess að byggja þarf upp aðstöðuna á flugvöllinum,“ segir Halla Björk.

Meiri kostnaður

Brýnt þykir að setja búnaðinn upp fyrir veturinn en breska ferðaskrifstofan Superbreak áttar að hefja beint flug frá borgum í Bretlandi og til Akureyrar, fyrsta flugið er í desember. Á fyrrihluta þessa árs komu upp nokkur vandræði vegna lendingar á Akureyrarflugvelli m.a. í slæmu skyggni og sneru flugmenn sem ekki þekktu aðstæður nægilega vel frá og lentu í Keflavík. Ákveðið var að kaupa áður nefndan



Breska ferðaskrifstofan Superbreak byrjar að fljúga beint frá borgum í Bretlandi í desember. Nokkur bein flug voru milli Bretlands og Akureyrar á fyrstu mánuðum ársins, á stundum var lent í Keflavík, en þess er vænst að betur gangi verði nýjum ILS aðflugsbúnaði komið upp á Akureyrarflugvelli. Heildarkostnaður nemur um 180 milljónum króna, en einungis 100 milljónir eru fastar í hendi.

ILS búnað til að gera aðflug að vellinum öruggara og fengust 100 milljónir króna til þess verkefnis. Fljótlega kom í ljós að kostnaður yrði umtalsvert meiri, um 180 milljónir í allt. Það vantar því 80 milljónir króna til að hægt verði að ljúka verkinu.

Superbreak-flugið hefst um miðjan desember

Ferðaskrifstofa Akureyrar hefur, í samstarfi við bresku ferðaskrifstofuna Superbreak, hafið sölu á flugferðum beint frá Akureyrarflugvelli til Bretlands. Áfangastaðirnir eru alls fjórir: London, Manchester, Liverpool og York. Flogið er með breska flugfélaginu Titan Airways.

Ragnheiður Jakobsdóttir, framkvæmdastjóri Ferðaskrifstofu Akureyrar, segir að ferðaskrifstofan hafi verið í samskiptum við Superbreak varðandi þann möguleika að selja flugsæti frá Akureyri fyrir heimamarkað. „Samstarfið byggist á því að við seljum þau lausu sæti sem þeir eiga hverju sinni, þannig að fleiri brottfarir geta hæglega bæst við þegar liður á haustið og veturinn,“ segir hún. Fyrsta ferð Superbreak til Akureyrar er 14. desember og býður Ferðaskrifstofa Akureyrar upp á flugsæti til London þann dag. Hvað



„Staðan er sú varðandi aðflugsbúnaðinn, að ef það á að takast að koma honum upp áður en áætlað millilandaflug hefst í vetur þarf að vinna hratt,“ segir Halla Björk Reynisdóttir, forseti bæjarstjórnar Akureyrar.

heimferð varðar þurfa farþegar að koma sér heim um Keflavík.

Ragnheiður segir viðtökur í þær ferðir sem komnar eru í sölu ágætis og eftirspurn sé mikil hjá heimafólki eftir beinum ferðum frá Akureyri. „Það fylgja því vissulega mikil þægindi fyrir heimafolk að fara beint héðan, menn spara sér oft tvo daga við það að sleppa ferðalagi til og frá Keflavík,“ segir hún. /MPÞ

Skútustaðahreppur er með öllu skuldlaus

Sveitarstjóri og oddviti Skútustaðahrepps lögðu á fundi á dögunum fram minnisblað um uppgreiðslu lána og fjárvörslu vegna söluhagnaðar á hlut sveitarfélagsins í Jarðböðunum hf.

Langtímaskuldir sveitarfélagsins voru 35 milljónir króna, en þær voru greiddar upp með þeim hagnaði sem til varð þegar hreppurinn seldi hlut sinn í jarðböðunum fyrir nokkru. Hluti af söluhagnaði fer í innviðauppgjöfingu og þá verður tilboða leitað hjá fjármálastofnunum um fjárvörslu þar sem markmiðið er að hámarka

ávöxtun án þess að taka áhættu með fjármuni sveitarfélagsins. Um fjórðungur söluhagnaðar fer í varasjóð.

Á fundi sveitarstjórnar var einnig farið yfir fjárfestinga- og framkvæmdaáætlun þessa árs en samkvæmt fjárhagsáætlun fyrir yfirstandandi ár eru 47 milljónir króna ætlaðar til malbikunarframkvæmda, umhverfisöryggisáætlunar og gatnagerðar við Reykjahlíðarskóla. Kostnaður við malbikunarframkvæmdir voru að hluta til vanáætlaðar.

/MPÞ

BÆNDUR OG BÚALÍÐ! næsta heymæling verður 7. september

Verð á heygreiningspökkum haustið 2018

- HEY 1 Hráprótein, meltanleiki, NDF og sykur mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar (FE). Kr. 4209.-
- HEY 2 Hráprótein, meltanleiki, NDF og sykur mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar (FE). Ca, Mg, K, Na, P, S, Fe, Cu, Mn og Zn. Sýrustigsgreining ef um vothey er að ræða. Kr. 7405.-
- HEY 3 Sama og HEY 2 nema selen bætist við. Kr. 8471.-
- HEY 4 Hráprótein, meltanleiki, NDF, iNDF og SCP mælt með NIR-tækni + orkuútreikningur (FE). Ca, Mg, K, Na, P, S, Fe, Cu, Mn, Zn, Se, Co og Mo. Aska, klór og sykur. Fyrir þá sem eru í NorFor. Þessi greining hentar vel ef um þurrt rúlluhey (lítið verkað hey) eða hirðingarsýni er að ræða. Kr. 9856.-
- HEY 5 Sama og HEY 4 nema pH og ammonium bætast við. Fyrir þá sem eru í NorFor og um verkað hey/fóður t.d. vothey eða stæðuhey er að ræða. Kr. 10921.-
- HEY 6 Eins og HEY 5 nema við bætast gerjunarafurðir (ediksýra og mjólkursýra). Greining fyrir þá sem eru í NorFor. Kr. 14118.-
- HEY 8 Sama og HEY 4 nema ekki selen, kóbolt og molybden.
- Öll verð eru án vsk. Ath. 10 % afsláttur fyrir sjó sýni eða fleiri. Lofum niðurstöðum innan 15 daga. Einnig hægt að fá mælt nítat kr. 500 á sýni, smjörkýru kr. 1000 á sýni og sterkju í korni kr. 1000 á sýni.

Nánari upplýsingar á efnagreining.is

■ Efnagreining ehf, Hvanneyri ■ efnagreining@efnagreining.is ■ sími 661 2629



VANTAR SKJÓL?

Skjólnet hafa sannað gildi sitt við ræktun trjágróðurs hér á landi. Vantar þig meira skjól? Hafðu samband sem fyrst.

Selskógar ehf

Stapaseli, 311 Borgarbyggð, s. 893 8090, netfang: danielth@nett.is

Bændablaðið Kemur næst út 6. september

Hljóðlátir rörablásarar

- Frábær verð



www.hitataekni.is - S: 5886070 - Smíðuvegur 10 - 200 Kópavogi

Hitataekni



HVERNIG ER SKYGGNIÐ ÚR ÞÍNUM BÍL?

Fæst hjá:



Og á fleiri sölustöðum um allt land



HROSS & HESTAMENNSKA



Íslenskir hestamenn gerðu það gott á Norðurlandamótinu í Svíþjóð

Íslensku liðsmennirnir létu ekki á sér standa síðasta úrslitadaginn á Norðurlandamóti íslenskra hesta í Margaretehof í Svíþjóð í byrjun ágúst. Lönduðu þeir fimm gullverðlaunum þann daginn.

Ekki hefði það getað verið mikið tæpara að ná sjötta og sjöunda gullinu í hús en þar munaði aðeins 0,03 á fyrsta og öðru sæti. Það voru úrslitin í B-flokki þar sem Sigurður Óli Kristinsson hlaut silfrið og A-flokki þar sem Sigurður V. Matthíasson hlaut silfrið.

Í lokaathöfninni fengu síðan tveir knapar svokölluð „feather price“ reiðmennskuverðlaun fyrir framúrskarandi og áferðarfallega reiðmennsku. Báðir knaparnir voru íslenskir liðsmenn, þau Védís Huld Sigurðardóttir og Haukur Tryggvason. Haukur hafði einnig fyrr um daginn náð gulli í fjörgangi fullorðinna og silfri í tölti með sömu einkunn og sigurvegarinn en tapaði á sætaröðun dómara.

Liðið sendi 30 knapa með 34 hesta

Mótið var haldið á Margaretehof sem er staðsett sunnarlega í Svíþjóð en þar er glæsileg aðstaða, tveir hringvellir, gott upphitunarsvæði, reiðhöll og dýralæknaaðstaða til fyrirmyndar. Það fór því einkar vel um hrossin okkar á meðan á mótinu stóð og gott samstarf var milli liðanna og starfsmanna mótsins. Margaretehof er í eigu Montan-fjölskyldunnar sem einnig heldur úti búgarði á Íslandi – Margrétarhof að Króki í Ásahreppi.

Árangur knapa á mótinu – Gull

- Védís Huld Sigurðardóttir og Krapí frá Fremri-Gufudal – fimmgangur unglunga, 250 m skeið unglunga, gæðingaskeið unglunga, 100 m skeið og samanlagðar fimmgangsgreinar unglunga
- Arnór Dan Kristinsson og Roði frá Garði – Tölt ungmenna og samanlagðar fjörgangsgreinar ungmenna
- Haukur Tryggvason og Orka frá Feti – Fjörgangur fullorðinna.

Silfur

- Haukur Tryggvason og Orka frá Feti - Tölt fullorðinna, Samanlagðar fimmgangsgreinar fullorðinna
- Egill Már Þórsson og Dofri frá Steinnesi - Samanlagðar fimmgangsgreinar ungmenna, fimmgangur ungmenna
- Arnór Dan Kristinsson og Roði frá Garði - fjörgangur ungmenna
- Hákon Dan Ólafsson og Snarpur frá Nýjabæ - 250 m skeið ungmenna
- Sigurður V. Matthíasson og Fengur frá Backome - A flokkur
- Sigurður Óli Kristinsson og Feykir frá Háholti - B flokkur.

Brons

- Viktória Eik Elvarsdóttir og Framsýn frá Oddhóli - Slaktaumatölt ungmenna
- Sigurður Sigurðarson og List frá Langstöðum - B flokkur
- Sigursteinn Sumarliðason og Snór frá Oddgeirshólum - Gæðingaskeið fullorðinna.



Íslenska liðið sem þátt tók í Norðurlandamótinu í Margaretehof í Svíþjóð.

Myndir / Arnar Bjarki Sigurðsson



Védís Huld Sigurðardóttir og Krapí frá Fremri-Gufudal hlutu gullverðlaun fyrir fimmgang unglunga, 250 m skeið unglunga, gæðingaskeið unglunga, 100 m skeið og samanlagðar fimmgangsgreinar unglunga.



Arnór Dan Kristinsson og Roði frá Garði hlutu gullverðlaun fyrir Tölt ungmenna og fyrir samanlagðar fjörgangsgreinar ungmenna.

Önnur verðlaunasæti

- Finnur Bessi Svavarsson og Kristall frá Búlandi - Fjórða sæti í A flokki
- Selma Leifsdóttir og Darri frá Hjarðartúni - Fjórða sæti í unglungaaflokki gæðingakeppni
- Glódís Rún Sigurðardóttir og

- Úlfur frá Hólshúsum - Fjórða sæti í fjörgangi ungmenna
- Askja Ísabel og Sjófrá frá Ármóti - Fjórða sæti í fimmgangi unglunga og fimmta sæti í gæðingaskeiði unglunga
- Viðar Ingólfsson og Agnar frá Ulbæk - Sjöunda sæti í B-úrslitum fimmgangs og



Haukur Tryggvason og Orka frá Feti hlutu gullverðlaun fyrir fjörgang fullorðinna.



Þjálfarateymið, talið frá vinstri: Sigurbjörn Bárðarson liðstjóri, Arnar Bjarki Sigurðarson þjálfari, Kristinn Skúlason, formaður landsliðsnefndar, og Sigurður V. Matthíasson þjálfari.

- Fjórða sæti í samanlögðum fimmgangsgreinum fullorðinna
- Arnar Máni Sigurjónsson og Hlekkur frá Bjarnarnesi - Fimmta sæti í unglungaaflokki gæðingakeppni
- Hákon Dan Ólafsson og Snarpur frá Nýjabæ - Fimmta sæti í 100 m skeiði ungmenna
- Reynir Örn Pálmason og Spói frá Litlu-Brekku - Fimmta sæti í T2 slaktaumatölti fullorðinna
- Valdís Björk Guðmundsdóttir og Skorri frá Fjalarstorp - Fimmta sæti í fimmgangi ungmenna
- Katla Sif Snorraddóttir og Eiður frá Ármóti - Fimmta sæti í fjörgangi ungmenna

- Ylfa Guðrún Svavarsdóttir og Sálmur frá Ytra-Skörðugili - Fimmta sæti í ungmennaaflokki gæðingakeppni
- Guðlaug Marín Guðnadóttir og Hekla frá Akureyri - Fimmta sæti í 100 m skeiði fullorðinna
- Þórður Þorgeirsson og Baldur frá Skúfslæk - Tiunda sæti í B-úrslitum fimmgangs og fimmta sæti í gæðingaskeiði fullorðinna og samanlögðum fimmgangsgreinum fullorðinna
- Teitur Arnason og Frami frá Hrafnsholti - Sjöunda sæti í B-úrslitum fimmgangs
- Sölvi Sigurðarson og Leggur frá Flögu - Sjötta sæti í B-flokki gæðinga.



Bændablaðið – Smáauglýsingar 56-30-300

Dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði og öll lögbýli á Íslandi



Sóknarfæri í innlendum landbúnaði

Á dögnum varð ég þess heiðurs aðnjótandi að opna landbúnaðarsýninguna Sveitasælu í Skagafirði. Þar mátti sjá margvísleg dæmi um nýsköpun í innlendum landbúnaði sem sýna svo ekki verður um villst að innlendir landbúnaður býr yfir gríðarlegum sóknarfærum.

Það hefur lengi verið hluti af stefnu Vinstri-grænna að líta á landbúnað sem umhverfismál. Matvælaframleiðsla í nærumhverfi er hluti af sjálfbæru samfélagi og í mínum huga er ekki spurning að mikilvægur þáttur þess að hafa betur í baráttunni gegn loftslagsbreytingum verður að tryggja matvælaframleiðslu í heimabyggð þannig að ekki þurfi að flytja mat yfir hálfan hnöttinn með tilheyrandi kolefnisfótspori. Æ fleiri eru að verða meðvitaðir um það vistspor sem fylgir miklum flutningum og æ fleiri gera kröfu um framleiðsluhætti sem eru samfélagslega og umhverfislega ábyrgir.

Í raun getur ekkert samfélag verið sjálfbært án innlends landbúnaðar. Þess vegna er mikilvægt að stuðningur við innlendan landbúnað styðji við það að gera innlendan landbúnað enn grænni. Þar hafa sauðfjárbændur stigið stór skref og sett sér metnaðarfulla stefnu um kolefnishlutleysi sauðfjárræktar, sem ríkisstjórnin telur til fyrirmyndar. Til þess að ná þeim markmiðum sem Ísland hefur sett sér til að leggja sitt af mörkum í baráttunni gegn loftslagsbreytingum verða allir geirar samfélagsins að taka höndum saman, stjórnvöld, atvinnulífið og almenníngur. Ég fagna frumkvæðinu sem sauðfjárbændur hafa sýnt og hlakka til að fylgjast með því verkefni og þeim sem svo munu fylgja í kjölfarið.

Innlendir landbúnaður er líka grunnforsenda þess að tryggja matvælaöryggi landsmanna allra. Til þess að hægt verði að fæða heiminn næstu áratugi þarf bændur úti um allan heim, líka á harðbýlum eyjum eins og Íslandi. Um þetta höfum við séð dæmi á síðustu vikum, þegar sögulegir þurkar hjá nágrönnum okkar í Skandinavíu hefur gert Dani og Svía að korn-innflytjendum í fyrsta skipti í marga áratugi. Norðmenn ætla að kaupa tugþúsundir tonna af heyi frá Íslandi til þess að geta framleitt nægt kjöt og næga mjólk, meðal annars vegna þess að hér er sjúkdómastaða álika góð og hjá þeim.

Að lokum er innlendir landbúnaður ein af forsendum þess að unnt sé að tryggja ákveðna byggðafestu. Þar er hins vegar mikilvægt að stuðningskerfið þróist í takt við breytta tíma þar sem framleiðslugeta hefur aukist. Þar er nýsköpun grundvallarþáttur enda margir bændur að sinna fjölbættum verkefnum sem geta af sér fjölbreyttar afurðir. Menntun, rannsóknir og nýsköpun er það sem mun gera okkur kleift að hafa hér til framtíðar landbúnað í fremstu röð og auka enn verðmæti innlendra landbúnaðarafurða. Þar



Katrín Jakobsdóttir forsætisráðherra.

eru ýmis sóknarfæri sem meðal annars tengjast því að tengja betur saman matvælaframleiðslu og ferðaþjónustu, nýta afgangsafurðir til margs konar nýsköpunar og markaðssetja þær gæðafurðir sem hér eru búnar til. Við búum við góðar aðstæður; við eigum öfluga háskóla og rannsóknarstofnanir og framsýna bændastétt sem lætur engan bilbug á sér finna þrátt fyrir að starfsaðstæður hafi um margt verið verulega þungar um tíma.

Þar hlýt ég að nefna þá erfiðleika sem sauðfjárbændur glíma við þessi misserin en framleiðsla á lambakjöti hefur ekki verið í takt við innanlandsneyslu og ytri aðstæður hafa haft áhrif á útflutning á lambakjöti. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra hefur nú ákveðið að flyta endurskoðun á búvörusamningi við sauðfjárbændur til að unnt verði að móta langtímasýn fyrir sauðfjárbúskap þar sem tekið verður á þessum þáttum. Er það von mín að íslensk sauðfjárrækt fái þar ný sóknarfæri og geti jafnvel orðið fyrsta kolefnishlutlausu sauðfjárrækt í heimi.

Kúabændur eru svo að stíga fyrstu skrefin í að innleiða tækni-byltingu í ræktun íslensku mjólk-urkýrinnar. Það lýsir hugrekki og trausti kúabænda á framtíð íslensks landbúnaðar að ráðast í það verkefni að nýta tækni, sem hingað til hefur einungis verið nýtt í risavöxnum erlendum kúastofnum, á hinn litla íslenska stofn. Það er nefnilega svo að öruggusta leiðin til að vernda okkar fornu bústofna er að sjá til þess að þeir séu nýttir til að framleiða landbúnaðarvörur.

Stundum er talað um stuðning ríkisins við innlendan landbúnað eins og sértækan stuðning við Framsóknarflokkinn. Með fullri virðingu fyrir mínum ágæta samstarfsflokki er það fjarri lagi. Staðreyndin er sú að flest lönd heimsins niðurgreiða landbúnað til þess einmitt að mæta hagsmunum neytenda, tryggja matvælaöryggi og sjálfbærni. Við eigum að styðja við íslenskan landbúnað – landbúnað sem er í takt við 21. öldina.

Katrín Jakobsdóttir forsætisráðherra

Polycarbonate gróðurhúsaklæðning

✓ Einangrandi
✓ Reyklúgur
✓ Birtuop
✓ Sterkar

P. ÞORGRÍMSSON & CO
Ármúli 29 • 108 Rvk • 512-3360 • korkur.is

Verk: Gróðrarstöð Lambhaga
Reykjavík
4000m²

TIL SÖLU

LITLA HOF
www.litlahof.is
822 1717

Íbúðarlóðirnar eru eignarlönd en hægt er að sækja um lögbýli.

Stutt er í alla þjónustu á Hellu eða Hvolsvelli. Matvöruverslanir, sundlaugar, læknisþjónusta, vinnubúð, byggingavöruverslanir og veitingastaðir.

Helka er 14 km frá og Hvolsvöllur er 11 km frá Litla Hofi.

Golfvöllur er á Strönd, 8 km frá Litla Hofi.

Hekstu náttúruperfur sem eru nálægar eru til að mynda Fjallabak, Hekla, Tindfjallajökull, Þörsörk o.fl.

Löðirnar eru stórar og þar af leiðandi er byggingarmagn mikið. Byggja má allt að 350 fm einbýli, 120 fm gestahús, 120 fm bílskúr/vinnuskúr og 40 fm garðhús/áhaldaús.

Seljandi skilar vegi, köldu vatni, rafmagni og ljóðleiðararörri að löðamörkum.

Bændablaðið

Auglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út 6. september

ARCTIC TRUCKS

AT35

NISSAN NAVARA AT35

AT35 LAUSNIR

Arctic Trucks býður AT35 lausnir fyrir margar tegundir bíla. Lausnin er frábær kostur fyrir þá sem vilja öflugan bíl til fjallaferða að sumri en auk þess aukna drifgetu í snjó.
Verð frá kr. 1.850.000,-

TOYOTA HILUX AT35

TOYOTA LC150 AT35

MB X-CLASS AT35

ARCTIC TRUCKS
EXPLORE WITHOUT LIMITS

ARCTIC TRUCKS ÍSLAND EHF.
KLETTÁLSÍ 3
110 REYKJAVÍK

SÍMI: 540 4900
NETFANG: info@arctictrucks.is
www.arctictrucks.com

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma 510-3500 og 615-1020 eða á netfangið bjorgvin@eignatorg.is

Eignatorg
Skiptóft 50b, 105 Reykjavík

Gamli traktorinn



Rock Island

Árið 1855 stofnuðu félagarnir Buford og Tate The Rock Island Plow Company í Illinois-ríki í Bandaríkjunum. Norður-Ameríku og eins og nafnið gefur til kynna hófu þeir framleiðslu á plögum og öðrum jarðvinnsluvélum.

Fyrirtækið dafnaði vel og var um tíma stærsti framleiðandi plóga í Bandaríkjunum. Árið 1914 gerð Rock Island samning við dráttarvélaframleiðandann Heider um sölu á Heider dráttarvélum. Tveimur árum seinna keypti Rock Island Heider og hélt nafni þess á dráttarvélunum.



auglýsingunum lagði fyrirtækið meðal annars áherslu á kosti þess að kaupa dráttarvél og jarðvinnslutæki í sama pakkanum og gera þannig betri kaup.

Meðal nýjunga í auglýsingabæklingum Rock Island fyrir dráttarvélar og jarðvinnsluvélur voru mataruppskriftir sem mæltust vel fyrir hjá húsmæðrum þeirra tíma. Uppskriftunum var síðar safnað saman í bók.

Heider bræður höfðu lagt lítið í auglýsingar og treystu á sölumenn og á orðspor dráttarvéla.

Auglýsingaherferðin borgaði sig og talsvert af Heider dráttarvélum var selt til Kanada og einnig til Evrópu á árum heimsstyrjaldarinnar fyrri. Sérstaklega voru Hollendingar hrifnir af þeim og notuðu til að flytja fallbyssur á milli staða.

Heider

Saga Heider er í stuttu máli sú að Heider bræður hófu framleiðslu á dráttarvélum 1911. Salan gekk vel en bræðurnar skorti fjármagn til að geta aukið framleiðsluna og seldu Rock Island hluta í fyrirtækinu.

Heider dráttarvélarnar fengust í ýmsum útgáfum. Model C 12–20 hestöfl, Model D sem var 9–16 hestöfl, Model M 4–10 hestöfl og Model F sem var 18–35 hestöfl. Öll módelin voru með fjögurra strokka vél og girkassa sem gaf möguleika á sjö girum hvort sem var aftur á bak eða áfram.

Auglýsingaherferð og ný sölutækni

Eitt það fyrsta sem stjórnendur Rock Island gerðu eftir að þeir yfirtóku Heider var að hefja mikla auglýsingaherferð þar sem engu var til sparað til að segja



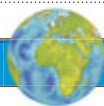
frá yfirburðum dráttarvélarinnar í samanburði við aðra traktora og yfirburðum Rock Island plóganna. Sendir voru auglýsingabæklingar á þúsundir bænda og fyrirtækið opnaði eigin söluskrifstofur á stórum landbúnaðarsvæðum. Í

Árið 1927 setti Rock Island á markað nýja dráttarvélatýpu sem kallaðist F og FA og breytti nafni þeirra úr Heider í Rock Island. Nýja týpan var fjögurra strokka og líktust þess tíma International Harvester í útliti. Týpur F og FA voru í framleiðslu til 1935.

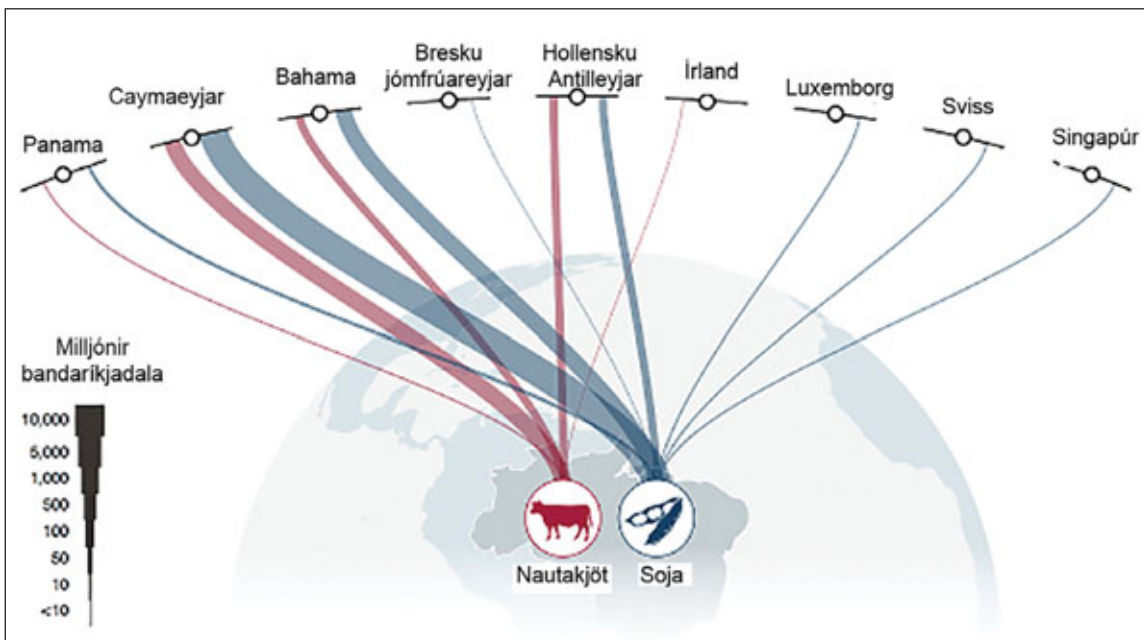
Árið 1929 var einni enn týpu bætt við framleiðslulínuna og kallaðist hún G2 og var 15–25 hestöfl og þrátt fyrir að það væri vinsælasta týpan sem Rock Island framleiddi var framleiðslu hennar hætt 1932.

Þrot

Kreppan í Bandaríkjunum 1929 til 1930 setti strík í reikninginn hjá Rock Island og í upphafi fjórða áratugar síðustu aldar fór að harðna á dalnum hjá fyrirtækinu og árið 1937 keypti J.I. Case þrotabú þess. /VH



UTAN ÚR HEIMI



Flæði fjármagns úr skattaskjólum til soja- og nautakjötsframleiðslu í Brasilíu 2000 til 2011.

Mynd / Nature Ecology and Evolution.

Umhverfisspjöll og skattaskjól:

Ólöglegt skógarhögg og fiskveiðar fjármögnuð í gegnum skattaskjól

Skógarhögg til framleiðslu á soja- og nautakjöti er að stórum hluta fjármagnað í gegnum fyrirtæki í skattaskjólum. Sömu sögu er að segja um 70% fiskiskipa sem stunda ólöglegar veiðar.

Samkvæmt skýrslu sem nýlega var birt í tímaritinu Nature Ecology and Evolution fara tugir ef ekki hundruð milljarðar bandaríkjadala í gegnum skattaskjól í starfsemi sem veldur verulegum umhverfisspjöllum. Samkvæmt skýrslunni eru mýmörg dæmi um spjöll sem fjármögnuð eru í gegnum skattaskjól og má þar nefna ólöglegt skógarhögg og ólöglegar fiskveiðar sem stundaðar eru undir hentifána.

Fjárfestingar gegnum skattaskjól

Fjöldi þekktra alþjóðlegra fyrirtækja í matvælaíðnaði notfæra sér skattaskjól. Í skýrslunni kemur fram að ekki sé ólöglegt

að flytja fjármagn í gegnum lönd sem bjóða upp á svokölluð skattaskjól og eru stundum kölluð skattaparadis. Leyndin sem fylgir slíkum fjármálaflutningum gerir aftur á móti erfitt að fylgjast með fjárflutningunum og í hvers konar starfsemi þeim er ráðstafað.

Í skýrslunni kemur fram að á árunum 2000 til 2011 hafi tveir þriðju af erlendum fjárfestingum til soja- og nautakjötsframleiðslu í Brasilíu borist til landsins frá skattaskjólum.

Eins og flestum er kunnugt hefur framleiðsla á soja- og nautakjöti í Suður-Ameríku verið tengt gríðarlegri og oft ólöglegri skógarveyðingu í álfunni.

Aukið gegnsæi nauðsynlegt

Samkvæmt upplýsingum sem skýrsluhöfundar fengu frá seðlabanka Brasilíu var

fjárfest í fyrirtækjum í soja- og nautakjötsframleiðslu í landinu á árunum 2000 til 2011 fyrir um 27 milljarða bandaríkjadala utanlands frá. Þar af komu 18,4 milljarðar frá fjárfestum í skattaskjólum og mest frá Cayman-eyjum.

Aðeins brot af skattaskjólspeningum

Skýrsluhöfundar segja að ofangreindar upphæðir séu einungis brot af þeim fjármunum sem streyma í gegnum skattaskjól oft til ólöglegrar starfsemi sem í mörgum tilfellum sé umhverfis- og þjóðfélagslega spillandi. Þeir segja nauðsynlegt að auka gegnsæi fjármálagerninga í gegnum skattaskjól svo að hægt verði að draga þá til ábyrgðar sem fjármagni ólöglegt skógarhögg og ólöglegar fiskveiðar í gegnum ríki sem bjóða upp á slíka þjónustu. /VH

Plöntuvísindi og ræktun:

Niturbindandi maís

Vonir eru bundnar við að niturbindandi maís sem finnst í suðurhluta Mexíkó eigi eftir að draga verulega úr áburðarnotkun í landbúnaði og auka stórlega möguleika á ræktun í öfrjósömu landi.

Jarðvegur í suðurhluta Mexíkó er víða næringarefnasnaudur og sérstaklega er jarðvegurinn fátækur að köfnunarefni, eða nitri. Þrátt fyrir það hefur heimamönnum tekist í aldanna rás að rækta afbrigði af maís sem dafnar ágætlega við þannig aðstæður og nær allt að sex metra hæð.

Loftrætur og niturbindandi bakteríur

Nýlegar rannsóknir á afbrigðinu sýna að maísinn hefur þróað með sér loftrætur sem líkt og rætur belgjurta vinna nitur úr andrúmsloftinu með hjálp niturbindandi baktería. Loftræturnar, sem eru rauðar og allt að fingur að stærð, myndast við blaðaxlir á stofni plantnanna. Ræturnar mynda og eru umluktar slími sem niturbindandi bakteríur lifa í og plantan vinnur nitur úr.

Afbrigðið tekur um átta mánuði að ná fullum froska sem er of langur tími til að hægt sé að rækta það á norðurslóðum. Plöntuvísindamenn binda vonir við að hægt verði að æxla saman eða með hjálp erfðatækni að flytja niturbindandi eiginleikana yfir á önnur hraðvaxta maísafbrigði sem nýtt eru til matvælaframleiðslu. Verði slíkt gerlegt mun það spara



Loftrætur á maís sem binda nitur úr andrúmsloftinu með hjálp niturbindandi baktería.

bændum gríðarlegan kostnað við áburðarkaup og áburðargjöf og lækka framleiðslukostnað matvæla. Auk þess sem niturbindandi maís mundi gera bændum í fátækari löndum kleift að rækta maís í meira mæli í öfrjóum jarðvegi og auka þannig fæðuframboð.

Tryggja verður eignarrétt

Áður en kynbætur með niturbindandi maísinn geta hafist verður að tryggja íbúum svæðisins þar sem hann vex lagalegan rétt á erfðaeigninu sem það

hefur þróað mann fram af manni. Þetta er gert til að fyrirbyggja það sem er kallað „biopiracy“ eða þjófnað á menningatengdri ræktun og þekkingu frumbyggja eða þjóðfélagsþópa og tryggja eignarrétt þeirra og þeim hlut í ágóða við ræktun afbrigðisins í framtíðinni.

Fjöldi landsorta órannsakaðar

Maís er upprunninn í Mexíkó og þar er að finna fjölda landsorta sem búa yfir mikilli fjölbreytni sem eftir á að rannsaka. /VH

Innflutningur á ostum: Mjólkursamsalan í Búðardal gæti lagst niður

Í bréfi Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði segir að verði tollkvótar til innflutnings á mygluostum fullnýttir gæti svo farið að loka yrði Mjólkursamsölunni í Búðardal sem er stærsti vinnustaðurinn í Dölunum.

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði, SAM, hafa sent atvinnuvega- og nýsköpunar-ráðuneytinu bréf þar sem samtökin lýsa sjónarmiðum sínum vegna fyrirhugaðrar úttekta á áhrifum innflutningskvóta á ostum sem verndaðir eru með upprunatáknum eða landfræðilegum merkingum samkvæmt reglum Evrópa-sambandsins.

Í bréfinu segir meðal annars. „Nýti innflytjendur allan 230 tonna tollkvóta osta, með upprunatáknum eða landfræðilegum merkingum, til innflutnings á mygluostum, er grundvöllur fyrir framleiðslu mygluosta á Íslandi í alvarlegri hættu. Síðustu tólf mánuði er heildarframleiðsla mygluosta á Íslandi 307 tonn. Innflutningur á 75% af því magni (230 tonn) á fullu tollfrelsi mun líklega eyða rekstrargrundvelli innlendar framleiðslu, bæði vegna samdráttar í magni og vegna verðþrýstings. Nær allir íslenskir mygluostar (90%) eru framleiddir í starfsstöð Mjólkursamsölunnar í Búðardal og stór hluti mjólkur sem unnin er í Búðardal er nýtt til framleiðslunnar. Mikil aukning á tollfrjálsum innflutningi osta er þess vegna ógn við rekstrargrundvöll starfsstöðvar Mjólkursamsölunnar í Búðardal, sem er stærsti vinnustaðurinn í Dölunum. SAM hvetja til þess að úttekt um áhrif innflutningskvóta á ostum kanni sviðsmyndir sem að blasa við ef þróun í nýtingu tollkvóta beinist í þessa átt.“

Ólíkar kvaðir skekkja stöðuna

Bjarni R. Brynjólfsson, skrifstofustjóri hjá SAM, segir að staðan sé grafalvarleg fyrir Mjólkurbúið í Búðardal og



Það skiptir gríðarlegu máli fyrir mjólkuriðnaðinn hvernig tollkvótunum er úthlutað.



Bjarni R. Brynjólfsson, skrifstofustjóri Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.

Býlið okkar, en bæði fyrirtækin framleiða mygluosta. „Ef allur innflutningurinn fer í mygluosta og verði út á markað lækkar mikið er viðbúið að þessi fyrirtæki lendi í erfiðri og ósanngjarnri samkeppni. Á íslenskum mjólkuriðnaði hvíla skyldur um að kaupa alla mjólk, innan greiðslumarks, hvar sem er á Íslandi á lögbundnu lágmarksverði og samhliða býr mjólkuriðnaðurinn við opinberar verðávarðanir á stórum hluta af framleiðsluvörum. Slíkar kvaðir hvíla ekki á erlendum mjólkuriðnaði.

Til að geta staðið við lögbundnar skyldur sínar þarf mjólkuriðnaðurinn ákveðnar lágmarkstekjur og ef höggvið er á einn tekjustofninn þýðir það að sjálfsögðu að iðnaðurinn lendir í vandræðum við að borga

lágmarksverðið, lendir í tapi eða verður að hækka aðrar vörur meira.“

Bjarni segir að úr vöndu sé að ráða til lausnar á þessu máli. „Þeir möguleikar sem eru fyrir hendi eru að breyta verðlagskerfinu, en einnig myndi það gefa okkur aukið andrými til að aðlagast ef breytingin á kerfinu væri innleidd á lengri tíma.

Einnig skiptir gríðarlegu máli fyrir mjólkuriðnaðinn hvernig tollkvótunum er úthlutað. Fram til þessa hafa tollkvótarnir verið boðnir upp og hæstbjóðandi fengið kvótann. Verðið fyrir kvótann hefur síðan verið lagður ofan á vöruna og hækkað hana í verði. Nú stendur til að hætta að bjóða kvótana upp, en mér vitanlega hefur ekki fundist leið til að úthluta þeim þannig að allir njóti réttlætis.“

Íslenskur mjólkuriðnaður er agnarsmár

Í bréfi SAM kemur fram að samtökin telji ástæðu til að úttekt á áhrifum innflutningskvóta nái til mats á samkeppnisstöðu íslensks mjólkuriðnaðar gagnvart erlendum mjólkuriðnaði með tilliti til sterkari fyrirtækja og rekstrarumhverfis.

„Allur samanlagður íslenskur mjólkuriðnaður er agnarsmár í samanburði við erlendan mjólkuriðnað. Sem dæmi bendir SAM á að útflutningur osta frá Hollandi var 913.000.000 kíló árið 2016 og öll íslensk ostaframleiðsla var innan við 0,75% af því magni. Samkeppnisstaða íslensks mjólkuriðnaðar gagnvart slíku ofurafla er hverfandi og engin án tollverndar.“

Samkeppnisstaðan verði könnuð

Bjarni segir að í ljósi þessa hvetji SAM til þess að úttekt um áhrif innflutningskvóta á ostum kanni samkeppnisstöðu íslensks mjólkuriðnaðar gagnvart erlendum mjólkuriðnaði, með tilliti til stærðar fyrirtækja og rekstrarumhverfis. /VH

Bylting í hreinlæti!

www.i-teamglobal.com

i-mop

i-mop XL gólfþvottavélin auðveldar þrif, sparar tíma og léttir lífið. Hentar fyrir fyrirtæki og stofnanir



i-vac 6 ryksugan er fyrir mikla notkun. Hún er hönnuð með fagfólki sem gerir þessa ryksugu að frábæru vinnutæki



PATENTED

AFLVÉLAR

Vesturhrauni 3 - 210 Garðabær
480-0000 - sala@afvelar.is - www.afvelar.is

Twenty One FLUGNAEITUR

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt

Söluastaðir:
Bústólpi
Fóðurblandan
Kaupfélag Borgfirðinga
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslun Eyri
Vélaval



STREYMI
heildverslun

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4
603 Akureyri
S 588 2544
N streymi@streymi.is
V www.streymi.is

STARTARAR OG ALTERNATORAR

fyrir allar gerðir bíla, báta og vinnuvéla

Glerárgata 34b v/ Hvannavelli · 600 Akureyri
Sími: 461 1092 · E-mail: asco@asco.is

ÁSCO

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300

STRÚKTÚR

Vegg- og þak- Klæðningar



Við finnum lausn sem hentar þér!

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |

| Stangarhyl 7 | sími: 588 6640 |

Hífi- og festingabúnaður



- ▶ Vottaður hífi- og festingabúnaður
- ▶ Námskeið um notkun á hífibúnaði
- ▶ Skoðanir og eftirlit á hífibúnaði



ÍSFELL
www.isfell.is

Ísfell ehf • Óseyrarbraut 28 • 220 Hafnarfjörður • Sími 5 200 500 • isfell@isfell.is

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS



Feðgarnir Hörður Daði Björgvinsson og Björgvin Harðarson á Hunkubökkum á repjuakri að Sandhóli í Meðallandi. Þar er framleidd matarolía úr repju.

Mynd / TB

Repja til orku- og matvælaframleiðslu

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is



Repja er þriðja stærsta uppspretta jurtaolíu í heiminum og mest af henni er unnið úr kanadisku yrki sem kallast Canola. Heimildir um nýttjar á repju framan af öldum eru fáar og strjálar. Það þyrfti um 160.000 hektara ræktarlands til að framleiða nægilega mikið af repjuolíu innanlands til að hún nægði fyrir íslenska fiskiskipaflotann sem lifðisill.

Heimsframleiðsla á repju fór úr 5,6 milljónum tonna árið 1965 í tæp 70 milljón tonn árið 2016. Í fyrstu stafaði aukningin vegna aukinnar notkunar á repju til framleiðslu á matarolíu og fóðri en upp úr aldamótunum 2000 margfaldaðist notkun á henni sem lifðisil.

Árið 2016 var Kanada stærsti framleiðandi repju og framleiddi 18,4 milljón tonn. Kína var í öðru sæti með 15,3 milljón tonn og Indland í því þriðja með 6,8 milljón tonn. Frakkland var í fjórða sæti með framleiðslu á 4,7 milljónum tonnum og Þýskaland í því fimmta með 4,6 milljón tonn. Í kjölfarið koma svo Ástralía og Pólland með 2,9 og 2,2 milljón tonn.

Kanada er stærsti útflytjandi repju í heiminum hvort sem það eru repjufræ eða repjuolía en Bandaríki Norður-Ameríku stærsti innflytjandinn og flutti inn rúm 5,3 milljón tonn af repjuolíu árið 2017.

Samkvæmt upplýsingum á heimasíðu Hagstofu Íslands er repja flutt inn til Íslands sem fræ, olía til matvælaframleiðslu og önnur hrá repjuolía. Árið 2017 var mest flutt inn af fræi frá Hollandi, 2050 kíló, 500 kíló frá Danmörku og 50 kíló frá Nýja-Sjálandi. Af repjuolíu til matvælaframleiðslu er langmest flutt inn frá Danmörku, rúm 321 tonn og tæp 20 tonn frá Bretlandi. Innflutt magn af annarri hrárra repjuolíu árið 2017 voru tæp 188 tonn og allt frá Danmörku.

Uppruni og saga

Heimildir um nýttjar á repju framan



Repja er einær eða vetrareinær jurt af krossblómaætt sem er notuð til matvæla-, fóðurs- og olíuframleiðslu. Mynd / TB



Minnisvarði um Vestur-Íslendinginn Baldur Stefánsson, sem kallaður er faðir Canola-olíunnar.

af öldum eru fáar og strjálar. Yfirleitt er ekki gerður greinarmunur á repju og öðrum káltegundum í heimildum og allt einfaldlega kallað kál eða rófur. Vísbendingar eru um notkun á repjuolíu til matargerðar og sem lampaolíu í Asíu fyrir nokkrum öldum en án efa hafa aðrar káltegundir einnig verið notaðar til sama brúks. Til eru ritaðar heimildir frá 16. öld sem geta um ræktun á repju í Evrópu vestanverðri og svo austur í álfunni tíu árum seinna.

Villikál af ýmsum tegundum vex villt um nánast alla Evróasíu og er talið að repja *Brassica napus* sé blendingur *B. oleracea* og *B. rapa* sem við þekkjum meðal annars sem



Skálpar og fræ.

framræktað grænkál og rófur. Fræ repju eru rík af olíu og líklegt að ræktun á plöntunni hafi hafist vegna olíuríkra fræjanna.

Þrátt fyrir að repju sé ekki getið í rituðum heimildum í Evrópu fyrr en á 16. öld er talið að ræktun hennar nái

aftur til 13. aldar í álfunni. Flæmski lækinn og grasafraðingurinn Rembertus Dodoneus segir í plöntulista frá 1578 að repja hafi verið ræktað veturinn 1470 sem fóður- og matarkál fátæklinga umhverfis Genf og víðar.

Talið er að Rómverjar hafi flutt með sér repjufræ til Bretlandseyja á landvinningaferðalagi sínu um Norður-Evrópu en að innfæddir hafi ekki nýtt sér hana að ráði fyrr en á 16. öld þegar er farið að rækta repju sem fóðurkál.

Í 15. aldar handriti sem geymt er í Prag í Tékklandi er mælt til að brennd sé olífu- eða repjuolía sem ljósmeti í lömpum yfir föstuna.

Á átjándu öld var repjuolíu notuð til að kæla gufuvélar járnbrautalesta og repjuolíu var notuð til að smyrja vélar iðnbýltingarinnar. Í heimsstyrjöldinni fyrri þótti repjuolíu bera af sem smurolíu til sjós og á tímum seinni heimsstyrjaldarinnar var repjuolíu mikið notuð sem ljósmeti eða lampaolíu.

Repjuolíu hefur lengi verið notuð til sápugetðar.

Nafnaspeki

Á frönsku er repja kölluð colsa

eða navetta en raepsaet eða sloren í Hollandi. Í Þýskalandi raps og rübsen og kvetlice og kolnik í austurhéruðum Þýskalands og vesturhluta Tékklands. Á ensku kallast plantan rape og raps á sænsku, norsku og dönsku. Auk repja þekkjast heitin fóðurrepja og mergkál á íslensku.

Repja - *Brassica napus* var. *oleifera*

Einær eða vetrareinær jurt af krossblómaætt sem á latínu kallast *Brassica napus* var. *oleifera* og er mest notuð til fóðurs og olíuframleiðslu. Plantan er með öflugra stólparrót og upp af henni vex kröftugur stöngull allt að tveggja og hálf metra hár og fjórir sentimetrar að þvermáli eftir afbrigðum. Stöngull er með fremur stórum stakstæðum og fjaðurstrengjöttum laufblöðum.

Blómin eru skærgul og mynda klasa. Repja er sjálffrjógvandi og á frjógvun sér stað með vindi eða skordýrum og búa býflugur til hunang úr blómasafanum. Eftir blómgun myndast skálpar eða langir belgir sem geyma og þroska kúlulaga fræin sem innihalda 30 til 50% olíu.

Mest ræktaða repjuyrki í heimi kallast Canola. Yrkið var þróað við plöntuvísindadeild Manitobaháskóla í Kanada og sett á markað við lok sjötta áratugar síðustu aldar. Í dag er stór hluti repju í ræktun í Norður-Ameríku erðabreyttur og það sem er kallað Roundup ready.

Sumar- og vetrarrepja

Fjöldi afbrigða af repju eru ræktaðar í heiminum en hér á landi skiptast þau gróflega í sumar- og vetrarrepju.

Sumarrepja er hraðvaxta og nær allt að eins og hálf metra hæð og blómstrar eftir 60 til 70 vaxtardaga.

Vetrarrepjan, sem einnig er kölluð fóðurkál, myndar ekki blóm á fyrsta sumri eftir sáningu. Hún vex hægar en sumarrepja og þarf um 120 vaxtardaga til að ná þökkalegri hæð.

Á heimasíðu Landbúnaðarháskóla Íslands segir að vetrarrepja sé mikilvægasta fóðurjurtin sem ræktað er hér á landi til haustbeitar, bæði fyrir mjólkurkúr og sláturlömb. Hún er

með hátt fæðunarfæði og fæðugildi á þeim tíma sem fjölær beitargróður er farinn að rýrna. Vetrarreipjan er á stöku stað votverkuð vegna þess hvað hún er mjólkurgæft fæður, en er erfið í verkun vegna lágs þurrefnis. Reipjunni er einnig sáð í blöndu með næpu eða byggi í heilsæði.

Sumarreipjan er ræktuð í takmörkuðu magni í blöndu með fæðunæpu eða hreinni og þá til sumarbeitar. Sumarreipjan er afar fljótsprottin og fer snemma í kynvöxt, blómstrar, þannig að nýtingartími hennar er stuttur. Vetrarreipja fer ekki í kynvöxt, með fáum undantekningum, og hefur því lengri vaxtar- og nýtingartíma. Hún stendur vel langt fram á haust. Nýtingin til beitar minnkar þó þegar á líður.

Vetrarreipja hefur verið kynbætt sérstaklega með tilliti til blaðvaxtar, þannig að blöðin eru stærri og safaríkari en blöð sumarreipju. Reipjan er viðkvæm fyrir þurrki og kálflugu en er annars örugg í ræktun. Nýtanleg uppskera er algeng á bilinu 3 til 5 þurrefnistonn af hektara ef sáð er snemma sumars.

Ræktunarleiðbeiningar LbhÍ

Samkvæmt ræktunarleiðbeiningum Landbúnaðarháskóla Íslands vex reipja best í mýrar- eða moldríkum móajarðvegi og hún þolir illa sandríkan jarðveg. Best er að sá henni í nýbrotið tún. Plæging er mikilvæg en þar sem reipjan er eingöngu fyrir beit má jarðvinnslan vera að öðru leyti gróf áður en sáð er. Þúsund korna þyngd vetrarreipju er um 3 grömm en sumarreipju 4 til 5 grömm. Ráðlagt sáðmagn vetrarreipju er 8 til 12 kíló og sumarreipju 10 til 18 kíló á hektara. Æskileg sáðdýpt er einn til tveir sentimetrar og sáðtími vetrarreipju er í maí og byrjun júní en sumarreipju maí og fram í júlí. Stjórna má hæð reipjunnar nokkuð með sáðmagni, þannig að lægri og fleiri fingerða stöngla má fá með því að hafa sáðmagnið í hærri mörkum. Sáning reipju er vandasöm og mikilvægt að hún sé jöfn. Reipjan þolir illa að vera sáð of þétt. Best er að dreifsá á yfirborðið um leið og borið er á. Vetrarreipja þarf mikinn áburð og niðurlægðla mykju nýtir hún vel. Sumarreipjan þarf minni áburð. Reipjan vex eingöngu í ræktunarlandi þar sem henni er sáð.

Matarolía, skepnufæður og lífdísill

Reipja er þriðja stærsta uppspretta jurtaolíu í heiminum, á eftir soja- og pálmaolíu. Reipja er notuð til að framleiða lífdísil víða um heim en mest í Bandaríkjunum, Indlandi, Kanada, Kína og í löndum Evrópusambandsins. Auk þess sem hún er notuð í matarolíu og sem skepnufæður, fæðubætir og áburður. Hér á landi var reipja aðallega nýtt sem fæðurkál en í dag er einnig framleitt úr henni lífdísill og matarolía í smáum stíl. Rannsóknir tengdar kjarnorkuslysinu við Chernobyl sýna að reipja tekur upp mikið magn geislavirkra efna úr jarðvegi og því góð til að hreinsa hann.

Faðir Canola-olíu af íslenskum ættum

Fyrir rétt rúmum tuttugu árum var víðtal í Morgunblaðinu við Baldur Rosmund Stefánsson, fyrirverandi prófessor við Manitoba-háskóla í Kanada. Baldur var af íslenskum ættum og einn þeirra plöntuvísindamanna sem þróaði Canola-olíu. Stefán segir í viðtalinu að reipja hafi lengi verið ræktuð í Kanada en ekki komið að notum sem skyldi þótt reipjuolía væri til dæmis notuð í vélabúnað flotans í síðari heimsstyrjöldinni. „Nóg landrými var í Kanada til ræktunar en mestöll olía til manneldis var innflutt. Við reyndum að rækta ýmislegt, sólblóm, soja og ýmsar aðrar tegundir með olíuframleiðslu



Kína er annar stærsti framleiðandi reipju í heiminum.



Íslensk reipjuolía.

í huga. Eina tegundin sem virtist þrífast á kaldari svæðum í Kanada var reipja. Á þessum árum starfaði ég við plöntuvísindadeild Manitoba-háskóla og við fengum það hlutverk að hrinda af stað verkefni með það að leiðarljósi að finna jurt sem hægt væri að rækta og myndi nýttast til manneldis. Um skeið var framtíð reipju-olíunnar teft í tvísýnu því rannsóknir sýndu að hún innihélt mikið magn af óæskilegri fitusýru og þótti því ekki hagstæð sem matarolía.“ Baldur hóf í kjölfar þeirra niðurstaðna víðtæka rannsókn á reipjufræjum víðs vegar frá og leitaði að afbrigði sem innihéldi minna magn af fitusýrunum. Eftir að hafa tekið um 4.000 sýni og notað gasskilju við að efnagreina fræin fann hann afbrigðið Liho sem plöntuvísindadeildin við Manitoba-háskóla, undir hans stjórn, vann með áfram. Í kringum 1970 kynnti hann endurbætta reipjuolíu þar sem búíð var að útiloka fitusýruna að mestu leyti og gera aðrar breytingar. „Ef hugmyndin hefði ekki verið að þróa olíuna til matargerðar, hefðum við jafnvel haft hana allt öðruvísi samsetta og notað aðrar fitusýrur. Rapsolían inniheldur litla mettaða fitu, mikið af einómettaðri fitu og mun meira af Omega-3 fitusýrunni en í nokkurri annarri algengri jurtaolíu. Olían fékk í kjölfarið nýtt nafn, Canola, en hún dregur nafn sitt af orðunum Kanada og oMa. Canola-olían kom á markað í Kanada áratug áður en aðrir fóru að framleiða hana með þessum hætti.“ Baldur segir að Canola hafi verið kynnt 1974 og að fjórum árum liðnum hafi 1,6 milljón hektarar lands verið lagðir undir reipjurækt og að 1998 hafi reipja verið ræktuð á rúmlega 4,8 milljónum hektara í Kanada.



Kanada er stærsti framleiðandi reipju í heiminum.

þegar Baldur var spurður hvort hægt væri að rækta reipju á Íslandi sagði hann að slíkt hafi verið reynt en að vandamálið við slíka ræktun væri að það verði ekki nógu heitt á sumrin. Ræktun á Íslandi Þrátt fyrir að Baldur hafi á sínum tíma talið of kalt á Íslandi til að rækta reipju er hún samkvæmt upplýsingum frá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins ræktuð á rúmum 2.400 hekturum lands sem grænfæður eða til framleiðslu á matarolíu og lífdísil. Meðal vetraryrkja sem eru í ræktun hér eru Delta, Fontana, Hobson og Barcoli en Pluto er eina sumaryrkja sem ræktað er hér á landi. Í Riti Lbhí nr. 24, eftir Þórodd Sveinsson og Jónatan Hermannsson, segir að árið 1999 hafi fyrst verið gerðar tilraunir með ræktun á vetrarreipju og frænku hennar vetrarneipju, Brassica napá var. oleifera eða B. campestris var. oleifera að Korpu. Reipja og nepja eru líkar en sundurgreinanlegar séu þær grannt skoðaðar. Nepja er náskyld næpu og ekki eins hávaxin og reipja. Síðan eru niðurstöður ræktunartílauna til ársins 2009 raktar. Í samantekt segir: „Þessar tilraunir sýna að vel er hægt að ná góðri fræuppskeru af vetrarneipju og -reipju og þær gefa skýrar vísbendingar um að með auknum rannsóknnum megi ná miklum framförum í ræktun þessara tegunda hér á landi. Ekki er þó hægt að rækta þessar tegundir hvar sem er og grunnforsendan fyrir efnahagslegum ávinningi er rétt staðarval. Tilraunir þessar sýna að reipja og nepja eru viðkvæmar fyrir ákveðnum jarðvegsgerðum. Mjög leirkenndan eða sendinn jarðveg

ber að forðast. Jarðvegurinn þarf að vera vel ræstur (vatnsleiðandi) og helst frjósamur og moldríkur. Bestu ræktunarsvæðin eru, líkt og í kornræktinni, á Suður- og Norðurlandi þar sem vetrarálag er annaðhvort lítið eða vetur stöðugir en ekki mjög langir.“

Reipjuræktun á Íslandi til skipaeldsneytis

Fyrir á þessu ári sendi Samgöngu-stofa frá sér skýrslu sem kallast Reipjuræktun á Íslandi til skipaeldsneytis. Aðalhöfundur skýrslunnar er Jón Bernóðusson, fagstjóri rannsóknar, þróunar og greiningar hjá Samgöngustofu. Í upphafsorðum skýrslunnar segir: „Við ræktun á orkujurtinni reipju er annar hluti lífmassans fræin og hinn hlutinn stönglar. Fræjunum má breyta með pressun í fæðurmjöl og olíu en stönglarnir eru yfirleitt nýttir í áburð. Fæðurmjölið er í heildina um 35% lífmassans og nýttist það sem dýrafæður fyrir nautgripi, svin, sauðfé og í fiskeldi. Olían úr fræjunum er um 15% af lífmassa reipjunnar. Í heildina nýttast því 85% uppskerunnar beint eða óbeint sem fæða fyrir menn og dýr og 15% sem orka eða eldsneyti í gegnum olíuna. Allur lífmassinn nýttist því sem orkugjafi, fæða eða áburður. Allt tal um að reipjuræktun til eldsneytis sé brennsla á matvælum er því rangt og villandi.“ Síðar segir að fiskiskipafloti Íslendinga noti um 160 þúsund tonn af disilolíu. „Ræktun reipju skilar um 6 tonnum af lífmassa á hvern hektara. Þar af eru um 3 tonn af fræjum og úr þeim fæst 1 tonn af reipjuolíu, gróflega reiknað. Það þýrfti því um 160.000 hektara ræktarlands til að framleiða nægilega mikið af reipjuolíu innanlands til að hún nægði fyrir fiskiskipaflotann eins og notkunin er nú.“

Í samantekt skýrslunnar segir meðal annars: „Innlend framleiðsla á bíódísil dregur úr þörfinni fyrir innflutning á jarðefnaolíu og komið er í veg fyrir CO2 losunina sem fylgir notkun jarðefnaolíunnar auk þess sem bruni lífdísilolíunnar er hreinni með tilliti til margra annarra mengunarþátta. Hér er kolefnissporið mjög jákvætt. Lífdísilframleiðsla þar sem akrar eru teknir úr matvælaframleiðslu getur leitt til þess að annars staðar í heiminum verði skógar felldir (sem safna upp CO2) og þannig reynst afar óheppilegt fyrir heildarlosun CO2 í heiminum. Hérlandis yrði reipjan fyrst og fremst ræktuð á landi sem ekki er nýtt til annarrar ræktunar og er jafnvel lítt eða ekki gróið eins og raunin er um sandfláka og ýmis önnur jaðarsvæði. Myndi því ræktunin auka kolefnisbindingu hér á landi. Að auki er framleitt kjarnfæður úr reipjunni sem ekki þarf þá að flytja inn og við það stuðlar reipjuræktun á Íslandi óbeint að verndun skóga erlendis. Einnig hentar reipjuræktin vel til landgræðslu ásamt lúpínu sem yfir undir að nýtt land verði tekið til ræktunar og þar með kolefnisjöfnunar. Bíódísilolía úr reipju er innlent og endurnýjanlegt eldsneyti sem stuðlar að gjaldeyrissparnaði, fjölgun starfa og auknu orkuöryggi. Íslensk framleiðsla á bíódísil og reipjuolíu sparar innflutning á þessum afurðum. Vinnsla þeirra hérlandis skapar atvinnu og eykur þar með samfélagslega sjálfbærni og þjóðartekjur. Það er allra hagur. Gerðar hafa verið nákvæmar kostnaðargreiningar sem taka á ferlinu frá ræktun til fullframleidds lífdísils með sérstakri viðskiptaáætlun. Viðskiptaáætlunin staðfestir að framleiðsla á reipju getur verið arðvæn og staðið vel undir sér.“

FERÐAÞJÓNUSTA



Í fyrrahaust var vígt nýtt kennileiti fyrir heimskautsbauginn, „Hringur og kúla“ /“Orbis et Globus“, sem marga fýsir að sjá. Verkið er hönnun Kristins E. Hrafnssonar myndhöggvara og Studio Granda. Þessi var tekin 20. júní í sumar, degi fyrir sumarsólstöður þetta árið. Þær eru reyndar þann 20. júní fjórða hvert ár og mun það gerast næst árið 2020. Myndir / María Helena Tryggvadóttir

Grimsey er eini staðurinn á Íslandi þar sem heimskautsbaugurinn sker landið:

Vaxandi ferðaþjónusta á nyrsta byggða bóli landsins

„Fuglalífið, og þá sérstaklega lundarnir, miðnætursólin og heimskautsbaugurinn er það sem dregur flesta út í Grimsey. Grimsey er nyrsta byggða búi Íslands, eini staðurinn þar sem heimskautsbaugurinn sker landið og þar er að finna lítið og samheldið samfélag sem vekur forvitni gesta,“ segir María Helena Tryggvadóttir, verkefnastjóri ferðamála hjá Akureyrarstofu.

Sveitarfélagin Grimsey og Akureyri sameinuðust árið 2009. Verulegur vöxtur hefur verið í ferðaþjónustu í Grimsey undanfarið, æ fleiri skemmtiferðaskip leggja leið sína þangað og farþegar þeirra skoða sig um á eyjunni á meðan staldrað er við, en að auki koma ferðalangar ýmist með áætunarflugi eða ferju út í eyju.

Áhuginn vex

María Helena segir að Grimseyingar taki auknum straumi ferðafólks fagnandi og bjóði upp á nýja þjónustu og afþreyingu sem ekki var áður fyrir hendi.

„Við finnum það að áhugi bæði einstaklinga og ferðaskrifstofa á eyjunni í norðri hefur aukist til muna hin síðari ár. Fyrirspurnir eru talsvert fleiri en áður hefur verið. Þessi áhugi fer heldur ekki framhjá heimamönnum sem verða varir við síaukinn áhuga umheimsins á þeirra heimkynnum,“ segir hún.

Fleiri skemmtiferðaskip

Nú í sumar boðuðu alls 33 skemmtiferðaskip komu sína til Grimseyjar, mun fleiri en áður, sem dæmi komu 11 slík skip þangað árið 2016. Flogið er til Grimseyjar þrisvar í viku yfir vetrinn en daglega yfir hásumarið. Flugfarþegum hefur þó fækkað, sem María Helena segir að rekja megi til þess að dregið hafi verið úr framboði á flugi hluta úr



Fuglalífið, og þá sérstaklega lundarnir, miðnætursólin og heimskautsbaugurinn er það sem dregur flesta út í Grimsey.



Aukinn straumur ferðamanna hefur hleypt lífi í ferðaþjónustuna í Grimsey. Þar er lítið og samheldið samfélag sem vekur forvitni gesta.

sumri, það sé slæmt í ljósi hins vaxandi áhuga ferðafólks á að komast þangað.

Áætlunarferja siglir til Grimseyjar allt árið, þrjár ferðir í viku yfir vetrinn, en í fyrrasumar var bætt við ferðum og voru þá í boði fimm ferðir í viku og hefur svo einnig verið nú í sumar. „Farþegum með ferjunni hefur fjölgað um 1.500 manns undanfarin ár, eða á tímabilinu frá árinu 2015 til ársins 2017,“ segir hún og bætir við að til viðbótar bjóðist nú einnig útsýnisflug frá Akureyri til Grimseyjar með viðkomu í eyjunni.

Æ meiri afþreying í boði

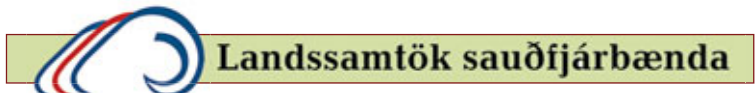
María Helena segir að aukinn straumur ferðamanna hafi hleypt lífi í ferðaþjónustuna í Grimsey. Nefnir hún sem dæmi að hjólaleiga sé fyrir hendi, afþreyingarfyrirtækið Artic Trip bjóði upp á gönguferðir með leiðsögn, köfun með lunda, siglingar og ýmislegt fleira. Í boði eru einnig ferðir með gömlum Akureyrarstrætó sem mælst hafa vel fyrir meðal ferðalanga. Auk þessa eru í eyjunni veitingastaðurinn Krían, verslun, gjafavöruverslun og kaffihúsið Gullsól. Nýtt tjaldsvæði var opnað við sundlaugina en einnig eru gistiheimili fyrir hendi í eyinni. Allar upplýsingar um afþreyingu og það sem hægt er að taka sér fyrir hendur í Grimsey er að finna á heimasíðunni www.grimsey.is.

Nýtt kennileiti vekur athygli

Á liðnu hausti, 2017, var vígt nýtt kennileiti fyrir heimskautsbauginn, „Hringur og kúla“ /“Orbis et Globus“, sem marga fýsir að sjá. Því til viðbótar voru settir upp þrír aldamótasteinar til að merkja staðsetningu baugsins þegar hann fyrst kom inn á Grimsey árið 1717, annar steinn gefur til kynna hvar baugurinn lá árið 1817 og sá þriðji árið 1917. Nýja kennileitið verður fært reglulega til að gefa til kynna staðsetningu heimskautsbaugsins hverju sinni. Verkið var fært í fyrsta sinn í byrjun sumars á hátíðinni Sumarsólstöður sem efnit var til í júní síðastliðnum. /MPB



Vitinn í Grimsey var reistur árið 1937 á suðausturhluta eyjarinnar.



Ræðum fæðuöryggi

Oddný Steina Valsdóttir
formaður LS
oddny@bondi.is

Það er erfitt fyrir okkur Íslendinga að fylgjast með fréttum af langvarandi þurrkum í Norður-Evrópu og skógarældum bæði þar og sunnar í álfunni. Við bætast svo fréttir af ógnarhita í Kína í fyrra, Japan nú í sumar og mannskæðum skógarældum í Kaliforníu. Uppskerubrestur er fyrirsjáanlegur víða um heim og yfirvofandi vatnsskortur er veruleiki sem sumar nágrannaþjóðir okkar horfast í augu við.

Verð á korni fer hækkandi og fleiri landbúnaðarafurðir munu hækka vegna afleiðinga náttúruhamfara um heiminn. Við munum einnig finna fyrir margvíslegum áhrifum hamfaranna hér á landi og þær íslensku landbúnaðargreinar sem nota innflutt korn í fóður verða ekki jafnar þegar framleiðslukostnaður þeirra hækkar í kjölfarið.

Öfgafyllra veðurfarar í heiminum leiðir hugann að fæðuöryggi. Margar þjóðir hafa markað ákveðna stefnu, greint og kortlagt þörf sína fyrir matvæli. Þær hafa viðbragðsáætlanir um fæðuöryggi og reyna að tryggja að ávallt séu til birgðir af nauðsynlegum aðföngum eða matvælum. Það stendur upp á íslenska stjórnkerfið að marka slíka stefnu fyrir Ísland. Nýting innlendra áburðarefna og innlendra orku til landbúnaðar eru þættir

sem þarf að horfa meira til. Það er verkefni stjórnvalda í dag að virkja stofnanir hins opinbera til að vinna vandaða stefnu um fæðuöryggi fyrir Ísland. Fræðasamfélagið með Landbúnaðarháskóla Íslands ætti þar að vera í fararbroddi.

Hugum að samspili mannskepnunnar við náttúruna. Meðferð okkar á landi og nýtingu náttúrugæða. Það skiptir máli hvernig við förum með land. Það fylgja því bæði réttindi og skyldur að eiga og hafa forsjá með landi, því fylgir mikil ábyrgð. Meðferð og nýting náttúrugæða skiptir máli, það skiptir máli að landsins gæðum sé ekki um of misskipt.

Íslendingar eiga að sjá sóma sinn í því að byggja landbúnaði og matvælaframleiðslu lífvænleg skilyrði. Það er mjög mikilvægt sjónarmið inn í umræðu um stórtæk uppkaup einstaklinga á landi. Það er líka mikilvægt sjónarmið inn í umræðu um stöðu sauðfjárræktarinnar. Sauðfjárrækt stendur ekki eingöngu undir mikilvægri matvælaframleiðslu sem styður við fæðuöryggi. Sauðfjárrækt viðheldur einnig drjúgum hluta ræktarlands, enda ein búgreina í landinu sem nýtir nánast eingöngu heimaafloð fóður til framleiðslu. Viðhald ræktarlands er einn af mikilvægustu hlekkjunum í því að tryggja fæðuöryggi.

Að búa landbúnaði og matvælaframleiðslu lífvænleg skilyrði er alltaf mikilvægt og spurningar um hvert stefnir hafa sjaldan verið áleitnari.



Nokkrir af brjóstahöldurum á girðingunni í Brekkukoti. Mynd / MHH

Brjóstahaldarar á girðingu vekja athygli ferðamanna

Þeir sem keyra þjóðveg eitt í gegnum Eyjafjöllin hægja yfirleitt verulega eða stoppa alveg við bæinn Brekkukot til að virða fyrir sér brjóstahaldarana sem eru þar á girðingunni.

Þetta eru haldarar sem konur

hafa sett á girðinguna að frumkvæði Lilju Georgsdóttur sem á Brekkukot ásamt Þórhalli Birgissyni, eiginmanni sínum. Uppátækið hefur vakið mikla athygli enda fjölgar brjóstahöldurum smátt og smátt á girðingunni. /MHH



Þrír af nýju rafvögnunum sem Strætó hefur tekið í notkun en alls verða þeir 14. Kostnaður við kaupin eru 880 milljónir króna. Mynd / MHH

Mikil ánægja með nýju rafvagna Strætós

„Þeir hafa í raun gengið alveg ótrúlega vel og verið framar væntingum. Ekkert hefur komið upp á sem hefur komið okkur á óvart og það virðast flestir afar ánægðir með vagnana hingað til, bæði starfsfólk og farþegar,“ segir Guðmundur Heiðar Helgason, upplýsinga-fulltrúi Strætós.

Fyrirtækið fékk fjóra vagna afhenda í mars og fimm núna

í ágúst og í vetur koma fimm í viðbót, þannig að vagnarnir verða alls 14. Vagnarnir eru framleiddir af kínverska framleiðandanum Yutong en eru keyptir og fluttir til landsins í gegnum fyrirtækið Yutong Eurobus á Íslandi. „Drægni vagnanna er um 350 kílómetrar og þessir 14 vagnar munu minnka losun gróðurhúsalofttegunda um 1.750 tonn á ári,“ bætir Guðmundur Heiðar við. /MHH

BÆNDUR ATHUGIÐ!

Framleiðnisjóður landbúnaðarins kallar eftir umsóknum (B-flokkur)

Framleiðnisjóður landbúnaðarins er leiðandi stuðningsaðili við þróunar- og nýsköpunarstarf landbúnaðarins og kallar nú eftir umsóknum um styrki til verkefna á sviði nýsköpunar og þróunar á bújörðum á vegum bænda (B flokkur). Forgangs njóta þau verkefni sem fela í sér verulega nýbreytni og sem líkleg eru til að leiða af sér umtalsverða atvinnusköpun.

Umsóknum skal skilað á sérstökum umsóknareyðublöðum sem er að finna á heimasíðu sjóðsins, www.fl.is.

Mikilvægt er að vanda til gerðar umsókna og gera grein fyrir öllum efnisatriðum sem farið er fram á í umsóknareyðublöðunum.

Umsóknum skal skilað til *Framleiðnisjóðs landbúnaðarins*, Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi.

Umsóknarfrestur er til 10. október 2018 - póststimpill gildir.

Nánari upplýsingar eru veittar á skrifstofu sjóðsins í síma 430 4300 og á netfangið fl@fl.is.



Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi
Sími 430-4300 Netfang: fl@fl.is

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 6. september

Tímarit Bændablaðsins í tengslum við stórsýningu landbúnaðarins

BÆNDABLAÐIÐ GEFUR ÚT TÍMARIT Í TENGLUM VIÐ STÓRSÝNINGUNA ÍSLENSKUR LANDBÚNAÐUR 2018 SEM HALDIN VERÐUR Í LAUGARDALSHÖLL DAGANA 12.–14. OKTÓBER.

Markmið sýningarinnar er að kynna fjölbreytni íslensks landbúnaðar og hreinleika matvælaframleiðslunnar. Sýningin verður bæði á úti- og innisvæði þar sem bændum og öðrum gestum gefst tækifæri til að virða fyrir sér gagnleg tæki og tól í landbúnaði og rekstri. Allir félagsmenn í Bændasamtökunum fá boðsmíða á sýninguna og vænta má mikils fjölda gesta.

Tímaritið verður leiðarvísir gesta á sýningunni og mun m.a. innihalda gagnlegar upplýsingar um sýninguna, kynningar á þeim fyrirtækjum sem koma að sýningunni auk fræðandi og fjölbreytilegs efnis um málefni landbúnaðarins.

Lengd ritsins er yfir 100 síður og það er prentað á glanstímaritapappír í stærðinni A4. Tímaritið verður prentað í 10.000 eintökum og verður það sent á öll lögbýli landsins og til áskrifenda auk fyrirtækja sem tengjast landbúnaðinum. Þá verður tímaritinu dreift á sýningunni sjálfri.

Við bjóðum upp á hefðbundnar auglýsingar í ritinu en í seinni hluta þess er pláss fyrir kynningarefni frá fyrirtækjum sem unnið er í samvinnu við blaðamenn.

Verðskrá kynninga:

Heilsíða: 130.000 kr. án vsk.
Hálfsíða: 85.000 kr. án vsk.
Opna: 210.000 kr. án vsk.

Verðskrá auglýsinga:

Heilsíða: 160.000 kr. án vsk.
Hálfsíða: 95.000 kr. án vsk.
Opna: 230.000 kr. án vsk.
Baksíða: 250.000 kr. án vsk.

Nánari upplýsingar eru veittar í síma **563-0303** og gegnum netfangið ghp@bondi.is

**Tryggðu þér
auglýsingapláss
í tíma!**

Bændablaðið



HROSS & HESTAMENNSKA

Afkvæmahestar á Landsmóti 2018:

Tíu stóðhestar hlutu fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og fjórir hlutu heiðursverðlaun

Þorvaldur Kristjánsson
ábyrgðarmaður í
hrossarækt
thk@rml.is



Á Landsmóti 2018 í Víðidal hlutu tíu stóðhestar fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og fjórir hlutu heiðursverðlaun fyrir afkvæmi.

Afar áhugavert og lærdómsríkt er fyrir ræktendur að fylgjast með þessum sýningum; sjá heildarsvip hópanna og átta sig á kostum og göllum hvers hests með framtíðar paranir í huga. Afkvæmasýningarnar voru í heildina vel heppnaðar og ljóst að aðstandendur hestanna lögðu metnað sinn í að gera þær sem best úr garði. Í þessum pistli eru birt dómssorðin sem dómnefnd kynbótahrossanna samdi um hvern og einn afkvæmahestinn á mótinu.

Magnað sýningaratriði

Sýning afkvæmahesta er eitt áhugaverðasta atriði hvers Landsmóts fyrir ræktendur og yfirleitt afar magnað sýningaratriði hvort sem fólk hefur áhuga á ræktun eða ekki. Þótt flest afkvæmi stóðhestanna komi fram í öðrum sýningaratriðum á mótinu er afar verðmætt að fá afkvæmin saman til sjá heildar yfirbragð hópanna og helstu einkenni.

Eitt af því sem er lærdómsríkt við sýningar afkvæmahesta er að sjá hve hestarnir eru oft sterkir á kosti sína og galla og hversu ákveðin heildarsvipur einkennir oft og tíðum afkvæmahópanna. Þessi einkenni eru í byggingu hestsins og oft hreyfingamyndir, hvort sem það liggur í fjaðurmagni, skreflengd, skrokkmýkt eða léttleika hreyfinga. Einkum er þetta áberandi þegar hestarnir eru sýndir sjálfir með afkvæmum sínum en afar skemmtilegt er þegar hestarnir sjálfir eru í sýningarformi og koma fram með afkvæmum sínum. Þessi sameiginlegu einkenni hestsins og afkvæmanna endurspeglar það tiltölulega háa arfgengi sem er til dæmis á eiginleikum hæfileikanna, sem segir manni að frammistöða hestsins sjálfs gefur manni strax töluvert miklar upplýsingar um kynbótagildi hans. Þess vegna er mælt með því að setja flestar hryssur stofnsins strax undir þá hesta sem koma vel út úr einstaklingsdómi eða um 60-70%. Þá eiga um 20% af hryssunum að fara undir hesta sem koma vel út úr afkvæmadómi; það er herra öryggi á þeim þörum en ástæðan fyrir því að ekki er mælt með því að herra hlutfall hryssna fari undir reynda afkvæmahesta er sú að það myndi lengja um of ættliðabilið. En sem hröðust árleg erfðaframtöl byggir á því að ættliðabilið sé ekki of langt; að við séum ekki í of miklum mæli að nota of gamla foreldra. Í því augnamiði er einnig mælt með því að nota efnilega ungfóla að ákveðnu marki.

Margir afar vel nothæfir stóðhestar

Það er afar verðmætt að sjá hversu margir afar vel nothæfir stóðhestar standa ræktendum til boða þessa dagana, hversu margvíslegar hestgerðir má finna í þeirri flóru, sem geta fallið vel að mismunandi ræktunarmarkmiðum ræktenda.

Þegar litið er yfir afkvæmahesta hverju sinni er einnig athyglisvert að sjá að bestu afkvæmi hestanna eru oftast þau þegar hugsn hefur verið sett í þörunina; þegar móðirir bætir upp helstu vankanta hestsins. Til að



Spuni frá Vesturkoti hlaut Sleipnisbikarinn á Landsmóti hestamanna 2018. Hér eru eigendur Spuna ásamt knapa. Talið frá vinstri: Kristín Vigfúsdóttir, Finnur Ingólfsson, Þórarinn Ragnarsson og Hulda Finnsdóttir.

viðhalda þeirri miklu erfðaframtöl sem náðst hefur á síðastliðnum árum verður að sjálfsögðu að stunda úrval til að árangur náist. Nota til ræktunar einungis þær hryssur sem komast eins nálægt ræktunarmarkmiði ræktandans eins og mögulegt er, að velja saman hryssu og hest með tilliti til kosta og galla beggja og nota til þess allar mögulegar upplýsingar. Þar nýtist kynbótamatið frábærlega en það tekur saman allar mögulegar upplýsingar um hvern hest og matreiðir þær á eins nákvæman hátt og unnt er fyrir notendur.

Óvanalega margir afkvæmahestar

Afkvæmahestar hafa yfirleitt verið verðlaunaðir á Landsmótum sem eru nú á tveggja ára fresti (það hefur einnig verið gert á Fjórðungsmótum og má að sjálfsögðu enn) og nokkuð misjafnt er hversu margir þessir hestar eru. Nú í ár voru þeir óvanalega margir. Þess vegna er áhugavert að skoða hversu margir hestar úr hverjum árgangi hafa hlotið þessi verðlaun í gegnum tíðina.

Þegar fjöldi og hlutfall hesta úr hverjum árgangi er skoðað frá 1980 má sjá að þetta eru að meðaltali um 3 hestar úr hverjum árgangi sem hafa hlotið fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi (einn til sjö) eða að meðaltali 0.6% (0.2% til 1.3%). Þetta eru yfirleitt á bilinu 2-4 hestar úr hverjum árgangi, oftast þrír. Nokkrir árgangar skera sig úr með fjölda en það eru árgangarnir 1984 og 1999 með fimm hesta og 2007 árgangurinn með sjö hesta. 2007 árgangurinn sker sig líka úr með hátt hlutfall en 1.3% hestanna úr þeim árgangi hafa hlotið fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi. Þetta eru nánast allt hestar sem voru í verðlaunasætum á Landsmóti 2011 fjögurra vetra eða þeir

Sjóður frá Kirkjubæ, Jarl frá Árbæjarhjáleigu II, Eldur frá Torfunesi, Hákon frá Ragnheiðarstöðum, Arion frá Eystra-Fróðholti, Skýr frá Skálakoti og Álfinnur frá Syðri-Gegnishólum sem hlaut fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi á Landsmóti 2016.

Þegar fjöldi og hlutfall þeirra hesta sem hafa hlotið heiðursverðlaun fyrir afkvæmi úr hverjum árgangi frá 1980 er skoðað er fjöldinn frá 0

til 4; að meðaltali rétt rúmlega einn hestur úr hverjum árgangi. Hlutfall heiðursverðlauna hesta úr hverjum árgangi er að meðaltali 0,2%.

Fjöldi og hlutfall hesta sem hljóta afkvæmaverðlaun úr hverjum árgangi virðist ekki vera að hækka síðastliðin ár en þetta er áhugavert að velja þessa fyrir sér með tilliti til þróunar þessa verðlaunastigs.

Hér fyrir neðan má sjá dómssorð sem dómnefnd Landsmóts 2018 samdi um afkvæmahestana en þau eiga að lýsa þeim meginþáttum sem einkenna afkvæmahóp hvers hests. Þessar lýsingar eru komnar inn í WorldFeng en þar má einnig finna nánari upplýsingar um kynbótamat og meðaleinkunnir afkvæma hestsins fyrir hvern og einn eiginleika. Hestarnir eru taldir upp í sætisröð en fyrir aftan nafn hestanna er kynbótamat aðaleinkunnar; í þeim tilfellum sem hestarnir eru jafnir að stigum var þeim raðað á aukastöfum.

Heiðursverðlaun fyrir afkvæmi:

Spuni frá Vesturkoti – 129 stig

Spuni gefur hross í tæpu meðallagi að stærð með svipgott og skarpt höfuð en djúpa kjálka. Hálsinn er fremur langur og mjúkur við háar herðar en oft djúpur. Yfirlínan er sterk, bakið breitt og lendin öflug. Þau eru hlutfallarétt og sívalvaxinn en í meðallagi fótahá. Fætur eru þurrir með öflugar sínar, lítil sinaskil og útskeifir að framan. Hófar eru efnisþykkir með hvelðan botn og þrúðleiki er í tæpu meðallagi. Spuni gefur geðgóð og eðlisgeng mýktarhross sem koma fljótt til á gangi. Töltið er rúmt, skrefmikið og jafnvægisgott en mætti vera lyftingarmeira á hægu. Brokkið er skrefmikið en ferðlítið. Stökkið er ferðmikið og teygjugott en sviflítið. Skeiðupplag er frábært og skeiðið takthreint og öruggt. Fetið er takthreint og skrefmikið. Spuni gefur alhliða gæðinga með trausta lund, frábæran samstarfsvilja og mýkt í ganglagi. Spuni hlýtur heiðursverðlaun fyrir afkvæmi og fyrsta sætið.

Kiljan frá Steinnesi – 125 stig

Kiljan gefur hross í meðallagi að stærð og eru þau bráðþroska



Kiljan frá Steinnesi.

Mynd / Heimir Gunnarsson

hvað vöðvabyggingu varðar. Afkvæmin hafa skarpt höfuð en heldur gróft. Þau hafa reistan og vel settan háls og úrvals bak og lend; breitt og vöðvað bak og öfluga lend. Afkvæmin eru jafnan hlutfallarétt og fótahá. Fætur eru þurrir en sinaskil lítil. Réttleiki er góður og hófar efnisþykkir. Þrúðleiki á fax og tagl er slakur. Kiljan gefur alhliðageng og virkjamikil hross. Töltið er takthreint og skrefmikið en stundum skortir mýkt. Brokkið er skrefmikið og takthreint og stökkið er hátt og teygjugott. Fetið er skrefstutt. Viljinn er ásakinn og lundin traust. Afkvæmin fara afar vel í reið með háum hreyfingum og hafa kraftmikla framgöngu. Kiljan frá Steinnesi gefur öfluga yfirlínu og fjölbæf afrekshross í fremstu röð. Kiljan hlýtur heiðursverðlaun fyrir afkvæmi og annað sætið.

Ómur frá Kvistum – 122 stig

Ómur gefur fremur stór hross. Höfuð er skarpt með vel opin augu en slaka eyrnastöðu og merarskál. Hálsinn er vel settur en djúpur við skásetta bóga og háar herðar. Bakið er burðarmikið en spjaldið stundum stíft og lendin afar öflug. Samræmi er gott og einkennir fótahæð afkvæmin. Fætur eru þurrir með góðum sinaskilum en heldur nágengir. Hófar



Ómur frá Kvistum.

hafa hvelðan botn. Þrúðleiki er í tæpu meðallagi. Ómur gefur orkumikil hross með létt fótatak. Afkvæmin eru hágeng og skrefmikil á tölti en sum mættu vera mýkri, brokkið er skrefmikið en ferðlítið. Stökkið er teygjugott og hátt en fetið skrefstutt. Skeiðið er takthreint og sniðgott og flugvökur hross eru á meðal afkvæmanna. Þau er afar viljug en stundum örgeðja. Afkvæmin fara afar vel í reið með fótaborði og snörpu fasi. Ómur gefur lofthá og viljug léttleikahross með mikla getu á gangi. Ómur hlýtur heiðursverðlaun fyrir afkvæmi og þriðja sætið.



Aðall frá Nýja-Bæ.

Aðall frá Nýja-Bæ – 121 stig

Aðall gefur hross yfir meðallagi að stærð með svipgott höfuð en smá augu. Hálsinn er langur við háar herðar en djúpur. Bakið er breitt og vöðvað, spjaldið stundum stíft og lendin öflug en afturdregin. Afkvæmin eru langvaxin og fótahá en sum nokkuð þung á brjóstið. Liðir á fótum eru sverir og sínar öflugar en sinaskil lítil, réttleiki er yfir meðallagi. Hófar eru efnisþykkir en nokkuð gleiðir og þrúðleiki

er mjög góður. Aðall gefur rúmt, taktgott og mjúkt tölt með góðu framgripi og taktgott og skrefmikið brokk. Stökkið er ferðmikið en sviflítið og fetið er takthreint. Mörg afkvæmanna sýna talsverða skeiðgetu, eru örugg og skrefmikil á skeiðinu. Afkvæmin hafa góðan og þjálán reiðvilja og hafa myndarlega framgöngu í reið. Aðall gefur prúða, jafnvíga alhliðagæðinga. Aðall hlýtur heiðursverðlaun fyrir afkvæmi og fjórða sætið.



Skýr frá Skálakoti var efstur til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi.

Mynd / Óðinn Örn Jóhannsson

1. verðlaun fyrir afkvæmi:

Skýr frá Skálakoti – 128 stig
Skýr gefur hross í rúmu meðallagi að stærð með friðleika á höfuð. Þau eru reiðhestslega byggð með mjúkan háls og úrvals bak og lend. Þau eru hlutfallarétt og þróttleg á bolinn. Afkvæmin hafa sterka fótagerð, öflugar sínar og eru mjög prúð á fax og tagl. Skýr gefur yfirveguð og þjál alhliðahross sem búa yfir mýkt í geði og gangi. Þau eru skrefmikil og hágeng á tölti en stundum skortir léttleika, brokkið er takthreint og skeiðið gripamikið. Skýr gefur vel gerð myndarhross með aðgengilegan samstarfsvilja og fara þau vel í reið með góðum höfuðburði og rúmum hreyfingum. Skýr hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og fyrsta sætið.



Arion frá Eystra-Fróðholti.

Arion frá Eystra-Fróðholti – 126 stig
Arion gefur fremur stór og framhá hross. Friðleiki á höfuð er um meðallag en eyrun eru finleg. Þau eru reist, með háar herðar og skásetta bóga en hálsinn mætti vera finlegri í kverk. Yfirlínan í baki er afar góð, frambakið er hátt og bakið er vöðvafyllt en lendin fremur gróf. Afkvæmin eru fótahá. Fótagerð er um meðallag; sínar eru öflugar en sinaskil lítil og fætur eru útskeifir að framan. Hófar eru góðir en þrúðleiki afar slakur. Arion gefur reist hross með fjaðurmagn í ganglagi og góða bóghreyfingu. Töltið er lyftingargott, takthreint og mjúkt, brokkið er skrefmikið en ferðlítið. Skeiðið er virkjamikið sé það fyrir hendi. Arion gefur reist og framhá hross sem fara afar vel í reið, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og annað sætið.

Óskasteinn frá Íbishóli – 125 stig
Óskasteinn gefur hross í tæpu meðallagi að stærð. Höfuð er ekki frítt með merarskál en vel opin augu. Hálsinn er hátt settur en ekki finlegur við háar herðar. Yfirlínan í baki er afar vöðvafyllt og sterk og lendin er öflug. Afkvæmin eru



Lukkuláki frá Stóra Vatnsskarði ásamt afkvæmum á Landsmóti hestamanna 2018.

Mynd / Guðrún Pálína Haraldsdóttir



Hrannar Frá Flugumýri II á Landsmóti hestamanna 2016. Knapí Eyrún Ýr Pálsdóttir.

Mynd / ghp

hlutfallarétt og fótahá en heldur grófgerð. Fætur hafa öflugar sínar en lítil sinaskil og eru útskeifir að framan. Þrúðleiki er slakur. Óskasteinn gefur úrvals reiðhestskosti. Töltið er rúmt, takthreint og mjúkt og afkvæmin eru jafnvægisgóð á hægu tölti. Brokkið er skrefmikið en ójafnt. Stökkið er ferðmikið en sviflítið. Skeiðið er ferðmikið og sniðgott. Afkvæmin eru ásækin í vilja með góðum fótahæð en eru ekki reist í reið. Óskasteinn gefur rúma og viljuga alhliða gæðinga, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og þriðja sætið.

Hákon frá Ragnheiðarstöðum – 124 stig
Hákon gefur stór og reisuleg hross. Höfuð hefur beina neflínu og vel borin eyru. Frambygging afkvæmanna er að jafnaði vel gerð; hálsinn er reistur og hátt settur við háar herðar en bógalega er í meðallagi. Afkvæmin eru glæsileg á velli með góða fótahæð og framhæð í byggingunni. Fætur eru þokkalegir að gerð, hófar eru nokkuð vel formaðir en þrúðleiki er undir meðallagi. Afkvæmin eru reist, hreyfingarmikil og ásækin í vilja; töltið er takthreint, lyftingarmikið og rúmt og brokkið er skrefmikið. Skeiðið er takthreint sé það fyrir hendi og stökkið hátt. Hákon gefur flugviljuga stólpagripi með mikla ganghæfni, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og fjórða sætið.

Eldur frá Torfunesi – 124 stig
Eldur gefur hlutfallarétt hross í meðallagi að stærð með svipgott höfuð. Hálsinn er mjúkur við háar herðar og lendin er öflug. Fótagerðin er afar sterkbyggð,



Óskasteinn frá Íbishóli og Guðmar Freyr Magnússon.

Mynd / ghp

fætarnir eru þurrir með öflugar sínar en nágegir að aftan. Hófar eru vel formaðir og afkvæmin eru prúð á fax og tagl. Eldur gefur geðþekk, þjál og mjúkgeng reiðhross með takthreint tölt og brokk. Skeiðið er takthreint og öruggt sé það fyrir hendi. Afkvæmin fara vel í reið með góðum höfuðburði. Eldur hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og fimmta sætið.

Trymbill frá Stóra-Ási – 124 stig
Trymbill gefur hross í tæpu meðallagi að stærð með finlegt höfuð. Yfirlína afkvæmanna er burðarmikil; hálsinn er mjúkur við háar herðar og baklínan er góð. Afkvæmin eru sívalvaxin, fætur eru grannir en fremur réttir. Hófar eru um meðallag. Trymbill gefur léttstítt og hágeng hross. Tölt og brokk er takthreint og

lyftingargott, skeiðið er afar gott að upplagi og sniðfast. Stökkið er ferðmikið en sviflítið. Afkvæmin eru næm og ásækin í vilja, þau hafa útgeislun og eiga auðvelt með góðan höfuðburð. Trymbill frá Stóra-Ási gefur flink og frið léttleikahross, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og sjötta sætið.

Jarl frá Árbæjarhjáleigu II – 123 stig
Jarl gefur hross í tæpu meðallagi að stærð með heldur gróft en skarpleitt höfuð. Hálsinn er langur við háar herðar, yfirlínan í baki er vöðvafyllt og lendin öflug. Afkvæmin eru langvaxinn. Fótagerðin er öflug en fætarnir eru útskeifir og nágegir að framan. Hófar eru efnisþykkir og þrúðleiki er í rúmu meðallagi. Jarl gefur þjál

og viljug alhliða hross. Töltið er takthreint og lyftingargott með meðal skreflengd og brokkið hefur háa fótlyftu en er stundum ójafnt. Skeiðið er ferðmikið og stökkið er teygjugott en sviflítið á hægu. Fet er heldur skrefstutt. Jarl gefur sterkbyggð og gangörugg geðþrýðishross, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og sjöunda sætið.

Lukku-Láki frá Stóra-Vatnsskarði – 122 stig
Lukku-Láki gefur stór hross með fremur frítt höfuð. Hálsinn er langur og mjúkur en í meðallagi settur. Afkvæmin eru fótahá og myndarleg. Fætur eru þurrir með góð sinaskil en nágegir að aftan. Hófar eru efnisþykkir með hvelfdan botn og þrúðleiki er í rúmu meðallagi. Afkvæmin hafa þjálán reiðvilja, töltið er jafnan best en fá sem skeiða að gagni. Töltið er takthreint og skrefmikið, brokkið er skrefmikið með góðri fótlyftu. Stökkið er teygjugott og fetið er yfir meðallagi. Lukku-Láki gefur skrefmikil hross sem fara afar vel í reið með góðum höfuðburði, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og áttunda sætið.

Hrannar frá Flugumýri II – 122 stig
Hrannar gefur hross í meðallagi að stærð með gróft höfuð en svipgott. Hálsinn er langur og reistur við skásetta bóga en mætti vera finlegri upp í kverk. Bakið er afar burðarmikið og vel vöðvafyllt og lendin öflug. Afkvæmin eru fótahá og létt á bolinn. Fætur eru þurrir á sínar en grannir. Hófar eru efnisgóðir og vel formaðir en þrúðleiki er afar slakur. Hrannar gefur hreingeng og skrefmikil hross með fjaðrandi hreyfingar. Tölt og brokk er takthreint og lyftingargott og skeiðið takthreint sé það fyrir hendi. Stökkið er létt og teygjugott og takthreint á hægu og fetgangur góður. Hrannar gefur lofthá og lyftingarmikil hross með þjálán og góðan vilja sem fara fallega í reið, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og níunda sæti.

Sjóður frá Kirkjubæ – 121 stig
Sjóður gefur hross í meðallagi að stærð með svipmikið höfuð. Hálsinn hefur langa og mjúka yfirlínu og bakið er breitt og vöðvafyllt. Afkvæmin eru sívalvaxin en sum brjóst djúp. Fætur eru þurrir með öflugar sínar en lítil sinaskil og eru fremur réttir. Hófar eru efnismiklir og þrúðleiki í meðallagi. Sjóður gefur mjúk og hreyfingafalleg hross og afgerandi afrekshross eru í hópnun. Töltið er takthreint og mjúkt og brokkið skrefmikið, skeiðið er ferðmikið og öruggt en ekki svifmikið. Stökkið er ferðmikið og teygjugott og fetið er takthreint. Viljinn er ásækin og þjál. Sjóður gefur mjúk ganghross með góðan vilja, hann hlýtur fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og tíunda sætið.



UTAN ÚR HEIMI

Purrkar þýða milljarðatap fyrir þýskan landbúnað

Þýsku landbúnaðarsamtökin DBV hafa nú beðið stjórnvöld þar í landi um eins milljarðs evra stuðning til að mæta þeim skaða sem hið langa þurrkatímabil hefur valdið þar í landi.

Nyrsta fylki landsins, Schleswig-Holstein, hefur orðið fyrir rúmlega 400 milljóna evra tapi vegna veðurfarsins sem yfirvöld landbúnaðarmála hafa reiknað út.

Fylkið á landamæri að Danmörku en þar hafa menn ekki upplifað annan eins uppskerubrest og í ár í yfir 100 ár. Þessa dagana eru haldnir krisufundir daglega meðal yfirvalda og fylkisstjóra í Þýskalandi til að fara yfir stöðuna og mögulegar úrbætur fyrir bændur sem margir hverjir hafa miklar áhyggjur af velferð dýra sinna og fjárhag búa sinna. /ehg



Kívíjarðarber.

Undur erfðatækninnar:

Epli með jarðarberja- eða ananasbragði

Hugmyndafluginu eru engin takmörk sett og með hjálp erfðatækninnar verður í nánustu framtíð hægt að hanna alls kyns nýjar útgáfur af ávöxtum og aldinum.

Ekkert verður því til fyrirstöðu að framleiða epli með jarðarberja- eða ananasbragði eða epli með aldinkjöt í öllum regnbogs litum, appelsínur með chilikeim eða agúrkur með bananabragði. Auk þess sem erfðatæknin mun gera kleift að framleiða steinlaus aldin og aldin með fallegum lit og áferð.

Tæknin sem mun gera þetta mögulegt kallast Crisp og er ný uppgötvun í erfðatækni. Genafitil af þessu tagi er þegar notuð í matvælaíðnaði til að breyta útliti og eiginleikum matvæla. Crisp-tæknin getur til dæmis breytt eiginleikum sveppa til að lengja endingartíma þeirra og koma í veg fyrir að þeir dökkni við geymslu. A Spáni hefur tekist að erfðabreyta hveiti þannig að fólk með glútenofnæmi getur borðað það og í Japan er búið að hanna afbrigði tómataþlöntu með stutta stilk þannig að hver planta getur gefið af sér fleiri aldin. /VH



Á FAGLEGUM NÓTUM



Oft getur verið um að ræða mikinn falinn eða leyndan kostnað á kúabúum sem fellur til samhliða ákvörðunum og/ eða gerðum kúabænda varðandi val á ákveðnum rekstrarleiðum.

Dulinn kostnaður hefur mikil áhrif á rekstur kúabúa – Fyrri hluti

Snorri Sigurðsson
snsig@arlafoods.com



Það þekkja allir hugtökin fastur og breytilegur kostnaður en dulinn kostnaður er líklega minna þekkt hugtak. Ef til vill mætti kalla þetta falinn kostnað eða leyndan kostnað en um er að ræða þann kostnað á kúabúum sem fellur til samhliða ákvörðunum og/ eða gerðum kúabænda varðandi val á ákveðnum rekstrarleiðum við framleiðslu mjólkur.

Þessir duldu kostnaðarliðir eru ótal margir og eiga þeir það sameiginlegt að á bak við þá eru hvorki greiddir reikningar eða bein útgjöld, heldur hafa þessir duldu kostnaðarliðir áhrif á kostnaðar- og tekjuþætti við rekstur kúabúa. Í þessari fyrri grein af tveimur verður farið yfir nokkra af þessum þáttum.

Uppeldið

Uppeldi á kúm er afar kostnaðarsamt og samkvæmt dönskum útreikningum er kostnaðurinn við það að ala upp kú í kringum 10.000 danskar krónur eða um 165 þúsund íslenskar krónur. Það er því afar brýnt að nýta kúna vel þegar hún loks byrjar að skila af sér tekjum.

Ótal rannsóknir hafa sýnt fram á það að fyrstu mánuðirnir í lífi kvígunnar hafa áhrif á æviafurðir hennar síðar meir og ef vöxtur kvígunnar er góður á þessum fyrstu mánuðum ævinnar þá stór-aukist líkurnar á því að heildarafurðir hennar verði meiri en þeirra sem vaxa hægar eða veikjast á mjólkurfóðrunartímanum.

Kanadísk rannsókn hefur einmitt sýnt fram á það að veikindi á kvígum á fyrstu 56 dögum ævinnar hefur marktæk neikvæð áhrif á framleiðslu þeirra þegar þær ná því að verða kýr. Í þessari kanadísku rannsókn voru áhrif lungnaveiki skoðuð sérstaklega en ótal aðrar rannsóknir hafa sýnt fram á sambærileg langtímaáhrif af öðrum sjúkdómum sem upp kunna að koma á mjólkur-fóðrunartímabilinu.

Burðaraldur á kvígum

Annar þekktur dulinn þáttur, sem hefur töluverð áhrif á rekstur er aldur á kvígum þegar þær bera í fyrsta skipti en flestar erlendar rannsóknir



benda til þess að hagkvæmast sé að láta þær bera þegar þær eru tveggja ára. Á þetta hefur m.a. nýlega verið bent á í Stóra-Bretlandi en í rannsókn þar kom í ljós að við það að láta kvígurnar bera 24 mánaða, í stað 26 mánaða, þá skilaði það kúa-bændum verulegum ábata bæði vegna lægri uppeldiskostnaðar og aukinnar endingar. Þar í landi kostaði tveggja mánaða aukinn uppeldistími um 300 pund eða um 41 þúsund krónur. Þá kom einnig í ljós að á þeim búum sem kvígurnar báru yngri entust þær lengur sem mjólkurkýr og voru 62% þeirra í framleiðslu við fimm ára aldur miðað við ekki nema 41% þeirra sem báru 26 mánaða. Að sama skapi voru æviafurðir þeirra sem báru yngri að jafnaði meiri og munaði þar 23% á þeim sem voru eldri við fyrsta burð.

Samkvæmt sömu rannsókn var mikilvægasta atriðið, til þess að ná þessum árangri, að ala kvígurnar vel þannig að þegar þær bera þá væru þær þegar orðnar um 85% af þunga fullorðinna kúa. Bretar ráðleggja kúabændum að þekkja líffunga kúnna sinna, svo hægt sé að meta hvort nægilega vel sé staðið að eldinu á kvígum. Þegar þetta er vitað er hægt að reikna út hve þungar kvígurnar eiga að vera við 12 mánaða aldur, en þeir miða við að kvígurnar eigi að vera 50% af líffunga kúnna og 55-60% þunga ættu kvígurnar að ná við 14 mánaða aldur.

Viðbótarkostur við að fylgjast náið m e ð þunganum er að á hverjum tíma má gera breytingar á fóðruninni, hvort heldur sem kvígurnar eru of léttar eða of þungar.

Léleg frjósemi

Slök eða léleg frjósemi kúa hefur auðvitað mikil áhrif á afkomuna og þó svo að reikna megi beinan kostnað við hverja sæðingu, þá getur verið erfitt að reikna út hve mikið það kostar í raun að kýr færi til burðina. Bændur geta notað ótal mismunandi staðla til þess að meta ástand hjardarinnar og má nota til þess einfaldar mælistukur eins og að allar kýr hafi verið sæddar í fyrsta skipti að minnsta kosti 65 dögum eftir burð, að tómir daga kúnna séu ekki fleiri en 84 og eins og áður segir að kvígurnar beri ekki eldri en 24 mánaða gamlar. Allir þessir þættir hafa bein áhrif á afkomu bú-anna og því lengra frá þessum stöðlum sem búin eru, því verri afkoma er á þeim í samanburði við þau sem ná góðum árangri.

Ending kúa

Það felst mikill beinn kostnaður í því að ala upp kvígur og þegar þær

loks ná þeim aldri að geta byrjað að borga uppeldiskostnaðinn til baka, með mjólkurframleiðslu sinni, þá skiptir höfuðmáli að nýta þessa fjárfestingu sem allra best.

Í Danmörku hefur verið horft töluvert á þennan kostnaðarlið og fyrr á þessu ári birti danska ráðgjafafyrirtækið SEGES útreikninga á kostum þess að láta kýr endast lengi í fjósum þarlandra kúabænda. Þar kom fram að með því að lækka endurnýjunarhlutfallið úr 42% í 32% var hægt að stór-auka tekjuafganginn og þrátt fyrir minni endurnýjun kúnna var hægt að halda meðalnytinni nánast á pari við kúabú sem setja á alla kvígukálfa og skipta örur um kýrnar. Skýringin á því felst í minni fôðorkostnaði við uppeldi á kvígum þar sem færri kvígur eru aldar til þess að viðhalda framleiðslu búsin auk þess sem það leiðir til minni vinnuþarfar og lægra fasts kostnaðar á bak við

hvern grip vegna minni plássþarfar. Í Danmörku eru bændur, sem fara þessa leið í rekstri, hvattir til þess að nota kyngreint sæði sem enn er ekki í boði hér á landi. Hér á landi mætti í staðinn sæða þær kýr, sem ekki eiga að taka þátt í endurnýjunarstarfi búsin, með holdanautasæði og fá þannig fleiri gripi til kjötfarmleiðslu í stað mjólkurframleiðslu.

Heilbrigðisástand kúnna

Júgurbólga er án nokkurs vafa sá sjúkdómur sem kostar kúabændur um allan heim langmest og há tíðni á henni veldur umfangsmiklu tapi kúabúa. Líkt og með frjósemina má reikna beinan kostnað við hvert júgurbólguþilfelli vegna vinnu, lyfja og mjólkur sem ekki er hægt að nýta en hinn óbeina kostnað getur verið erfiðara að reikna út. Almennt má þó segja að við hvert

tilfelli þá aukast líkurnar á því að kýrin fái júgurbólgu síðar á ævinni auk þess sem afurðir hennar verða minni á því mjaltaskeiði sem um ræðir en ella hefði getað orðið.

Þá hafa margar rannsóknarniðurstöður sýnt fram á að júgurbólguþilfelling getur haft neikvæð áhrif á náttúrulegt gangmál kúnna, haft hamlandi áhrif á frjósemina þrátt fyrir egglos og jafnvel ýtt undir fósturlát. Skýringarnar á þessu sambengi má rekja til líffræðilegra varna líkamans þegar hann ræðst á sýkingarvald júgurbólgunnar. Þetta sambengi þessara tveggja kvilla er sterkast á tímabilinu frá sæðingu þar til fang hefur verið fest og sýna rannsóknir að bæði sýnileg og dulin júgurbólga geta hæglega haft þessi neikvæðu áhrif á frjósemina. Með öðrum orðum má segja að ef tekist er tímanlega á við bæði dulda og sýnilega júgurbólgu og

unnið að því að draga úr tíðni þeirra með markvissum hætti getur auka ávinningur þeirrar vinnu verið bæt frjósemi.

Það er því afar mikilvægt að gera sitt ýrasta til þess að fyrirbyggja júgurbólguþilfelling en oftar en ekki má tengja tíðni þeirra beint við það hvernig vinnubrögðum er háttað á viðkomandi kúabúi. Almennt má segja að ekki sé lítið á júgurbólgu sem vandamál ef meðalfrumutala búsin er undir 150.000, en allt þar fyrir ofan bendir til að bæta megi bústjórnina.

Auk þessa má geta þess að holti kúa ber einnig með sér töluverð áhrif á dulinn kostnað en það hefur lengi legið fyrir að kýr sem eru haltar líður mjög illa og þegar þær leggjast niður, þá liggja þær lengur en óhaltar kýr og fyrir vikið éta þær ekki eins mikið og mjólka þar með minna en þær gætu ella gert. Í Sviss var nýlega gerð rannsókn

á holti kúa og sérstaklega gefinn gaumur að kúm sem voru einungis örlítið haltar og kom þar í ljós að um leið og kýrnar fá örlitla verki í klaufirnar og byrja örlítið að haltra, þá kemur það strax niður á afurðaseminni. Því þarf að bregðast strax við um leið og fyrstu merki sjást um holti, en þá fer kýrin að ganga með örlítið boginn hrygg til þess að draga úr álagi á þann fót sem hana verkjar í.

Rétt er að taka fram að hér er á engan hátt um heildarupptalningu að ræða á dulnum kostnaðarþáttum og eins og að framan greinir er hér á ferðinni fyrri grein af tveimur um þetta efni. Allar heimildir, sem notaðar voru við skrif þessarar greinar, má nálgast hjá greinarhöfundum og rétt er að taka fram að allar heimildirnar eru erlendar og þarf að hafa það í huga þegar þetta er skoðað fyrir hirlendar aðstæður.

VOTTANIR & UPPRUNAMERKINGAR MATVÆLA

Val á vottunaraðila



Oddný Anna Björnsdóttir
objornsdottir@gmail.com

Að ýmsu þarf að huga við val á vottunaraðila. Hér á eftir verður gerð grein fyrir því helsta.

Val á vottunaraðila byggir á því hver staðallinn er, á hvaða mörkuðum fyrirtæki starfa, hverjar vörurnar eru og tillögum frá viðskiptavinum eða öðrum.

Þegar fyrir liggur hvaða staðli fyrirtækið vill vinna eftir og fá vottun samkvæmt þarf að finna út hvaða vottunarstofur eru faggildar til að framkvæma samræmismat og vottun samkvæmt þeim staðli. Vottunarstofur eru jafnan faggildar til að votta samkvæmt tilteknum staðli, einum eða fleirum.

Þegar um alþjóðlega vottun er að ræða er mikilvægt að velja vottunarstofu með alþjóðlega viðurkennda faggildingu.

Faggildar vottunarstofur er að finna um allan heim. Yfirlit yfir þau lönd sem hýsa alþjóðlega viðurkennda faggildingarþjónustu má finna á síðu International Accreditation Forum (IAF) undir „IAF MEMBERS AND SIGNATORIES“.

Gott er að byrja á því að spyrja helstu viðskiptavini og birgja um þær kröfur sem þeir gera til vöru- eða þjónustuvottunar.

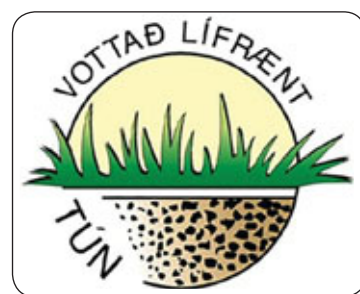


Lista yfir vottunarstofur sem eru faggildar til að votta samkvæmt tilteknum staðli má yfirlætt finna á vefsíðu staðalsins/staðaleigandans.

Einnig er hægt að fara inn á síður þekktra alþjóðlegra vottunaraðila og kanna eftir hvaða stöðlum þeir eru faggildir til að votta.

Stundum er aðeins um einn vottunaraðila að ræða en í öðrum tilfellum eru fleiri en einn vottunaraðili sem kemur til greina. Sem dæmi eru fjórar vottunarstofur faggildar til vottunar á bandaríska staðalinum „Non-GMO Verified“, og eru þær tilgreindar á heimasíðu staðaleiganda (undir „Product Verification / Technical Administrators“).

Þegar um fleiri en einn vottunaraðila er að ræða er skynsamlegt að kynna sér hverja vottunarstofu fyrir sig, þ.m.t. sögu, markaðshlutdeild, traust, vinnuaðferðir og gjaldskrá áður en ákvörðun er tekin.



Einnig er gott að hafa samband við fleiri en eina vottunarstofu, fá nánari upplýsingar, fara yfir þarfir fyrirtækisins o.fl. Þegar þær upplýsingar liggja fyrir er hægt að bera saman og taka ákvörðun byggða á þeim samanburði.

Vottunaraðilar með starfsemi á Íslandi

Þegar um alþjóðlegan staðal er að ræða getur valið staðið á milli innlendra og erlendra vottunaraðila. Meta þarf ávinningin af því að geta leitað til aðila sem talar sama tungumál og hefur reynslu af því að votta íslensk fyrirtæki og þess að leita til aðila sem hefur enga starfsemi eða tengiliði hér á landi.

Á Íslandi eru þrír vottunaraðilar með starfsemi eftir því sem höfundur komst næst; Vottun hf., Vottunarstofan Tún og BSI á Íslandi. Fleiri aðilar eru með tengiliði hér



á landi þó þeir hafi ekki formlegt aðsetur hér.

Faggildingarsvið Einka-leyfastofu (ISAC) annast faggildingu íslenskra vottunarstofa.

Starfi fyrirtæki samkvæmt fleiri en einum staðli, t.d. IRF og MSC, lífrænum staðli og MSC eða tveimur ISO stöðlum, er vert að kanna hvort vottunarstofa geti samræmt úttektir fyrir báða eða alla staðla sem um ræðir.

Vottun hf. er íslensk vottunarstofa stofnuð árið 1991 og er faggild af ISAC til vottunar stjórnunarkerfanna ISO 9001 og 14000, ásamt OHSAS 18001 og IST 85:2012. Vottun hf. býður einnig upp á ýmsa úttekta- og vottunarþjónustu, m.a. í samstarfi við erlendar faggildar vottunarstofur

Vottunarstofan Tún ehf. er íslensk vottunarstofa stofnuð árið 1994 að frumkvæði samtaka bænda og fyrirtækja, neytenda og verslunar. Tún er faggild af ISAC til vottunar



lífrænnar framleiðslu og af þýsku stofnunni ASI GmbH til MSC vottunar fiskveiða og rektanleika sjávarafurða.

BSI á Íslandi er umboðsaðili BSI group sem vottar stjórnunarkerfi samkvæmt ISO stöðlum og öðrum alþjóðlega viðurkenndum stöðlum. Faggilding BSI á Íslandi er því í gegnum BSI group. Stofan hefur á að skipa hóp sérfræðinga á ólíkum sviðum varðandi faggildar vottanir um allan heim.

Sýni ehf. er faggild til að veita úttektarþjónustu m.t.t. staðla eins og IRF/MSO og BRC/IFS/ISO 22000. Rannsóknarstofan Promat á Akureyri sem er í samstarfi við Sýni veitir úttektarþjónustu fyrir BRC staðalinn.

– Oddný Anna Björnsdóttir er bóndi og sjálfstætt starfandi ráðgjafi. Greinar í Bændablaðinu um vottanir og upprunamerkingar byggjast á verkefni sem hún vann fyrir Íslandsstofu veturinn 2018.



Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

Afkvæmarannsóknir í sauðfjárrækt 2018

– Skilvirk og hagkvæm leið til kynbóta

Eyþór Einarsson
ábyrgðarmaður í
sauðfjárrækt
ee@rml.is



Til þess að efla þátttöku í afkvæmarannsóknnum á hrútum hefur fagráð í sauðfjárrækt ákveðið að hækka styrki til þessa verkefnis. Gert er ráð fyrir að styrkur á hvern veturgamlan hrút í afkvæmarannsókn hækki úr 3.500 kr. í 5.000 kr.

Reglur fyrir styrkhæfum afkvæmarannsóknnum eru þær sömu og áður, þ.e.a.s. að í samanburði séu að lágmarki 5 hrútar og af þeim séu a.m.k. 4 veturgamlir. Hrúturinn þarf að eiga 8 afkvæmi af sama kyni sem hafa verið ómmæld og stíguð og 15 afkvæmi með kjötmatsniðurstöður.



Sauðfé á Uxahryggjum. Mynd / HKr.

Hrútarnir þurfa að hafa verið notaðir á sem sambærilegasta hópa af ám og öll meðferð og skipulag afkvæmarannsóknarinnar miði

að því að hóparnir séu sem best samanburðarhæfir.

Vissulega er hægt að gera samanburð á hrútunum eingöngu á grunni kjötmatsniðurstaðna (sem er þá ekki fullgild afkvæmarannsókn) en mikilvægi ómmælingahlutans í þessu mati fellst m.a. í því að það er besta mælingin sem í boði er til að meta vöðvaþykkt og vöðvahlutfall skrokkans.

Líkt og áður ganga bændur frá uppgjöri á afkvæmarannsóknnum sjálfir inn í Fjárvis.is og senda tilkynningu á ee@rml.is þegar uppgjör er frágengið, merkt afkvæmarannsókn. Einnig er hægt kaupa þjónustu hjá RML við að ganga frá afkvæmarannsókninni. Tilkynning um að uppgjöri sé lokið skal berast fyrir 1. desember.

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Teppahreinsivél



Cleanfix TW300S er virkilega góð og sterkbyggð teppahreinsivél
Vinnslubreidd: 26 cm
Aft: 1000W
Sog: 210 mbar
Tankar: 7+7 lítra
Verð: 99.944 kr



Húsgagnahaus
Hentar vel í t.d. bílþríf
Vinnslubreidd: 8 cm
Verð: 16.698 kr



Vesturhrauni 3 - 210 Garðabær
480-0000 - sala@afvelar.is - www.afvelar.is

Jarðvegssýni eru mikilvægur þáttur í bústjórninni

Eiríkur Loftsson
Ráðunautur í jarðrækt
el@rml.is



Þegar ákveða þarf áburðarþarfir á tún og akra og áburðargjöf í framhaldi af því. Eitt af því eru upplýsingar um ræktunarlandið og innihald jarðvegsins af aðgengilegum næringarefnum.

Í tímans rás vill það breytast m.a. vegna meðferðar túna, ræktunar og áhrifa frá áburðargjöf.

Sum næringarefni safnast upp í jarðvegi meðan það gengur á önnur o.s.frv. Með jarðvegsefnagreiningum má fylgjast með þessum breytingum en almennt er ráðlegt að taka jarðvegssýni á 4-8 ára fresti úr ræktunarlandi. Of víða er þessum

þætti í bústjórninni ekki sinnt nægjanlega vel.

Þær mælingar sem mest er horft á eru sýrustig (pH) jarðvegsins og innihald hans af fosfór (P), kalsíum (Ca), magnesíum (Mg) og kalí (K). Auk þessara megin næringarefna er einnig mælt natríum (Na) og snefilefnin mangan (Mn), kopar (Cu) og sink (Zn). Einnig er mæld rúmþyngd jarðvegsins og gefur það

vísbendingar um samsetningu hans.

Framundan er sá tími sem ráðunautar RML verða á ferðinni um sveitir landsins við sýnatöku. Til þess að skipuleggja megi þær sem best eru bændur hvattir til að panta sem fyrst sýnatöku hjá RML ætli þeir að nýta þá þjónustu í haust.

Tekið er við pöntunum á heimasíðu RML (rml.is) þar sem finna má hnapp til að panta

sýnatöku. Einnig er tekið við pöntunum í síma 5165000.

Ætla má að fyrir 3-5 jarðvegssýni sé kostnaður við sýnatöku, umsýslu og túlkun á niðurstöðum 16-25 þúsund kr. (verð án vsk.). Við bætist svo kostnaður af greiningu á sýnunum en hjá Efnagreiningu á Hvanneyri kostar hún 7.405 kr. fyrir hvert sýni. Þangað verða sýnin send nema um annað sé beðið.

Minnumst mikilvægi heyefnagreininga

Jóna Þórunn Ragnarsdóttir
ráðunautur í fóðrun hjá RML
jona@rml.is



Veðurgæðum sumarsins var mjög misskipt eftir landshlutum þetta árið. Norðlendingar og Austlendingar fengu feiknagott veður til heyskapar en Sunnlendingar og Vestlendingar fengu hins vegar heldur lakara veður til að afla vetrarfóðursins þó ekki væri beint um rosasumar að ræða.

Víða um land eru til miklar fyrningar frá sprettusumrinu 2017, auk góðrar uppskeru í ár, svo margir hyggja á það að flytja út fóður til Noregs, þar sem skortur er yfirvofandi. Við minnum því bændur og búalið á mikilvægi þess að taka lýsandi heysýni af heyfórðunum til að hægara sé að skipuleggja fóðrun vetrarins og eins hvað mætti mögulega bjóða falt til annarra eða til útflutnings.

Ekki gleyma sýnum í frystinum!

Hversu oft höfum við ráðunautar ekki fengið heysýnapoka senda frá bændum með hangikjötslykt, því gjarnan vill gleymast að senda heysýnin til greiningar þó skilmerkilega hafi verið staðið að því að taka sýni um sumarið. Hirðingasýni eru góð og gild fyrir forþurrkað fóður og oft þægilegri í framkvæmd en að taka verkuð sýni.

Farið er um túnið stuttu áður en hirt er og tekin vísk hér og þar sem lýsandi er fyrir uppskeruna af túninu. Plastpokinn er lofttæmdur og merktur og honum komið fyrir í frysti. Þær upplýsingar sem þurfa

Heyefnagreiningar		
Greiningakostir	Verð	Hentar?
Efnagreiningin		
Greining 2	7.450 kr.*	Sauðfé og hross
Greining 3	8.471 kr.*	Sauðfé og hross
Greining 4	9.856 kr.*	Nautgripum (hirðingasýni)
Greining 5	10.921 kr.*	Nautgripum (verkuð sýni)
Greining 6	14.118 kr.*	Nautgripum (verkuð sýni, gerjunarafurðir greindar)
Eurofins		
Hirðingasýni – 10 steinefni	8.254 kr.	Nautgripum
Hirðingasýni – 14 steinefni	13.035 kr.	Nautgripum
Verkuð sýni – 10 steinefni	10.845 kr.	Nautgripum
Verkuð sýni – 14 steinefni	15.493 kr.	Nautgripum

*Við bætist umsýslugjald vegna sýna sem fara til Efnagreiningar

að fylgja til efnagreiningastofanna er sendandi, heimilisfang, kennitala og búsnúmer, netfang þangað sem senda má niðurstöður en einnig upplýsingar um sýnið, s.s. hvenær slegið var og hirt, spildunúmer og heiti spildunnar. Auk þess þarf að velja hvað skuli greint í sýninu. Ráðunautar RML geta verið innan handar þegar greiningarkostur er valinn.

Gróffóður fyrir mjólkurkúr borgar sig að hafa fulla greiningu á (leysanlegt prótein, ómeltanlegt tréni, verkunarsýrur o.fl.) en einnig er spurning hversu mörg stein- og snefilefni skulu greind í sýnunum. Gott er að miða við að hafa snefilefnagreiningu á a.m.k. einu sýni ár hvert til að fylgjast með joð- og selen-innihaldi heyjanna og breytingu milli ára. Slík greining getur gefið okkur vísbendingar um áburðargjöf næsta árs.

Varðandi fóður fyrir sauðfé og hross þá þarf ekki eins ítarlega

greiningu á því, þó svo sannarlega geti það verið áhugavert. Sérstaklega getur selen- og joð-innihald heyja fyrir sauðfé verið áhugavert.

Að taka verkuð sýni

Verkuð sýni eru tekin 4-6 vikum eftir að hirt var, en þá ætti verkun að vera lokið. Þó getur verkun verið langdregnari séu hey mikið spröttin, gróf, geymslur illa lofttæmdar eða vegna rangrar gerjunar (smjörσύrugurjun).

Gott er að miða við að taka sýni úr 3-4 rúllum af hverri spildu fyrir gott meðaltal fyrir hvert sýni og sé tekið sýni úr flatgryfjum og stæðum er gott að miða við að stinga á t.d. 4 stöðum langs eftir gryfjunni. Heysýnabor þarf að ná góðum þverskurði af heygeymslunni (ná alla leið inn í kjarna rúllu eða í botn á stæðu).

Verkuð sýni eiga sérstaklega vel

við sé þurrefnisinnihald heyjanna innan við 50%, þar sem hægt að fanga þá breytingu á fóðrinu sem verður við verkun, en þá breytingu er ekki hægt að fanga með því að taka hirðingasýni.

Greiningaratriði sem hægt er að nota til að meta gæði verkunar er t.d. magn og innbyrðis hlutfall verkunarsýra (edik-, mjólkur- og smjörσύra), ammóníak- og nítat-innihald.

Mikilvægi upplýsinganna

Heysýnataka gefur okkur mikilvægar upplýsingar um föðrið að því leyti að við vitum betur hvað við erum að gefa gripunum okkar, hvaða viðbótarfóður þarf í gripina, hvernig túnin skila uppskeru sinni, hvaða áburð ætti að bera á að ári, hvort borgi sig að endurrækta eða breyta sláttutíma af einhverju viti. Þá er hægt að raða saman ólíkum heytægundum til að mynda betri

heyblöndu en væri bara gefin ein tegund í einu o.þ.h.

Heyefnagreining gefur okkur líka vísbendingar hvort föðrið sé nægilega kröftugt fyrir framleiðslu-kerfið okkar – hvort við þurfum að föðra á miklu kjarnföðri eða jafnvel þannig að við getum selt umframbyrgðir.

Verð á algengum heyefnagreiningum

Efnagreining á Hvanneyri og Eurofins í Hollandi eru samstarfsaðilar RML hvað heyefnagreiningar varða.

Algengustu greiningakostir fyrir mjólkurkúr eru sennilega greiningar 4 (hirðingasýni), 5 (verkuð sýni) og 6 (með gerjunarafurðum) hjá Efnagreiningu og greining á verkunarsýnum með ýmist 10 eða 14 steinefnum hjá Eurofins. Þeir sem selja hey til útflutnings ættu að velja þessa greiningarkosti því Norðmenn eru vanir að fá fulla greiningu á sín heysýni.

Gott er að skrifa á fylgiseðla með heyjum sem ætluð eru til útflutnings að um útflutning sé að ræða til að tryggja rétta greiningu sýnanna. Útdráttur af verðlistum beggja fyrirtækja sjást í töflunni sem hér fylgir en ítarlegri verðlista má nálgast á heimasíðu RML sem og heimasíðu Efnagreiningar.

Fyrir sauðfé og hross borgar sig að velja greiningarkost 2 hjá Efnagreiningu eða greiningarkost 3 sé þess óskað að selen sé greint.

Ráðunautar RML eru nú á ferð um landið til að taka heysýni. Hægt er að panta heysýnatöku og fóðuráætlanagerð á heimasíðu RML eða með því að hringja beint í RML í síma 516-5000.

ÖRYGGISMÁL

Rétt notkun rúlluvagna:

Bændur eiga að sýna gott fordæmi

Bjarni Rúnarsson
br@bondi.is



Víða til sveita eru sérstakir rúlluvagnar notaðir til að koma hefynd frá túnum heim í rúllustæður. Flestir bændur nota þá aðferð að hirða hey sitt í rúllur og pakka inn í plast.

Eftir því sem dráttarvél verða stærri og öflugri verða sömuleiðis tæki sem við þær eru notuð stærri og öflugri. Sú þróun hefur það í för með sér að t.d. rúlluvagnar eru orðnir stærri og þyngri en áður fyrr. Því er nauðsynlegt að hafa í huga hvaða réttindi og skyldur bændur hafa gagnvart umhverfi sínu. Ganga þarf úr skugga um að rúlluvagninn og allur annar búnaður standist lög og reglur.

Samkvæmt 63. grein umferðarlaga kemur fram að almenn ákvæði kveði á um að eftirvagnar séu skráningarskyldir

sé heildarþyngd þeirra meiri en 750 kg. Hins vegar séu vagnar sem notaðir eru utan alfaraleiðar undanþegnir slíkri skráningu. Hvað varðar hámarksþyngd þá sé almenna reglan sú að þyngd vagnsins ólestaður sé ekki meiri en sem nemur helmingi heildarþyngdar dráttarvélarinnar, að því gefnu að vagninn sé ekki búinn hemlum. Vagninn má svo ekki vera þyngri en tvöföld heildarþyngd dráttarvélarinnar þegar hann er lestaður, að því gefnu að hann sé ekki búinn hemlabúnaði.

Samkvæmt upplýsingum frá Samgöngustofu eru vagnar sem eru þyngri en 750 kg skráningarskyldir og skoðunarskyldir. Það fer svo eftir heildarþyngd vagnsins hversu oft þarf að færa þá til skoðunar.

Ábyrgð ökumannsins mikil

Þrátt fyrir að þessi undanþága sé til staðar, þ.e. að vagnar sem



Síðustu ár hafa sérstakir vagnar með stuðningsgrindum komið á markað sem auka öryggi vagnsins til mikilla muna. Helsti ókosturinn er að til þess að nota sömu dráttarvél til lestunar og aflestunar þarf að aftengja og tengja þó nokkrar slöngur.

notaðir eru utan alfaraleiðar séu ekki skráningarskyldir, þá hljóta bændur að sjá hag sinn í því að hafa vagna sína skráða og löglega. Bændur eiga að sýna gott fordæmi og bera öryggi sitt og sinna fyrir

brjósti við vinnu sína. Skussaháttur er ekki til útflutnings.

Það er á ábyrgð þess sem ekur farmi að rétt sé frá honum gengið. Undanfarið hafa komið fram rúlluvagnar með sérstökum

grindum á vökvatjökkum sem styðja við farminn og veita þar með aukið öryggi úti á vegum.

Gott að ná sér í réttindi

Rétt viðbrögð skipta höfuðmáli ef vagn aftan í dráttarvél fer að flökta aftan í. Alls ekki er gott að nauðhemla. Slíkt getur orðið til þess að vagn kastist til hliðanna með öfyrirséðum afleiðingum. Betra er að hægja rólega ferðina og reyna að ná þannig stjórn á tækinu. Með vönduðum vinnubrögðum og réttir skráningu draga bændur verulega úr hættu á slysum og fyrirbyggja tjón sem getur hlotist af völdum rangrar notkunar á vögnum. Jafnframt er ástæða til að hvetja bændur til að sækja sér réttindi til stjórnunar vinnuvéla hjá viðeigandi aðila. Þar eru kenndar viðeigandi aðferðir við mismunandi störf og farið yfir öryggisatriði sem bændur geta tamið sér í auknum mæli. /BR

VÉLABÁSINN

Arctic Cat Textron Off Road „Buggy“:

Skemmtilegt leiktæki með frábæra aksturseiginleika

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Einu sinni á ári leyfi ég mér að taka leiktæki og prófa mér og öðrum til skemmtunar og skrifa um þau hér í blaðinu. Mér var boðið í prufuakstur á grindarbíl sem oftast gengur undir nafninu „buggybíl“ og heitir Arctic Cat Textron Off Road.

Prufuaksturinn fór fram í æfingabraut Vélhjólaiþróttaklúbbsins undir Draugahlið þar sem ég hitti sölumann Arcticport og var ákveðið að byrja í lítilli og þröngri braut sem ætluð er fyrir byrjendur í motocrossíþróttinni.

Í fyrstu fór ég rólega af stað og tók lítið á bílnum, en smám saman jók ég hraðann. Það var hreint með ólíkindum hvað bíllinn var stöðugur í ósléttri brautinni og þrátt fyrir að ég teldi mig vera kominn að þolmörkum bílsins í hraða var hann enn stöðugur og haggðist ekki í holunum og stýrði öruggt út úr öllum beygjum.

Aldrei keyrt nokkurt ökutæki með aðra eins fjöðrun

Aldrei hef ég ekið öðru eins snilldartæki, fjöðrunin er alveg mögnuð enda hönnuð af kappakstursmanninum Robby



Pinnjon og kambur eru sérstök að því leyti að tannhjól eru jafn stór og þola því meira átak.



Á fullu í gegnum beygju með gott grip á öll hjól.

Gordon, sem er goðsögn í eyðimerkurkeppnum á borð við Dakar og Baja.

fjöðrun í viðbót við langa fjöðrun bílsins.

Bæði fram og afturfjöðrun eru yfir 45 cm á hvert hjól og afturfjöðrunin minnir einna helst á afturgaffal á mótorgjólum sem erfitt er að lýsa í orðum á prenti. Bíllinn er á 15 tommu felgum og eru dekkinn há og mjó sem gefa góða

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

stærð og

Vélarstærð, drif og hleðslugeta

- Vélin er 1000 cc. og er gefin upp 125 hestöfl, en í bekk hefur þessi vél verið mæld á bilinu 136 til 138 hestöfl.
- Bíllinn er reimdriðinn (svipað og vélsleðar) og getur reimin enst allt að 200.000 km, drifið og öxlar út í hjól eru hönnuð til að þola kraftaukningu upp í 270 hestöfl.
- Hámarksburður bílsins er 331 kg, en aftan á bílnum er lítill farangursgeymsla sem má bera 136 kg.
- Verðið á bílnum er 3.990.000.

Ég var greinilega huglaus í mínum akstri miðað við akstur sölumannsins

Að loknum mínum prufuakstri tók sölumaður Arcticport, Guðmundur Bragason, nokkra hringi á bílnum svo að ég gæti tekið myndir af bílnum. Miðað við akstur hans var greinilegt að ég er of huglaus í að beita bílnum að þolmörkum, að horfa á akstur hans í brautinni er greinilegt að með meiri kjark og þor er hægt að keyra þennan bíl töluvert hraðar en mitt hjarta hefur þor til.

Allar nánari upplýsingar um bílinn má nálgast hjá Guðmundi, sölumanni Arcticport, eða á vefslóðinni www.arcticport.is.

Beta 300 „endurohjól“:

Torfærummótorhjól sem hentar öllum

Ég átti erindi í mótorhjólabúðina Nitro og sá þar Sertao 290 cc. mótorhjól sem mig langaði að prófa. Þetta hjól kostar ekki nema 999.000 og er á dekkjum sem nefnast „traildekk“ og hafa hreint magnað grip í grjóti og torfærum.

Þar sem þetta hjól var ekki á skrá buðu þeir í Nitro að prófa 300 cc. tvígangsmótorhjól frá Beta sem hefði sérstaka vél og mundi henta mínu aksturslagi.

Skemmtilegt mótorhjól við ýmsar aðstæður

Ég fór á aksturssvæði Vélhjólaiþróttaklúbbsins á Bolaöldum og prófaði hjólið í mörgum brautum við mismunandi aðstæður. Það magnaða við þetta hjól er að með einum takka í stýrinu er hægt að breyta vinnslu vélarinnar úr snöggum krafti í togkraft sem nýtist í brótslóðakerfi aksturssvæðisins. Það er óhætt að segja að ég skemmti mér vel á hjólinu og naut þess að keyra þetta hjól þar sem kraftur vélarinnar er svo mjúkur að hjólið fyrirgaf mín mistök og vitleysur.

Eftir að hafa keyrt hjólið tæpa 50 km var ég mjög sáttur.

Aldrei verið með aðrar eins bremsur á mótorhjól

Það var tvennt sem angraði mig við hjólið. Annars vegar var það lítill bensíntankur og dekkinn undir hjólinu. Ég gæti trúað að bensíntankurinn sé það lítill að maður kemst ekki nema um 80 km á honum. Hins vegar að í svona grýttum slóðum sem ég notaði hjólið í, hefði ég viljað vera á dekkjum sem nefnast „traildekk“ og grípa mun betur í grýttum slóðum heldur en motocrossdekk.

Góðu punktarnir við hjólið voru miklu fleiri samanber að þó að hjólið sé með tvígangsvél þarf ekki að blanda bensíni á tankinn þar sem að undir sætinu er eins lítra tankur með tvígangisólíu. Á eldsneytistankinn fer því hreint bensín þar sem hjólið blandar sjálft olíunni eftir þörfum inn á mótörinn.

Ekki þarf að sparka hjólinu í gang þar sem að það er með startara (eða eins og það er stundum kallað að vera með hamingjutakka á stýrinu).



Aldrei verið motocrossmaður, en skemmti mér ágætlega á þessu hjóli í crossbrautinni.



Sertao hjólið í Nitro sem mig langaði að prófa var ekki í boði þar sem það er óskráð.

Aldrei hef ég verið á torfæruhjól með aðrar eins bremsur. Ég er vanur að keyra mótorhjól með tvo putta liggjandi á frambremsunni,

en þegar ég tók á bremsunni á þessu hjóli eins og ég er vanur, var ég næstum búinn að stingast á hausinn fram fyrir mig, svo öflugar voru bremsurnar. Eftir þessa lífsreynslu ók ég hjólinu sem eftir var með vísifingur einan tilbúinn á frambremsunni.

Frábært hjól fyrir þá sem eru ekki að flýta sér of mikið

Hjólið kostar 1.190.000 og er með nægileg hestöfl fyrir nánast allt sem hugurinn girnist (nálgægt 50 hestöfl myndi ég halda). Hentar vel bæði

fyrir hefðbundinn slóðakstur, brólt í einstigi (eins og margar brautir á Bolaöldunni eru). Þar sem að hægt er að breyta vélinni úr togkrafti í snerpukraft hentar hjólið vel í motocrossbrautir. Þó að snerpan sé ekki sú besta hentaði þetta mér vel í motocrossbrautinni sem ég prófaði þar sem að ég hef aldrei verið motocrossökumaður.

Hjólið er með götuskráningu og kemur með fullan ljósabúnað og er á góðu verði sem alhliða torfæruhjól. Nánari upplýsingar um hjólið er hægt að nálgast á vefsíðunni www.nitro.is.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Að heyskap loknum tekur næsta verkefni við

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is



Misjafnlega hefur gengið í heyskap víða um land, en flestir eru að mestu búnir með sinn heyskap. Við lok heyskapa hafa margir þann sið að verðlauna sjálfa sig og aðra með einhverju skemmtilegu.

Í góðri tíð ferðamannaíðnaðarins spretta upp ýmis fyrirtæki sem bjóða upp á ferðir og afþreyingar af ýmsu tagi, svo mikið er úrvalið að stundum getur verið erfitt að velja. Að brjóta upp hefðbundna vinnudaga er bráðnaðsýnlegt að mínu mati og vil ég hvetja fólk til að verðlauna sig og aðra eftir vinnutarnir (ekki bara heyskap heldur líka eins og göngur, sauðburð og fl.). Nóg er í boði af ferðum og afþreyingu sem er góð tilbreytni.

Umhverfismál kemur öllum við

Umhverfismál eru mörgum hugleikin, en allir vilja vera stoltir af sínu landi og vera umhverfinu til sóma. Fyrir nokkru var ég í göngutúr meðfram laxveiðiánni í Norðurá í Borgarfirði og gekk fram á fremur ófagra sjón að sunnanverðu rétt fyrir neðan fossinn Glanna. Þarna var gömul girðing sem var haugryðguð og hættuleg skepnum sem mætti fjarlægja við fyrsta tækifæri. Einnig fyrir neðan sumarbústaðabygðina ofar á bakka árinna var mikill ruslahaugur (sennilega frá framkvæmdum við eitthvert sumarhús).

Ég hef víðar séð svona óþarfa ruslahauga við árbakka og girðingar í niðurníðslu sem hefði þurft að fjarlægja. Allavega stakk það mig að sjá þetta þarna við þessa fallegu laxveiðiá sem er svo vinsæl meðal erlendra veiðimanna og Íslendinga sem þarna ganga og frekar neikvæð landkynning sem mætti laga.



Girðingin ljóta á bakka Norðurár sem alveg má missa sín.

Stutt í smalamennsku og réttir

Nú er að koma sá tími að sækja fé á fjöll og þá er ágætt að fara aðeins yfir helstu atreiði gangnamanna.

Í fyrsta lagi að klæða sig rétt í hálendisferðum, vera í áberandi lituðum klæðum eða öryggisvesti. Eins og svo oft áður vil ég minna á að undirföt úr bómullarefni eiga ekkert erindi á fjöllum. Ullarföt eða sambærileg föt sem

halda hita þó að þau blotni ætti að vera í fyrsta sæti hjá öllum gangnamönnum. Ullarsokkar (tvennir eða þrennir) eða sambærilegir sokkar sem halda hita á fótum ef viðkomandi blotnar í fætur, einnig t.d. neoprensokkar (uppáhaldssokkar hjá mér).

Svo er það utanyfirgallinn, en gúmmibuxur og jakki hefur margoft sannað gildi sitt fyrir ófyrirsjáanlegri íslenskri veðráttu.

Einnig vil ég benda á atriði eins og að þegar mannskap er raðað niður á smalsvæði að reyna að koma því við að þeir sem eru með fyrstuhjálparþekkingu séu með mátulega löngu millibili og að sem flestir séu með lítinn skyndihjálparpakka öryggisins vegna, bæði fyrir menn og skepnur.

Muna eftir hjálminum á hestbaki og fjórhjólum

Fyrir um 10 árum sá maður varla nokkurn mann með hjálm á hestbaki við smölun, en nú er það orðin undantekning að sjá hestamann hjálmlausan í smalamennsku. Mér er það minnisstætt þegar ég tók mynd af smalamönnum koma á hestum á eftir fé að ég kvartaði við eina dömu að hún hefði skemmt myndina mína með hjálmleysi sínu.

Annað hef ég nokkrum sinnum



Gott hefði verið að hafa með sárabindi til að hlúa að þessum í miðri smalamennsku á Grímstunguheiði fyrir nokkrum árum.

séð á myndum sem vekur óhug hjá mér, en það eru smalar á fjórhjólum sem hvorki nota hjálm né brynju, en hvort tveggja er spurning um líf eða dauða að mínu mati.

Útvegum starfsmenn

TIL FJÖLBREYTTTRA STARFA UM LENGRI EÐA SKEMMRI TÍMA

Nánari upplýsingar í síma 551 5000 eða sendið fyrirspurn á netfangið proventus@proventus.is

PROVENTUS
Starfsmannabjónusta

551 5000

Ármúla 15, 108 Reykjavík - www.proventus.is - proventus@proventus.is

KROSSGÁTA Bændablaðsins

	90	HÓPS	SNÚA HEYI	AD BAKI	Í RÖÐ	BUNDID		BLUND	MOKUBU	LAND	SKAP-RAUNA
	HLÍTA										
	FJÖRGAST						MÁLmur				
							HRÓP				
	EINATT				UPPGERÐAR-VEIKI						
					LIDUGUR						
	BLAÐRA							FLEY			
								HELBER			
		BYLGJA	ULLAR-FLOKI				GJALDA				
							RÚN				
LEIKUR					ÁLAG	BEISLI				SLAKUR	TEMUR
						SVEIA					SAMTÖK
AD AUKI					ÁKAFLEGA			DRYKKJAR-ILÁT			
					SKILABÖÐ			GUMS			
TVEIR EINS			MATAR-ILÁT				RENTA				
			SÝKJA				GELDING				
FLJÓT-FÆRNI				SKJÖN			HINDRA				PRÓFAD
				SPENDÝR			HEIMTING				
		BLAÐUR			ÖRLÖG				DÝRA-HLJÓÐ		
		SAMS-KONAR			GLANSA				TERTA		
LÍMBAND				ÞRÁÐUR				ÍPRÓTTA-FÉLAG			SPRÆKUR
				UPPISTAÐA							
NAFN BÓT					STÆKKA				HÓLMI		
					ÓLÆTI				ÚR HÓFI		
KVK NAFN				MISJAFN				ÖGN			
Í RÖÐ			STÚLKA					EINS			

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

	89	KASTA	KRYDD	ÍSHRODI	Í RÖÐ	LIÁR		MUNDA	HEITI	YNDIS	DEFA
	TILVÍSUN	S	K	Í	R	S	K	O	T	U	N
	BOX	K	A	S	S	I		MÁL- HÚÐA	T	I	N
	DÝRA- HLJÓÐ	U	R	R		TÝNA DUNDA	G	L	A	T	A
	SEINKLETTI NÝLEGA	T	R	E	G	Ð	A	SVELGUR MÓTMÆLI	I	Ð	A
	↓	TEMA	SVIPAD BOGI	Á	L	Í	K	ÓHEILINDI Í RÖÐ	F	A	L
FÉRA	P	R	Ý	Ð	A		GAUL	ÁN	U	T	Á
MINNKA	R	Ý	R	A			HAMINGJU KANTUR	HYGGST	F	U	
HLJÓN	Ó	M					NEYTA PÓTTI	Ó	T	A	
FRAM- KOMA	F	A	S				MJÖG HÆRÐAR	HEGNA RJÁLA	R	E	F
	A		T	A	Ð		MJÖG		A	F	A
PVO	S	K	O	L	A		BÓK ÁI		R	I	T
MULDRA	T	U	L	D	R	A	STEIN- TEGUND BARBAGI		K	A	L
SKERGALA	U	R	T	A		ILÁT		F	A	T	
TVEIR EINS	R	R					ESPA		R	E	I

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF&LYST – BÆRINN OKKAR

Eftir að hafa verið sauð-fjárbændur í 11 ár á leigujörð ákváðu Bjarni Músson og Bryndís Eva Óskarsdóttir að breyta til og kaupa sína eigin jörð og skipta um búgrein.

„Við vorum svo heppin að ná að festa kaup á Dalbæ sumarið 2017 og tókum svo við um áramótin síðustu.

Við hlökkum til að takast á við nýjar áskoranir á nýjum stað og nýrri búgrein,“ segja þau Bjarni og Bryndís.

Býli: Dalbær.

Staðsett í sveit: Flóahreppi.

Ábúendur: Bjarni Músson, Bryndís Eva Óskarsdóttir, Már Óskar Bjarnason, 7 ára og Haukur Atli Bjarnason, 2 ára.

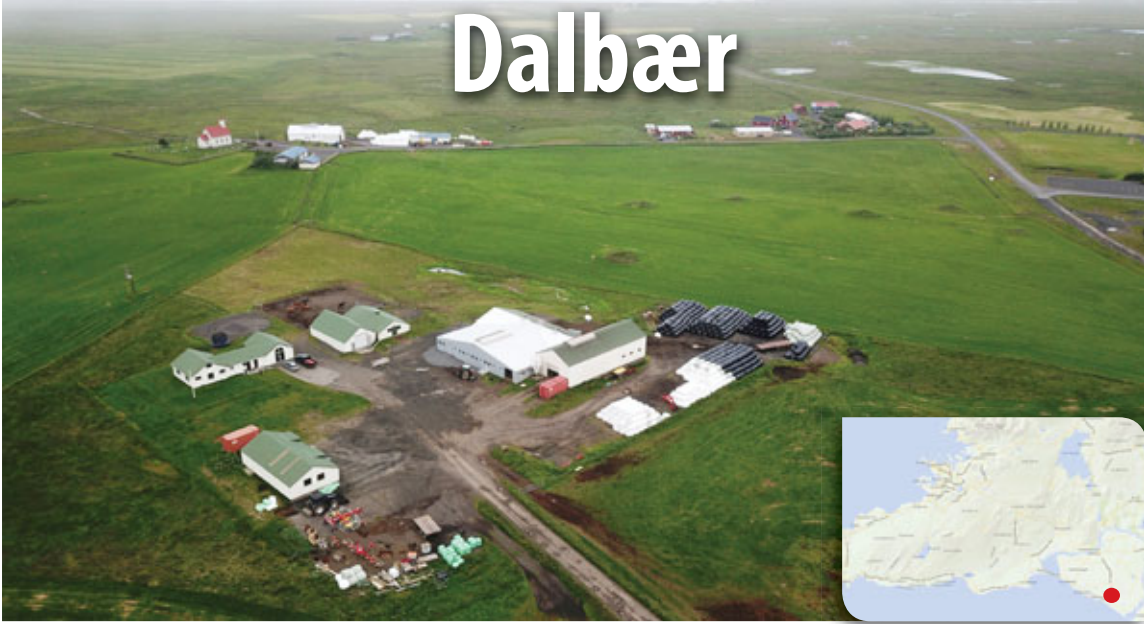
Fjölskyldustærð (og gæludýra): Ásamt okkur fjórum búa á bænum hundarnir Tónn og Rex. Einnig kettirnir Snúður og Tása.

Stærð jarðar? 310 hektarar.

Gerð bús? Mjólkur- og nautakjöts-framleiðsla.

Fjöldi búfjár og tegundir? Við erum með 65 mjólkurkúr, 60 naut og 80 kvígur. Einnig tíu hross, tvo Border Collie hunda og tvo ketti.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Fyrsti fjósamaður fer út kl. 6.30,



hinn græjar börnin í skólann og kemur svo. Morgunkaffi kl. 9.30, borðaður grautur með rjóma. Gjafir í öllum húsum fyrir hádegi. Reynt að sinna sem flestum verkum sem til falla á milli mjalta.

Kvöldmjaltir kl. 17. Reynum að hafa kvöldin laus til að sinna útreiðum og félagsmálum.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Skemmtilegast, jarðrækt og heyskapur. Leiðinlegast að fást við veika gripi og gera við ónýtar girðingar.

Hvernig sjáið þið búskapinn

fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Maður stefnir alltaf á að bæta allt eins og hægt er, en gripafjöldi yrði svipaður. Með betri mjaltaaðstöðu og aukinni jarðrækt.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Þau eru í nokkuð góðum farvegi. Það þarf hins vegar að halda vel á spöðunum á næstu misserum.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Honum mun vegna vel ef við höldum í hreinleika og gæði vörunnar.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvара? Teljum að það séu mestu möguleikarnir í skyri og lambakjöti; hreinar, hollar og góðar vörur.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjól, ostur og rjómi.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Heimagerð pitsa eða grillað kjöt.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Það er frá 1. janúar 2018, þegar við tókum við búinu í Dalbæ.

MATARKRÓKURINN

Karri-núðlusúpa og grilluð ferskja



Bjarni Gunnar Kristinsson
Matreiðslumeistari

Curry Laksa (Curry Mee) er dýrindis sterk karri-núðlusúpa með ýmsum bragðtegundum. Það eru ýmsar kenningar til um uppruna þessa réttar. Í Indónesíu er talið að hann hafi komið frá kínverskum strandsvæðum og blöndu tveggja menningarheima; kínverskra kaupmanna og staðbundinna matreiðsluaðferða.

Rétturinn er kunnur í Malasíu, Indónesíu og Singapúr og inniheldur oftast Laksa-núðlur – eða hrisgrjóna vermicelli-núðlur – kókosmjólk og karri.

Curry Laksa (Curry Mee)

- › 1/3 bolli jurtaolía (80 ml)
- › 2 beinlausar kjúklingabringur (skinnið tekið af)
- › 120 g bauna písur
- › 170g hrisgrjónanúðlur eða þurrkaðar gulár núðlur (225g)
- › 225 hráar tigrisrækjur (hreinsaðar og skelflettar)
- › 1 dós kókosmjólk (400 ml)
- › 100 g tófu (má sleppa)
- › Salt eftir smekk.

Laksa kryddmauk (hægt að kaupa tilbúið í Ásiubúðum)

- › 5 litlir laukar skráldir og skornir til helminga)
- › 3 rif hvítlaukur (skræld og skornir til helminga)
- › 3 þurrkaðir chili (með eða án fræja, þeir eru látnir liggja í bleyti í heitu vatni til að mýkjast)
- › 1 sítrónugras (lemmongras) (skorið í þunnar sneiðar eða hringi)



- › 1½ biti engifer (skrælt og skorið í þykkar sneiðar)
- › ½ bolli karríduft (50 g)

Skreyting fyrir framreiðslu

- › ½ agúrka (skorin í fína strimla)
- › 3 til 4 greinar myntulauf (stönglarnir fjarlægðir)
- › 1 lime (sem búið er að skera í báta)
- › chili-mauk eftir smekk

Leiðbeiningar:

Blandið öllu kryddmaukshráefninu saman með ¼ bolla (60 ml) af vatni og sjóðið þar til hægt er að vinna það saman í mjúkt mauk. Hellið blöndunni í skál. Blandið með karrídufti til að mynda þykkt mauk.

Svo fyrir súpuna, setjið grænmetisolíu í potti yfir miðlungs hita. Steikið kryddið þangað til það er ilmandi – eða í um fimm mínútur. Bætið við kjúklingabringum í sneiðum og eldið þar til þær eru ekki lengur glærar í miðjunni, í um þrjár mínútur. Hellið sex bollum (1,4 lítrum)

af vatni saman við. Ef einhver á pandan-lauf úr asískum búðum má bæta því hér við, en það er ekki nauðsynlegt. Setjið lok á og látið súpuna sjóða. Lækkið hitann og látið malla í 20 mínútur.

Í öðrum potti undirbúið þið meðlætið.

Kryddið vatn með salti og snöggsjóðið baunaspírum í 20 sekúndur. Takið úr með sigti eða gataspaða.

Snöggsjóðið núðlur (eða þurrkuð vermicelli-hrisgrjón) í 2 mínútur. Takið úr með sigti eða gataspaða.

Takið kjúklingabringur úr súpunni með töng eða gataspaða. Þegar þær hafa aðeins kólnað, rífið kjötið niður í bita.

Setjið rækjurnar í súpuna, eldið í um þrjár til fjórar mínútur þar til rækjurnar krullast upp og verða bleikar. Fjarlægðið úr súpunni og setjið til hliðar.

Hellið kókosmjólk í súpuna. Bætið tófu við og kryddið með salti. Bætið meðlætinu út í skálina, núðlum, baunaspírum, rifnum kjúklingi og rækjum. Hellið súpunni yfir



núðlurnar. Skreytið með gúrku og myntulaufum. Berið strax fram með steiktu chili-mauki og lime-bátum.

Grillað ferskju-melba með íslenskum hindberjum

Peach Melba (franska: Pêche Melba, er frægur eftirréttur og samanstendur af grillaðri eða bakaðri ferskju með hindberjasósu og vanilluís. Diskurinn var fundinn upp árið 1892 af franska kokkinum Auguste Escoffier á Savoy-hótelinu í London til að heiðra sópransöngvarann Nellie Melba.

Þessi eftirréttur – sem hægt er að gera á nokkrum mínútum – er fullkominn þau sumarkvöld þegar sólin lætur sjá sig.

Til að búa til hindberjasósuna skaltu setja hindber, sykur og sítrónusafa í skál eða matvinnsluvél. Þú getur líka marið þetta í skál með spaða.

Setjið sigti yfir hreina skál og nuddið maukinu í gegnum sigtið svo að hindberjasteinarnir fari ekki með, en þeir eru ekki hættulegir þannig



að það er allt í lagi þó þeir fari með. Smakkið til og bætið við meiri sykri ef þörf krefur. Geymið í kæli.

Fyrir ferskjurnar: Hitið grillið eins mikið og hægt er. Setjið álpappír yfir grillplötuna svo ferskjurnar festist ekki við. Skerið ferskjurnar í tvennt og fjarlægðið steinana.

Raðið ferskuhelmingunum á grillflötinn, opnu hliðina upp. Stráið sykri eða hunangi yfir ferskuhelmingana.

Grillið þar til sykurinn er orðinn að karamellu.

Færið upp á disk, bætið við ís og miklu af hindberjamauki. Skreytið með fersku hindberjunum.

HANNYRÐAHORNIÐ

Þéttir og hlýir vetrarvettlingar

Þessir vettlingar eru þéttir og hlýir fyrir veturinn. Eskimo garnið frá Drops er einnig tilvalið til þæfingar.

Stærð: S/M – L/XL.
Garn: Drops Eskimo
- 100 gr í allar stærðir litur nr. 53, ljósgrár.

Prjónar: Sokkaprjónar nr 6 og 7 eða sú stærð sem þarf til að fá 12L = 10 cm á prjóna nr 7

MYNSTUR:
Umferð 1: *1 sl, 1 br*, endurtakið frá *-*.
Umferð 2: sl yfir allar lykkjur.

VINSTRI VETTLINGUR:
Stykkið er prjónað í hring. Fitjið upp 26-30 lykkjur á sokkaprjóna nr 6 með Eskimo. Prjónið stroff *1 sl, 1 br* í 5 cm. Skiptið yfir á prjóna nr 7 og prjónið 1 umf slétt og fækkið lykkjum í = 24-28 lykkjur. Prjónið nú þannig: 12-14 lykkjur slétt, 12-14 lykkjur mynstur – sjá skýringu að ofan. Þegar stykkið mælist 9-10 cm er prjónað op fyrir þumal í næstu umf: Prjónið 7-8 lykkjur, setjið næstu 5-6 lykkjur á band, prjónið út umf = 19-22 lykkjur. Í næstu umf eru fitjaðar upp 5-6 lykkjur yfir lykkjur á bandi = 24-28 lykkjur. Haldið áfram þar til stykkið mælist ca 19½-20½ cm. Fellið síðan af þannig:

Umf 1: *Prjónið 4-5 lykkjur sl, prjónið næstu 2L slétt saman*, endurtakið frá *-* út umf = 20-24 lykkjur (= 4 l færri).

Umf 2 (og allar jafnar umf): Prjónið slétt.

Umf 3: *Prjónið 3-4 lykkjur sl, prjónið næstu 2L slétt saman*, endurtakið frá *-* út umf = 16-20 lykkjur.

Umf 5: *Prjónið 2-3 lykkjur sl, prjónið næstu 2L slétt saman*, endurtakið frá *-* út umf = 12-16 lykkjur.

Umf 7: *Prjónið 1-2 lykkjur sl, prjónið næstu 2L slétt saman*, endurtakið frá *-* út umf = 8-12 lykkjur.

Klippið frá, dragið bandið í gegnum þær lykkjur sem eftir eru og festið vel. Stykkið mælist ca 24-26 cm á hæðina.

ÞUMALL:
Stykkið er prjónað í hring. Setjið til baka þær 5-6 lykkjur af bandi yfir á prjóna nr 7, prjónið upp 5-6 nýjar lykkjur meðfram opi = 10-12 lykkjur sem er skipt niður á sokkaprjóna. Haldið áfram með slétt prjón hringinn þar til þumallinn mælist ca 6-7 cm (mælt frá þeim stað þar sem lykkjur voru settar



til baka á prjóninn). Í næstu umf eru allar lykkjur prjónaðar saman 2 og 2 slétt saman = 5-6 lykkjur. Klippið frá, dragið bandið í gegnum þær l sem eftir eru og herðið að.

HÆGRI VETTLINGUR:
Er prjónaður eins og sá vinstri, nema gagnstætt, þ.e.a.s. að prjónaðar eru 12-14 lykkjur með mynstri

fyrst í umf og síðan 12-14 lykkjur slétt prjón. Opið fyrir þumal er því prjónað þannig: Prjónið 12-14 lykkjur mynstur (byrjið á 1 l br), setjið næstu 5-6 lykkjur á band (= þumall), prjónið 7-8 lykkjur slétt prjón.

Prjónakveðja,
Mæðgurnar í Handverkskúnst
www.garn.is

Létt						
		9		8		1 5
				5	3	
1	3		2	7		6
6	5			3		2 9
		4		2	6	
8	2		1			5 7
	7			6	9	4 1
		1	7			
3	8		4		7	

Þung						
			5		9	
4						7
3	6			1		5
		5	9		7	
1			4			7
			1		2	8
6				7		4 1
	8					3
		2		6		

Miðlungs						
7	9			6		3 2
		5			4	
		8	4		7	1
	8			4		5
			1		6	
	5			2		9
		6	3		2	9
		2			5	
4	7			1		8 3

Þyngst						
1				2	9	
	2					
	7	8		1		
			4			5
	1			8		7
6					3	
				7		9
						2
						8
4			5	6		7

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

Fatnaður og skór fyrir fagfólkið

Mikið úrval af fatnaði sem þolir hátt hitastig í þvotti, ótrúlega góð efni.

Kíkið á [praxis.is](#)

Gæða bómullarbolir fyrir dómur og herra, stuttermá og síðerma, í mörgum fallegum litum.

Mikið úrval af klossum

...Þegar þú vilt þægindi

Bonito ehf. • Praxis • Faxafen 10 • 108 Reykjavík • Sími 568 2870
[www.praxis.is](#) • Opið mán. og mið. 13-17, fim. 16-18.

Bændablaðið

á [bbl.is](#) og líka á [Facebook](#)

Drops garn á Drops verði

...og mörg hundruð fríar uppskriftir með því

Handverkskúnst
[www.garn.is](#)
Hraunbæ 102b, 110 Reykjavík - sími 587-6662

FÓLKID SEM ERFIR LANDID

Ætlar að verða hestatemjari og bóndi

Eva Rut Tryggvadóttir, 12 ára, hafði samband við ritstjórn Bændablaðsins og vildi gerast áskrifandi. Það er ekki á hverjum degi sem svo ánægjuleg áskriftarbeiðni berst þannig að ákveðið var að gefa Evu Rut áskriftina í það minnsta næsta hálfa árið.

Eva Rut hefur alltaf haft mikinn áhuga á dýrum. Hún á langömmu og -afa í Grindavík sem eru með kindur og hefur hún því tekið virkan þátt í sauðburði og réttum frá því hún man eftir sér. Hún á eina kind hjá þeim sem heitir Gullbrá en hana dremir um að eignast hest og hund.

Nafn: Eva Rut Tryggvadóttir.

Aldur: 12 ára.

Stjórnumerki: Hrútur.

Búseta: Björtusalir 6 í Kópavogi.

Skóli: Salaskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Íþróttir, smíðjur, náttúrufræði og frímínútur.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hestur.

Uppáhaldsmatur: Píta.



Uppáhaldshljómsveit: Skóla-hljómsveit Kópavogs.

Uppáhaldskvikmynd: Spirit (hestamynd).

Fyrsta minning þín? Þegar sósan sem átti að fara á pitsuna sprautaðist í hárið á mér.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Ég æfi djassballett, er í skátum og svo spila ég á klarinett. En svo langar mig að æfa hestaíþróttir.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Hestatemjari og bóndi.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Að vera á berbaki og fara á stökk.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Ég fór í hestasumarbúðir í Hestheimum, fór til Vestmannaeyja, til útlanda, á skátamót og í bústað.

LESENDABÁS



Viðmynd tekin af Hjallahálsi yfir Þorskafljóð. Hjallaháls er helsti farartálminn á leiðinni um Austur-Barðastrandarsýslu. Allar tillögur að endurbótum miðast við að leggja niður veginn yfir hálsinn. Vegagerðin leggur til að farið verði um Teigsskóg í Þorskafljóði yfir í Grónes milli Djúpafljóðar og Gufufjarðar og þaðan yfir á Melanes og um Skálanes. Nú sjá menn enn eina ferðina fram á tafir á þeirri framkvæmd vegna endurskoðunar á hugmyndum um vegarlagningu að Reykhólum og úr Reykjanesi um stóra brú yfir mynni Þorskafljóðar og í Skálanes.

Mynd / HKr.

„Hernaðurinn gegn landinu“

– Vegurinn um Austur-Barðastrandarsýslu

Á sínum tíma skrifaði einn af vitrustu mönnum þessa lands ádeilugrein með þessari fyrirsögn.

Þessi hernaður er sífellt að fá á sig nýjar myndir og er alltaf við lýði. Nú er það nýjast að færa skuli stofnbrautina til Vestfjarða út fyrir Reykjanes. Heimamenn annarra sveitarhluta hafa tekið undir þetta og kalla það sáttaleið í langvarandi skoðanaskiptum um hvar vegurinn eigi að liggja. Sáttaleið hverra er það? Fólkið á Reykjanesi í heild hefur ekki einu sinni verið spurt álits. Landbúnaður og búseta á Reykjanesi er í þeim hópi hér í sveit sem best stendur. Þar eru stór og staðarleg tún og utan þeirra votlendi með miklu fuglalífi og æðarvarpi.

Yfir þetta vill nú fólk fara að leggja stofnbraut umferðar til Vestfjarða sem þó er lenging á þeirri sem er. Það hefur verið bent á leiðir, sem eru stytting á nefndum vegi og þess er þörf.

Talsmenn vegar útfyrir Reykjanes virðast vera úr þeim hópi sem þykir engu þurfa að hlífa nema Teigsskógi. Teigsskógur er ágætur, en ekkert merkilegri en aðrir líkar hans hér í sveit, en honum er bara engin hættu búið verði farin leiðin sem stýst er og oft hefur verið bent á, hún er ekki í gegnum Teigsskóg og ekki út fyrir Reykjanes.

Talað var um hlutlausu úttekt og var fenginn Norðmaður til

Í reifun um ágæti vegar um Reykjanes og áfram yfir Þorskafljóð er miklaður glæsileiki brúar yfir fjörðinn og skoðun þaðan á fegurð náttúrunnar. Skárri er það nú hlutleysið! Verði þessi leið farin þarf að hefja vegabætur frá vegamótum við Skáldstaði. Sá vegur liggur



Jóhannes Geir Gíslason.

gegnum skóginn á Barmahlíð, en honum má jafna við Teigsskóg. Hvar annars staðar ætti hann að liggja?

Það var atkvæðamaðurinn Guðjón Kristjánsson (Addi Kitta Gau), sem víðraði leiðina „Yfir firði, gegnum fjöll“. Það er mesta stytting leiðar sem hægt er að fá. Til að andmæla henni hefur verið sagt að svo vont sé efni í Hjallahálsi og Gufudalshálsi að gegnum þá sé ómögulegt að gera göng. Ég lít á þetta sem Grýlu og að nútíma tækni ráði við þann vanda.

Vegurinn út fyrir Reykjanes yrði hryðjuverk

Fólkið sem stendur að hinu svokallaða hlutleysi og hefur kostað okunnugan mann til að semja ályktun er skammsýnt og skoðar ekki alla þætti. Þessu fólki hefði verið nær að bjóða fram pening í að stytta veginn á þann hátt sem ég hefi hér lýst. Sú leið hefur verið nefnd fyrr, s.s. ég hefi einnig nefnt.

Nú er það svo að vegagerðarmenn

Vegurinn út fyrir Reykjanes yrði hryðjuverk

Fólkið sem stendur að hinu svokallaða hlutleysi og hefur kostað okunnugan mann til að semja ályktun er skammsýnt og skoðar ekki alla þætti. Þessu fólki hefði verið nær að bjóða fram pening í að stytta veginn á þann hátt sem ég hefi hér lýst.

hafa rekið augun í kletta í sunnanverðum Gufudalshálsi, sem þeir telja góða efnisnámu til vegagerðar. Hvort mun þá sá staður ekki góður til gangagerðar líka? Einnig er hann rétt hjá haftinu í Gufufirði sem fullyrða má, að sé gott vegastæði.

Auðvitað er gangagerð dýr og vegagerðarmönnum sem alltaf þurfa að horfa í kostnaðinn er vorkunn þó þeir bjóði hana ekki fyrst fram.

Þeir kunna að leggja vegi. Nýi vegurinn fyrir Skálanes var skandall á náttúruvætti og sögu um ráð genginna kynslóða til að „laga í lappir“ á sér.

Dugað hefði minna til að bæta búsetuaðstöðu á Skálanesi, en vegurinn var gerður til að bæta leiðina til Vestfjarða. Þessi leið „Yfir firði, gegnum fjöll“ þverar báða Djúpafljóð og Gufufjarð. Í þeim báðum er grunnt á höftum sem ekki eru lakara vegastæði en haftið í Þorskafljóði og auk þess samantlagt styttri og þar væri líka hægt að koma fyrir glæsilegri brú til að „skoða útsýnið af“.

Þá er annað. Vegur yfir Þorskafljóð í mynni spillir því að haldist byggð í Djúpadal, hann situr eftir með fjallvegi á báða vegu.

Landið má ekkert við því að spillt sé búsetuskilyrðum. Byggðareyðing = vannýting, vanhírða lands.

Frægt varð þegar ráðherrann

Ögmundur Jónasson vildi víðra og ræða í Vesturbyggð möguleikana á vegabótum með bið eftir þeim. Fólkið sagði takk og sýndi allt saman ráðherranum í afturendana. Í útvarps- og sjónvarpsviðtölum á eftir sagðist fólkið vilja láglandisveg strax, annars yrði áfram óbyggilegt. Þá var nýbættur vegurinn yfir Klettsháls með ráðum að vestan. Vestbyggjar litu kannski á hann sem láglandisveg.

Síðan þetta gerðist er víst u.þ.b. liðinn fresturinn, sem Ögmundur talaði um. Teigsskógur hefur dugað vel til rifrildis. Hann er á láglandi.

Heyrt hefi ég á tal fólks að betur mundu Reykhólar settir með viðskipti við ferðamenskuna ef aðalumerðin væri nær. Þetta kalla ég stórvarasaman hugsunarhátt. Reykhólar sem þéttbýli hefur byggst upp á þeim forsendum sem þar eru til staðar. Vanti sjoppu við veginn þá kemur hún þar sem hann er.

Reykjanes og Reykhólar með er fríðsælt svæði, hæfilega fjarlægð skarkalanum. Af því yrði stórskafi að fá hann þar í gegn. Dreifbýli byggðarinnar allt er ekki síður mikilvægt svæðinu í heild en Reykhólar einir.

Verkstæði, veitinga- og gistiþjónusta eru bæði í þéttbýlinu og dreifðu byggðinni. Vanti meira slíkt kemur það eftir þörfum. Fólk ferðast á eigin vegum á eigin farartækjum. Vegvísa þarf til að finna

þessa þjónustustaði. Fólk ferðast til að koma sér út úr skarkalanum og sækist ekkert eftir því að flytja hann með sér og dvelja við hann.

Byggðin hefur nóg af friðsælum afviknum stöðum m.a. Hallsteinsnes og þar með Teigsskóg. Til slíkra staða þarf ódýrari vegarslóða en stofnbrautin er. Þannig fyrirkomulag þekkir maður frá Norðurlöndum og Evrópu.

Heyrt hefur maður og séð fögnuð manna í nýlegum skrifum og málflutningi um þessa Reykjanesbraut að nú hækki hagur Strympu og tímabært sé að koma Reykhólum á kortið.

Þetta er bull og vanhugsað blaður, heilapvottur einhverra gróðafíkla, sem hrifa fólk. Reykhólar sem þéttbýli eru á kortinu á eigin náttúrulegum forsendum, jafn nauðsynlegt dreifbýlinu eins og það umhíru landsins. Maður hefur nóg séð af vanhírðingu lands af þeim sökum að grasbitana vantar.

Þessi veglína sem ég hefi hér fjallað um „Yfir firði, gegnum fjöll“ er ekki með í samanburðaryfirliti Vegagerðarinnar, sem ég hefi séð um möguleika.

Þessi leið kemur ef fólk vill að leiðin styttest. Hvað sem gert verður fyrir verður bráðabirgðaráð. Þau verða oft furðu langlíf ef notuð eru.

Ég var unglingur þegar bratta brekkan í Ódrjúgshálsi var gerð. Hana gerði ráðagóður ýtumaður, sem sá að fjárveitingin dygði ekki yrði farið eftir gerðri fyrirsmælingu. Bráðabirgðasneiðingurinn er nú að verða sjötugur. Þá var ég ungur. Nú er ég gamall, safngripur sem nálgast dysina.

Jóhannes Geir Gíslason
fyrirum bóndi í héraðinu.

Hallormsstaðaskógur og Vaglaskógur:

Gestir tjaldsvæðanna taka vel í sorpflokkun

Flokkunartunnum hefur verið komið fyrir á tjaldsvæðum Skógræktarinnar í Hallormsstaðaskógi og Vaglaskógi. Fyrstu viðbrögð gesta eru mjög góð og fólk flokkar vel.

Sorpflokkun er liður í þeirri viðleitni Skógræktarinnar að taka framförum í umhverfismálum. Síðustu misseri hefur verið unnið að því að innleiða svokölluð græn skref í ríkisrekstri í öllum þáttum starfseminnar. Skógræktin rekur tjaldsvæði í Hallormsstaðaskógi og Vaglaskógi en í öðrum þjóðskógum þar sem tjaldsvæði eru rekin er reksturinn á annarra vegum.

Gestir á tjaldsvæðunum



Sorpilát í Hallormsstaðaskógi taka málma, pappír, plast og skilagjaldsskyldar umbúðir ásamt tómum gashylkjum. Einnig eru þar tunnur fyrir óflokkanlegt sorp.

í Hallormsstaðaskógi og Vaglaskógi geta nú flokkað rusl að því marki sem í boði er í hvoru byggðarlagi fyrir sig. Flokkunartunnur eru settar upp við snyrtihúsin á tjaldsvæðunum og ættu ekki að fara fram hjá neinum.

Fjögur flokkunarílát

Í Hallormsstaðaskógi eru ílát fyrir málma, önnur fyrir pappír, pappa og drykkjarfærur, þriðja gerðin er fyrir plast, í þá fjórðu má setja skilagjaldsskyldar drykkjarumbúðir og tóm gashylki og loks er tunna fyrir óflokkanlegt sorp. Í Vaglaskógi er svipaða sögu

að segja nema hvað flokkunin er haldur ítarlegri. Sérstakar tunnur eru fyrir drykkjarfærur, þá eru tunnur fyrir pappír og pappa, skilagjaldsskyldar umbúðir, í þriðju tunnuna má setja bæði málma- og plastumbúðir. Þá er einnig ílát fyrir notaðar rafhlöður og loks tunna fyrir óflokkanlegan heimilisúrgang. Hvorki á Hallormsstað né Vögllum er enn í boði að flokka lífrænan úrgang sérstaklega en vonandi verður það fyrr eða síðar.

Enn eru þó margir sem fleygja öllu óflokkuðu í tunnuna fyrir almennt sorp en duglegastir eru þeir sem búa við góða flokkunarþjónustu heima fyrir.

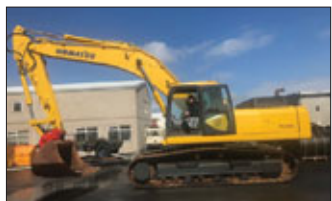
/MPB

**Hyundai HX160LD**

Árg. 2018, 490 vst.

Tönn, hraðtengi og fleyglagnir.
Verð: 15.900.000 + vsk.**Volvo ECR28**

Árg. 2006, 2.600 vst.

Fleyglagnir, hraðtengi og 2 skóflur.
Verð: 2.500.000 + vsk.**Komatsu PC340LC-7**

Árg. 2002, 11.700 vst.

Fleyglagnir, hraðtengi.
Verð 2.500.000 + vsk.**Volvo L60F**

Árg. 2011, 14.700 tímar.

Smurkerfi, hraðtengi.
Auka vöskvalögn, stýrpinni.
Verð 6.500.000 + vsk.**Dieci Apallo 26.5**

Árg. 2016, 1.100 vst.

Hraðtengi, gafflar og skófla.
Verð 4.300.000 + vsk.**MAN 26-430 6x2**

Árg. 2006, 527.000 km.

Góð dekk, tilbúinn fyrir
malarvagn.
Verð 2.500.000 + vsk.**Scania 164/580**

Árg. 2003, 630.000 km.

Tilbúinn fyrir malarvagn.
Verð 2.500.000 + vsk.**Scania 124C/420**

Árg. 2001, 395.000 km.

Hardox hliðarsturtu pallur.
Verð: 4.300.000 + vsk.

Upplýsingar í síma
893-8424 / set@velafl.is
og á 694-3700 / gk@velafl.is
www.velafl.is

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textauglýsing kr. 2.250 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.500 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.



Dráttarvél með ámoksturstækjum óskast

Óska eftir dráttarvél 80-100 HP með ámoksturstækjum fyrir 1-2 milljónir. Uppl. í síma 897-1471.



Skemmtibátur undir 6 m. til sölu. Skráður fyrir sjó. Er með Jett drifi. Nær hraða 40 mílum. Á traustri kerru. Ásett verð 4.360.000 kr. Bein sala. S. 895-6307.



Til leigu 3 herb. íbúð á neðri hæð í Birkimóum 8 í Skorradal. Íbúðinni geta fylgt húsgögn og tæki. Reyklaust og engin gældyr leyfð. Upplýsingar á thkris28@gmail.com



Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 kr. auk vsk. Verð 2-4 stk. 22.900 kr. auk vsk. 5 stk. eða fleiri 19.900 kr. auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.



Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að krækja saman án aukahluta. Breidd 180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk. kr. 7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900 án vsk. Aurasel ehf. Pöntunarsímar 899-1776 og 669-1336.



Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir: 10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d. mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.



Eigum á lager varahluti í Jeep, Chrysler og Dodge. Sérpöntum í allar tegundir frá USA. Hagstætt verð. Bíljöfur - varahlutir ehf. Smiðjuvegi 72, Kóp. Sími 555-4151 – varahlutir@biljofur.is



Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum fyrir magndælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir afgjafar: rafmagn, bensín/dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com. Afgjafar: rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Innihærur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt: 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hræurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is - hak.is



Rafstöðvar með original Honda vélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. www.hak.is - s. 892-4163, netfang: hak@hak.is



Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klt. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf, s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Taðgreip, Breiddir: 1,2 - 2,5 m. Mjög vandaður og sterkur búnaður, framleiddur í Póllandi. Allar festingar í boði, festingar og slöngur fylgja. Eigum greipar á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Kjallaradælur fyrir klósett. Öflugur hnifur. Mótórar staðsettir fyrir utan votrými. Inntak fyrir vask, sturtu, baðkar. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is



Norskar skádælur. 5" eða 6" dælurör, 4,3 m eða lengra. Dælugeta, frá 8.000 L/min. Hræristútur sem hægt er að snúa 360° Skurðarblöð á dæluhjól. Þarf op sem er 70 cm x 70 cm. Hákonarson ehf. hak@hak.is, s. 892-4163.



Ford Transit 410L. Skr. 6/05. Ekinn 389.000 km. Ásett verð 1.360.000 kr. Bein sala. Uppl. í s. 895-6307.



Backhoe fyrir dráttarvélar. Margar stærðir. Gröfudýpt: 1,3 m til 4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna vinnuvélar. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. Hákonarson ehf. www.hak.is. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is



Til sölu

**New Holland TS110A Delta**

Árgerð 2007, vinnustundir 5,680. Áló ámoksturstæki

Verð **3.580.000.- kr. án vsk.**
4.439.200.- kr. með vsk.**Shaffer 2033**

Árgerð 2005, vinnustundir 4,690. 32 hö. Skófla, gafflar og heyggreip fylgja með.

Verð **1.450.000.- kr. án vsk.**
1.798.000.- kr. með vsk.**Komatsu PC50MR-2**

Árgerð 2006, vinnustundir 1,800. Þyngd 5.400 kg. 3 skóflur og hraðtengi.

Verð **3.590.000.- kr. án vsk.**
4.451.600.- kr. með vsk.**Dresser TD 12C**

Árgerð 1994, vinnustundir 10,800. Þyngd 15.700 kg. Allt nýtt í undirvagni og nýlega upptekinn mótó.

Verð **5.700.000.- kr. án vsk.**
7.068.000.- kr. með vsk.**Toyota 7FDF30 Dísellyftari**

Árgerð 2005. Lyftigeta 3.000 kg. Lyftihæð 4.300 mm.

Verð **980.000.- kr. án vsk.**
1.215.200.- kr. með vsk.

Dalvegur 6-8 / 201 Kópavogur
Draupnigata 6 / 603 Akureyri
Sími 535 3500
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is



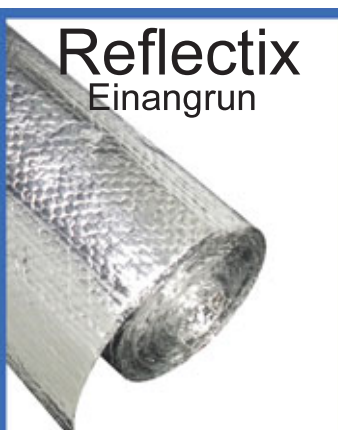
HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVÖRUR@RAFVÖRUR.IS

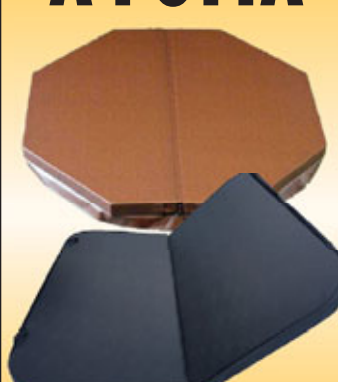


Reflectix
Einangrun

- ✓ Hentar vel í gripahús
- ✓ Polir vatn
- ✓ Fæst 4 og 8mm þykkt
- ✓ 97% endurkast hita
- ✓ Rúllubreidd 122cm
- ✓ Frábær virkni!

bp & co BYGGINGAVÖRUVÆRSLUN
P. ÞORGRÍMSSON & CO
512-3360 korkur.is

LOK Á POTTA



HEITIRPOTTAR.IS
HÖFDABAKKA 1
SÍMI 777 2000

**Næsta
Bændablað
kemur út
6. september**

**Auglýsinga- og
áskriftarsími
Bændablaðsins
er 563-0300**

Bændablaðið



17" svartar stálfelgur með Bridgestone sumardekkjum. Gatadeiling: 6x139,7. Felgustærð 17x7,5. Dekkjastærð: 265-65r17. Passa undir Hilux, Land Cruiser, Patrol og Pajero. Tilboðsverð: 39.900 kr. Toyota, Kaupþúni 6. Sími: 570-5070.



Lyftibómur á vinnuvélur. Á liðléttinga, traktora, lyftara o.fl. Sérsmíðaður vandaður búnaður frá Póllandi. Fastar lengdir, lengjanlegar, handvirkir / glussi. Allar festingar fáanlegar. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. S. 892-4163. hak@hak.is - www.hak.is



Rúllubaggagrep með festingum og slöngum. Tveir öflugir glussatjakkar. Euro, SMS og 3 tengi, fylgja í verði. Allar aðrar festingar í boði. Pólsk gæðafframleiðsla á frábæru verði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is - www.hak.is



Bílabúðin H. Jónsson & co. Sérverslun með varahluti í öllum amerískum ökutækjum. Ford, Chevrolet, Dodge, Jeep og Chrysler. Uppl. í síma 552-2255. www.bilabudin.is



Gróðurhús fyrir íslenskar aðstæður úr sterkum álprófum. Lengd 3,10 m. Breidd 2,38 m. Verð 135.000 kr. Uppl. í síma 866-9693 - www.facebook.com/GrodurhusSMH/



Mótorhjól 250 cc. Árg. '09. Ekið aðeins 60.000 km. Ásett verð 460.000 kr. Bein sala. Uppl. í s. 895-6307.



Hliðgrindur. Vandaðar stækkanlegar hliðgrindur frá 1-6 m. í tveimur þéttleikum. Góð læsing og lamir fylgja. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opið kl. 13-16.30. www.brimco.is



Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krókgrindur til vélaflutninga og alls konar flutninga. Vagnasmíðjan - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.



Á til sölu nokkrar kjötsagir 190.000 kr./stk. og vacuum þökkunarvélar 150.000 kr./stk. Nánari uppl. í síma 897-3290 eða á netfangið haukur@samleid.is



VarmaHús Nudura. Einangrunar steypumót sem standast íslenska staðla, samanlögð 13 cm einangrun stærð 244 sm og hæð 46 cm og leggjast saman í flutning. www.aske.is - S. 660-1100.



Ertu á leið til Tenerife? Handbókin „Ævintýraeyjan Tenerife, stór ævintýri á lítilli eyju“ eftir Snæfríði Ingadóttur gefur þér innblástur fyrir ferðalagið. Náttúrulegar - geitaostur - gönguleiðir - fjölskyldufjör - pýramídar - markaðir og margt fleira. Þantaðu eintak á lifiderferdalag.is og fáðu bókina senda heim.



Þrír fjólsflutningabílar til sölu. 13 manna Benz Sprinter, árg. 2015. 4x4. Ekinn aðeins 23.000 km. Iveco 20 manna. Árg. 2011. Ekinn 140.000. Man, árg. 1998. 37 manna. Ekinn 460.500 km. Tilboð óskast. Vinsamlegast hafið samband á tölvupósti: jonaj@simnet.is og/eða ernaol@internet.is



Patura spennar í úrvali. P1 er bæði fyrir 12V og 230V. 5 km drægni. Frábært verð, aðeins 29.900 kr. Mikið úrval af öðrum rafgírðingavörum, skoðið Patura bækling á www.brimco.is. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opið kl. 13-16.30.



Seljum vara- og aukahluti flestar gerðir af kerrum. Sendum um land allt. Brimco ehf. Sími 894-5111, www.brimco.is. Opið frá kl. 13-16.30.



Cemtec sænskar skeifur og fjaðrir. Framleitt skv. reglum FEIF. Leitun að betra verði. Afsláttur ef keypt er í magni. Sendum um land allt. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30. www.brimco.is



Skóbursti fyrir utan heimilið eða vinnustaðinn. Galv. grind með góðum burstum. Verðið er aðeins 8.500 kr. m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30. www.brimco.is



Kerrur á einum og tveimur öxlum, með og án bremsa, ýmsar útfærslur, breiddir og lengdir. Gæðakerrur - Góð reynsla. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opið kl. 13-16.30 - www.brimco.is



Álbrautir fyrir kerruna. Párið frá 400 kg. í burðargetu og allt að 3.500 kg. Ýmsar lengdir. Párið frá 21.500 kr. m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mos. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30. www.brimco.is



Til sögu Ford F-450, árg. '05 og hestavagn árg. '98. Verð 4,5 mill. kr. + vsk. Uppl. í síma 894-7081.



Leita að vökvalyftu í Farmall Cub. Lyftan er undir húddinu framan mælaborð. Upplýsingar sendist á netfangið: hr.ragnar@gmail.com



Nýtt Can-am 1000 fjórhjól til sölu. Verð 2,8 mill. kr. Uppl. í síma 848-2245.



Snjótönn fyrir lyftara 2,5 m breið. Verð: 165.000 kr. + vsk.



Snjótönn, 3000 HD 3 m, með Euro festingu Verð: 290.000 kr. + vsk.



Sanddreifarar fyrir traktora Nokkrar stærðir í boði, 1-2,3 m breiðir Verð frá: 340.000 kr. + vsk.



Fjölplógur Pronar, PUV 3300M, 3,3 m Verð: 890.000 kr. + vsk.



Salt- og sanddreifari Pronar, EPT15 1,5 m³, rafstýrður, 12V Verð: 1.190.000 kr. + vsk.

Aflvélar ehf., Vesturhraun 3, 210 Garðabær, S. 480-0000 www.aftvelar.is sala@aftvelar.is



Hús á hjólum. Húsið er 8,4 fm að innanmáli. Í húsinu er rafhlögn, ofn og ljósabúnaður til aksturs, aftan á. T.d. væri hægt að nota sem kaffihús eða gistihús. Uppl. í síma 849-4307.



Komatsu WA270-3
Árgerð: 1997
Notkun: 13.432
Ein skófla



Man H05 18.413
Árgerð 2003
Notkun: 626.297 km



Bobcat S185
Árgerð: 2007
Notkun: 2.189 vinnustundir
Fylgir 1 skófla og gafflar



Mercedes-Benz 212D
Árgerð: 1995
Notkun: 237.597



Hitachi ZX140W-3
Árgerð: 2008
Notkun: 6.268 vinnustundir
Fylgir Rótatilt m/klemmu og 1 skófla

Margar aðrar vélar í boði.
Skoðaðu úrvalið á:
www.vinnuvelar.is



Vinnuvelar

Kistumel 2 • 116 Reykjavík
Sími 480 0444
vinnuvelar@vinnuvelar.is
www.vinnuvelar.is



Celette Lynx réttingarabekkur til sölu.
Lyftir 2,5 tonnum í 1,80 m. Árg. 2002.
Bekkur í góðu standi. Verð 850.000 kr. +vsk. Endilega gerið tilboð. Skoðaðu skipti á öllu mögulegu. Staðsettur í Borgarfirði. Sími 691-7048.



Til Sölu M Benz Sprinter 518 árg. 2007. Mjög góður og flottur billi. Uppl. í síma 824-2828.



Til sölu Mercedes-Benz 818K. árg. 2010. Ekinn 122 þ.km. Sturtupallur. Uppl. í s. 89-21157.



18 m2 hús á gámagrind. Lagt fyrir heitu/köldu vatni, rafmagnstafla. Svefnherbergi, WC, eldhús, stofa, borðkrókur, innbú getur fylgt. Uppl. í s. 861-2386, Erla.



135 Massey Ferguson, árg. '76. Vönduð upptekt. Sprautað með bílalakki. Er á Akureyri. Tilboð óskast. Myndir á www.facebook.com/bragiskirnis. Uppl. í síma 862-2408 og jbsmalari@gmail.com



Til sölu vatnsdæla. Til sölu lítið notuð borholudæla SP8A-18 4" 3x400V 3kW frá Ísleifi Jónssyni, ásamt Altivar 61 hraðabreyti. Hentar vel fyrir vatnsveitu. Dælan er nýlega yfirfarin. Uppl. í s. 840-0470.



Öflugur GT malar/grjótvaagn. 8 mm Hardox í botni 6 mm í hliðum. Hleri, vör og rafknúid segl. Tilboð: 4.400.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Öflugur GT flatvaagn. 13,6m, 12 hjóla, 12T öxlar. Tilboðsverð: 4.000.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Langendorf - SKS HS 20/28. Árg. 2006. Lítið slitin skúffa. Eigin þyngd 7.240 kg. Verð 1.900.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Kane vagnar. 24T vélavagn - 2.650.000 kr. +vsk. 20T Hardox - 3.750.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Nugent gripa/hestakerrur. LS126. Stærð 3710 X 1805 – 3.500 kg. Verð: 1.250.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Belmac haugsuga. 9564L sjálfvirk áfylling. Fjaðrandi beisli. Verð: 2.250.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Deleks kurlarar. Taka 12 cm trjábol. Verð: 330.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Royal Enfield. 420cc Endurohjól. Verð: 980.000 kr. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Hattat B3050. Perkins 50hö 4x4. Tilboð: 2.500.000 kr. +vsk. Vallarbraut ehf. S. 841-1200 og 841-7300.



Traktorsdrifinn greinakurlari, kr. 330.000 án vsk. Einnig hagasláttuvélar í ýmsum stærðum og gerðum. Sími 896-5486 - www.hardskafi.is



Ford F350, árg. 2008. Ekinn 180.000+ km. Blár, sjálfskiptur, dísel, fjórhjóladrifinn með topplúgu. Vel með farinn og skoðaður. Áhugasamir hafi samband í síma 857-2000.



4x4 M-Benz V-220. Árg. 2106. Akstur 35.xxx km. Dísel. Verð: 8.390.000 kr. Uppl. gefur Bílasala Selfoss í síma 480-4000.



Burstabær í garða með ljósi og vitar með ljósi til sölu. Uppl. í síma 694-4429.



Burstabær í garða með ljósi, vitar með ljósi og skipalíköm til sölu. Uppl. í síma 694-4429.



Renault Master BUS, árg. 2006. 17 farþega. Ekinn 352.000 km. Nýskoðaður '19. Sami eigandi frá upphafi. Krókur. Verð 980.000 kr. Ath. skipti. Uppl. í síma 898-7916.



Vönduð barnastígvél. Verð frá 5.900 kr. Frí póstsending innanlands. Bergstein stígvél eru handunnin úr náttúrulegu gúmmí og eru því sérlega mjúk og lipur. Þessi endingargóðu stígvél eru fáanleg í öllum regnbogans litum. Á heimasíðu okkar; www.litliupphafi.is eru upplýsingar um rétta stærð. Lítil í upphafi ehf. Sími 868-2572.



Húsbíll Fiat Ducati árg. '06. Ekinn 100.000 km. Markísa, sólarrella, bakkmyndavél, 2 gaskútar. Ásett verð 3.860.000 kr. Bein sala. S. 895-6307.



Tilboð óskast í Skel 26 með 92 hp Yanmar, keyrða 2.400 tíma. Báturinn er vel búinn siglingatækjum og með haffærisskríteini fram í júlí 2019. Uppl. í síma 893-5421.



Til sölu 2 stk. alvöru garðbökkir (strætóbökkir) 2 m langir, þarf að þrifa og mála. Ryðga ekki. Kosta nýir kr. 129.000 stk. Óska eftir tilboði. Uppl. í síma 893-3887.



Benz 1992, topp eintak. Nýr rafgeymir og burðargormar, olíuhitari, sumar -og vetrardekk. Ekinn 248.000 km. Verð 890.000 kr. Uppl. í síma 846-4345.



Kerrurnar frábæru frá Humbaer eru til á lager!



Startrailer 1280
750 kg. Mál: 205x109.5x30 cm. Verð: 121.888 kr. án vsk.



Gerð 1376
Opnanleg að framan.
750 kg. Mál: 205x131x35 cm. Verð: 169.355 kr. án vsk.



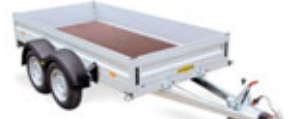
Gerð 1374
Opnanleg að framan.
750 kg. Mál: 251x131x35 cm. Verð: 201.612 kr. án vsk.



Gerð 1384
Sturtanleg.
750 kg. Mál: 251x131x35 cm. Verð: 229.839 kr. án vsk.



Gerð 1339
Opnanleg að framan.
1300 kg. Mál: 303x150x35 cm. Verð: 350.807 kr. án vsk., en með skráningu.



Gerð 2331
Opnanleg að framan.
2500 kg. Mál: 303x150x35 cm. Verð: 431.452 kr. án vsk., en með skráningu.



Flatvagnar
Ýmsar stærðir og gerðir.
2500 kg. Mál: 303x150x35 cm. Verð frá: 512.000 kr. án vsk., en með skráningu.



Smiðjuvegi 40 gul gata. Kópavogi.
Veitum upplýsingar í síma: 517 7718.
Heimasíða: www.topplausnir.is

bbl.is

**MultiOne 8.4P**

Árg. 2015, fer á götuna 2016. 17 vst. Skófla og gaflar. Verð: 3.000.000 kr. + vsk. Öll tilboð skoðuð.

**JCB 8026 smágrafa**

Árg. 2013. 2.490 vst. 2,8 tonn. 3 skóflur, þar af ein tilt. Verð: 2.900.000 + vsk.



Tsurumi mótorknúnar bensín/dísel vatnsdælur í miklu úrvali.

**Liebherr R926 SLC**

Árg. 2013. 29 tonn. Til sölu eða leigu.



Eichinger steypusiló og brettaagaflar í miklu úrvali.



Tsurumi dælur í miklu úrvali.



Weber jarðvegspjöppur og hopparar til á lager.

**Kaeser M114 loftpressa**

Árg. 2016. 522 vst. 10 bör með 9,7 m³/min afköst. ALKO dráttarvagn á 1 öxli og með hæðarstillanlegu dráttarbeisli. Uppl. í síma 660 6050. Verð: 4.000.000 kr. + vsk.

**FG Wilson P100 rafstöð**

Árg. 2007. 5.100 vst. 80 kw. Perkins dieselvél. 2ja öxla dráttarvagn, með töflu og tenglum. Uppl. í síma 660 6050. Verð: 1.400.000 kr. + vsk.

Uppl. í síma 660-6051
MERKÚR
 www.merkur.is



Til sölu M. Benz Sprinter árg. 2016. Ekinn 80 þúsund km. Skráður 24 manna. Tilboðsverð 7.900.000 kr. +vsk. Uppl. í s. 896-4002.



17" ljósgráar stálfelgur með TOYO sumardekkjum. Gatadeiling: 6x139,7. Felgustærð 17x6,5. Dekkjastærð: 245-70R17. TOYO dekk passa undir Hilux, Land Cruiser, Patrol og Pajero. Tilboðsverð: 39.900 kr. gangurinn. Toyota Kaupþúni. Kaupþúni 6. S. 570-5070.



Iveco 8x4 2006 vélalaus. Fylgir nýppteikin vél. Uppl. í síma 893-2000.



Til sölu Hyundai Terracan, árg. 2005, 2,9 dísel. Ekinn aðeins 191.000 km. Nýskoðaður til 2020, ný dekk, alternator, spyrnur framan, spindlar, stýrisendar, demparar að aftan o.fl. Rafmagn í rúðum, dráttarkrókur, loftkæling. Lækkað verð: 650.000 kr. (áður 850 þ.). Uppl. í síma 843-5311.



Tilboð óskast í Ferguson TEF árg. 1955. Gangfær en startar ekki í gang. Uppl. í netfangið arabaer@simnet.is



Ford Mondeo, árg. 2001. Ekinn 163.000 km. Sjálfskiptur, bensín. Nánast ónotuð nagladekk á felgum. Mjög rúmgóður bíll í góðu standi. Nýkominn úr smurningu. Verð. 300.000 kr. Uppl. í síma 845-7735.



Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk - Erum líka á facebook undir: Suður England. Net-símar: Haukur 499-0588, Hafþór 499-0719, sudurengland@gmail.com



Interpartar.is - Ódýrir varahlutir og aukahlutir frá Evrópu. Það tekur aðeins 4-10 daga að útvega hlutina. www.interpartar.is



Tveggja fjórhjóla kerra. Lengd 4,10 cm. Breidd 1,33 cm. Verð kr. 220.000. Ný kostar kr. 434.000. Uppl. í síma 663-9990.



Howard Rotavator Selectatilh jarðtæti til sölu. Vinnslubreidd ca. 130 cm. Hentar vel til vinnslu matjurtagarða og þess háttar með minni dráttarvélum. Var tekin upp á viðurkenndu verkstæði fyrir 5 árum. Flestir hnifar nýir. Er í Skagafirði. Uppl. í síma 893-5421.

Til sölu

Sérsmíðaðir gluggar frá Færeyjum. 10 ára ábyrgð. Tré og álklæddir trégluggar. PVC gluggar og útidyr. Jóhann Helgi & Co. Netfang: jh@Johannhelgi.is – s. 820-8096.

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása- og drenmottur, útileiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. Jóhann Helgi & Co. Netfang: jh@Johannhelgi.is – s. 820-8096.

Til sölu ýmis tæki af vélaverkstæði. Suðuvélar 1-3 fasa, súluborðvélar, plasma skurðvél, plötuvals og bandslípivél. Einnig Tos fræsivél og 2 m. plötusax. Uppl. í s. 867-9723.

Ath. afhendum hvert á land sem er! Ný kerra. Tema fleti 4 x 2,1 m. 2.700 kg burðargeta, handspil, nefhjól, sliskjur. Ásett 655.000 kr. +vsk. #453193. S. 580-8900.

Til sölu Underhaug niðursetningavél, Whulmaus upptökuvél árgærd 1999, KHUN 4 stjörnu lyftutengd snúningsvél og Marel pökkunarvél. Upplýsingar gefur Sveinn í s. 899-9906.

Til sölu er fyrirtækið TV verk ehf. 460 Tálknafirði. Fyrirtækið er vel tækjum búið. Fyrirtækið selst með tækjum, lager og því sem þarf til rekstursins. Allar nánari upplýsingar veitir Björgvin Sigurjónsson í síma 849-2313. Selst á mjög góðu verði.

Til sölu eru rúmlega 336 ærgildi í sauðfé frá 1. janúar 2019. Áskilinn er réttur til að taka hvaða tilboði sem er eða hafna öllum. Tilboð sendist á netfangið rs@rml.is eða í pósti merkt Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, „336 ærgildi í sauðfé“ - Austurvegi 1, 800 Selfoss í síðasta lagi 28. september 2018.

Til sölu fjórir 8-9 manna bílar sem verið hafa í skólaakstri. Vel við haldið og líta vel út. Uppl. í sínum 462-4244 og 661-7264, Heiðar, Blönduósi.

Ath. afhendum hvert á land sem er. Ný kerra. Tema bílaflutningakerra 4m x 2m. 2.180 kg burðargeta. Handspil, nefhjól, sliskjur. Ásett 880.000 kr. +vsk. #453192. S. 580-8900.

Til sölu notaðir varahlutir í Valmet 665 og 666 árg. '93-'97. Einnig tvívirk ámoksturstæki. Uppl. í síma 892-5257.

Til sölu 2 hesta kerra. Óbremsuð á 2 hásingum. Í góðu standi. Verðhugmynd 450.000 kr. eða tilboð. Uppl. í síma 699-5407, Guðjón.

Gámar til sölu. Vantar geymslupláss. Til sölu 40 feta gámar, til afgreiðslu strax. Uppl. í síma 698-6400 eða á netfangið hvellur@hvellur.com

Til sölu Nissan X-trail árg. 2004. Mjög vel við haldið. Upplýsingar í s. 893-0311.

Til sölu gamall Muller mjólkurtankur 1.900 ltr. ásamt pressu, Farmal A árg. 1946, W4 árg. 1944 eða 45, annar í varahluti, Fordson dexta og Deutz D30. Allt vélar sem þarfnast lagfæringar. Uppl. í síma 894-0283.

Cosmo, áburðardreifari. 1900 lítra. Gamall BS. 805 áburðardreifari með upphækkun. Zetor 50111 árg. '82. Isusu Trooper, beinskiptur, dísel, 7.manna, 35-38" breyttur, skoðaður '19. Isusu Trooper, árg. 2000, 5. Manna, dísel, sjálfskiptur, óbreyttur, skoðaður '19. Uppl. í síma 471-3061 og 895-1610, Einar.

Til sölu Suzuki Fox SJ410 árg. 1988. Ekinn um 140.000 km. Gangfær og í ágætu standi. Verðtilboð óskast. Nánari upplýsingar í síma 899-1096, Jónas.

Ath. afhendum hvert á land sem er! Ný kerra. Tema lagnakerra/efniskerra. 1,25m x 6m. Ásett 399.000 kr. +vsk. #480726. S. 580-8900.

Ford F350, árg. 2008. Ekinn 141.000 km. Toppbíll. Verð 2.490.000 kr. án vsk. Uppl. í síma 660-1818.

Hestastíur nýjar 12 stk. Mál 2 x 2,23 (framhlíð 2 m, með 0,9 m hurð með boga, milligerði lengd/ (dýpt) 2,23 m boga). Galvaniserað járn og nótað 4 cm þykkt lérki. Verð 300.000 kr. án vsk. fyrir tvær hlíðar. Hægt að senda myndir í tölvupósti. Staðsettar í Eyjafirði. Uppl. í síma 863-8810.

Óska eftir

Óska eftir vetrargeymslu fyrir hjólhýsi, jafnvel 2 stk. af stærri gerðinni. Sími 896-0310 eða askasvarta@gmail.com

Óska eftir íbúð á leigu í Hveragerði frá 1. sept. Sumarbústaður í næsta nágrenni kemur vel til greina. Uppfylli öll skilyrði sem góður leigusali óskar sér. Uppl. í síma 776-3837.

Fyrirtæki í Mosfellsbæ óskar eftir lítilli ræktunarlóð til leigu/kaupleigu. Vinsamlegast hafið samband við Sonju í síma 892-1082 eða á netfangið sonjabent@gmail.com

Mig vantar 20-30 tonna siló, mun nota það til að geyma sement. Átti siló handa mér til sölu? Jón Gunnar - uppl. í síma 840-221.

Atvinna

Kona á besta aldri óskar eftir ráðskonustarfi eftir 15. október. Áhugasamir sendi skilaboð á netfangið margarita291052@gmail.com.

Starfsmaður óskast sem fyrst á kúabú á Suðurlandi. Nýtt fjós, frábær vinnuáðstaða og húsnæði í boði fyrir réttan aðila. Allar nánari upplýsingar veitir Arnar í síma 898-9190. / Employee wanted as soon as possible in a farm in South Iceland. New barn and great facilities. Accommodation available for the right person. Please call Arnar tel. 898-9190.

Starfskraftur óskast til að sinna léttum heimilisstörfum á sveitabæ í ca klukkustundar fjarlægð frá Rvk. Gert er ráð fyrir viðkomandi búi á staðnum. Vinsamlega sendið umsóknir og fyrirspurnir á netfangið vinnukonuvantar@gmail.com

Stálorka ehf. óskar eftir lærðum málmiðnaðarmönnum til framtíðarstarfa eða einstaklingum sem hafa reynslu af sambærilegum störfum. Íslenskukunnátta er áskilin. Aðalstarfssvið er viðgerðir og endurbætur á skipum. Einnig vantar menn vönum smíði á ryðfriú stáli. Vinnutíminn er kl. 07.30–17.00 mánudaga - fimmtudaga en föstudaga kl. 07.30–13.00. Nánari uppl. gefur Benedikt í síma 892-7687.

Ég er 24 ára úr Vestmannaeyjum og óska eftir að vinna á bæ, helst fyrir norðan en er opin fyrir öllu. Mjög von þrífum, heimilishaldi og get eldað úr öllu. Er mikill dýravinur og gæti tekið þátt í alls kyns störfum. Ég er mjög mannblendin en þyrfti að geta tekið 5 ára gamla Golden Retriever tík með mér. Nánari uppl. veitir Svana Sigurrós Urban í netfangið svanasigurros@gmail.com og í síma 690-9673.

Leiga

Til leigu á Akureyri þriggja herbergja 96 fm. íbúð í Viðilundi á 3. hæð frá 1. dept. Þriggja mánaða trygging, reyklaus og meðmæla krafist. Verð 190.000 kr. + raf. Upplýsingar í netfangið Olivermidlarinn@gmail.com

VÉLAR TIL LEIGU

**Hitachi ZX19-5**

2 tonna með hraðtengi og premur skóflum.

**Hyundai R30Z-9**

3 tonna með hraðtengi og premur skóflum.

**Hyundai R55-9A**

5 tonna með hraðtengi og premur skóflum.

**Hyundai HX160LD**

19 tonna með tönn, rötortilt og tveimur skóflum.

**Hyundai HX220L**

22 tonna með hraðtengi og tveimur skóflum.

**Hyundai HL940**

14 tonna með hraðtengi og auka vöskulögn.



ATVINNUTÆKI

Nánari upplýsingar:

S: 893-8424 og 694-3700

Facebook: Atvinnutæki ehf.

www.bbl.is

Veiði

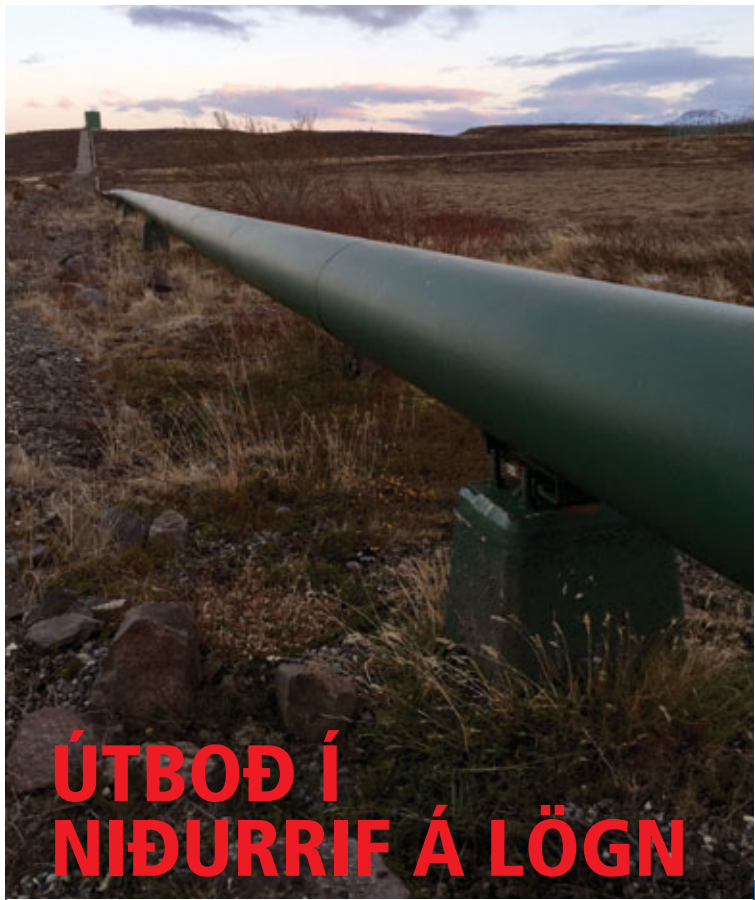
Tveir vinir óska eftir langtímaleigu á gæsa-og andaveiðilandi, akri/ókrum, nýræktum, tjörnum. Gjarnan ekki lengra frá Reykjavík en 2-3 tíma akstur. Einnig koma til greina stakir dagar. Vinsamlega sendið uppl. á jkgudmundsson@gmail.com eða hringið í síma 699-2317.

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, netfang: einar.g9@gmail.com, Einar G.

RG-Bókhald. Alhliða bókhaldsþjónusta fyrir einstaklinga og fyrirtæki. Upplýsingar: ragna@rgbokhald.is

Málveldi getur tekið að sér nokkur fleiri útvalin verkefni í sumar. Málveldi sér um alla almenna málningarvinnu en hefur sérstaka þekkingu og reynslu af málun þaka. Þar á sérstaklega við brött og illa farin þök. Notum aðeins hágæða efni og sköpum verkáætlun, sérhannaða í samræmi við hvert þak fyrir sig. Ekkert er of bratt eða óaðgengilegt. Málveldi reddar málinu. Roland Þór málameistari, s. 778-6673. Hanna Guðný, skrifstofa, s. 888-2002.



HVERN VANTAR STÁLROÐ OG STEYPUKLOSSA?

Hitaveita Egilsstaða og Fella óskar eftir tilboðum í rif og fjarlægingu á aðveituæð og steypum undirstöðum. Um er að ræða 1200 m af 200 mm stállögn sem einangruð er með 40 mm einangrunarskálum og klædd að utan með blikki. Aðveituæðin hvílir á steypum undirstöðum með 12 m millibili að jafnaði. Lögnin er staðsett skammt frá þéttbýlinu í Fellabæ. Ástand lagnarinnar er gott en ástæða niðurrifs er að stækka þurfti aðveituæðina.

Stærstur hluti lagnarinnar og undirstöður hennar verða eign verktaka.

Hægt er að óska eftir útboðsgögnum í tölvupósti á hef@hef.is.

Tilboðum í verkið skal skilað í tölvupósti á hef@hef.is fyrir kl. 14.00 þann 5. September 2018.



Færibanda-reimar

Eigum á lager færibandareimar í flestar gerðir rúlluvéla



GÚMMISTEYPA Þ. LÁRUSSON EHF.

Gyðfallöt 3 · 112 Reykjavík · Sími 567 4467 · Fax 567 4766 · gummisteypa@gummisteypa.is · www.gummisteypa.is

16 18 26

Bændablaðið

21% FÓLKS Á HÖFUÐBORGARSVÆÐINU LES BÆNDABLAÐIÐ

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN CAPACENT. KÖNNUNARTÍMI OKT.-DES. 2013.

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 31 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI.

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍMI 563-0300 | BBL.IS

Bændablaðið

Smáauglýsingar.

5630300

SUEVIA

Vantsdallur

SU10000120

Verð kr. 5.728

Útsölustaðir:
Landstólpi - Egilsstöðum
Vélaval - Varmahlíð

LANDSTÓLPI

480 5600

Fyrirgefið öðrum og Guð mun fyrirgefa yður...

www.versdagsins.is



Cadillac Fleetwood árgerð 1961

Ekinn aðeins 25 þ. mílur (40 þ. km). Bílnúmer R-61 getur fylgt. Verð 5 milljónir kr. Hlusta á tilboð um skipti. Netfang hris@internet.is eða sími 822-0571.



Baggagreipar til sölu

Verð kr. 205.000 + vsk

Orka ehf | Stórhöfða 37 | 586-1900



Sýnileikavesti fyrir smalamennskuna

Öryggisvesti með riflás. Uppfylla sýnileikastaðalinn EN20471 Klassa 2. Stærðir: S-4XL. Efni: 100% pólýester Litir: Gulur, orange.

Tilboðsverð með vsk og flutningskostnaði

Verð: kr. 890,-

KH Vinnuföt • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufot.is • www.khvinnufot.is

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300



Selbitinn

Sturla s. 899-3004

Vantar þig:

- heyflutning?
- vöruflutning?
- jarðvegsflutning?
- að gera púða undir hús?

Hafðu samband



Varahlutir og viðgerðarþjónusta fyrir JCB traktorsgröfur

Vélavit

Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

STÓRKOSTLEG GÁMATILBOÐ Á HÓPKAUP

Kerrur í hæsta gæðaflokki frá 98.900 kr.



- Sannreyndar við íslenskar aðstæður
- Kerrurnar koma með gámi frá Evrópu
- Koma um 35 dögum eftir að tilboði lýkur
- Tveggja ára ábyrgð - að sjálfsögðu!
- Margar gerðir í boði - skoðaðu úrvalið
- Framleiddar eftir Evrópskum stöðlum



**Yfir 430
kerrur seldar!**

Kraft & Dele verkfæravagn á aðeins 59.990 kr.

- Tegund: Kraft & Dele
- Model: KD361
- Fjöldi skúffa: 6
- Stærð: 78 x 48 x 100 cm
- Þyngd: um 60 kg

**Inniheldur
101 verkfæri!**



**KRAFT&DELE
BESTCRAFT**



Kynntu þér tilboðin nánar á [HÓPKAUP.IS](https://hopkaup.is)

HÓPKAUP

www.hopkaup.is
Smáratorg 3, 201 Kópavogi
samband@hopkaup.is